

## Høringsnotat

---

Lovavdelingen  
Juni 2014  
Snr. 14/3664

### HØRINGSNOTAT – FORSLAG TIL LOV OM IKRAFTSETTING AV STRAFFELOVEN 2005 MV.

|         |                                                                                                    |    |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1       | Bakgrunn.....                                                                                      | 4  |
| 2       | Forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005.....                                         | 5  |
| 2.1     | Generelt .....                                                                                     | 5  |
| 2.2     | Nærmere om ikraftsettingen .....                                                                   | 5  |
| 2.3     | Nærmere om lovforslaget mv.....                                                                    | 7  |
| 3       | Kartlegging av endringsbehov i lov- og forskriftsverk og videre prosess for å følge opp dette..... | 8  |
| 4       | Nærmere om endringer i lovgivningen .....                                                          | 9  |
| 4.1     | Generelt .....                                                                                     | 9  |
| 4.2     | Endringer i straffeloven 2005.....                                                                 | 10 |
| 4.2.1   | Grov ulovlig bevæpning på offentlig sted .....                                                     | 10 |
| 4.2.2   | Videreføring av forbud mot luftfotografering og opptak av dybde data ...                           | 12 |
| 4.2.3   | Straffelovgivningens virkeområde i tid – bestemmelsene i kapittel 16 ...                           | 12 |
| 4.2.4   | Straffehjemmel for brudd på avsperring av åsteder mv. ....                                         | 13 |
| 4.2.5   | Plikt til å avverge et straffbart forhold .....                                                    | 15 |
| 4.2.6   | Videreføring i straffeloven 2005 av ordningen med elektronisk kontroll ved kontaktforbud.....      | 17 |
| 4.2.7   | Endring av forbudssoner knyttet til kontaktforbud .....                                            | 18 |
| 4.2.8   | Forberedelse av dokumentfalsk .....                                                                | 19 |
| 4.2.9   | Straffelovgivningens stedlige virkeområde .....                                                    | 20 |
| 4.2.9.1 | Innledning.....                                                                                    | 20 |
| 4.2.9.2 | Terror- og terrorrelaterte handlinger .....                                                        | 21 |
| 4.2.9.3 | Oppfordring til en straffbar handling og fremsettelse av hatefulle ytringer .....                  | 24 |
| 4.2.9.4 | Påvirkningshandel .....                                                                            | 25 |
| 4.2.9.5 | Henvisningsteknikk .....                                                                           | 25 |
| 4.2.10  | Gradering av lovbrudd og spørsmål om foreldelsesfristens lengde .....                              | 26 |

|           |                                                                                                    |    |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 4.2.10.1  | Bakgrunn .....                                                                                     | 26 |
| 4.2.10.2  | Gradering av lovbrudd i straffeloven 1902 og straffeloven 2005 .....                               | 27 |
| 4.2.10.3  | Gradering av lovbrudd i straffeloven 2005 og spørsmålet om foreldelse .....                        | 27 |
| 4.2.10.4  | Gradering av lovbrudd i spesiallovgivningen og spørsmålet om foreldelse .....                      | 28 |
| 4.2.11    | Oppretting av enkelte inkurier mv. i straffeloven 2005 .....                                       | 28 |
| 4.2.11.1  | Innledning.....                                                                                    | 28 |
| 4.2.11.2  | Offentlig sted og offentlig handling (§ 10) .....                                                  | 28 |
| 4.2.11.3  | Andre særvilkår (§ 37) .....                                                                       | 29 |
| 4.2.11.4  | Forskrift om særvilkår (§ 38) .....                                                                | 29 |
| 4.2.11.5  | Brudd på vilkår om fullbyrdingsutsettelse mv. (§39).....                                           | 29 |
| 4.2.11.6  | Krenking av rettsavgjørelse (§ 170) .....                                                          | 30 |
| 4.2.11.7  | Alvorlig miljøkriminalitet (§ 240).....                                                            | 30 |
| 4.3       | Endringer i straffeprosessloven mv. ....                                                           | 31 |
| 4.3.1     | Generelt om behovet for tilpasning av straffeprosessloven mv. ....                                 | 31 |
| 4.3.2     | Tilpasningsbehov som følge av at ordningen med påtalebegjæring ikke videreføres .....              | 31 |
| 4.3.2.1   | Innledning.....                                                                                    | 31 |
| 4.3.2.2   | Gjeldende rett .....                                                                               | 32 |
| 4.3.2.3   | Påtaleordningen etter straffeloven 2005.....                                                       | 32 |
| 4.3.2.4   | Nærmere om straffeprosessloven § 62 a mv. ....                                                     | 32 |
| 4.3.2.5   | Departementets forslag til justeringer i regelverket som følge av straffeprosessloven § 62 a ..... | 33 |
| 4.3.2.5.1 | Endringer i straffeprosessloven.....                                                               | 33 |
| 4.3.2.5.2 | Endringer i øvrig lovgivning.....                                                                  | 34 |
| 4.3.3     | Tilpasningsbehov som følge av endringer i strafferammene mv. ....                                  | 35 |
| 4.3.3.1   | Innledning.....                                                                                    | 35 |
| 4.3.3.2   | Endringer i straffeprosessloven del 4 om tvangsmidler .....                                        | 36 |
| 4.3.3.2.1 | Pågrepelse og fengsling .....                                                                      | 36 |
| 4.3.3.2.2 | Ransaking.....                                                                                     | 38 |
| 4.3.3.2.3 | Skjult fjernsynsovervåking og teknisk sporing.....                                                 | 39 |
| 4.3.3.2.4 | Båndlegging av formuesgoder .....                                                                  | 40 |
| 4.3.3.2.5 | Beslag og utleveringspålegg .....                                                                  | 40 |

|           |                                                                                                                              |    |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 4.3.3.2.6 | Kommunikasjonskontroll.....                                                                                                  | 41 |
| 4.3.3.2.7 | Annen avlytting av samtaler ved tekniske midler.....                                                                         | 42 |
| 4.3.3.2.8 | Sletting av opplysninger .....                                                                                               | 43 |
| 4.3.3.2.9 | Annen bruk av tvangsmidler.....                                                                                              | 43 |
| 4.3.3.3   | Vurdering av øvrige endringsbehov .....                                                                                      | 44 |
| 4.3.4     | Særlig om påtalekompetanse .....                                                                                             | 46 |
| 4.3.5     | Tilpasningsbehov som følge av at straffansvaret for ærekrenkelser og<br>mortifikasjon ikke videreføres.....                  | 46 |
| 4.3.6     | Andre tilpasninger i straffeprosessloven .....                                                                               | 47 |
| 4.3.6.1   | Enkelte henvisninger til straffeloven 1902.....                                                                              | 47 |
| 4.3.6.2   | Tilpasningsbehov som følge av at skillet mellom forbrytelser og<br>forseelser ikke videreføres.....                          | 53 |
| 4.3.6.3   | Øvrige begrepsendringer .....                                                                                                | 54 |
| 4.4       | Endringer i annen lovgivning .....                                                                                           | 55 |
| 4.4.1     | Generelt .....                                                                                                               | 55 |
| 4.4.2     | Enkelte særlige spørsmål .....                                                                                               | 58 |
| 4.4.3     | Punkter hvor det foreslås justeringer .....                                                                                  | 66 |
| 4.4.4     | Enkelte andre lover.....                                                                                                     | 78 |
| 4.5       | Endringsbehov knyttet til vedtatte lover som ikke er i kraft .....                                                           | 82 |
| 4.5.1     | Mulige endringsbehov som følge av lov 20. januar 2012 nr. 6 (barn og<br>straff) .....                                        | 82 |
| 4.5.2     | Mulige endringsbehov som følge av lov 15. april 2011 nr. 11<br>(gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett)..... | 84 |
| 4.5.3     | Endringer i lov 5. juli 2002 nr. 64 (verdipapirregisterloven) .....                                                          | 84 |
| 4.6       | Pågående lovgivningsarbeid av betydning .....                                                                                | 84 |
| 4.7       | Behovet for overgangsregler .....                                                                                            | 85 |
| 5         | Endringer i forskriftsverket.....                                                                                            | 86 |
| 5.1       | Generelt .....                                                                                                               | 86 |
| 5.2       | Endringer i påtaleinstruksen .....                                                                                           | 87 |
| 5.2.1     | Endringer som følge av at ordningen med påtalebegjæring ikke<br>videreføres .....                                            | 87 |
| 5.2.2     | Endringer av henvisninger til straffeloven 1902 mv. ....                                                                     | 88 |
| 5.2.3     | Endringer som følge av at skillet mellom forbrytelser og forseelser ikke<br>videreføres .....                                | 90 |
| 5.2.4     | Påtalekompetanse .....                                                                                                       | 91 |

|     |                                                            |     |
|-----|------------------------------------------------------------|-----|
| 5.3 | Kartlegging av endringsbehov i annet forskriftsverk .....  | 92  |
| 6   | Økonomiske og administrative konsekvenser .....            | 111 |
| 7   | Forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005..... | 111 |
| 8   | Forslag til endringer i påtaleinstruksen.....              | 201 |

## 1 Bakgrunn

Den nye straffeloven (heretter omtalt som straffeloven 2005) er vedtatt i flere omganger.

Lovens alminnelige del ble vedtatt som lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven). Sentrale forarbeider er Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) Om lov om straff (straffeloven) og Innst. O. nr. 72 (2004-2005).

Straffeloven 2005 ble bygget ut ved endringslov 7. mars 2008 nr. 4, som i tillegg til enkelte endringer i den alminnelige delen, fastsatte deler av den nye straffelovens spesielle del. Forarbeidene til denne endringsloven er Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 mv. (skjerpende og formildende omstendigheter, folkemord, rikets selvstendighet, terrorhandlinger, ro, orden og sikkerhet, og offentlig myndighet) og Innst. O. nr. 29 (2007-2008).

Den spesielle delen av straffeloven 2005 ble bygget ytterligere ut ved endringslov 19. juni 2009 nr. 74, som også fastsatte endringer for å tilpasse annen lovgivning til den nye straffeloven. Forarbeidene til denne endringsloven er Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning) og Innst. O. nr. 73 (2008-2009). Til sammen utgjør lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) med de nevnte tilleggslover den alminnelige og spesielle delen av straffeloven 2005.

Med unntak for kapittel 16 om folkemord, forbrytelse mot menneskeheten og krigsforbrytelse, som ble satt i kraft 7. mars 2008 ved kgl.res. 7. mars 2008 nr. 225, er straffeloven 2005 ikke i kraft. Ikraftsetting av loven krever tilpasning av dataløsninger og samordning med annet regelverk.

Det ble opprinnelig tatt sikte på at ikraftsetting av straffeloven 2005 skulle skje som en del av et større arbeid med å tilpasse datasystemer, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 15.3 side 396. Det ble lagt til grunn en gjennomføringsperiode på tre år etter at arbeidet med å erstatte systemene startet. Dette arbeidet er senere koblet til en mer generell videreutvikling av norsk politi - det såkalte Merverdiprogrammet.

Det viser seg nå at arbeidet med det samlede Merverdiprogrammet vil kunne ta lenger tid enn antatt. Regjeringen har på denne bakgrunn besluttet å fremskynde arbeidet med ikraftsetting av straffeloven 2005. Det legges nå opp til at implementeringen av straffeloven 2005 gjøres i eksisterende systemer. Tidsrammen for dette arbeidet er anslått til halvannet år fra oppstart av arbeidet

med implementeringen, som startet primo 2014, noe som innebærer at straffeloven vil kunne tre i kraft i løpet av annet halvår 2015. Det tas sikte på en ikraftsetting i løpet av sommeren 2015. Tidspunktet kan fastsettes med større sikkerhet når proposisjonen med forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005, fremmes.

I løpet av denne perioden må det foretas en tidsmessig justering av de tilpasninger som bør gjøres i regelverket for at straffeloven 2005 skal tre i kraft. Dette er temaet for høringsnotatet her. Det må gjøres tilpasninger i straffeloven 2005, i straffeprosessloven, i spesiallovgivningen og i forskriftsverket. Departementet viser til lovforslaget inntatt som en del av dette høringsnotatet. Når det gjelder tilpasningen av regler i annen lovgivning enn straffeloven 2005 (spesiallovgivningen og straffeprosessloven), foreslås den gjennomført ved at det gis en ny og oppdatert bestemmelse om endringer i andre lover i forslaget til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005, se punkt 2 nedenfor.

## **2 Forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005**

### **2.1 Generelt**

Ifølge straffeloven 2005 § 411 første ledd skal ikraftsetting av loven fastsettes ved lov. Justis- og beredskapsdepartementet tar i samsvar med dette sikte på å fremme en proposisjon med forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005, som kan vedtas før sommeren 2015.

Departementet foreslår at loven i hovedsak skal lyde slik det fremgår av lovforslaget i høringsnotatet her, se punkt 7 i notatet. I høringsnotatet er tatt med forslag til både materielle og tekniske endringer som bør gjøres i forbindelse med at straffeloven 2005 settes i kraft. Eventuelle andre justeringer, som ikke trenger høring eller som er hørt på annen måte, vil kunne bli innarbeidet i lovforslaget i den proposisjonen som blir fremmet når høringen er avsluttet.

Ikraftsettingen forutsetter at nødvendige tilpasninger i datasystemer og regeltekniske tilpasninger er på plass. Temaet for høringsnotatet her er de regeltekniske sidene knyttet til ikraftsetting av straffeloven 2005. Parallelt med arbeidet med de regeltekniske sidene, pågår det et datateknisk arbeid med å tilrettelegge for ikraftsetting av loven. Straffelovens ikraftsettingslov vil etter departementets lovforslag § 1 annet punktum tre i kraft samtidig med straffeloven 2005.

### **2.2 Nærmere om ikraftsettingen**

I departementets forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 § 1 fremgår det av første punktum at det er «lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven)» som foreslås satt i kraft.

Med henvisningen til straffeloven 2005 siktes det til straffeloven slik den lyder på ikraftsettingstidspunktet. Siden det har gått tid mellom vedtakelsen av straffeloven 2005 og ikraftsettingen, er det vedtatt og vil bli vedtatt mange endringslover som endrer straffeloven 2005 før den trer i kraft. Dersom slike endringslover settes i kraft straks eller på et annet gitt tidspunkt før straffeloven 2005 settes i kraft, vil

endringen omfattes av straffeloven 2005 slik den lyder på ikraftsettingstidspunktet, og dermed tre i kraft etter § 1 i departementets lovforslag.

For ordens skyld nevner departementet at det å sette i kraft en endringslov til en lov som ennå ikke er i kraft, ikke innebærer at endringen trer i kraft i egentlig forstand. Ikraftsetting av endringsloven har i denne sammenheng bare en teknisk, konsoliderende funksjon. Denne funksjonen innebærer imidlertid at de aktuelle endringene reflekteres i den samlede lovteksten i straffeloven 2005, noe som gjør det lettere å holde oversikt over hva som til sist skal settes i kraft. Dette gjelder for eksempel for lov 7. mars 2008 nr. 4 og lov 19. juni 2009 nr. 74 som endrer straffeloven 2005. Dersom det skulle oppstå tilfeller hvor straffeloven 2005 rent teknisk ikke er fullstendig konsolidert, vil ikke dette være avgjørende for hva som trer i kraft etter departementets lovforslag § 1. Det avgjørende er om endringsloven er vedtatt og besluttet satt i kraft før straffeloven 2005 settes i kraft.

Det kan forekomme at allerede vedtatte endringslover som inneholder endringer i straffeloven 2005, fastsetter at endringen skal tre i kraft når Kongen bestemmer. For slike lover kan det oppnås en konsoliderende virkning som nevnt ved at Kongen fastsetter at loven skal tre i kraft på et tidspunkt før straffeloven 2005 settes i kraft.

Det følger av departementets lovforslag § 1 første punktum at straffeloven 2005 settes i kraft «slik som endret ved loven her». Denne formuleringen fanger for det første opp at straffeloven 2005 skal tre i kraft med de endringer i straffeloven 2005 som følger av lovforslaget § 3. For det andre tar formuleringen høyde for at departementet foreslår at straffeloven 2005 § 412 om endringer i andre lover, oppheves, og fastsettes på nytt i oppdatert versjon i § 4 i loven om ikraftsetting av straffeloven, se nærmere under punkt 2.3 nedenfor.

I tillegg til endringer i straffeloven 2005, må det ved ikraftsettingen ses hen til endringslover knyttet til annen lovgivning. Ikraftsatte endringslover som berører lover som er omfattet av departementets lovforslag § 4, er søkt fanget opp ved oppdateringen av de forslag som er vedtatt som en del av straffeloven 2005 § 412. Videre søker departementet å fange opp relevante endringer som ikke er i kraft eller pågående arbeid av betydning for ikraftsettingen her, se høringsnotatet punkt 4.5 og 4.6. Endringene i andre lover som er tatt inn som en del av den oppdaterte straffelovens ikraftsettingslov § 4, vil så tre i kraft i medhold av forslaget til straffelovens ikraftsettingslov § 1.

Departementet finner videre grunn til å nevne tilfeller hvor en endringslov (eller resolusjon om ikraftsetting av en endringslov) fastsetter at bestemmelser i endringsloven skal tre i kraft «når straffeloven 2005 trer i kraft» e.l., eventuelt på et gitt tidspunkt etter at straffeloven 2005 settes i kraft. I slike tilfeller vil endringen ikke tre i kraft i medhold av § 1 i loven som foreslås her. Ikrafttredelse vil da skje i medhold av den aktuelle lovens eller resolusjonens bestemmelse om ikraftsetting. I de tilfellene hvor det er fastsatt at bestemmelser i endringsloven skal settes i kraft når straffeloven 2005 trer i kraft, vil ikraftsettingen skje som en følge av lovvedtaket om ikraftsetting av straffeloven 2005. Det er derfor viktig at departementet som er ansvarlig for slike endringslover, påser at det ikke trer i kraft

bestemmelser i straffeloven 2005 eller andre relevante lover som strider mot det som følger av straffeloven 2005, slik den settes i kraft ved loven her. Det aktuelle departement må i slike tilfeller ta kontakt med Justis- og beredskapsdepartementet med sikte på en samordning.

I forlengelsen av dette nevner departementet at tidligere §§ 102 og 402 (nåværende § 412) i straffeloven 2005 inneholdt enkelte særlige bestemmelser om ikraftsetting. Blant annet er det i tilknytning til endringene i enkelte lover sagt at de skal gjøres «med virkning fra den tid hele straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 settes i kraft» o.l., se for eksempel Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) side 513 og Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) side 364. Det kan reises spørsmål om man også i en slik situasjon må foreta noe for å hindre at dels foreldede bestemmelser settes i kraft når straffeloven 2005 settes i kraft. Departementet legger til grunn at de tidligere bestemmelsene i §§ 102 og 402 og senere endringer i disse bestemmelsene, som relaterer seg til lovendringer som ikke allerede er satt i kraft, må anses bortfalt ved nålydende § 412 jf. § 411 i straffeloven 2005, og at de dermed ikke må oppheves særskilt i forbindelse med ikraftsettingen her.

### **2.3 Nærmere om lovforslaget mv.**

I forslaget til § 2 første ledd i lov om ikraftsetting av straffeloven fastsettes det at enkelte lover oppheves når straffeloven 2005 settes i kraft. Denne bestemmelsen inneholder ikke realitetsendringer sammenliknet med de opphevelser som er vedtatt som en del av straffeloven § 412. De opphevelser som er gjort i forbindelse med den tidligere ikraftsettingen av straffeloven kapittel 16, og som er omtalt i straffeloven § 411 annet ledd, berøres ikke av forslaget her. Det følger for øvrig allerede av straffeloven 2005 § 411 første ledd annet punktum at straffeloven 1902 oppheves fra tidspunktet straffeloven 2005 settes i kraft. Siden det er naturlig å innta en slik bestemmelse i ikraftsettingsloven, foreslår departementet at § 411 første ledd annet punktum oppheves.

Når det gjelder justeringer sammenliknet med det som tidligere er vedtatt som en del av straffeloven 2005, foreslår departementet for det første enkelte endringer i straffeloven 2005, se lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005 og høringsnotatet punkt 4.2. Videre foreslår departementet endringer i annen lovgivning, herunder straffeprosessloven, se lovforslaget § 4 og høringsnotatet punkt 4.3 og 4.4. Forslaget om endringer i straffeprosessloven inntatt i lovforslaget § 4 nr. 85 og forslagene til endringer i spesiallovgivningen inntatt i de øvrige deler av lovforslaget § 4, utgjør en betydelig del av det samlede forslaget til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005. Dette forslaget erstatter straffeloven 2005 § 412, som departementet foreslår å oppheve, jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005. Bakgrunnen for at departementet fastsetter bestemmelsen om endringer i andre lover på nytt, er at tiden i noen grad har løpt fra de endringene som er vedtatt som en del av straffeloven 2005 § 412. Den nye § 4 viderefører imidlertid på mange punkter innholdet i straffeloven 2005 § 412, men tar opp i seg nødvendige justeringer, tilpasninger og utvidelser.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på de endringsforslag som fremsettes i høringsnotatet, og ber høringsinstansene vurdere om det bør foretas ytterligere endringer. Departementet har i sin kartlegging av endringsbehov som

nevnt tilstrebet også å fange opp endringer som er vedtatt, men som ennå ikke er trådt i kraft. Når det gjelder lovgivningen, omtaler departementet slike endringer i et eget punkt, se punkt 4.5 i høringsnotatet. Departementet ber uansett om at høringsinstansene er særlig oppmerksomme på om det er foretatt slike endringer på deres ansvarsområder som vil kunne ha betydning for endringsforslagene som fremgår av lovforslaget § 4 om endringer i andre lover. Departementet ber videre opplyst om det pågår arbeid med lovendringer som vil kunne berøre lovforslaget her. Tiden har ikke tillatt å foreta en like nøye vurdering av endringsbehov i forskriftsverket, jf. punkt 3 og 5 nedenfor. Det er derfor ikke minst på dette området viktig at departementet blir gjort oppmerksom på mulige endringer som berører de justeringsbehovene som er identifisert i forskriftsverket, jf. punkt 5 i høringsnotatet.

### **3 Kartlegging av endringsbehov i lov- og forskriftsverk og videre prosess for å følge opp dette**

Det primære siktemålet med høringsnotatet her, er å kartlegge og henholdsvis foreslå eller anbefale endringer i lov- og forskriftsverk med sikte på at straffeloven 2005 skal settes i kraft. Forslag til endringer i lovverket vil som nevnt under punkt 2, bli tatt inn i en proposisjon med forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven. Forslag til endringer i forskriftsverket vil bli fulgt opp som et eget spor.

Departementet har gjennomgått lovgivningen med sikte på å kartlegge behovet for endringer i regler som ble vedtatt i forbindelse med straffeloven 2005 eller som er vedtatt senere. I denne kategorien faller både regler i straffeloven 2005, som departementet anser det som hensiktsmessig å endre i forbindelse med ikraftsettingen, og regler i annen lovgivning, som utviklingen i tiden mellom vedtakelsen av straffeloven 2005 og lovforslaget i høringsbrevet her, gjør det ønskelig å endre. Sistnevnte omfatter blant annet justeringer av bestemmelser inntatt i straffeloven 2005 § 412, samt nye bestemmelser i spesiallovgivingen og straffeprosessloven tilkommet etter at straffeloven 2005 ble vedtatt, og som må tilpasses den nye straffeloven. Det nye tidsperspektivet for ikraftsettingen av straffeloven 2005 er betydelig kortere enn det som tidligere er lagt til grunn. Dette gir snevrere rammer for hva som vil kunne tas med av endringsvurderinger sammenlignet med hva departementet opprinnelig tok sikte på. Departementet konsentrerer seg i ikraftsettingsomgangen primært om endringsbehov som er klart knyttet til ikraftsettingen.

Ikraftsetting av ny straffelov vil også medføre behov for endringer i forskrifter som berøres av straffeloven 2005. Justis- og beredskapsdepartementet har kartlagt behovet for slike endringer, se punkt 5 nedenfor. Det tas i utgangspunktet sikte på at konkrete forslag til slike endringer følges opp av det enkelte fagdepartement i etterkant av høringen. Justis- og beredskapsdepartementet utelukker imidlertid ikke at forslag til endringer hvor forskriftskompetansen ligger til Kongen, samles i en kgl.res. som fremmes av Justis- og beredskapsdepartementet.

Ikraftsetting av straffeloven 2005 krever justering av reglene om politiattester. Justis- og beredskapsdepartementet følger opp dette som en egen prosess. Behovet for endringer i lys av straffeloven 2005 i regler om politiattester i lov 28. mai 2010



nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven), i forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) og i annen særlovgivningen med forskrifter, blir derfor ikke behandlet i høringsnotatet her. I forbindelse med prosessen med politiattester, vil det også bli foretatt andre justeringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften som er nødvendige når straffeloven 2005 skal tre i kraft.

I forbindelse med arbeidet med ny straffelov, er det tidligere gjort et omfattende kartleggingsarbeid, se Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) kapittel 14 side 389 flg., hvor dette arbeidet er nærmere omtalt. Justis- og beredskapsdepartementets kartlegging av regelverket i tilknytning til ikraftsettingen nå, kan ses som en oppfølging av denne tidligere prosessen. I lys av tidsperspektivet har Justis- og beredskapsdepartementet påtatt seg å kartlegge mulige endringsbehov, som er reflektert i høringsnotatet her. Vurderingen av mulige endringsbehov er imidlertid knyttet til samme type problemstillinger som ble lagt til grunn for kartleggingen i 2008, se Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) kapittel 14 side 389 flg. om de aktuelle problemstillingene.

## **4 Nærmere om endringer i lovgivningen**

### **4.1 Generelt**

I høringsnotatet her foreslår departementet for det første enkelte endringer i straffeloven 2005, se lovutkastet § 3 og punkt 4.2 nedenfor.

Ved § 412 i straffeloven 2005 er det vedtatt endringer i andre lover som følge av ny straffelov. Bestemmelsen er omtalt i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 477 flg. med videre henvisninger. I forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005 må det foretas en oppdatert vurdering av endringsbehovet i andre lover i lys av senere endringer i straffeloven eller annen lovgivning, se punkt 4.3 og 4.4 nedenfor. Når det nå i tråd med straffeloven 2005 § 411 skal gis en egen lov om ikraftsetting av straffeloven 2005, går departementet som nevnt inn for at det fastsettes en ny bestemmelse om endringer i andre lover som også fanger opp behovet for ytterligere endringer, og at straffeloven 2005 § 412 oppheves. I tillegg til de endringer som allerede ligger i den vedtatte § 412 med justeringer, fanger forslaget til ny bestemmelse om endringer i andre lover også opp nye endringsforslag som etter departementets syn bør fremmes i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven.

Som høringsnotatet og lovforslaget viser, er det i betydelig grad tale om å erstatte aktuelle henvisninger til straffeloven 1902 med henvisninger til bestemmelser i straffeloven 2005. Som et klart utgangspunkt søker departementet så langt det er mulig å erstatte henvisningene med tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005. I denne sammenheng bør det imidlertid nevnes at straffeloven på mange punkter er omredigert og endret på en måte som kan gjøre det vanskelig å finne helt tilsvarende henvisninger. Under det enkelte punkt i høringsnotatet foreslår departementet hvordan henvisningene kan byttes ut. Departementet ber om

høringsinstansenes syn på forslagene, med sikte på å få henvisninger som best mulig viderefører realiteten i dagens henvisninger.

Et annet generelt spørsmål er hvordan det bør henvises til graderte lovbrudd. I departementets lovforslag kan det forekomme at det er benyttet en noe ulik henvisningsteknikk i ulike bestemmelser. I enkelte bestemmelser hvor henvisningen etter gjeldende rett skal omfatte både grunndeliktet og det grove deliktet, vises det bare til grunndeliktet, mens det i andre bestemmelser i tillegg er henvisning til deliktet om grove overtredelser. Dette kan dels ha sammenheng med at departementet nå viderefører endringer som er vedtatt som en del av straffeloven § 412, dels med at det allerede etter gjeldende rett kan være benyttet ulik henvisningsteknikk i ulike lover. Departementet har i sitt lovforslag som et utgangspunkt lagt til grunn at det er tilstrekkelig å vise til grunndeliktet ut fra tankegangen om at dersom allerede overtredelse av grunndeliktet utløser enkelte virkninger så vil det ligge som en klar forutsetning at også grovere overtredelser rammes. I bestemmelser hvor det er mange henvisninger, vil dette bidra til at bestemmelsen kan gis en enklere utforming. Det kan imidlertid gjøre seg gjeldende særlige hensyn i tilknytning til den enkelte bestemmelse, som kan tilsi at det i slike tilfeller vises til både grunndeliktet og deliktet for den grove overtredelsen. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om bestemmelser som inneholder henvisninger synes hensiktsmessig utformet.

## **4.2 Endringer i straffeloven 2005**

### **4.2.1 Grov ulovlig bevæpning på offentlig sted**

I det følgende drøfter departementet om man bør videreføre en straffskjerpelse for grov ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted, som i våpenloven § 33 annet ledd, i en ny bestemmelse i straffeloven 2005.

Etter *gjeldende rett* må skytevåpen ikke has med på offentlig sted uten aktverdig grunn, jf. lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon mv. (heretter benevnt våpenloven) § 27 b annet ledd. Overtredelse kan straffes med bot eller fengsel inntil to år, jf. våpenloven § 33 første ledd annet punktum første straffalternativ. Annet straffalternativ gjelder overtredelse av lovens bestemmelser om ulovlig innføring, avhendelse, erverv eller besittelse av skytevåpen eller ammunisjon.

Dersom overtredelse som nevnt i våpenloven § 33 første ledd annet punktum første eller annet straffalternativ er grov, kan bot eller fengsel inntil fire år idømmes, jf. våpenloven § 33 annet ledd første punktum. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov skal det særlig legges vekt på hva slags og hvor mange våpen overtredelsen gjelder eller om handlingen av andre grunner er av særlig farlig eller samfunnsskadelig art, jf. våpenloven § 33 annet ledd annet punktum.

Etter våpenloven § 27 b tredje ledd gjelder forbudet mot å ha med skytevåpen på offentlig sted også for luft- og fjærvåpen, våpenetterligninger som lett kan forveksles med skytevåpen og skytevåpen som etter våpenloven § 1 annet ledd er gjort varig ubrukbart. Overtredelse kan straffes med fengsel inntil tre måneder, jf.

våpenloven § 33 første ledd første punktum. Våpenloven § 33 annet ledd om grove overtredelser gjelder ikke våpenloven § 27 b tredje ledd.

Etter straffeloven 1902 § 352 a kan den som bærer kniv eller et lignende farlig redskap på offentlig sted, straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder, dersom ikke formålet er arbeid, friluftsliv eller annet aktverdig formål.

*Straffeloven 2005 § 189* om ulovlig bevæpning på offentlig sted viderefører i hovedsak straffeloven 1902 § 352 a (kniv mv.), våpenloven §§ 27 b annet ledd, jf. 33 første ledd annet punktum første straffalternativ (skytevåpen) og våpenloven §§ 27 b tredje ledd, jf. 33 første ledd første punktum (våpenetterligning mv.). Strafferammen på fengsel inntil ett år innebærer en skjerpelse sammenlignet med straffeloven 1902 § 352 a (kniv mv.) og våpenloven §§ 27 b tredje ledd, jf. 33 første ledd første punktum (våpenetterligning mv.), men en nedsettelse sammenlignet med våpenloven §§ 27 b annet ledd, jf. 33 første ledd annet punktum første straffalternativ (bevæpning med skytevåpen på offentlig sted). Det vises til Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 10.10.2 side 254-255.

Straffskjerpelsen for grov bevæpning med skytevåpen på offentlig sted, jf. våpenloven §§ 27 b annet ledd jf. 33 annet ledd, er ikke videreført i straffeloven 2005. Straffelovkommisjonen uttalte i den forbindelse at en strafferamme på fengsel inntil fire år synes unødvendig høy (NOU 2002: 4 punkt 9.7.3 side 309). Valg av strafferamme er også omtalt i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 10.10.2 side 255.

Våpenloven § 33 første ledd annet punktum annet straffalternativ (ulovlig befatning med skytevåpen eller ammunisjon) er videreført i straffeloven 2005 § 190 første ledd, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 346. For slike overtredelser er straffskjerpelsen i våpenloven § 33 annet ledd jf. første ledd annet punktum annet straffalternativ videreført og skjerpet i straffeloven 2005 § 191, med en strafferamme på fengsel inntil seks år. Det vises til Ot.prp.nr. 8 (2007-2008) punkt 10.10.3 side 257-258.

Våpenloven §§ 27 b annet og tredje ledd, samt 33 første ledd annet punktum og annet ledd er vedtatt opphevet med virkning fra den tid straffeloven 2005 settes i kraft, jf. forslaget til § 412 nr. 58 i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) side 546.

**Departementet** viser til at straffeloven 2005 § 189 omfatter handlinger som kan være av ulik alvorlighetsgrad. Å ha med skytevåpen på offentlig sted uten aktverdig grunn vil ofte ha et stort skadepotensiale, særlig hvis våpenet er ladd. En slik handling innebærer fare for alvorlige ulykker og kan senke terskelen for at skytevåpen brukes i det offentlige rom for å skade eller true.

Dersom handlingen samtidig innebærer en gjentatt eller graverende overtredelse av våpenlovens bestemmelser om innføring, avhendelse, erverv eller besittelse, kan straffeloven 2005 §§ 190 og 191 komme til anvendelse med strafferammer på fengsel inntil henholdsvis to og seks år. Ordet «besittelse» tar i denne sammenheng sikte på tilfeller hvor våpen oppbevares ulovlig uten at det er ervervet i sivilrettslig forstand, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 346.

Dersom ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted innebærer en overtredelse av straffeloven 2005 §§ 191 a og 191 b (ved at gjerningspersonen har

til hensikt å begå en straffbar handling), kan handlingen medføre fengsel inntil henholdsvis seks og ti år.

Dersom gjerningspersonens formål er å ha våpenet som «sikkerhet» i tilfelle truende situasjoner, eller dersom gjerningspersonen regner det som sannsynlig at våpenet kan bli brukt til å true eller skyte med, men ikke har hensikt om dette, vil i utgangspunktet bare straffeloven 2005 § 189 være anvendelig med en strafferamme på fengsel inntil ett år. Departementet stiller på denne bakgrunn spørsmål om strafferammen i straffeloven 2005 § 189 i tilstrekkelig grad tar høyde for de mer alvorlige tilfellene av grov ulovlig bevæpning på offentlig sted, som ikke rammes av strengere straffebud. Departementet foreslår til overveielse å videreføre en straffskjerpelse om grov ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted, som i våpenloven § 33 annet ledd, i en ny bestemmelse i straffeloven 2005 § 189 a, se departementets lovforslag § 3 om endringer i straffeloven 2005. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslaget om en egen bestemmelse om grov ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted, den nærmere utformingen av bestemmelsen, og på om en strafferamme på tre år synes passende.

Forslaget omfatter ikke overtredelser av straffeloven 2005 § 189 første ledd bokstav b til d (våpenetterligninger mv.) eller annet ledd (kniv mv.). Strafferammen på fengsel inntil ett år representerer for disse handlingene allerede en betydelig straffskjerpelse sammenliknet med gjeldende rett. Av samme grunn foreslår departementet ikke en generell økning av strafferammen i straffeloven 2005 § 189.

#### **4.2.2 Videreføring av forbud mot luftfotografering og opptak av dybdata**

Forsvarsdepartementet har bedt om at forbudet mot luftfotografering og opptak av dybdata i lov 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter videreføres. Lov om forsvarshemmeligheter oppheves når straffeloven 2005 trer i kraft. Vedlagt følger brev 23. april 2014 fra Forsvarsdepartementet hvor problemstillingen er nærmere drøftet, og hvor de konkrete lovforslagene fremgår. Høringsinstansene bes om å uttale seg om behovet for å videreføre forbudene i to nye bestemmelser, og for øvrig om å gi sine kommentarer til forslaget. Forsvarsdepartementet foreslår å ta de nye bestemmelsene inn i lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven). Etter Justis- og beredskapsdepartementets oppfatning synes dette hensiktsmessig. Bestemmelsene som foreslås er tilknyttet et forskriftsregime som synes å være mindre egnet i straffeloven.

#### **4.2.3 Straffelovgivningens virkeområde i tid – bestemmelsene i kapittel 16**

I det følgende tar departementet opp spørsmålet om endring av straffeloven 2005 § 3 som følge av en avgjørelse inntatt i Rt. 2010 side 1445 (krigsforbrytersaken).

Etter *gjeldende rett* reguleres straffelovgivningens virkeområde i tid av straffeloven 1902 § 3 og det generelle tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97, EMK artikkel 7 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 15. Rettstilstanden er nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.4.1 side 169-170. Gjeldende § 3 er langt på vei videreført i straffeloven

2005 § 3 første ledd og tredje til sjette ledd, med enkelte endringer, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.4.1 side 171-173 og merknaden til § 3 side 398-399.

Straffeloven 2005 § 3 annet ledd er derimot nytt sammenlignet med straffeloven 1902. Bestemmelsen kom inn i loven ved endringslov 7. mars 2008 nr. 4 til straffeloven 2005, jf. nærmere om bakgrunnen i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 mv. (skjerpende og formildende omstendigheter, folkemord, rikets selvstendighet, terrorhandlinger, ro, orden og sikkerhet, og offentlig myndighet). Paragraf 3 annet ledd fastslår i første punktum at bestemmelsene i lovens kapittel 16 anvendes på handlinger begått før ikrafttredelsen, dersom handlingen på gjerningstidspunktet var straffbar ifølge dagjeldende straffelovgivning og ansett som folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser etter folkeretten. Det følger av annet punktum at straffen likevel ikke kan overskride straffen som ville blitt idømt etter straffelovgivningen på gjerningstidspunktet.

Departementet la til grunn at slik tilbakevirkning ikke ville være i strid med Grunnloven § 97, selv om anvendelsen av de aktuelle bestemmelsene ville oppfattes som mer belastende enn hvis handlingene hadde blitt subsumert under mer ordinære straffebestemmelser, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 5.5.4.3.3 side 62-63. Det ble blant annet vist til at domstolene også ved anvendelse av andre straffebestemmelser kan legge til grunn i straffskjerpende retning at en handling kan klassifiseres som en krigsforbrytelse.

Straffeloven 2005 kapittel 16 ble satt i kraft 7. mars 2008, jf. kgl.res. samme dag. Fra samme tid gjelder første del i straffeloven 2005 for bestemmelsene i kapittel 16, jf. straffeloven 2005 § 411 annet ledd.

I Rt. 2010 side 1445 kom Høyesterett under dissens (11 mot 6) til at det ville stride mot Grunnloven § 97 å anvende straffeloven 2005 §§ 102 om forbrytelse mot menneskeheten og 103 om krigsforbrytelse mot person på handlinger foretatt før bestemmelsene trådte i kraft. Førstvoterende, som fikk tilslutning av flertallet, viste blant annet til at det vil være mer belastende for gjerningsmannen å bli dømt etter bestemmelser som karakteriserer en handling som folkemord, forbrytelser mot menneskeheten eller krigsforbrytelser, enn å bli dømt etter straffeloven 1902 (avsnitt 106 i dommen). Førstvoterende fant ikke grunn til å skille mellom forbrytelseskategoriene i kapittel 16 (avsnitt 107 og 110 i dommen).

Etter *departementets syn* leder Rt. 2010 side 1445 til at straffeloven 2005 § 3 annet ledd ikke lenger bør opprettholdes. Rt. 2010 side 1445 gjaldt straffeloven 2005 §§ 102 og 103, men departementet legger til grunn at heller ingen av de øvrige bestemmelsene i straffeloven 2005 kapittel 16 kan gis tilbakevirkende kraft som bestemt i straffeloven 2005 § 3 annet ledd. Det foreslås derfor å oppheve straffeloven 2005 § 3 annet ledd, se departementets lovforslag § 3 om endringer i straffeloven 2005. Departementet ber om høringsinstansene syn på forslaget.

#### **4.2.4 Straffehjemmel for brudd på avsperring av åsteder mv.**

En artikkel av Stein Vale i Tidsskrift for Strafferett 2013-2 - «Ny straffelov og avsperring av åsteder» - aktualiserer et spørsmål om man i forbindelse med

ikraftsetting av straffeloven 2005 bør foreslå en hjemmel for straff for brudd på ferdselsreguleringer, som fanger opp det å bryte avsperringer på åsteder.

Etter *gjeldende rett* gir straffeloven 1902 § 353, som ikke er videreført i straffeloven 2005, hjemmel for å straffe den «som begiver sig hen paa Sted, hvortil Adgangen af Øvrigheden er forbudt». Bestemmelsen retter seg mot overtredelse av alle typer adgangsforbud nedlagt av myndighetene, herunder å bryte påtalemyndighetens eller politiets avsperring av åsteder.

I rettspraksis har bestemmelsen vært brukt i forbindelse med overtredelse av ferdselsforbud nedlagt av politiet for å opprettholde ro og orden, jf. Rt. 1981 side 679 og Rt. 1982 side 928. Straff for denne typen overtredelser er nå hjemlet i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven).

Ved vedtakelsen av *straffeloven 2005* ble det antatt at videreføringen av innholdet i straffeloven § 353 er ivarettatt gjennom politiloven § 7 annet ledd, jf. §§ 5 og 30 nr. 1, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 10.17.2.5 side 264. Anvendelsesområdet til bestemmelsene i politiloven er imidlertid saklig begrenset. Straffebestemmelsen i politiloven § 30 gjelder ikke pålegg gitt med hjemmel i andre lover, slik som straffeprosessloven § 216 om avsperring av områder og andre tiltak for å sikre bevis.

Lovbestemmelser som gir offentlige myndigheter hjemmel til å nedlegge ferdselsforbud finnes i enkelte lover. Ved siden av straffeprosessloven § 216, kan det for eksempel vises til lov 14. juni 2002 nr. 20 om brann- og eksplosjonsvern § 37. Som sistnevnte, har vedkommende lov ofte egne straffebestemmelser.

Slik **departementet** ser det, kan mye tale for at hjemmelen i straffeloven 1902 § 353 til å straffe overtredelse av ferdselsforbud nedlagt av offentlige myndigheter, bør videreføres i straffeloven 2005. Videreføring av straffeloven 1902 § 353 synes nødvendig for at det fortsatt skal være hjemmel for å straffe overtredelse av påtalemyndighetens eller politiets avsperring av åsteder.

Departementet foreslår til overveielse å videreføre straffeloven § 353 i en ny § 176 i straffeloven 2005 kapittel 19 om vern av offentlig myndighet og tilliten til den, se departementets lovforslag § 3 om endringer i straffeloven 2005.

Når det gjelder utformingen av bestemmelsen, kan man tenke seg en ren videreføring av § 353, kun med en språklig oppdatering. En slik bestemmelse kan for eksempel lyde:

Den som tar seg inn på et område der myndighetene har forbudt ferdsel, straffes med bot.

Ettersom midlertidige ferdselsforbud nedlagt av politiet for å opprettholde ro og orden er hjemlet i politiloven § 7 annet ledd, jf. §§ 5 og 30 nr. 1, kan det spørres om det er hensiktsmessig å videreføre en så vid formulering. Overtredelsene som ble behandlet av Høyesterett etter § 353 i forbindelse med Alta-aksjonen, vil det nå være hjemmel for å straffe etter de nevnte bestemmelsene i politiloven. Man vil få en klarere straffehjemmel dersom bestemmelsen begrenses til å gjelde overtredelse av påtalemyndighetens eller politiets avsperringer, og andre forholdsregler iverksatt i medhold av straffeprosessloven § 216.

En alternativ og mer målrettet formulering kan for eksempel lyde:

Den som overtrer avsperring foretatt av påtalemyndighet eller politi, eller ikke innretter seg etter andre forholdsregler iverksatt for å sikre bevis etter straffeprosessloven § 216, straffes med bot.

En slik bestemmelse vil imidlertid ikke fange opp eventuelle bestemmelser i spesiallovgivningen som gir øvrige offentlige myndigheter hjemmel til å nedlegge ferdselsforbud, og som ikke har en tilhørende straffebestemmelse. Departementet har ikke noen fullstendig oversikt over omfanget av slike bestemmelser, og mottar gjerne innspill fra høringsinstansene dersom slike bestemmelser gjør at det er behov for en videre regulering, som foreslått foran.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det bør videreføres en bestemmelse i straffeloven 2005 om straff for brudd på ferdselsreguleringer som nevnt foran, som fanger opp det å bryte avsperringer på åsteder. Departementet ber også om høringsinstansenes syn på den nærmere utformingen av en slik bestemmelse. I departementets lovforslag § 3 om endringer i straffeloven 2005, er det utformet to alternative bestemmelser i tråd med det som er skissert foran.

#### **4.2.5 Plikt til å avverge et straffbart forhold**

I det følgende tas det opp enkelte spørsmål knyttet til straffeloven 2005 § 196 om plikt til å avverge et straffbart forhold. Departementet har tidligere signalisert at det ville komme tilbake til enkelte av disse spørsmålene i forbindelse med ikraftsetting av straffeloven 2005, jf. Prop.116 L (2009-2010) Endringer i domstoloven (ekstraordinære valg til lekdommerutvalgene m.m.) og straffeloven 1902 (avvergingsplikt) kapittel 10 side 17.

Før departementet skisserer sine forslag til justeringer i § 196, går departementet noe nærmere inn på bakgrunnen for forslagene.

Straffeloven 1902 § 139 fastsetter en plikt til å avverge en straffbar handling eller følgene av den. Bestemmelsen er videreført i straffeloven 2005 § 196. Ved vedtakelsen i 2008 innebar straffeloven 2005 § 196 en utvidelse av avvergingsplikten sammenlignet med straffeloven 1902 § 139, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 348. Ved endringslov 25. juni 2010 nr. 47 ble straffeloven 1902 § 139 skjerpet og utvidet, i all hovedsak i tråd med straffeloven 2005 § 196. Om bakgrunnen for dette vises til Prop.116 L (2009-2010) kapittel 10 side 17 og punkt 12.3 side 19-20. En nærmere beskrivelse av straffeloven 1902 § 139 slik den lød frem til 2010, samt bakgrunnen for straffeloven 2005 § 196, fremgår av Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 10.14 side 260-261 og punkt 12.2.5 side 348-349.

Enkelte av endringene som ble gjort i straffeloven 1902 § 139 samsvarte ikke med straffeloven 2005 § 196. Det ble for det første presisert i straffeloven 1902 § 139 første ledd at avvergingsplikten opphever eventuell taushetsplikt uansett hvilket rettslig grunnlag taushetsplikten hviler på. Endringen var kun ment som en presisering av gjeldende rett, jf. Prop.116 L (2009-2010) kapittel 10 side 17 og punkt 12.3 side 19. En tilsvarende presisering fremgår ikke uttrykkelig av straffeloven 2005 § 196.

For det andre ble avvergingsplikten etter straffeloven 1902 § 139 utvidet til å gjelde også straffeloven 1902 §§ 193 (misbruk av overmaktsforhold og lignende)

og 219 (mishandling og grov mishandling i nære relasjoner). Dette var en utvidelse også sammenlignet med straffeloven 2005 § 196, jf. Prop.116 L (2009-2010) punkt 12.3 side 20. Straffeloven 1902 § 193 er videreført i straffeloven 2005 § 295, som ikke er omfattet av oppregningen i straffeloven 2005 § 196. Straffeloven 2005 § 196 viser til straffeloven 2005 § 283 (grov mishandling i nære relasjoner), men ikke til straffeloven 2005 § 282 (mishandling i nære relasjoner). Departementet varslet at det ville komme tilbake med forslag til enkelte justeringer i straffeloven 2005 § 196 i ikraftsettingsproposisjonen for straffeloven 2005, jf. Prop.116 L (2009-2010) kapittel 10 side 17.

I Prop.116 L (2009-2010) synes det for øvrig ved en inkurie lagt til grunn at forsøk på overtredelse av straffeloven 2005 § 196 ikke er straffbart, jf. straffeloven 2005 § 16 (punkt 12.3 side 20). Det synes dermed å ha blitt forutsatt at innføringen av medvirkningsansvar i straffeloven 1902 § 139, som isolert sett var i tråd med straffeloven 2005 § 196, likevel ville medføre en utvidelse sammenlignet med straffeloven 2005 § 196. Blant annet nevnes et eksempel på forsøk på medvirkning som ville rammes etter straffeloven 1902 § 139. Endringen i straffeloven 1902 § 139 medførte imidlertid ikke en utvidelse på dette punkt ettersom forsøk på overtredelse av straffeloven 2005 § 196 er straffbart, jf. straffeloven 2005 § 16. Det foreslås derfor ikke noen justering av straffeloven 2005 § 196 som følge av dette.

Ved lov 19. juni 2009 nr. 74 ble straffeloven 2005 § 196 ajourført ved at det ble tatt inn henvisninger til de aktuelle bestemmelsene i straffeloven 2005 avvergingsplikten gjelder, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.1 side 399 og departementets lovforslag på side 516. I den forbindelse skjedde en inkurie ved at det i bestemmelsens første ledd bokstav a ble vist til straffeloven 2005 §§ 280 og 289. Henvisningen synes å skulle ha vært til straffeloven 2005 §§ 279 og 288.

I straffeloven 1902 § 139 vises det til lov om forsvarshemmeligheter §§ 1, 2, 3 eller 4. Henvisningen er videreført i straffeloven 2005 § 196 første ledd bokstav c. Lov 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter er vedtatt opphevet, jf. straffeloven 2005 § 412 nr. 5 a som er videreført i departementets lovforslag § 2 om opphevelse av enkelte lover mv. For en nærmere begrunnelse vises til Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.13.3 side 151-153. Opphevelsen vil tre i kraft samtidig med ikraftsettingen av straffeloven 2005.

Lov om forsvarshemmeligheter § 1 første ledd er videreført i en ny bestemmelse i sikkerhetsloven § 18 a jf. § 31 fjerde ledd, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 156 som viderefører straffeloven 2005 § 412 nr. 192 om endringer i lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven). For en nærmere begrunnelse vises til Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.13.3 side 151-153. Lovendringene trer i kraft samtidig med straffeloven 2005.

Lov om forsvarshemmeligheter § 4 er delvis videreført i straffeloven 2005 § 121 om ulovlig etterretning mot statshemmeligheter, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.13.3 side 152. Denne bestemmelsen er omfattet av oppregningen i straffeloven 2005 § 196 første ledd bokstav a. For øvrig er ikke andre bestemmelser i lov om forsvarshemmeligheter vedtatt videreført, jf. Ot.prp. nr. 8



(2007-2008) punkt 7.13.3 side 151-152. I brev 23. april 2014 vedlagt dette høringsnotatet foreslår likevel Forsvarsdepartementet å videreføre lov om forsvarshemmeligheter § 3 nr. 1 og 3 i to bestemmelser som foreslås tatt inn i sikkerhetsloven, se høringsnotatet her punkt 4.2.2. Forslagene gjelder ulovlig kartlegging av skjermingsverdig objekt, militært anlegg eller område, og ulovlig kartlegging av enkelte dybde data.

**Departementet** foreslår en rekke mindre endringer i straffeloven 2005 § 196, se departementets lovforslag i § 3 om endringer i straffeloven 2005.

Det foreslås at henvisningene til straffeloven 2005 §§ 280 og 289 i bestemmelsens første ledd bokstav a, erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 279 og 288. Videre foreslås det at henvisningene til lov om forsvarshemmeligheter §§ 1, 2, 3 eller 4 i bestemmelsens første ledd bokstav c, erstattes med en henvisning til straffeloven § 121 (som allerede er inntatt i § 196 første ledd bokstav a) og henvisninger til sikkerhetsloven § 18 a jf. § 31 fjerde ledd og til eventuelle bestemmelser som foreslått i det vedlagte brevet fra Forsvarsdepartementet som etter forslaget inntas i sikkerhetsloven. Henvisningene foreslås føyet til oppregningen i straffeloven 2005 § 196 første ledd bokstav c, og er i departementets lovforslag § 3 markert med hakeparenteser.

Endelig foreslås straffeloven 2005 § 196 justert i tråd med endringene som ble gjort i straffeloven 1902 § 139 ved lovendring 25. juni 2010. Det vil for det første si at straffeloven 2005 §§ 282 (mishandling i nære relasjoner) og 295 (misbruk av overmaktsforhold) føyes til oppregningen i straffeloven 2005 § 196 første ledd bokstav a. For det andre inntas en presisering av at avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt. En slik justering bør for øvrig også gjøres i straffeloven 2005 § 226 i samsvar med endringene som er gjort i straffeloven 1902 § 172, jf. Prop. 116 L (2009-2010) kapittel 10 side 20-22. Departementet foreslår derfor at det tas inn et nytt annet punktum i § 226 første ledd, se lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

#### **4.2.6 Videreføring i straffeloven 2005 av ordningen med elektronisk kontroll ved kontaktforbud**

I det følgende tar departementet opp spørsmålet om å videreføre ordningen med elektronisk kontroll ved kontaktforbud i straffeloven 1902 § 33 i straffeloven 2005. Ordningen refereres ofte til som en ordning med «omvendt voldsalarm». Adgangen til å ilegge elektronisk kontroll er begrenset til tilfeller hvor slik kontroll er nødvendig for at kontaktforbudet skal bli overholdt.

Adgangen til å ilegge elektronisk kontroll ved kontaktforbud kom inn i lovverket gjennom en endring av straffeloven 1902 § 33, ved lov 19. juni 2009 nr. 75 (i kraft 1. februar 2013). Bestemmelsen om kontaktforbud i straffeloven 2005 § 57 ble imidlertid ikke endret tilsvarende. Bakgrunnen for dette var at man ønsket å vinne erfaring med ordningen med elektronisk kontroll, jf. Ot.prp. nr. 25 (2008-2009) Om lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven (kontaktforbud med elektronisk kontroll, endring av saksbehandlingsreglene for besøksforbud mv.) punkt 3.7.7 side 25.

Spørsmålet i det følgende er om ordningen med elektronisk kontroll ved kontaktforbud bør videreføres i straffeloven 2005. Ettersom endringen i straffeloven 1902 § 33 først trådte i kraft 1. februar 2013, har man foreløpig lite grunnlag for å evaluere ordningen. **Departementet** bemerker at dersom ordningen med elektronisk kontroll ikke videreføres i straffeloven 2005, vil man ikke få et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om ordningen bør videreføres mer permanent. En slik nærmere vurdering er forutsatt i Ot.prp. nr. 25 (2008-2009). Departementet foreslår derfor i lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005 at ordningen videreføres i straffeloven 2005 §§ 57 og 58, men gjør det samtidig klart at det fortsatt synes å være behov for å evaluere ordningen når det er vunnet nok erfaring med den. Departementet vil komme tilbake til en slik evaluering når tiden synes moden. For øvrig viser departementet til at et flertall av høringsinstansene støttet ordningen med elektronisk kontroll da den ble innført, se Ot.prp. nr. 25 (2008-2009).

Når ordningen med elektronisk kontroll ved kontaktforbud foreslås videreført, er det også naturlig å foreslå videreført i straffeloven 2005 den straffetrussel som i dag fremgår av straffeloven 1902 § 342 første ledd bokstav c, se departementets lovforslag § 3 med forslag om en ny bokstav c i straffeloven 2005 § 168.

#### **4.2.7 Endring av forbudssoner knyttet til kontaktforbud**

Da den alminnelige delen av straffeloven 2005 ble vedtatt, synes det både i straffeloven 1902 og straffeloven 2005 å ha skjedd en inkurie ved at den gjeldende § 33 annet ledd i straffeloven 1902 ikke ble videreført. Paragraf 33 annet ledd ga påtalemyndigheten anledning til å begjære et oppholdsforbud endret uten at dette var knyttet til tidsfrister. Ordningen i gjeldende straffelov § 33 a og straffeloven 2005 § 58 bygger på tidsfrister, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 457. Med en slik ordning synes man å miste muligheten til å endre et kontaktforbud i særlige situasjoner i perioder der det etter § 58 tredje ledd ikke er anledning til å prøve kontaktforbudet.

Etter **departementets** syn bør det vurderes å videreføre en regel som gir en adgang til endring også utenom tidsfristene i § 58 tredje ledd i tilfeller hvor det anses nødvendig av hensyn til sikkerheten for den eller de personene som skal beskyttes av forbudet. Etter dette foreslår departementet at det tas inn en særregel om endring av forbudssoner i § 58 siste ledd, jf. departementets lovforslag § 3 om endringer i straffeloven 2005. Forslaget tilsikter å videreføre realiteten i straffeloven 1902 § 33 annet ledd slik denne lød før vedtakelsen av den alminnelige delen i straffeloven 2005. Formålet er å sikre at forbudssoner skal kunne endres for å ta høyde for at den eller de personer som skal beskyttes av kontaktforbudet fortsatt er beskyttet dersom de bytter bosted, arbeidssted, skole eller lignende.

Et alternativ til forslaget om å legge kompetansen til å endre forbudssoner til tingretten, kan være å gi påtalemyndigheten adgang til å endre forbudssoner kombinert med en etterfølgende mulighet for den forbudet retter seg mot til å bringe spørsmålet inn for tingretten, jf. straffeprosessloven § 222 a sjette ledd.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på de spørsmålene som er reist foran.

Det kan etter omstendighetene bli aktuelt å foreslå en tilsvarende bestemmelse i straffeloven 1902 § 33 a. Et slikt forslag vil imidlertid ikke bli inntatt i proposisjonen om ikraftsetting av straffeloven 2005.

#### **4.2.8 Forberedelse av dokumentfalsk**

I det følgende tar departementet opp enkelte spørsmål knyttet til forberedelse av dokumentfalsk. Siktemålet er å sørge for at det ikke blir et hull i straffeloven 2005 på dette punktet når loven settes i kraft.

Straffeloven 1902 § 186 gir hjemmel for å straffe en lang rekke handlinger som begås «til forberedelse av dokumentfalsk». Bestemmelsen setter straff for den som «tilvirker, erverver, innfører, utfører, overdrar, besitter eller oppbevarer falsk segl, stempel eller merke eller andre gjenstander», når disse gjenstandene «tilkjennegir seg som bestemte til å benyttes til ettergjørelse eller forfalskning».

Paragraf 186 fikk sin nåværende utforming etter at den ble endret og utvidet ved lov 10. desember 2010 nr. 73. Bakgrunnen for endringen var at Høyesterett i Rt. 2010 side 1217 stilte spørsmål ved om handlingsalternativene i § 186 dekker antatt praktiske tilfeller av innførsel og/eller oppbevaring av skimmingutstyr. Siktemålet med endringen var blant annet å ramme den som anskaffer såkalt skimmingutstyr i utlandet, og innfører det til Norge, jf. Prop. 14 L (2010-2011) endringer i straffeloven 1902 (skimmingsutstyr og identitetskrenkelse) punkt 1 side 1. Paragraf 186 er ikke videreført i straffeloven 2005, jf. NOU 2002: 4 punkt 10.2 side 404 og Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) 10.2.3.3 side 318-319.

I Rt. 2010 side 1217 stilte Høyesterett videre spørsmål ved om det er foretatt en tilstrekkelig vurdering av behovet for en bestemmelse til avløsning av § 186 i straffeloven 2005. Det fremgår av Prop. 14 L (2010-2011) punkt 4.1 side 3 at befatning med skimmingsutstyr er straffbart etter straffeloven 2005 § 201 bokstav b som lyder:

"§ 201. Uberettiget befatning med tilgangsdata, dataprogram mv.

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som med forsett om å begå en straffbar handling uberettiget fremstiller, anskaffer, besitter eller gjør tilgjengelig for en annen

[...]

b) dataprogram eller annet som er særlig egnet som middel til å begå straffbare handlinger som retter seg mot databasert informasjon eller datasystem. På samme måte straffes den som uten forsett om å begå en straffbar handling besitter et selvspredende dataprogram, og besittelsen skyldes uberettiget fremstilling eller anskaffelse av programmet."

Departementet uttalte i Prop. 14 L (2010-2011) punkt 4.1 side 3 at det som ledd i arbeidet med ikraftsettingen av straffeloven 2005 ville vurdere om høyesterettsdommen inntatt i Rt. 2010 side 1217 tilsier at det gjøres justeringer i straffeloven 2005 § 201.

Det nevnes for ordens skyld at det i forbindelse med lovendringen 10. desember 2010 nr. 73, ble vurdert om straffeloven 2005 § 201 burde innarbeides i

straffeloven 1902, jf. Prop. 14 L (2010-2011) punkt 4.1 side 3. Man valgte imidlertid ved den anledning å endre § 186.

I lys av Rt. 2010 side 1217 synes straffeloven § 201 ikke å være tilstrekkelig dekkende. For å unngå et hull i straffeloven 2005 på dette punktet må det sørges for at den befatningen med skimmingutstyr som dekkes av straffeloven 1902 § 186 også fanges opp av straffeloven 2005. Dette kan enten gjøres ved å endre straffeloven 2005 § 201, eller ved å videreføre straffeloven 1902 § 186 i en ny bestemmelse i straffeloven 2005.

Dersom § 201 skal endres, foreslår departementet at de handlingsalternativene som etter gjeldende rett følger av § 186 og som ikke fanges opp innledningsvis i § 201, fanges opp i et nytt annet ledd i § 201. På denne måten unngår man at de nye handlingsalternativene griper uheldig inn i de øvrige deler av bestemmelsen. Departementets forslag er utformet slik at det knytter an til § 201 bokstav b første punktum. Departementets forslag til et nytt annet ledd i § 201 er inntatt i departementets lovforslag § 3 om endringer straffeloven 2005 og lyder etter dette slik:

På samme måte straffes den som med forsett om å begå en straffbar handling uberettiget innfører, utfører eller overdrar dataprogram eller annet som er særlig egnet som middel til å begå straffbare handlinger som retter seg mot databasert informasjon eller datasystem, jf. første ledd bokstav b.

Et alternativ til en slik regulering, kan være å videreføre straffeloven 1902 § 186 som en ny § 370 i straffeloven 2005. En slik bestemmelse kan i så fall lyde:

#### § 370 Forberedelse av dokumentfalsk

Den, som til forberedelse av dokumentfalsk tilvirker, erverver, innfører, utfører, overdrar, besitter eller oppbevarer falsk segl, stempel eller merke eller andre gjenstander, som tilkjennegir seg som bestemte til å benyttes til ettergjørelse eller forfalskning, eller i slik hensikt tilvender seg et ekte segl, stempel eller merke, straffes med bot eller med fengsel inntil 3 år.

Dette er en lovteknisk enklere løsning, men gir samtidig en mer omfattende regulering enn forslaget til endring av straffeloven 2005 § 201. Selv om bestemmelsen vil fange opp skimming, vil den også ramme andre forberedelser til dokumentfalsk som er rammet av gjeldende rett, men hvor straffansvar som tidligere nevnt ikke er tilsiktet videreført. En slik bestemmelse vil også kunne reise konkurransspørsmål som ikke synes å oppstå ved en utvidelse av § 201 som foreslått.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på de alternative forslagene som er fremsatt foran.

## **4.2.9 Straffelovgivningens stedlige virkeområde**

### **4.2.9.1 Innledning**

I det følgende ser departementet nærmere på spørsmålet om det bør gjøres justeringer i straffelovgivningens stedlige virkeområde når straffeloven 2005 skal settes i kraft.

*Straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 bokstav a* til i omhandler straffelovgivningens virkeområde for handlinger begått i utlandet av norsk statsborger eller noen i Norge hjemmehørende person. *Straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 4 bokstav a til d* omhandler straffelovgivningens virkeområde for handlinger begått i utlandet av utlendinger. Etter begge bestemmelser kan norsk straffelovgivning anvendes på alle handlinger begått i utlandet hvis handlingen er straffbar etter straffelovgivningen i det land den er foretatt, jf. straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 bokstav c og nr. 4 bokstav b. I tillegg har begge bestemmelsene i bokstav a en oppregning av kapitler og bestemmelser som kommer til anvendelse på handlinger foretatt i utlandet, uavhengig av om kravet om dobbel straffbarhet er oppfylt. For en nærmere beskrivelse av gjeldende rett vises til Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.5.1 side 181-182.

I *straffeloven 2005* følger straffelovgivningens virkeområde på handlinger i utlandet av lovens §§ 5 og 6. *Straffeloven 2005 § 5* inneholder færre positive oppregninger av bestemmelser enn *straffeloven 1902 § 12 første nr. 3 og nr. 4* begges bokstav a. Hovedregelen er et krav om dobbel straffbarhet for at norsk straffelovgivning skal gjelde for handlinger begått i utlandet, jf. *straffeloven 2005 § 5 første ledd nr. 1*, jf. annet og tredje ledd. Det vil si at handlingen må være straffbar etter både handlingsstedets og norsk straffelovgivning.

Det er likevel fastsatt enkelte unntak fra hovedregelen i *straffeloven 2005 § 5 første ledd nr. 2 til 10*. Enkelte av punktene i oppregningen henviser, for så vidt som i *straffeloven 1902 § 12*, til visse lovbruddstyper og straffebud som kommer til anvendelse på handlinger foretatt i utlandet, uavhengig av om kravet om dobbel straffbarhet er oppfylt. Unntakene gjelder i første rekke for handlinger begått av norske statsborgere og øvrige personer som omfattes av første ledd bokstav a til c og annet ledd bokstav a til c, men enkelte gjelder tilsvarende for handlinger foretatt av andre personer (utlendinger), jf. bestemmelsens tredje ledd. For en nærmere beskrivelse av bestemmelsen og bakgrunnen for den vises til Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.5.4 side 185 følgende og punkt 30.1 side 401 følgende.

*Straffeloven 2005 § 6* gir straffelovgivningen virkning på handlinger begått i utlandet også utenfor virkeområdet til § 5, dersom Norge har en folkerettslig plikt til å strafforfølge handlingen. For en nærmere beskrivelse av bestemmelsen og bakgrunnen for den vises til Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.6 side 190 følgende og punkt 30.1 side 404 følgende.

#### 4.2.9.2 *Terror- og terrorrelaterte handlinger*

I *straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 bokstav a* henvises til lovens kapittel 14, som blant annet inneholder alle straffebudene mot terrorhandling. I *straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 4 bokstav a* vises til *straffeloven 1902 §§ 147 a til 147 d*, som er de sentrale straffebudene mot terrorhandling og terrorrelaterte handlinger. Etter *straffeloven 1902* kan dermed slike handlinger strafforfølges i Norge uansett hvor de er begått.

Ved utformingen av *straffeloven 2005 § 5* fant departementet at forfølgelse av terrorhandling kunne baseres på hovedregelen om dobbel straffbarhet, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.5.4.2 side 187. Departementet utelukket ikke at

ekstreme regimer eller samfunn i oppløsning kunne mangle straffebud mot terrorhandlinger, men viste til at det er grunn til å tro at terrorhandlinger i de aller fleste tilfeller vil være straffbare på handlingsstedet, i det minste etter generelle straffebud om drap, legemskrenkelser, skadeverk, mv. For de forberedende handlingene som er belagt med straff ble det vist til at straffbar terrorfinansiering fanges opp av straffeloven 2005 § 6.

Under stortingsbehandlingen uttalte justiskomiteen at det er nødvendig å gjøre unntak fra det såkalte dobbeltstraffprinsippet for terrorhandlinger, jf. Innst. O. nr. 72 (2004-2005) Innstilling fra justiskomiteen om lov om straff (straffeloven) punkt 12.4.2 side 42. Synspunktet ble likevel ikke reflektert i komiteens tilråding til lovvedtak.

Siden har det blitt vedtatt flere nye bestemmelser rettet mot forberedelser til terrorhandlinger. Ved lov 7. mars 2008 nr. 4 ble straffeloven 2005 § 136 føyd til. Bestemmelsen gjennomfører europarådskonvensjonen om forebygging av terrorisme artikkel 5 til 7, og rammer oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger, se Ot.prp. nr. 8 (2007- 2008) punkt 8.8.5 på side 200 flg. En tilsvarende bestemmelse ble gitt i straffeloven 1902 § 147 c ved lov 19. desember 2008 nr. 114. Som følge av den generelle henvisningen til kapittel 14 i straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 bokstav a ble straffeloven 1902 § 147 c omfattet av oppregningen, men departementet foreslo ikke å føye bestemmelsen til i oppregningen i straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 4 bokstav a, jf. Ot.prp. nr. 79 (2007-2008) Om lov om endring av straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger) punkt 6.1 side 4-5.

Straffeloven 1902 § 147 c og straffeloven 2005 § 136 ble utvidet ved lov 21. juni 2013 nr. 85, ved at ny bokstav d om mottakelse av terrortrening ble føyd til. Ved samme endringslov ble også gitt nye bestemmelser som rammer kvalifisert deltakelse i terrororganisasjoner i straffeloven 1902 § 147 d og straffeloven 2005 § 136 a. Det ble også gitt en ny bestemmelse i straffeloven 1902 § 147 a femte ledd og straffeloven 2005 § 131 tredje ledd som utvidet forsøksansvaret for terrorhandlinger. Som følge av den generelle henvisningen til kapittel 14 i straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 bokstav a, ble de nye bestemmelsene omfattet av denne oppregningen. Ved samme lov ble straffeloven 1902 §§ 147 c og 147 d føyd til også oppregningen i straffeloven § 12 første ledd nr. 4, ved siden av straffeloven 1902 §§ 147 a og 147 b. I forbindelse med omtalen av straffeloven 1902 § 147 c uttalte departementet i Prop. 131 L (2012-2013) Endringer i straffeloven 1902 og straffeloven 2005 mv. (forberedelse av terror m.m.) punkt 5.7 side 28:

«Departementet foreslår å føye straffeloven 1902 § 147 c til oppregningen i straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 og nr. 4. Straffeloven 1902 § 147 c rammer handlinger som er praktisk å overtre fra utlandet. Terrorisme utgjør en universell trussel, og lovgivningen bør således gis tilsvarende anvendelse. Hvor oppfordringen til å begå en terrorhandling, rekruttering til å begå en terrorhandling, eller terroropplæring har skjedd, eller om dette er begått av en person som er bosatt i Norge eller i utlandet, bør etter departementets syn ikke være av avgjørende betydning for muligheten til å straffefølge.

Selv om straffeloven 1902 § 147 c derved gis bred anvendelse, vil slike lovbrudd som hovedregel bare bli strafforfulgt av påtalemyndigheten når saken har tilknytning til Norge. En ytterligere skranke for strafforfølgning ligger i kravet til at Kongen i statsråd avgjør spørsmålet om å reise tiltale for handlinger som er begått av utlending i utlandet, jf. henvisningen i straffeloven 1902 § 13 første ledd til § 12 første ledd nr. 4 bokstav a.

Tilsvarende endringer i straffeloven 2005 om straffelovgivningens anvendelse på handlinger i utlandet, foreslås ikke i denne omgang. Bestemmelsene om stedlig virkeområde i straffeloven 2005 skal gjennomgå i forbindelse med lovens ikrafttredelse.»

En tilsvarende begrunnelse ble gitt i tilknytning til straffeloven 1902 § 147 d, jf. Prop. 131 L (2012-2013) punkt 7.6 side 42-43.

I forbindelse med at straffeloven 2005 kapittel 18 ble utarbeidet, gjorde departementet en vurdering av forholdet mellom jurisdiksjonsbestemmelsene i straffeloven 2005 §§ 4 til 6 og de krav konvensjonene om bekjempelse av terrorisme stiller til rekkevidden av nasjonal strafferettslig jurisdiksjon, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 8.4.3.3 side 167-168. Det ble vist til at Norge vil ha strafferettslig jurisdiksjon over terrorhandlinger begått i utlandet dersom terrorhandlingen er straffbar etter loven i det landet den er begått (§ 5 første ledd nr. 1), den er rettet mot den norske stat eller norsk statsmyndighet (§ 5 første ledd nr. 6) eller den er begått utenfor området for noen stats høyhetsrett og kan straffes med fengsel (§ 5 første ledd nr. 7). Dette oppfyller de fleste kravene til jurisdiksjon etter de internasjonale konvensjonene om bekjempelse av terrorisme, og for øvrig kommer straffeloven § 6 til anvendelse (samme sted på side 168).

Etter **departementets** syn bør det gjøres unntak fra kravet om dobbel straffbarhet for terrorhandlinger (gjeldende § 147 a første og annet ledd og straffeloven 2005 §§ 131 og 132) i tråd med justiskomiteens uttalelser i Innst. O. nr. 72 (2004-2005) punkt 12.4.2 side 42. Det vises for så vidt også til det som er referert ovenfor fra Prop. 131 L (2012-2013) om terrorisme som en universell trussel. Et tilsvarende unntak bør etter departementets syn gjøres for straffeloven 2005 §§ 136 og 136 a. Det legges vekt på at reglene om jurisdiksjon i straffeloven 1902 over de sistnevnte lovbrudd ble endret for kort tid siden, og at det ikke har inntrådt endringer som gjør det naturlig å vurdere spørsmålet på nytt.

Et spørsmål er likevel om et unntak fra kravet om dobbel straffbarhet bør gå videre enn dette til å omfatte også andre terrorrelaterte handlinger. Begrunnelsen som ble gitt i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.5.4.2 side 187 for hvorfor terrorhandlinger burde baseres på hovedregelen om dobbel straffbarhet, knyttet seg i hovedsak til at handlingene uansett ville være straffbare på gjerningsstedet som drap, legemskrenkelse, skadeverk mv. Flere av de straffebudene som siden har kommet til, rammer imidlertid forberedelseshandlinger som ikke uten videre vil rammes av alminnelige straffebud på gjerningsstedet. Videre vil det kunne skje at kravet om dobbel straffbarhet ikke er oppfylt som følge av at rettsordenen på handlingsstedet har brutt sammen, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.5.4.2 side 187.

Ettersom flere straffebestemmelser i straffeloven 2005 kapittel 18 har bakgrunn i ulike konvensjonsforpliktelser, vil på den annen side straffeloven 2005 § 6 allerede i dag gi jurisdiksjon over handlinger hvor kravet til dobbel straffbarhet

ikke måtte være oppfylt. Enkelte av bestemmelsene i kapittel 18 gjennomfører likevel konvensjoner som ikke nødvendigvis har sammenfallende krav til nasjonal jurisdiksjon. Videre går enkelte av bestemmelsene i kapittel 18 på noen punkter videre enn kriminaliseringsforpliktelsene i de aktuelle konvensjonene. Her vil muligheten til å strafforfølge overtredelser begått i utlandet kunne avhenge av hvilke deler av gjerningsbeskrivelsen i det enkelte straffebud som er overtrådt. Dette kan vanskeliggjøre forfølgningen av slike straffbare handlinger begått i utlandet, og som kan ha tilknytning til norske interesser.

For eksempel kan det tenkes at en nordmann eller en utlending fremsetter alvorlige og reelle terrortrusler fra utlandet (straffeloven 2005 § 134) som er rettet mot Norge, uten at kravet om dobbel straffbarhet er oppfylt. Dette kan tenkes å være tilfelle hvis trusselen er fremsatt fra en stat med et mangelfullt utviklet eller sammenbrutt rettssystem, eller dersom trusselen er fremsatt over Internett uten at det er mulig å spore hvor handlingen faktisk ble begått. Heller ikke straffeloven 2005 § 5 første ledd nr. 6 (handling rettet mot den norske stat eller norsk statsmyndighet) eller femte ledd (handling rettet mot norsk statsborger) vil nødvendigvis være oppfylt, dersom truslene rammer mer ubestemte mål. Dersom vedkommende senere oppholder seg i Norge, bør etter departementets syn likevel strafforfølgning være mulig. I enkelte tilfeller vil riktignok straffeloven 2005 § 6 kunne gi jurisdiksjon. Hvorvidt dette er tilfellet, vil bero på tilfældigheter som ikke bør være avgjørende for muligheten til å strafforfølge handlingen.

Departementet foreslår etter dette at det i oppregningen i straffeloven 2005 § 5 første ledd føyes til et nytt punkt 10 om terror- og terrorrelaterte handlinger, og en henvisning til dette punktet i straffeloven 2005 § 5 tredje ledd, se departementets lovforslag i § 3 om endringer i straffeloven 2005. Henvisningen er ment å omfatte alle bestemmelsene i straffeloven 2005 kapittel 18, men det bes om høringsinstansenes syn på om dette er en for omfattende henvisning.

Ettersom straffeloven 2005 § 6 vil kunne gi jurisdiksjon i tilfeller hvor kravet om dobbel straffbarhet ikke er oppfylt, er det grunn til å anta at virkningen av å innta en henvisning i straffeloven 2005 § 5 første ledd til alle bestemmelsene i kapittel 18, er begrenset. Som nevnt i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 404 bør det dessuten vises en viss tilbakeholdenhet med å strafforfølge i Norge handlinger som er begått i utlandet. Straffeloven 2005 gjelder for øvrig «med de begrensninger som følger av overenskomster med fremmede stater eller av folkeretten for øvrig», jf. straffeloven 2005 § 2. Om folkerettslige begrensninger på nasjonal strafferettslig jurisdiksjon, se Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.2.1 side 174.

#### 4.2.9.3 *Oppfordring til en straffbar handling og fremsettelse av hatefulle ytringer*

Ved lov 24. mai 2013 ble *straffeloven 1902* §§ 135 a (hatefulle ytringer) og 140 (oppfordring til en straffbar handling) føyet til straffeloven 1902 § 12 første ledd nr. 3 bokstav a og nr. 4 bokstav a. Departementet viste til at bestemmelsene rammer ytringer som er praktiske å fremsette fra utlandet over Internett, og som kan være alvorlige handlinger. Det vises for øvrig til den nærmere begrunnelsen i Prop. 53 L (2012-2013) punkt 4.3 side 8.



Bestemmelsene er videreført i *straffeloven 2005* §§ 183 (oppfordring til en straffbar handling) og 185 (hatefulle ytringer).

For å få samme jurisdiksjonsregler i *straffeloven 2005* som i 1902-loven på dette punktet foreslår **departementet** at det i *straffeloven 2005* § 5 første ledd føyes til et nytt punkt 11 som gir jurisdiksjon ved oppfordring til en straffbar handling og fremsettelse av hatefulle ytringer. Det foreslås videre at det inntas en korresponderende henvisning i § 5 tredje ledd, se departementets lovforslag § 3 om endringer i *straffeloven 2005*.

#### 4.2.9.4 Påvirkningshandel

*Straffeloven 2005* § 5 første ledd nr. 10 henviser til påvirkningshandel (*straffeloven 2005* § 389). Straffebestemmelsene om korrupsjon, grov korrupsjon og påvirkningshandel (*straffeloven 2005* §§ 387, 388 og 389) viderefører *straffeloven 1902* §§ 276 a til 276 c som ble tilføyd som et ledd i ratifiseringen av Europarådets strafferettslige konvensjon mot korrupsjon. I de generelle merknadene i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 11.10.3 side 343 fremgår det at *straffeloven 2005* § 6 vil oppfylle de aktuelle konvensjonsforpliktelsene. I særmerknaden til endringene i *straffeloven 2005* § 5 er likevel påvirkningshandel nevnt blant lovbruddene som foreslås føyd til oppregningen i første ledd, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16 side 397. Det samme gjelder derimot ikke straffebestemmelsene om korrupsjon og grov korrupsjon, selv om disse har utgangspunkt i samme konvensjonsforpliktelser som påvirkningshandel. Etter **departementets** syn fremstår henvisningen til påvirkningshandel i *straffeloven 2005* § 5 første ledd nr. 10 som overflødig ved siden av *straffeloven 2005* § 6. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om henvisningen kan sløyfes, slik som foreslått i departementets lovforslag § 3 om endringer i *straffeloven 2005*.

#### 4.2.9.5 Henvisningsteknikk

Unntakene i *straffeloven 2005* § 5 første ledd nr. 2 til 10 har blitt føyd til oppregningen på noe ulike tidspunkter, og det har vært ulik praksis når det gjelder om det henvises til lovbruddstype eller paragraf.

Da *straffeloven 2005* § 5 ble utformet ble det fra departementets side lagt opp til at paragrafhenvisingene til barneekteskap, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (oppregningen nr. 4 og 5) skulle tilføyes når lovens spesielle del var utarbeidet, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.5.5.4.2 side 188. Videre ble det uttalt (på side 187) at hvilke handlinger som vil omfattes av unntaket i første ledd nr. 2 (kriksforbrytelse mv.), først ville bli endelig fastlagt når de spesielle bestemmelser i *straffeloven 2005* kapittel 16 var utformet, uten at det ble sagt noe om henvisningsteknikk. Unntakene i oppregningen punkt 6 (rettet mot den norske stat eller norsk statsmyndighet) og 7 (foretatt utenfor området for noen stats høyhetsrett) synes å ha vært ment som endelig utformet (samme sted side 186-187). Unntaket i oppregningen nr. 3 (brudd på krigens folkerett) ble føyd til under stortingsbehandlingen, jf. Innst. O.nr. 72 (2004-2005) punkt 12.4.2 side 42.

Det ble ikke inntatt henvisninger til enkeltparagrafer i oppregningen i nr. 2 da bestemmelsene i *straffeloven 2005* kapittel 16 ble gitt ved lov 7. mars 2008 nr. 4. I forarbeidene er det likevel uttalt at bestemmelsene i *straffeloven 2005* § 5 første

ledd nr. 2 skal anses som en henvisning til alle handlingene som er omfattet av straffeloven 2005 kapittel 16, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 5.5.2.2 side 56. Det ble samtidig tatt inn en ny regel i straffeloven 2005 § 5 fjerde ledd som begrenser straffeloven 2005 § 5 første ledd nr. 2 for så vidt gjelder personer som omfattes av straffeloven 2005 § 5 annet og tredje ledd.

Bestemmelser om barneekteskap (straffeloven 2005 § 262 annet ledd), tvangsekteskap (straffeloven 2005 § 253) og kjønnslemlestelse (straffeloven 2005 §§ 284 og 285) ble inntatt i straffeloven 2005 ved lov 19. juni 2009 nr. 74, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009). Det ble ikke inntatt henvisninger til disse konkrete paragrafene i straffeloven 2005 § 5 første ledd nr. 4 og 5. Ved samme lov ble det føyd til nye unntak i oppregningen nr. 8, 9 og 10. I nr. 8 og nr. 10 er det vist til lovbruddstypene omsorgsunndragelse og påvirkningshandel, ikke de konkrete bestemmelsene §§ 261 og 389 som ble tilføyd ved samme lov. I nr. 9 er det derimot vist til paragrafer som gjelder menneskehandel og en rekke seksuallovbrudd, som alle ble tilføyd ved samme lov.

**Departementet** har vurdert om unntakene i oppregningen nr. 2, 4, 5, 8 og 10 bør utformes slik at det henvises til de aktuelle straffebud som nevnt over. Etter departementets syn vil den lovteknisk heldigste løsningen være en enhetlig henvisningsteknikk i straffeloven § 5 første ledd. Ettersom enkelte av punktene i oppregningen nr. 1 til 10 ikke viser til lovbrudd (nr. 1 og 7) og heller ikke synes egnet til å erstattes av spesifikke paragrafer (nr. 3 og til dels nr. 6), vil likevel ikke et enhetlig preg kunne oppnås selv om paragrafhenvvisninger inntas så langt det er mulig. Dersom de spesifikke henvisningene i punkt 9 skulle erstattes av en generell henvisning til lovbruddstypen, ville det medføre en ubegrunnet utvidelse av jurisdiksjonen over seksuallovbrudd. Etter departementets syn bør det muligens på et senere tidspunkt vurderes å gjøre en begrenset revisjon av straffeloven 2005 § 5. For eksempel er det uklart hvorfor omsorgsunndragelse er omhandlet i et eget punkt i oppregningen, mens menneskehandel er tatt med sammen med seksuallovbruddene. Dette er imidlertid ikke nødvendig for å sette bestemmelsen i kraft.

Departementet foreslår derfor at utformingen av straffeloven 2005 § 5 inntil videre beholdes slik den er vedtatt. Forslagene til tilføyelser til oppregningen som fremmes i dette høringsnotatet, foreslås inntatt som henvisninger til lovbruddstype. Det bes likevel om høringsinstansenes syn på om henvisningene til lovbrudd bør erstattes av paragrafhenvvisninger så langt det er mulig, jf. redegjørelsen over for hvilke straffebud dette i så fall gjelder.

#### **4.2.10 Gradering av lovbrudd og spørsmål om foreldelsesfristens lengde**

##### **4.2.10.1 Bakgrunn**

I det følgende tar departementet opp enkelte spørsmål knyttet til gradering av lovbrudd i straffeloven 2005 og spørsmål om foreldelsesfristens lengde på bakgrunn av en slik gradering. Siktemålet er å hindre eventuelle utilsiktede konsekvenser av en ikraftsetting av straffeloven 2005 for foreldelse.

#### 4.2.10.2 Gradering av lovbrudd i straffeloven 1902 og straffeloven 2005

Etter gjeldende rett graderes likeartede lovbrudd av forskjellig grovhet etter flere ulike kriterier og metoder, se Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.4.1 side 57. Straffeloven 1902 har blant annet egne strafferammer når en handling er forøvet under særdeles skjerpene eller formildende omstendigheter.

Egne strafferammer for særdeles skjerpene og formildende omstendigheter er ikke videreført i straffeloven 2005. Straffeloven 2005 § 232 annet ledd annet punktum om grov narkotikaovertrædelse representerer et unntak.

Den sentrale graderingen av lovbruddene i straffeloven 2005 fremgår i stedet av inndelingen liten, vanlig eller grov overtrædelse. Det er gitt forskjellige strafferammer for de ulike gradstypene av overtrædelser.

I bestemmelsene om henholdsvis liten og grov overtrædelse i straffeloven 2005 angis de sentrale momentene som er avgjørende for om handlingen graderes ned eller opp. Momentene i oppregningen er hverken nødvendige eller tilstrekkelige.

Bakgrunnen for at man gikk bort fra egne strafferammer for særdeles skjerpene og formildende omstendigheter og over til å gradere lovbruddene i liten, vanlig og grov overtrædelse, fremgår av Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.4.4 side 57-59. Et viktig siktemål var å gjøre lovteksten mest mulig informativ. Både prevensjonshensyn og rettssikkerhetshensyn tilsier at det av straffelovgivningen skal være mulig på forhånd å vurdere hvor strengt en handling kan bli straffet.

Måten man graderer lovbrudd på i straffeloven 2005 har konsekvenser for hvordan man beregner strafferammen for de enkelte lovbrudd. Strafferammen for et lovbrudd har igjen betydning for blant annet beregning av foreldelsesfrister.

#### 4.2.10.3 Gradering av lovbrudd i straffeloven 2005 og spørsmålet om foreldelse

Heving av strafferammen som følge av et generelt kriterium som «særdeles skjerpene omstendigheter» har den konsekvens at alle overtrædelser av den aktuelle bestemmelsen foreldes etter den forhøyede strafferammen uavhengig av om det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter i det konkrete tilfellet, jf. prinsippavgjørelsen inntatt i Rt. 1962 side 494. Se også avgjørelsene inntatt i Rt. 2009 side 1615 og Rt. 2010 side 850 med videre henvisninger.

Når de grove overtrædelsene er skilt ut som egne straffebud, som i straffeloven 2005, vil imidlertid strafferammen i det aktuelle straffebudet være avgjørende for beregningen av foreldelsesfristen.

En konsekvens av hvordan lovbrudd er gradert i straffeloven 2005 er derfor at foreldelsesfristene i noen tilfeller kan bli kortere enn i straffeloven 1902.

I Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.4.4 side 59 pekes det, i tilknytning til forslaget om å fjerne kriteriet om særdeles skjerpene omstendigheter, på at det er av betydning for en person som har begått en straffbar handling, å vite når adgangen til å straffe handlingen foreldes. Dette var altså en del av begrunnelsen for at man gikk fra særdeles skjerpene eller formildende omstendigheter til å rendyrke en ordning med en inndeling i liten, vanlig eller grov overtrædelse i straffeloven 2005. Konsekvensene for foreldesspørsmålet har dermed i utgangspunktet vært tilsiktet.

Departementet har likevel, for ordens skyld, vurdert om systemet for graderingen av lovbrudd i straffeloven 2005 har særlig uheldige konsekvenser for foreldelsesfristens lengde. Departementet kan for sin del ikke se at det foreligger slike konsekvenser.

#### *4.2.10.4 Gradering av lovbrudd i spesiallovgivningen og spørsmålet om foreldelse*

Også i nyere spesiallovgivning har man i en del tilfeller søkt å følge systemet i straffeloven 2005 der forholdene har ligget til rette for dette.

I relasjon til enkelte nyere lovbestemmelser er det reist spørsmål om hvilken virkning gradering av lovbrudd etter det nye systemet har for beregningen av foreldelsesfrister, se blant annet to artikler i Miljøkrim, henholdsvis nr. 3/2009 og nr. 2/2010. Departementet ønsker å knytte noen bemerkninger til dette.

I de nevnte artiklene fremholdes det at utformingen av bestemmelser om straff i en del nyere lovgivning på miljøområdet, medfører at det hersker en viss usikkerhet om foreldelsesfristens lengde. I artiklene vises det blant annet til lov 19. juni 2009 nr. 100 (naturmangfoldloven) § 75, lov 5. juni 2009 nr. 35 (markaloven) § 20 og lov 27. juni 2008 nr. 71 (plan- og bygningsloven) § 32-9. Departementet kan for sin del ikke se at utformingen av disse bestemmelsene skulle tilsi at foreldelsesfristene ikke følger den øvre strafferammen. At begrepet «grov» benyttes i bestemmelsene, kan i seg selv ikke ha avgjørende betydning, jf. Rt. 2009 side 1615. Det sentrale må være om den grove overtredelsen kan sies å være tilstrekkelig klart skilt ut som en egen straffebestemmelse. I denne vurderingen vil uttalelser i forarbeidene til den aktuelle loven kunne ha betydning.

I Miljøkrim 3/2009 nevnes også lov 6. juni 2008 nr. 37 (havressurslova) §§ 60 til 63 jf. § 64. Havressurslovas straffebestemmelser skiller seg imidlertid fra straffebestemmelsene i naturmangfoldloven, markaloven og plan- og bygningsloven, ved at havressurslova § 64 fremstår som en selvstendig straffebestemmelse, særlig ved at den inneholder et skjerpet skyldkrav.

### **4.2.11 Oppretting av enkelte inkurier mv. i straffeloven 2005**

#### *4.2.11.1 Innledning*

I det følgende tar departementet opp enkelte spørsmål om oppretting av inkurier mv. i straffeloven 2005 som departementet har blitt oppmerksom på. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene.

#### *4.2.11.2 Offentlig sted og offentlig handling (§ 10)*

Ved lov 24. mai 2013 nr. 18 ble straffeloven 1902 § 7 endret slik at ordet «ytring» benyttes i stedet for «budskap» i definisjonen av offentlig handling, jf. Prop. 53 L (2012-2013) Endringer i straffeloven 1902 mv. (offentlig sted, offentlig handling m.m.) punkt 3.6. Departementet uttalte i ovennevnte proposisjon (på side 6) at man tok sikte på å endre ordlyden i straffeloven 2005 § 10 på samme måte. Departementet foreslår derfor at «budskap» erstattes med «ytring» i straffeloven 2005 § 10 annet ledd jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

#### 4.2.11.3 Andre særvilkår (§ 37)

Ved en inkurie synes straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav e siste punktum, som gir straffeprosessloven § 461 tilsvarende anvendelse, ikke videreført i straffeloven 2005 § 37 bokstav f. Ettersom det lovteknisk passer dårlig å innta henvisningen til straffeprosessloven § 461 i § 37 bokstav f, foreslår departementet at det i straffeloven 2005 § 37 tilføyes et nytt annet ledd som vil lyde:

«Straffeprosessloven § 461 gjelder tilsvarende for særvilkårene nevnt i bokstav f», jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

Videre er henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 6 i § 53 nr. 3 bokstav e første punktum ikke reflektert i straffeloven 2005 § 37 bokstav f. Av hensyn til sammenhengen med forslaget departementet fremmer i punktet nedenfor om straffeloven § 38, foreslår departementet å ta inn en henvisning til straffeloven 2005 § 38 i § 37 bokstav f, jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005. Se for øvrig punkt 4.5.

#### 4.2.11.4 Forskrift om særvilkår (§ 38)

Departementet har blitt gjort oppmerksom på at straffeloven 1902 § 53 nr. 6 annet til fjerde punktum ved en inkurie ikke synes å ha blitt videreført i straffeloven 2005 § 38. På bakgrunn av uttalelsene i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 20.6.3.2 side 269 kan det imidlertid reises spørsmål om man allerede har tilstrekkelig hjemmel for prøveordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll i straffeloven 2005 § 37 bokstav f jf. § 38. Departementet ber om høringsinstansenes syn på behovet for å videreføre straffeloven 1902 § 53 nr. 6 annet til fjerde punktum i straffeloven 2005 § 38. Departementet foreslår foreløpig at straffeloven 2005 § 38 endres slik at den viderefører hjemmelen for prøveordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll. Det foreslås imidlertid ikke å videreføre § 53 nr. 6 tredje punktum særskilt i § 38, da en slik bestemmelse synes overflødig i lys av § 38 første punktum, jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

I lov 20. januar 2012 nr. 6 om endringer i straffeloven, straffeprosessloven, straffegjennomføringsloven, konfliktrådsloven m.fl. (barn og straff) er det vedtatt endringer i straffeloven 1902 § 53 nr. 6 (ikke satt i kraft). Ved en inkurie gjør loven ikke tilsvarende endringer i straffeloven 2005 § 38. Departementet tar sikte på å fange opp dette på egnet måte i det videre arbeidet med ikraftsettingen av straffeloven 2005, jf. punkt 4.5 om endringer i vedtatte lover som ikke er i kraft.

#### 4.2.11.5 Brudd på vilkår om fullbyrdingsutsettelse mv. (§39)

Lov 14. juni 2013 nr. 44 om endringer i straffegjennomføringsloven mv. gjorde endringer i straffeloven 1902 § 54 nr. 2 første ledd, ved at det ble inntatt nytt femte og sjette punktum som lyder: «Reglene om varsling i straffeprosessloven § 243 gjelder tilsvarende for rettsmøter om omgjøring. Kriminalomsorgen skal varsles etter samme regler som påtalemyndigheten.» Disse endringene synes ved en inkurie ikke foreslått inntatt i straffeloven 2005 § 39 annet ledd. Departementet foreslår å tilføye et nytt sjette og syvende punktum i straffeloven 2005 § 39 annet ledd likelydende med straffeloven 1902 § 54 nr. 2 første ledd femte og sjette punktum. Se lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

#### 4.2.11.6 Krenking av rettsavgjørelse (§ 170)

I straffeloven 2005 § 170 om krenking av rettsavgjørelse bokstav c er det vist til bestemmelser i straffeloven 1902. I merknadene til § 170 i punkt 12.2.4 på side 337 i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) heter det: «Bestemmelsene det skal vises til i bokstav c vil først bli ferdigstilt i den andre proposisjonen om den spesielle delen i straffeloven 2005. I påvente av dette er det vist til de tilsvarende bestemmelsene i straffeloven 1902.»

Straffeloven 2005 § 170 bokstav c viser for det første til straffeloven 1902 §§ 246-248 jf. § 252. Straffeloven 1902 §§ 246-248 om ærekrenkelser jf. § 252 er ikke videreført i straffeloven 2005 jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 5.14.3 side 165 flg. Departementet foreslår imidlertid at det i straffeloven 2005 § 170 bokstav c vises til straffeloven 2005 § 185 om hatefulle ytringer.

For det andre viser straffeloven 2005 § 170 bokstav c til straffeloven 1902 § 390. Departementet foreslår å erstatte denne henvisningen med en henvisning til straffeloven 2005 § 267, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.5 side 424.

I tråd med det ovenstående foreslår departementet at henvisningene til straffeloven 1902 i straffeloven 2005 § 170 bokstav c endres til henvisninger til straffeloven 2005 §§ 185 og 267, jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

#### 4.2.11.7 Alvorlig miljøkriminalitet (§ 240)

I straffeloven 2005 § 240 annet ledd bokstav b vises det blant annet til naturvernloven kapittel II og viltloven § 7. I Prop. 36 L (2013-2014) Lov om retting av feil i lovverket m.m. punkt 3.1 side 2 heter det om den tilsvarende bestemmelsen i straffeloven 1902 § 152 b annet ledd nr. 2:

«I bestemmelsen vises det blant annet til naturvernloven kapittel II og viltloven § 7. Naturvernloven er opphevet og erstattet av naturmangfoldloven (lov 19. juni 2009 nr. 100), og kapittel II i førstnevnte lov er erstattet av kapittel V i sistnevnte lov. Vernehjemmelen i viltloven § 7 annet ledd, slik denne lød før endring ved lov 19. juni 2009 nr. 100, er overført til naturmangfoldloven § 38. Det foreslås at § 152 b annet ledd nr. 2 oppdateres i tråd med dette. Straffebestemmelsen skal fortsatt ramme det å påføre betydelig skade på områder vernet gjennom vedtak fattet med hjemmel i naturvernloven og viltloven der vedtakene står ved lag etter overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77.»

Det er vedtatt endringer i straffeloven 1902 § 152 b i samsvar med dette.

Ved lov 28. mars 2014 nr. 9 om endringer i viltloven, naturmangfoldloven mv. er det parallelt med endringene nevnt foran vedtatt endringer i straffeloven 1902 § 152 b annet ledd nr. 2 og straffeloven 2005 § 240 annet ledd bokstav b som skiller seg fra endringene som er vedtatt som en følge av forslaget i Prop. 36 L (2013-2014). Det tas sikte på å sørge for at de nevnte endringene i straffeloven 2005 vedtatt som en del av lov 28. mars 2014 nr. 9, ikke får virkning når straffeloven 2005 trer i kraft.

Departementet foreslår nå å gjennomføre realitetsmessig tilsvarende endringer i straffeloven 2005 § 240 annet ledd bokstav b som vedtatt i straffeloven 1902 § 152 b ved lovendringen som fulgte opp Prop. 36 L (2013-2014), jf. lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005.

### **4.3 Endringer i straffeprosessloven mv.**

#### **4.3.1 Generelt om behovet for tilpasning av straffeprosessloven mv.**

Ikraftsetting av straffeloven 2005 nødvendiggjør betydelige endringer i straffeprosessloven, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.1 side 389. I forbindelse med vedtakelsen av straffeloven 2005 ble det vedtatt noen endringer i straffeprosessloven, jf. straffeloven 2005 § 412 nr. 106. Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.1 side 389 at departementet tok sikte på å forberede øvrige tilpasninger i straffeprosessloven på et senere tidspunkt. Det er derfor fortsatt behov for å foreta en del konsekvensendringer og tekniske justeringer. Tilpasning av straffeprosessloven aktualiserer også enkelte mer prinsipielle spørsmål, blant annet knyttet til fordeling av påtalekompetanse og bruk av tvangsmidler.

På bakgrunn av dette ser departementet i høringsnotatet her på hvilke justeringer i straffeprosessloven som bør gjøres for at straffeloven 2005 skal settes i kraft. På enkelte punkter er departementets lovforslag endret sammenliknet med det som er vedtatt i straffeloven 2005 § 412 nr. 106 for å oppdatere bestemmelsene i lys av senere vedtatte, ikraftsatte endringer i de aktuelle bestemmelsene. Noen av disse endringene er det vanskelig å innpasse i fremstillingen i punkt 4.3.2 til 4.3.6 nedenfor. Departementet peker derfor allerede innledningsvis på slike endringer:

Ved lov 20. januar 2012 nr. 6 om endringer i straffeloven, straffeprosessloven, straffegjennomføringsloven, konfliktrådsloven m.fl. (barn og straff) er det vedtatt et nytt tredje punktum i straffeprosessloven § 69 annet ledd og et nytt annet punktum i straffeprosessloven § 184 annet ledd. Endringene har trådt i kraft og er fanget opp i departementets lovforslag § 4 nr. 85.

Ved lov 20. juni 2008 nr. 47 om endringer i straffeprosessloven mv. (overføring av kompetanse til å innkalle til soning og behandle søknader om soningsutsettelse) ble det vedtatt et nytt annet punktum i straffeprosessloven § 76 femte ledd. Endringen er i kraft. Departementets forslag til § 76 femte ledd er justert for å fange opp dette. Det foreslås i tillegg at henvisningen til straffeloven § 54 nr. 1 og 2 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 39 første og annet ledd.

Forslagene som fremsettes må ses i sammenheng med annet pågående arbeid på straffeprosessens område, blant annet oppfølging av Metodekontrollutvalgets utredning NOU 2009: 15 Skjult informasjon – åpen kontroll. I det følgende ser departementet også på om det er behov for å foreta justeringer i øvrig lovgivning som følge av aktuelle endringer i straffeprosessloven.

#### **4.3.2 Tilpasningsbehov som følge av at ordningen med påtalebegjæring ikke videreføres**

##### **4.3.2.1 Innledning**

Ved vedtakelsen av straffeloven 2005 ble det gjort endringer i reglene om påtale.

Det er vedtatt en ny bestemmelse om offentlig påtale i straffeprosessloven § 62 a, jf. straffeloven 2005 § 412 nr. 106. I Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.1 side 389 uttalte departementet at behovet for endringer i lovgivningen som følge av ny

ordning for påtale ikke er gjennomført fullt ut. Dette er bakgrunnen for at departementet nå ser nærmere på om det er behov for ytterligere justeringer som følge av nye påtaleregler, i forbindelse med at straffeloven 2005 skal settes i kraft.

#### *4.3.2.2 Gjeldende rett*

Straffeloven 1902 § 77 fastsetter at straffbare handlinger er «offentlig Paatale undergivet, medmindre noget modsat er bestemt». Bestemmelsen gir uttrykk for det offentligrettslige forfølgingsprinsippet, og innebærer at det er en oppgave for det offentlige å påtale straffbare handlinger. Hovedregelen er at påtalen er ubetinget offentlig.

Etter gjeldende rett er det unntak fra regelen om ubetinget offentlig påtale, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.5 side 59. Påtalen kan være betinget av begjæring fra den fornærmede. I andre tilfeller er det krav om allmenne hensyn. Det forekommer også at allmenne hensyn kreves i tillegg til påtalebegjæring fra fornærmede, eller som et alternativ til slik begjæring. Offentlig påtale kan i visse tilfeller være betinget av begjæring fra særskilt myndighet.

#### *4.3.2.3 Påtaleordningen etter straffeloven 2005*

Ved ikraftsettingen av straffeloven 2005 vil de alminnelige reglene om påtale følge av § 62 a i straffeprosessloven som innebærer at alle lovbrudd i utgangspunktet er undergitt ubetinget offentlig påtale. Ordningen med påtalebegjæring fra fornærmede som formelt vilkår for å strafforfølge er ikke videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.5.4 side 62 flg. og Innst. O. nr. 72 (2004-2005) punkt 3.2 side 13. Betydningen av allmenne hensyn er i ny § 62 a annet ledd gitt form av en skjønnsmessig regel.

Straffeloven 1902 §§ 101 til 103 og 96 fastsetter særlige strafferammer for krenkelse av Kongen, kongehuset og fremmede statsoverhoder mv., og inneholder krav om påtalebegjæring fra særskilt myndighet. Reglene er ikke videreført i den nye straffeloven, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.12.2.8 side 150. Det samme gjelder straffeloven § 130 om straff for den som fremsetter uriktige påstander om offentlige myndigheter, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) kapittel 9.16 side 229. Det er imidlertid andre grunner enn hensynet til påtalereglene som gjør at de nevnte bestemmelsene ikke er videreført. Hovedinntrykket ellers er at det ikke er vedtatt endringer i ordningen med påtalebegjæring fra annen offentlig myndighet, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.5 side 392, hvor det heter at det ikke gjøres endringer i denne ordningen.

#### *4.3.2.4 Nærmere om straffeprosessloven § 62 a mv.*

Den nye straffeprosessloven § 62 a første ledd viderefører straffeloven 1902 § 77 om ubetinget offentlig påtale. Ordlyden er ny, men det er ikke tilsiktet realitetsendringer, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.4 side 486.

Ifølge straffeprosessloven § 62 a annet ledd kan påtalemyndigheten unnlate å forfølge handlinger med en strafferamme på to år eller lavere, hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale.

Utgangspunktet etter annet ledd er at handlingene skal påtales, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.4 side 486. Straffelovkommisjonen foreslo i sin tid å



oppstille allmenne hensyn som vilkår for å påtale lovbrudd med en strafferamme på inntil to års fengsel, jf. delutredning VII punkt 7.8 side 185. Etter høringen gikk imidlertid departementet inn for å snu presumsjonen i påtaleregelen, slik at påtalemyndigheten gis adgang til å unnlate strafforfølgning dersom allmenne hensyn ikke tilsier påtale, se Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.5.4 side 63 og punkt 30.4 side 486. Presumsjonen er følgelig at strafforfølgning skal skje, og at unnlatelse av å påtale krever en særlig begrunnelse.

I § 62 a annet ledd annet punktum er det angitt noen momenter for å avgjøre om allmenne hensyn foreligger. Et av momentene er påtalestandpunktet til den fornærmede, andre skadelidte eller særskilt myndighet. Slik kan fornærmede fortsatt øve innflytelse på påtalespørsmålet etter at ordningen med formell begjæring oppheves, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.5.4 side 63.

Når det gjelder tilfeller av påtalebegjæring fra særskilt myndighet peker departementet på at momentene i straffeprosessloven § 62 a annet ledd, kan tyde på at heller ikke denne påtaleordningen er tilsiktet videreført. Det fremgår imidlertid uttrykkelig av Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.5 side 392 at det ikke gjøres endringer i ordningen med påtalebegjæring fra annen offentlig myndighet.

#### *4.3.2.5 Departementets forslag til justeringer i regelverket som følge av straffeprosessloven § 62 a*

##### *4.3.2.5.1 Endringer i straffeprosessloven*

Nedenfor foreslår departementet enkelte justeringer som følge av de nye påtalereglene, som etter departementets syn bør gjøres i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene. Det bes også om at høringsinstansene vurderer om det bør gjøres ytterligere endringer. I tillegg ønsker departementet opplysninger om vedtatte endringer som ikke er i kraft og pågående lovgivningsarbeid som kan være av betydning for det som foreslås her.

I samsvar med at ordningen med påtalebegjæring fra fornærmede er forlatt som formelt vilkår i straffeloven 2005, foreslår departementet at straffeprosessloven § 229 annet ledd oppheves, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 85. Straffeprosessloven § 72 annet ledd annet punktum gjelder tilbakekall av begjæring om påtale fra fornærmede. Departementet foreslår at annet ledd annet punktum oppheves, se departementets lovforslag § 4 nr. 85. Som konsekvens av at bestemmelsene om fornærmede i straffeprosessloven §§ 72 og 229 oppheves, utgår henvisningene til disse bestemmelsene i straffeprosessloven § 3 siste ledd.

I departementets lovforslag § 4 nr. 85 foreslår departementet en justering i straffeprosessloven § 236. Det følger blant annet av bestemmelsen at fornærmede skal spørres om han begjærer påtale første gang han eller hun avhøres. Departementet viser til at fornærmedes syn på påtalespørsmålet er relevant i vurderingen etter straffeprosessloven § 62 a annet ledd. Departementet foreslår derfor at § 236 første punktum utformes slik:

Første gang fornærmede blir avhørt, skal han spørres om sitt syn på om lovbruddet bør påtales.

Straffeprosessloven § 403 første ledd omhandler de tidsfrister som gjelder for fornærmedes adgang til å fremme privat straffesak etter straffeprosessloven § 402 første ledd nr. 1 eller 2. Bestemmelsen viser til fristregelen i straffeloven 1902 § 80 som ikke gjenfinnes i ny straffelov. Departementet går inn for å videreføre den gjeldende fristen, og foreslår at straffeprosessloven § 403 første ledd omformuleres slik at fristregelen fremgår direkte av bestemmelsen, se departementets lovforslag § 4 nr. 85.

Departementet viser til at det er nær sammenheng mellom de gjeldende reglene om påtalebegjæring fra fornærmede og adgangen til å gå til privat straffesak etter straffeprosessloven kapittel 28. Straffelovkommisjonen foreslo i delutredning VII punkt 7.9 side 188-190 å oppheve ordningen med private straffesaker. I Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 2.5 side 45 fremgår det at departementet tok sikte på at dette spørsmålet ville bli vurdert på et senere tidspunkt. Spørsmålet om adgangen til å gå til privat straffesak skal videreføres, reiser prinsipielle spørsmål som det ikke har vært anledning til å prioritere i forbindelse med ikraftsetting av straffeloven 2005. I lys av dette ser departementet ikke grunn til å fremme ytterligere forslag til endringer i straffeprosessloven kapittel 28 nå, utover justeringer i bestemmelser knyttet til ærekrenkelser og mortifikasjon, se lovforslaget § 4 nr. 85.

Departementet reiser spørsmål om det ved ikraftsettingen av straffeloven 2005 bør inntas en bestemmelse i straffeprosessloven som svarer til straffeloven 1902 § 79 fjerde og femte ledd. Reglene fastsetter hvem som kan begjære påtale på vegne av staten, fylkeskommune, kommune mv. I lys av at det fortsatt eksisterer straffebud som inneholder krav om påtalebegjæring fra særskilt myndighet i lovgivningen, og uttalelsene om denne ordningen i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.5 side 392, legger departementet til grunn at det fortsatt kan være behov for slike bestemmelser. Reglene i straffeloven 79 fjerde og femte ledd foreslås derfor videreført, og inntatt i straffeprosessloven ny § 81 a i tilpasset form. I straffeloven 1902 § 79 fjerde og femte ledd er det vist til første og tredje ledd i bestemmelsen. Disse henvisningene foreslås innarbeidet direkte i lovteksten. For øvrig kan det reises spørsmål om det også er behov for å videreføre straffeloven 1902 § 80 første ledd første og tredje punktum og § 82 første og tredje ledd. Departementet ber om høringsinstansenes syn på spørsmålene som er reist foran.

#### 4.3.2.5.2 Endringer i øvrig lovgivning

Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.5 side 392 at spesiallovgivningen har vært gjennomgått med sikte på justeringer som følge av de nye påtalereglene. Departementet viser også til brev 23. januar 2008 hvor alle departementene ble bedt om å vurdere sin lovgivning med hensyn til den nye påtaleordningen, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.3 side 390. I forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005 har departementet søkt å kartlegge om det finnes bestemmelser som det gjenstår å justere.

Departementet går inn for å fjerne krav i spesiallovgivningen om påtalebegjæring fra fornærmede.

I samsvar med dette foreslås det at § 11 tredje ledd i lov 17. april 1970 nr. 21 om arbeidstakeroppfinnelser utgår, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 63. Departementet foreslår videre at § 62 annet ledd i lov 15.

desember 1967 nr. 9 om patenter oppheves, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 60. Departementet foreslår tilsvarende opphevelse av § 49 første ledd i lov 9. januar 2009 nr. 1 om markedsføring, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 226. I departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 197 foreslår departementet også at lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold § 28 annet ledd annet punktum oppheves. Også i lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. § 54 syvende ledd er henvisningen til fornærmedes begjæring foreslått fjernet, jf. departementets lovforslag § 4 nr. 42. Endringsforslagene er også omtalt i høringsnotatet punkt 4.4 om endringer i andre lover.

I enkelte lover eksisterer det fortsatt bestemmelser som angir at påtale er avhengig av allmenne hensyn. Hvor strafferammen er fengsel inntil 2 år kan bestemmelsen for alle praktiske formål utgå. I samsvar med dette foreslår departementet å oppheve § 39 b tredje ledd i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv., § 9 annet ledd i lov 8. juni 1984 nr. 55 om linjekonferanser m.v., § 28 første ledd annet punktum og annet ledd fjerde punktum i lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold og § 33 annet ledd i lov 10. juni 2005 nr. 51 om statsborgerskap. Se departementets lovforslag § 4 og høringsnotatet punkt 4.4 om endringer i andre lover.

Også § 17-3 femte ledd i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel, § 11-6 tredje ledd i lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond og § 108 niende ledd i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold der, synes å kunne oppheves. Se høringsnotatet punkt 4.4 og departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover.

I de tilfellene departementet har identifisert regler hvor offentlig påtale er betinget av påtalebegjæring fra et offentlig organ eller allmenne hensyn foreslås det ikke endringer, jf. punkt 4.3.2.4 foran om straffeprosessloven § 62 a mv.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på de fremsatte forslagene. Det bes også om at høringsinstansene vurderer om det bør gjøres ytterligere endringer. I tillegg ønsker departementet opplysninger om vedtatte endringer som ikke er i kraft og pågående lovgivningsarbeid som kan få betydning for det som foreslås her.

### **4.3.3 Tilpasningsbehov som følge av endringer i strafferammene mv.**

#### **4.3.3.1 Innledning**

Når straffeloven 2005 trer i kraft reduseres antallet strafferammer betydelig. I tillegg oppheves den graderingen av lovbrudd som følger av skillet mellom forbrytelser og forseelser, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.3.3 side 56 og av skyldformen culpa levissima, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 10.5.4 side 120. Med ett unntak er heller ikke egne strafferammer for særdeles skjerpende og formildende omstendigheter videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.4.4 side 59. Den sentrale graderingen av lovbrudd vil nå i hovedsak fremgå av liten, vanlig og grov overtredelse.

I straffeprosessloven utløses en rekke prosessuelle virkninger av strafferammen for et lovbrudd. Strafferammene har blant annet betydning for saksbehandlingsregler, bestemmelser om rettsmidler og for adgangen til å bruke tvangsmidler. Nye strafferammer og måten å gradere lovbruddene på får betydning for hva som regnes som den øvre strafferamme, og således også for anvendelsen av prosessuelle regler. Graderingen av lovbrudd i straffeloven 2005 vil ha som konsekvens at enkelte lovbrudd vil kunne falle i en annen strafferammekategori enn tidligere. Dette er en naturlig følge av systemet i straffeloven 2005. Dette er bakgrunnen for at departementet har gjennomgått bestemmelser i straffeprosessloven som knytter rettsvirkninger til en bestemt strafferamme, med sikte på å kartlegge eventuelle behov for tilpasninger i forbindelse med ikraftsetting av straffeloven 2005. Som det vil fremgå av det følgende har departementet bare funnet grunn til å foreslå begrensede endringer som følge av dette. Det bes om høringsinstansenes syn på om det bør foretas flere justeringer.

Departementet legger til grunn at terskelen for å foreta eventuelle justeringer i straffeprosessloven som følge av de nye strafferammene, bør ligge relativt høyt i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005. Erfaringene med den nye straffeloven vil imidlertid kunne lede til at det er naturlig å gjøre justeringer på et senere tidspunkt. Når det gjelder endringer av henvisninger fra straffeloven 1902 til straffeloven 2005, foreslår imidlertid departementet i det følgende en rekke endringer.

Ved straffeloven 2005 § 412 nr. 106 er det vedtatt enkelte endringer i straffeprosesslovens regler om tvangsmidler. Det er blant annet fastsatt nye §§ 173 a, 214 a og 214 b. Disse endringene videreføres i departementets lovforslag § 4 nr. 85. Departementet vurderer nå ytterligere endringer i bestemmelsene om tvangsmidler, se punkt 4.3.3.2 nedenfor. I tillegg vurderes tilpasninger i andre prosessuelle bestemmelser hvor strafferammene har betydning, se punkt 4.3.3.3. Forslag til justeringer i terminologi og henvisninger til straffeloven 1902 fremmes i tilknytning til den enkelte paragraf nedenfor.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene, og på om det eventuelt bør gjøres ytterligere endringer. Departementet ønsker i tillegg at det opplyses om pågående lovarbeid som kan få betydning for forslagene her. Tilsvarende gjelder for vedtatte, ikke ikraftsatte lover som ikke er fanget opp. Justis- og beredskapsdepartementet arbeider for tiden med oppfølgingen av Metodekontrollutvalgets utredning NOU 2009: 15 Skjult informasjon – åpen kontroll, del IV om behovet for endringer i reglene om politiets bruk av skjulte tvangsmidler. I den grad den nevnte prosessen berører bestemmelser som også berøres i høringsnotatet her, vil det bli tatt hensyn til dette i den videre oppfølgingen.

#### *4.3.3.2 Endringer i straffeprosessloven del 4 om tvangsmidler*

##### *4.3.3.2.1 Pågripelse og fengsling*

I lovforslaget § 4 om endringer i andre lover nr. 85 foreslår departementet enkelte endringer i straffeprosessloven § 171 om vilkårene for pågripelse og fengsling, jf. §§ 172 og 184. I annet ledd foreslås henvisningene til straffeloven 1902 § 39 om

tvungent psykisk helsevern og § 39 a om tvungen omsorg erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 62 og § 63.

Departementet reiser spørsmål om det bør foretas ytterligere justeringer i § 171. Bestemmelsen angir i første ledd krav om skjellig grunn til mistanke om en eller flere handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder. Departementet har vurdert strafferammene i straffeloven 2005 opp mot terskelen i § 171. Ved ikraftsettingen av ny straffelov vil straffeprosessloven § 171 få et justert virkeområde. Blant annet vil mindre tyveri (naskeri etter straffeloven 1902 § 391 a) falle utenfor. Slike overtredelser skal etter straffeloven 2005 § 323 straffes med bot. Strafferammen for naskeri etter straffeloven 1902 ble hevet ved lov 28. juni 2002 nr. 55, med sikte på å utvide privatpersoners adgang til å pågripe naskere, jf. straffeprosessloven § 171 jf. § 176 første ledd annet punktum. Da straffeloven 2005 ble forberedt fant ikke departementet grunn til å reversere denne adgangen, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 8.3.3 side 283. Departementet foreslo derfor å innta en hjemmel for pågripelse ved mistanke om overtredelse av straffeloven 2005 § 323 i straffeprosessloven § 171. Det kan imidlertid synes som om dette ved en inkurie ikke ble tatt med i lovforslaget. I lys av dette foreslår departementet nå å innta en slik hjemmel i straffeprosessloven § 171, se lovutkastet § 4 nr. 85. For øvrig kan departementet for sin del ikke se at det er behov for tilpasninger med utgangspunkt i strafferammekravet i straffeprosessloven § 171.

Departementet vil for ordens skyld nevne at straffeloven 2005 § 80 første ledd bokstav b om forsøk fører til en viss utvidelse av virkeområdet til § 171. Etter gjeldende rett skal forsøk straffes mildere, jf. straffeloven 1902 § 51. Det er lagt til grunn at ved vurderingen av om strafferammekravet i § 171 er oppfylt, vil maksimalstraffen i en bestemmelse ved et forsøk ikke kunne benyttes, jf. Bjerke, Keiserud, Sæther, Straffeprosessloven kommentarutgave, bind I side 621. I de bestemmelsene hvor det uttrykkelig fremgår at forsøkshandlinger også er omfattet, kan tvangsmidlet benyttes selv om forsøkshandlingen ikke oppfyller kravet til strafferamme, se for eksempel straffeprosessloven § 172. Straffeloven 2005 § 80 første ledd bokstav b, viderefører straffnedsettelsesregelen i gjeldende § 51 første ledd annet alternativ, jf. Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 470. Regelen om at forsøk alltid skal straffes mildere er ikke videreført, jf. Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) punkt 27.3.4.2 side 370. Bestemmelsen innebærer at det vil være noen flere handlinger som nå vil tilfredsstille terskelen i straffeprosessloven § 171. Departementet kan imidlertid for sin del ikke se at bestemmelsene om forsøk i straffeloven 2005 medfører behov for tilpasninger knyttet til straffeprosessloven § 171.

Departementet foreslår enkelte justeringer i straffeprosessloven § 172, se lovforslaget § 4 nr. 85. Bestemmelsen åpner for pågripelse og fengsling, jf. § 184, ved spesielt sterk mistanke om nærmere angitte forbrytelser.

Etter § 172 bokstav a kan en person pågripes og fengsles for forbrytelse som kan medføre fengsel i ti år eller mer, eller forsøk på slik forbrytelse. Departementet foreslår at betegnelsen «forbrytelse» erstattes med «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. Departementet har i tillegg gjennomgått strafferammene i straffeloven 2005 med sikte på å avdekke mulige uheldige

konsekvenser for anvendelsen av strafferammekravet i § 172 bokstav a. Etter gjennomgåelsen finner departementet for sin del ikke grunn til å foreslå justeringer angående dette.

§ 172 bokstav b fastsetter i tillegg at tvangsmiddelet kan benyttes ved enkelte, konkret oppregnede voldsforbrytelser. Departementet foreslår for det første at bestemmelsen omformuleres noe, slik at begrepet «forbrytelse» erstattes av formuleringen «overtredelse av». Oppregningen av straffebud i § 172 første ledd bokstav b kan etter departementets syn erstattes med straffeloven 2005 § 272 om grov kroppskrenkelse og § 274 om grov kroppsskade, jf. Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 428 og 429, og departementets lovforslag § 4 nr. 85.

Det er videre spørsmål om det bør gjøres endringer i § 172 tredje punktum og § 186 a tredje ledd bokstav a annet punktum og bokstav b annet punktum. I disse bestemmelsene er det fastsatt at forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse eller sammenstøt av forbrytelser ikke kommer i betraktning. I straffeloven 2005 § 79 er det vedtatt en bestemmelse som inneholder generelle straffskjerpende sidestrafferammer for sammenstøt av lovbrudd, gjentakelse og organisert kriminell virksomhet. Bestemmelsen viderefører gjeldende straffelov §§ 60 a, 61 og 62 med ikke uvesentlige endringer, jf. Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 469. Etter § 79 første ledd bokstav a og b skal forhøyelse av lengstestrafen bare få betydning for lovbestemmelser som har bestemt at den forhøyde lengstestraff skal tillegges rettslig virkning. I tråd med dette foreslår departementet at straffeprosessloven § 172 tredje punktum og § 186 a tredje ledd bokstav a annet punktum og bokstav b annet punktum, oppheves, jf. lovforslaget § 4 nr. 85.

Straffeprosessloven § 188 gjelder såkalte fengslingssurrogater. Departementet foreslår at henvisningen i § 188 annet ledd tredje punktum til straffeloven 1902 § 39 a om tvungen omsorg erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 63, jf. lovforslaget § 4 nr. 85.

#### 4.3.3.2.2 Ransaking

I lovforslaget § 4 nr. 85 foreslår departementet videre justeringer i straffeprosessloven § 196 om ransaking. Henvisningen i § 196 første punktum til straffeloven 1902 §§ 44 og 46, foreslås erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd.

Straffeprosessloven § 199 a annet ledd viser til straffeloven § 339 nr. 1 som ikke er videreført i ny straffelov, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 229 flg. Departementet foreslår at annet ledd oppheves, jf. lovforslaget § 4 nr. 85.

Straffeprosessloven § 200 a viser til en rekke paragrafer i straffeloven 1902 som på nærmere vilkår gir grunnlag for ransaking uten underretning. Departementet foreslår at henvisningene til straffeloven 1902 §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 123, 125, 121, 126 og 127 jf. 123, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.2 side 308 flg. I Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.10 side 141-142 fremgår det at gjeldende § 94 annet ledd ikke er videreført som sådan i straffeloven 2005, men det er vist til at handlingene vil kunne rammes av andre bestemmelser. I lys av dette reiser departementet spørsmål

om det bør vises til ytterligere bestemmelser i straffeloven 2005 i straffeprosessloven § 200 a. Den sistnevnte problemstillingen vil kunne reises også med hensyn til andre bestemmelser som i dag henviser til straffeloven 1902 § 94 annet ledd, jf. nedenfor.

Ransaking kan videre iverksettes uten underretning ved mistanke om overtredelse av straffeloven 1902 § 104 a første ledd annet punktum, § 104 a annet ledd jf. første ledd annet punktum og § 147 d. Straffeloven 2005 § 128 første punktum viderefører gjeldende § 104 a første ledd første punktum, og de omstendigheter som er nevnt i § 104 a første ledd annet punktum tillegges vekt ved straffutmålingen, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.11.4.1 side 146. Straffeloven 2005 § 129 viderefører i hovedsak § 104 a annet ledd. Se Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.2 side 313-314. Straffeloven 1902 § 147 d og straffeloven 2005 § 136 a om deltagelse i en terrororganisasjon ble føyd til ved lov 21. juni 2013 nr. 85. Bestemmelsene er like, jf. Prop.131 L (2012-2013) punkt 14.4 side 90. På dette punktet har departementet i lovforslaget foreløpig lagt til grunn at det i straffeprosessloven § 200 a kan vises til straffeloven 2005 § 129 og § 136 a. Departementet ber imidlertid høringsinstansene vurdere om det i tillegg bør vises til straffeloven 2005 § 128. Den sistnevnte problemstillingen vil kunne reises også overfor andre bestemmelser som i dag henviser til straffeloven 1902 § 104 a første ledd annet punktum, jf. nedenfor.

Departementet foreslår videre at henvisningen i § 200 a til straffeloven 1902 § 162 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 231, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 409. Henvisningen til § 317 jf. § 162 foreslås erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 332 jf. § 231 og § 337 jf. § 231. Se Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.8 side 454 flg. Departementet reiser her spørsmål om det i tillegg bør vises til straffeloven §§ 335 og 340 som gjelder uaktsomt heleri og hvitvasking, i lys av gjeldende § 317 sjette ledd, jf. lovforslaget § 4 nr. 85, hvor det sistnevnte er angitt med hakeparentes.

Foruten de konkret oppregnede straffebudene kan ransaking iverksettes uten underretning når mistanken gjelder en handling som kan straffes med fengsel i ti år eller mer. Departementet har vurdert strafferammene i straffeloven 2005 opp mot strafferammekravet, og kan for sin del ikke se at terskelen gir grunn til justeringer. Endelig foreslår departementet at § 200 a første ledd annet punktum utgår som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 79, jf. omtalen av denne paragrafen ovenfor.

I § 200 a tredje ledd er det vist til straffeloven 1902 kapittel 8 og 9. Det synes etter departementets oppfatning mest hensiktsmessig å erstatte henvisningen med en henvisning til straffeloven 2005 kapittel 17, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) kapittel 6 side 104 flg. og kapittel 7 side 109 flg. Departementet reiser spørsmål om det også bør vises til straffeloven 2005 § 184, som svarer til gjeldende § 95 annet ledd, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 342. Gjeldende § 95 er plassert i 1902-loven kapittel 8. Se lovforslaget § 4 nr. 85, hvor det sistnevnte er angitt med hakeparentes.

#### 4.3.3.2.3 Skjult fjernsynsovervåking og teknisk sporing

Straffeprosessloven § 202 b angir at teknisk peileutstyr kan benyttes i saker som angår handlinger som kan medføre straff av fengsel i fem år eller mer, eller som rammes av straffeloven §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, eller av 162 c. I likhet med straffeprosessloven § 200 a antar departementet at de første fire henvisningene kan byttes ut med straffeloven 2005 §§ 123, 125, 121, 126 og 127 jf. 123, se ovenfor. Departementet foreslår videre at henvisningen til straffeloven 1902 § 162 c erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 198 jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 349. Første ledd annet punktum utgår som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 79.

§ 202 c omhandler plassering av teknisk peileutstyr på siktedes klær mv. Bestemmelsen fastsetter en terskel på fengsel i ti år eller mer, og i tillegg en liste over konkrete straffebud. Straffebudene som gjelder spionasje, ulovlig etterretning mv., jf. gjeldende §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, foreslås erstattet som i straffeprosessloven §§ 200 a og 202 b, jf. foran. Departementet har videre i lovforslaget § 4 nr. 85 foreløpig lagt til grunn at straffeloven 2005 §§ 129 og 136 a kan erstatte straffeloven 1902 § 104 a første ledd annet punktum, 104 a annet ledd jf. første ledd annet punktum og § 147 d. Se det som er sagt om disse bestemmelsene i tilknytning til forslaget til endringer i straffeprosessloven § 200 a. Departementet har i tillegg vurdert strafferammene i straffeloven 2005 opp mot strafferammekravet i straffeprosessloven § 200 c, og kan for sin del ikke se at terskelen gir grunn til å foreslå justeringer.

Ved en inkurie ble straffeprosessloven § 202 c første ledd annet punktum og annet til sjette ledd opphevet ved lov 21. juni 2013 nr. 85. Denne inkurien er rettet opp ved lovendring 3. april 2014, jf. Lovvedtak 47 (2013-2014). Henvisningen til nåværende § 202 b første ledd annet punktum utgår fra § 202 c første ledd annet punktum i tråd med straffeloven § 79. I § 202 c sjette ledd er det vist til straffeloven 1902 kapittel 8 og 9. Det synes hensiktsmessig å erstatte henvisningen med en henvisning til straffeloven 2005 kapittel 17, og eventuelt også til straffeloven 2005 § 184, jf. omtalen av henvisningene i straffeprosessloven § 200 a tredje ledd ovenfor.

#### 4.3.3.2.4 Båndlegging av formuesgoder

Straffeprosessloven § 202 d om båndlegging av formuesgoder gjelder når det foreligger skjellig grunn til mistanke om overtredelse av eller forsøk på overtredelse av straffeloven 1902 § 147 a om terrorhandlinger eller 147 b om terrorfinansiering. Departementet foreslår at henvisningen kan erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 131, 133, 134 og 135, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.3 side 314 flg. og Prop.131 L (2012-2013) punkt 14.4 side 90.

#### 4.3.3.2.5 Beslag og utleveringspålegg

Etter straffeprosessloven § 208 a første ledd kan underretning om beslag utsettes ved mistanke om en handling eller forsøk på handling som kan medføre fengsel i mer enn seks måneder. Departementet kan for sin del ikke se at terskelen får uønskede konsekvenser når ny straffelov settes i kraft. Etter § 208 a annet ledd er det opp til påtalemyndigheten hvor lenge underretning om beslag skal utsettes i saker som gjelder overtredelse av straffeloven 1902 kapittel 8 eller 9. Henvisningen til kapittel 8 og 9 foreslås erstattet med en henvisning til



straffeloven 2005 kapittel 17 og eventuelt § 184, jf. det som fremgår ovenfor om straffeprosessloven § 200 a tredje ledd. Første ledd annet punktum utgår i tråd med straffeloven 2005 § 79, jf. det som er sagt ovenfor om denne bestemmelsen.

§ 210 b om utleveringspålegg gjelder for saker hvor strafferammen er fengsel i fem år eller mer, eller som rammes av straffeloven 1902 §§ 90, 91, 91 a og 94 jf. 90. Departementet foreslår at henvisningene erstattes på samme måte som de tilsvarende henvisningene i straffeprosessloven § 200 a, jf. foran. I lys av strafferammene i straffeloven 2005, kan departementet for sin del ikke se at det er behov for lovendringer knyttet til strafferammekravet for utleveringspålegg. Paragraf 210 b første ledd tredje punktum foreslås opphevet i tråd med straffeloven 2005 § 79.

§ 210 c gjelder utsatt underretning om utleveringspålegg etter § 210 b. I annet ledd vises det til straffeloven kapittel 8 og 9. I departementets lovforslag § 4 nr. 85 er henvisningen foreslått erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 kapittel 17 og eventuelt § 184, i likhet med forslaget til endringer i straffeprosessloven § 200 a, se ovenfor.

Ved straffeloven 2005 § 412 nr. 106 ble det vedtatt en ny § 214 a i straffeprosessloven. Departementet foreslår nå en mindre justering i den vedtatte bestemmelsen, ved at ordet «legemskrenkelse» i § 214 a første ledd første punktum erstattes med «kroppskrenkelse» i tråd med terminologien i ny straffelov.

#### 4.3.3.2.6 Kommunikasjonskontroll

Etter straffeprosessloven § 216 a kan det foretas kommunikasjonsavlytting når noen med skjellig grunn mistenkes for en handling eller forsøk på en handling som kan medføre fengsel i ti år eller mer, jf. bokstav a. Kommunikasjonsavlytting kan også foretas når mistanken gjelder en handling som rammes av et av de konkret oppregnede straffebudene i bokstav b.

Departementet har vurdert strafferammene i straffeloven 2005 opp mot terskelen i § 216 a første ledd bokstav a, og finner for sin del ikke grunn til å foreslå endringer ut fra dette. I lovforslaget § 4 nr. 85 fremmer departementet forslag til justeringer av henvisninger i første ledd bokstav b. Departementet foreslår at henvisningene til straffebud i straffeloven 1902 erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 123, 125, 121, 126, 127 jf. 123, 129, 136 a, 231, 332 jf. 231 og 337 jf. 231. Se omtalen av forslaget til nye henvisninger i straffeprosessloven § 200 a. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det også på dette punktet eventuelt bør vises til straffeloven 2005 §§ 335 og 340 ettersom straffeloven 1902 § 317 omfatter uaktsom overtredelse.

§ 216 a første ledd annet punktum foreslås opphevet som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 79. I tillegg foreslås henvisningene i § 216 annet ledd første punktum til straffeloven 1902 §§ 44 og 46 erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd.

Straffeprosessloven § 216 b gjelder annen kontroll av kommunikasjonsanlegg. Departementets lovforslag § 4 nr. 85 er justert noe på dette punktet sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 106. Paragraf 216 b bokstav b inneholder en oppregning av straffebud i straffeloven 1902. Departementet foreslår at

henvisningene i bokstav b for så vidt gjelder straffeloven 1902 §§ 90, 91, 91 a og 94 jf. 90, erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 123, 125, 121, 126 og 127 jf. 123, jf. lovforslaget § 4 nr. 85.

Videre foreslås det at henvisningen til straffeloven 1902 § 145 annet ledd i straffeprosessloven § 216 b første ledd bokstav b utgår, og dermed ikke skal erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 204 og 205 bokstav b. Straffeloven 2005 §§ 204 og 205 bokstav b omfatter handlinger som etter gjeldende rett rammes av § 145 annet ledd, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.2 side 403 flg. Disse to bestemmelsene er plassert i straffeloven 2005 kapittel 21 og vil etter ikraftsettingen være omfattet av henvisningen til kapittel 21 i straffeprosessloven § 216 b bokstav a.

Henvisningene i § 216 b bokstav b til straffeloven 1902 § 162 foreslås erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 § 231. Henvisningene til straffeloven 1902 §§ 201 a og 204 a kan erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 306 og 311, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.7 side 445 flg. Henvisningen til straffeloven 1902 §§ 162 og 162 c om narkotikaforbrytelser og organiserte kriminelle grupper kan byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 231 og 198. Departementet foreslår at henvisningen til § 317, jf. § 162 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 332 og 337 jf. 231. Departementet reiser spørsmål om det også bør vises til straffeloven §§ 335 og 340 som rammer uaktsomt heleri og hvitvasking. Henvisningen til straffeloven 1902 § 390 a foreslås videre erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 266, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.5 side 424 flg.

Den lovtekniske utformingen av henvisningene avslutningsvis i gjeldende § 216 bokstav b er for øvrig foreslått justert noe for bedre å reflektere realiteten.

Henvisningen til § 216 a første ledd annet punktum i § 216 b første ledd annet punktum utgår som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 79.

Paragraf 216 b angir et strafferammekrav på fengsel i 5 år eller mer, jf. første ledd bokstav a. Departementet kan ikke se at det er behov for justeringer knyttet til strafferammekravet.

Straffeprosessloven § 216 f første ledd tredje punktum og straffeprosessloven § 216 j første ledd annet punktum om henholdsvis tidsperioden for og underretning om kommunikasjonskontroll, viser til straffeloven 1902 kapittel 8 og 9. Departementet foreslår at henvisningene erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 kapittel 17 og eventuelt også § 184, se lovforslaget § 4 nr. 85.

#### 4.3.3.2.7 Annen avlytting av samtaler ved tekniske midler

Etter straffeprosessloven § 216 m kan det foretas romavlytting når det foreligger skjellig grunn til mistanke om overtredelse av straffeloven 1902 §§ 147 a første eller tredje ledd, 233, 268 annet ledd jf. 267, 162 tredje ledd jf. § 60 a eller § 233 jf. § 132 a. Departementet foreslår at henvisningene erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 131, 134, 275, 328, 232 annet ledd jf. § 79 bokstav c, § 275 jf. § 157 og § 275 jf. § 157, jf. lovforslaget § 4 nr. 85. Departementet antar at også § 275 jf. § 159 bør tas med i oppregningen, siden det etter gjeldende rett er vist til

hele § 132 a. Henvisningen til straffeloven §§ 44 og 46 i § 216 m annet ledd bør byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd.

#### 4.3.3.2.8 Sletting av opplysninger

Når det gjelder straffeprosessloven § 216 n om sletting av opplysninger, foreslår departementet at henvisningen til straffeloven 1902 § 33 femte ledd erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 57 femte ledd, jf. lovforslaget § 4 nr. 85.

#### 4.3.3.2.9 Annen bruk av tvangsmidler

Straffeprosessloven § 222 d gjelder bruk av tvangsmidler i avvergende øyemed. Etter første ledd bokstav a, kan politiet få tillatelse til å bruke enkelte tvangsmidler når det er rimelig grunn til å tro at noen kommer til å begå en handling som rammes av straffeloven 1902 § 147 a første eller tredje ledd. Departementet foreslår at henvisningen erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 131 og 134. Etter bokstav b gjelder bruk av tvangsmidler i avvergende øyemed på samme vilkår for straffeloven 1902 §§ 233, 268 annet ledd jf. 267 eller 162 tredje ledd jf. 60 a. Henvisningene kan etter departementets syn byttes ut med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 275, 328 og 232 annet ledd jf. § 79 bokstav c, se Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 431, punkt 16.8 side 453 og punkt 16.4 side 410.

Etter straffeprosessloven § 222 d første ledd bokstav c kan politiet nytte avvergende tvangsmidler for straffeloven § 233 jf. 132 a. Departementet antar at henvisningen kan erstattes med straffeloven 2005 § 275 jf. § 157. Departementet legger i lys av gjeldende § 132 a til grunn at det også bør vises til straffeloven 2005 § 275 jf. § 159 (uaktsom motarbeiding av rettsvesenet) i § 222 d første ledd bokstav c.

Etter straffeprosessloven § 222 d annet ledd kan Politiets sikkerhetstjeneste på visse vilkår gis tillatelse til bruk av tvangsmidler i avvergende øyemed. Adgangen omfatter enkelte konkret oppregnede straffebud i annet ledd bokstav a til d. Det er ikke behov for endringer i annet ledd bokstav b.

§ 222 d annet ledd bokstav a viser til straffeloven 1902 §§ 83, 84, 86, 86 b, 88, 90, 91 a, kapittel 9, §§ 104 a første ledd annet punktum eller annet ledd jf. første ledd annet punktum, 147 a fjerde ledd, 147 b, 147 d, 152 a eller 153 a. Departementet foreslår at henvisningene erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 111, 119, 123, 126, 113, 115, 117, 129, 136 a, 133, 135 og 142, jf. det som er sagt under omtalen av straffeprosessloven § 200 a og Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.2 side 300 flg. og punkt 12.2.3 side 317 flg.

Straffeprosessloven § 222 d annet ledd bokstav c viser til straffeloven 1902 §§ 148, 149, 150, 151, 151 a, 151 b, 152, 152 b, 153, 154, 154 a, 159. Straffeloven 2005 §§ 355 og 358 svarer med visse endringer til gjeldende §§ 148 og 149, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.9 side 459 flg. Departementet foreslår at henvisningene byttes ut i tråd med dette. Straffeloven 1902 § 151 foreslås erstattet med ny straffelov § 356. Gjeldende § 151 a bør etter departementets syn byttes ut med straffeloven 2005 § 139, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.3 side 321. Departementet reiser videre spørsmål om det bør vises til straffeloven §§ 140 og 194 som erstatning for henvisningen til straffeloven 1902 § 150, jf. Ot.prp. nr. 22

(2008-2009) punkt 9.3.3.5 side 309 og Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.3 side 322 og punkt 12.2.5 side 347. I lovforslaget § 4 nr. 85 har departementet foreløpig lagt til grunn at det bør vises til disse to paragrafene. Straffeloven 1902 § 152 er ikke videreført i straffeloven 2005, men vil kunne fanges opp av andre straffebestemmelser, Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 4.13 side 128.

Departementet ber høringsinstansene vurdere om det bør føyes til ytterligere henvisninger til straffeloven 2005 på dette punkt. Straffeloven 1902 § 152 b er i hovedsak videreført i straffeloven 2005 §§ 240 og 242, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 417-418, og disse bestemmelsene er derfor tatt med i forslaget til henvisninger i § 222 d annet ledd bokstav c.

Det synes videre som at straffeloven 1902 § 153 kan erstattes med ny straffelov § 239, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 415. Gjeldende § 154 er ikke videreført som selvstendig straffebud i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 4.8.5.2 side 119 og punkt 16.4 side 416. Departementet antar at det på dette punktet kan vises til straffeloven 2005 § 238 som rammer grov smitteoverføring.

Som erstatning for straffeloven 1902 §§ 151 b og 159 foreslår departementet at det inntas en henvisning til straffeloven 2005 §§ 192, 241 og 357, se Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 347 og Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 418 og punkt 16.9 side 461. Straffeloven 1902 § 154 a er ikke videreført i den nye loven, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 4.13.2.3 side 129.

Straffeprosessloven § 222 d annet ledd bokstav d viser til gjeldende §§ 222, 223, 227, 229, 231 og 233. Departementet foreslår at henvisningen til straffeloven 1902 §§ 222 og 223 erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 § 251 om tvang, § 253 om tvangsekteskap og § 254 om frihetsberøvelse, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.5 side 420.

Gjeldende § 227 om trusler er med enkelte endringer erstattet med §§ 263 og 264 i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.5 side 423.

Departementet foreslår at henvisningen til denne bestemmelsen i straffeprosessloven § 222 d annet ledd bokstav d erstattes med en henvisning til grunndeliktet i om trusler i straffeloven 2005 § 263. Henvisningen til straffeloven 1902 §§ 229, 231 og 233 kan etter departementets syn byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 273 og 275, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 428 og 429.

Straffeprosessloven § 222 d tredje ledd angir ytterligere vilkår for bruk av avvergende tvangsmidler. I tredje punktum som gjelder adgang til romavlytting, er det vist til straffeloven 1902 §§ 90, 91, 91 a, 147 a og 152 a. Det foreslås at henvisningene erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 123, 125, 121, 126, 131, 133, 134 og 142. Se departementets lovforslag § 4 nr. 85.

#### *4.3.3.3 Vurdering av øvrige endringsbehov*

Departementet har søkt å kartlegge om det på bakgrunn av endringene i strafferammer i straffeloven 2005, er behov for endringer i øvrige bestemmelser i straffeprosessloven som tillegger strafferammer virkning, utover bestemmelsene om tvangsmidler.

I straffeprosessloven går et viktig prosessuelt skille ved handlinger som kan straffes med fengsel i mer enn seks år. Departementet viser til straffeprosessloven §§ 76 tredje ledd (kompetanse til å utføre aktorat), 186 a tredje ledd bokstav a (isolasjon ved varetekt), 276 fjerde ledd første punktum (avgjørelseskompetanse for dommerfullmektiger), 321 tredje ledd (ankesiling), 332 første ledd (rettens sammensetning ved anker over straffespørsmålet), 333 første ledd (skriftlig behandling av anker) og 352 første ledd (ankeforhandling med lagrette).

Departementet har gjennomgått strafferammene i straffeloven 2005 med tanke på konsekvenser for reglene i straffeprosessloven som angir fengsel i mer enn seks år som det sentrale kriterium. For eksempel kan endringene i strafferammer føre til at flere saker må behandles med lagrette. Departementet kan for sin del ikke se at det som følge av straffeloven 2005 vil inntre prosessuelle virkninger som ikke kan aksepteres i lys av de prinsipielle endringer i ordningen med strafferammer som er foretatt i straffeloven 2005. Det foreslås dermed ikke justeringer i lys av dette nå. Dette betyr imidlertid ikke at departementet ikke kan komme tilbake til spørsmålet på et senere tidspunkt.

I lovutkastet § 4 nr. 85 fremmer departementet forslag om at straffeprosessloven §§ 76 tredje ledd annet og siste punktum, 276 fjerde ledd annet punktum, 321 tredje ledd annet punktum, 332 første ledd annet punktum og 333 første ledd annet punktum utgår. Når straffeloven 2005 § 79 bokstav a og b trer i kraft, er disse bestemmelsene unødvendige, jf. det som er sagt ovenfor i punkt 4.3.3.2 om § 79.

Straffeprosessloven § 352 gjelder ankeforhandling med lagrette. Departementet foreslår at henvisningen til straffeloven 1902 kapittel 8 og 9 i annet ledd nr. 1, erstattes med henvisninger til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005, se lovforslaget § 4 nr. 85.

Etter straffeprosessloven § 352 tredje ledd skal forhøyelse av straffen som følge av gjentakelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelsen av straffeloven § 60 a eller § 232 ikke komme i betraktning ved anvendelse av terskelen på fengsel i mer enn seks år, jf. første ledd i paragrafen. Straffeloven 2005 § 79 bokstav c gjelder forhøyelse av maksimumsstraffen som følge av organisert kriminalitet. Det følger av bokstav c annet ledd at det må angis særskilt dersom påslag som følge av organisert kriminalitet ikke skal tas i betraktning. Departementet foreslår at straffeprosessloven § 352 tredje ledd omformuleres slik:

Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av anvendelsen av straffeloven § 79 bokstav c kommer ikke i betraktning.

I lovforslaget § 4 nr. 85 foreslår departementet i tillegg at henvisningen til straffeloven kapittel 3 a i straffeprosessloven § 321 første ledd tredje punktum erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 kapittel 4, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 430 flg.

Departementet har sammenholdt strafferammene i straffeloven 2005 med strafferammekravet i straffeprosessloven § 276, og ikke funnet grunn til å foreslå endringer.

Departementet finner heller ikke grunn til å foreslå tilpasninger med utgangspunkt i reguleringskriteriet «frihetsstraff» i straffeprosessloven §§ 157 (kroppslig

undersøkelse) og 160 (fingeravtrykk og fotografi). I § 157 annet ledd første punktum foreslås henvisningen til straffeloven 1902 §§ 44 og 46 erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd.

Etter straffeprosessloven § 248 er en betingelse for tilståelsesdom at den straffbare handlingen har en strafferamme på ti år eller lavere, jf. første ledd bokstav a. Departementet har på bakgrunn av strafferammene i straffeloven 2005 vurdert om det er nødvendig med tilpasninger i lovgivningen ut fra terskelen for tilståelsespådommelse. Departementet kan for sin del ikke se at det er behov for justeringer. I lovutkastet § 4 nr. 85 foreslår departementet for øvrig at § 248 annet ledd utgår i tråd med straffeloven 2005 § 79, jf. det som er sagt ovenfor i punkt 4.3.3.2.1 om denne bestemmelsen.

Straffeprosessloven § 393 regulerer adgangen til gjenåpning av en straffesak til skade for siktede. Straffeprosessloven § 393 annet ledd bestemmer at når strafferammen ikke er høyere enn fengsel i tre år, kan gjenåpning bare finne sted på det grunnlag at siktede har gjort seg skyldig i straffbart forhold med hensyn til saken. Departementet har vurdert strafferammene i straffeloven 2005 opp mot terskelen i straffeprosessloven § 393 annet ledd. Departementet kan for sin del ikke se at § 393 annet ledd bør justeres når straffeloven 2005 skal settes i kraft.

#### **4.3.4 Særlig om påtalekompetanse**

Straffeprosessloven kapittel 7 bestemmer hvem som har kompetansen til å avgjøre spørsmålet om tiltale i den enkelte sak. Kapittelet regulerer også kompetansen til å henlegge saker, utføre aktoratet og fatte vedtak om anke. Fullbyrdelseskompetanse er regulert i straffeprosessloven kapittel 32. Etter gjeldende rett er kompetansefordelingen knyttet både til skillet mellom forbrytelser og forseelser og til strafferammekrav. I tillegg inneholder flere av kompetansereglene en oppregning av bestemmelser i straffeloven 1902. I forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005 er det behov for tilpasninger i reglene om påtalekompetanse i straffeprosessloven. Det er også behov for justeringer i bestemmelsene om henleggelses-, aktor-, anke-, og fullbyrdelseskompetanse.

Departementet har mottatt et innspill fra Riksadvokatembetet med forslag til endringer i kompetansereglene i straffeprosessloven. Notatet 19. mai 2014 er vedlagt høringsnotatet. Departementet har ikke tatt stilling til Riksadvokatens forslag, men ber om høringsinstansenes syn. Høringsinstansene bes også om å vurdere om det bør gjøres ytterligere endringer. Departementet ber videre opplyst om det pågår arbeid med lovendringer som vil kunne berøre forslagene til endringer i kompetansereglene. I lys av høringen vil de forslag som eventuelt følges opp, bli tilpasset de øvrige deler av det endelige forslaget som legges frem, jf. også punkt 5.2 om endringer i påtaleinstruksen.

#### **4.3.5 Tilpasningsbehov som følge av at straffansvaret for ærekrenkelser og mortifikasjon ikke videreføres**

Straffansvaret for ærekrenkelser og ordningen med mortifikasjon er ikke videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 5.14 side 157 flg. I samsvar med disse endringene foreslår departementet enkelte justeringer i

straffeprosessloven som bør gjøres i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005.

Departementet vil nevne at bestemmelsene om ærekrenkelser og mortifikasjon er nært knyttet til ordningen med private straffesaker, jf. straffeprosessloven kapittel 28. Det blir ikke foretatt en vurdering av spørsmålet om videreføring av instituttet med private straffesaker i høringsnotatet her, se punkt 4.3.2.5.1.

I samsvar med at straffansvaret for ærekrenkelser er forlatt foreslår departementet at bestemmelsene om ærekrenkelser i straffeprosessloven §§ 2 nr. 3, 273, 295, 315 annet ledd, 353 første ledd tredje punktum, 402 annet ledd, 407 og 409 annet ledd oppheves, se lovforslaget § 4 om endringer i andre lover nr. 85.

Departementet foreslår videre endringer i straffeprosessloven § 17 om rettens adgang til å utsette en straffesak. Annet ledd første og annet punktum regulerer ærekrenkelsessaker og foreslås opphevet. Det foreslås en mindre språklig justering i den generelle regelen i annet ledd tredje punktum.

I samsvar med at ordningen med mortifikasjon ikke videreføres går departementet inn for at straffeprosessloven §§ 35 tredje ledd og 38 annet ledd tredje punktum oppheves. Departementet foreslår videre at bestemmelsen om mortifikasjon tas ut av straffeprosessloven §§ 38 annet ledd fjerde punktum, 436 første ledd første punktum, 440 annet ledd første punktum og 453 annet ledd. Tilsvarende foreslår departementet at mortifikasjon tas ut av oppregningen i straffeprosessloven § 314 første ledd nr. 1.

Straffeprosessloven § 406 regulerer fornærmedes adgang til å overta saken og fortsette forfølgningen hvor påtalemyndigheten frafaller en allerede reist påtale. Som følge av forslaget om å oppheve § 402 annet ledd foreslås en mindre, teknisk justering i § 406 første ledd. Når straffansvaret for ærekrenkelser utgår foreslår departementet videre en omformulering av § 406 annet ledd, se lovforslaget § 4 nr. 85.

Straffeprosessloven § 423 gjelder anke fra saksøkte i alle andre private straffesaker enn ærekrenkelsessaker. Departementet foreslår at henvisningen til saker om ærekrenkelser utgår. Departementet går videre inn for at straffeprosessloven § 424 om anke i ærekrenkelsessaker oppheves. Som konsekvens av dette utgår også henvisningen til § 424 i straffeprosessloven § 425.

Det bes om høringsinstansenes syn på forslagene som er fremsatt. Det bes også om at høringsinstansene vurderer om det bør gjøres ytterligere endringer.

#### **4.3.6 Andre tilpasninger i straffeprosessloven**

##### **4.3.6.1 Enkelte henvisninger til straffeloven 1902**

Straffeprosessloven viser i stor utstrekning til bestemmelser i straffeloven 1902. Når straffeloven 2005 skal tre i kraft, er det nødvendig å erstatte disse henvisningene med henvisninger til bestemmelser i straffeloven 2005. Enkelte slike justeringer er allerede gjort, jf. straffeloven 2005 § 412 nr. 106. I forbindelse med arbeidet med ikraftsetting av straffeloven 2005, har departementet gjennomgått straffeprosessloven med sikte på å kartlegge behovet for ytterligere

endringer. I departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 85 om endringer i straffeprosessloven, foreslås det på denne bakgrunn en rekke justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene nedenfor. Høringsinstansene bes også om å vurdere om det bør gjøres ytterligere endringer. I tillegg ønsker departementet opplysninger om vedtatte endringer som ikke er i kraft, og pågående lovgivningsarbeid som ikke er fanget opp og som kan være av betydning for det som foreslås her.

I dette punktet behandles henvisninger til straffeloven 1902 i straffeprosessloven som ikke tas opp under noen av de andre punktene i kapitlet her. Det synes mest hensiktsmessig å ta opp endringer i samme paragraf i tilknytning til det tema hvor bestemmelsen naturlig hører hjemme.

Departementet foreslår i lovforslaget § 4 nr. 85 endringer i straffeprosessloven § 3. I § 3 første ledd nr. 7 vises det til straffeloven 1902 § 222 annet ledd om tvangsekteskap. Departementet foreslår at henvisningen erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 253, som svarer til gjeldende § 222 med enkelte presiseringer, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.5 side 420.

Straffeprosessloven § 3 annet ledd viser til lov 22. mai 1902 nr. 11 om den almindelige borgerlige Straffelovs ikrafttræden § 10. De deler av denne bestemmelsen som fortsatt antas å ha betydning, er innarbeidet i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn § 15 a, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 478 og 494. Departementet går inn for at § 3 annet ledd oppdateres i tråd med dette. I tillegg foreslås en justering i § 3 fjerde ledd, se høringsnotatet punkt 4.3.2.

Straffeprosessloven § 40 tredje ledd viser til straffeloven 1902 § 63 annet ledd. I lys av uttalelsene i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 469 reiser departementet spørsmål om henvisningen kan endres til straffeloven 2005 § 79 bokstav a.

Straffeprosessloven § 49 første ledd bestemmer at det kan treffes en felles avgjørelse hvor en person er idømt straff ved forskjellige dommer, uten at straffeloven 1902 § 54 nr. 3 eller § 64 er iaktatt. Straffeloven § 54 nr. 3 om vilkårsbrudd ved betinget dom er videreført i ny straffelov § 39 tredje ledd, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 440 flg. Straffeloven 2005 § 82 viderefører i hovedsak gjeldende straffelov § 64 om etterskuddsdom. Nytt er at det etter § 82 som hovedregel skal avsies tilleggsdom og ikke fellesdom, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 472 flg. Etter departementets syn bør henvisningene i straffeprosessloven § 49 erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 § 39 tredje ledd og § 82.

Straffeprosessloven § 100 b første ledd gjelder krav på forsvarer i saker om besøksforbud i eget hjem og i saker hvor grunnlaget for besøksforbudet er mulig overtredelse av straffeloven 1902 § 219 om mishandling i nære relasjoner. I straffeloven 2005 er § 219 videreført i § 282 (mishandling) og § 283 (grov mishandling) med enkelte endringer, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 433 og 434. Departementet foreslår at henvisningen til § 219 byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 282. Departementet har vurdert om det i tillegg



bør vises til § 283. Departementet antar at det er tilstrekkelig å vise til grunndeliktet, ettersom de grovere tilfellene også vil oppfylle vilkårene for overtredelse av den mildere § 282.

Flere bestemmelser i straffeprosessloven inneholder en henvisning til utilregnelighetsreglene i straffeloven 1902 § 44 og § 46. Straffeloven 2005 § 20 første ledd bokstav b-d svarer innholdsmessig til gjeldende straffelov § 44, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 423. Utilregnelighet som følge av lav alder (15 år), er videreført i § 20 første ledd bokstav a.

I lovforslaget § 4 nr. 85 foreslår departementet at henvisningen til straffeloven 1902 §§ 44 og 46 i straffeprosessloven § 157 annet ledd erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd.

Straffeprosessloven § 84 første ledd gjelder partsrettigheter for siktede personer som «er i en tilstand som nevnt i straffeloven § 44». Departementet foreslår å erstatte henvisningen til straffeloven 1902 § 44 med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd bokstav b til d. Tilsvarende justering foreslås i straffeprosessloven § 94 annet ledd annet punktum og § 96 sjette ledd om valg av forsvarer.

Departementet foreslår videre at henvisningen til straffeloven 1902 § 44 byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd bokstav b-d i straffeprosessloven § 251. Paragraf 251 viser også til straffeloven 1902 § 39 om overføring til tvungent psykisk helsevern og § 39 a om tvungen omsorg. Straffeloven §§ 39 og 39 a er i hovedsak videreført i ny straffelov §§ 62 og 63, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 458 flg. Departementet går inn for at henvisningene erstattes i samsvar med dette.

Det er også vist til straffeloven 1902 §§ 39 og 39 a i straffeprosessloven § 2 nr. 1, § 147 a og 391 nr. 3 annet punktum. Etter departementets syn bør også disse henvisningene erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 62 og 63, se lovforslaget § 4 nr. 85.

Straffeprosessloven § 165 viser til straffeloven 1902 §§ 39, 39 a og 39 b. I ny straffelov er § 39 b videreført i straffeloven § 65, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 460. Henvisningene foreslås erstattet med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 62, 63 og 65.

Straffeprosessloven §§ 61 c tredje ledd, 106 a tredje ledd, 107 i tredje ledd og 170 annet ledd viser til straffeloven § 121 om brudd på taushetsplikt. Departementet foreslår å erstatte henvisningene i disse paragrafene med henvisninger til straffeloven 2005 § 209, se Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.2 side 406. Departementet legger her til at straffeprosessloven § 61 c oppheves når lov 21. juni 2013 nr. 82 om endringer i politiregisterloven mv. trer i kraft.

I lovforslaget § 4 nr. 85 foreslår departementet flere endringer i straffeprosessloven § 107 a om rett til bistandsadvokat. Forslaget er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 106 for å ta høyde for senere endringer i bestemmelsen og for å justere henvisninger.

Departementet foreslår at oppregningen av sakstyper i § 107 a første ledd bokstav a erstattes med tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005, se lovforslaget § 4 nr. 85.

Fornærmede har for det første krav på bistandsadvokat i saker om overtredelse av straffeloven §§ 192-197, § 199 og § 200 annet og tredje ledd. Departementet viser til at enkelte av bestemmelsene i kapittelet om seksuallovbrudd har fått en noe annen oppbygging i ny straffelov enn etter gjeldende lov. Se Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) punkt 16.7 side 438-450. Departementet foreslår at henvisningene til disse sakstypene byttes ut med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 291, 294, 295, 296, 299, 302, 312, 314 og 304.

Henvisningen til straffeloven 1902 § 219 om mishandling i nære relasjoner foreslås endret til straffeloven 2005 § 282. Departementet foreslår videre at ny straffelov § 253 erstatter straffeloven 1902 § 222 annet ledd om tvangsekteskap. Henvisningen til gjeldende § 224 om menneskehandel kan erstattes med straffeloven 2005 § 257, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.5 side 421.

I straffeloven 2005 er straffeloven 1902 § 342 første ledd bokstav b og c videreført i § 168, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.4 side 335-336.

Straffeprosessloven § 107 a viser til saker om overtredelse av straffeloven § 342 første ledd bokstav b, jf. § 33 og § 342 første ledd bokstav c, jf. straffeprosessloven § 222 a. Departementet foreslår at de nevnte henvisningene forenkles noe, slik at det vises til straffeloven 2005 § 168. Det er ikke tilsiktet realitetsendringer.

I straffeprosessloven § 107 a første ledd bokstav b, foreslår departementet at det vises til straffeloven 2005 § 284, som erstatter bestemmelser i lov 15. desember 1995 nr. 74 om forbud mot kjønnslemlestelse, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 435. Departementet foreslår at det kun vises til § 284, som er grunndeliktet for kjønnslemlestelse. Det følger av systemet at fornærmede også vil ha krav på bistandsadvokat etter straffeprosessloven § 107 a første ledd bokstav b i saker som gjelder grov kjønnslemlestelse omhandlet i straffeloven 2005 § 285.

I tillegg til oppregningen av straffebud i første ledd, foreslår departementet at straffeprosessloven § 107 a fjerde ledd justeres slik at henvisningen til straffeloven § 33 tredje ledd og § 219 byttes ut med henholdsvis straffeloven 2005 § 57 tredje ledd og § 282.

Departementet fremmer i lovforslaget § 4 nr. 85 forslag til flere justeringer i gjeldende straffeprosesslov § 130 a om anonym vitneførsel. Anonym vitneførsel kan beslutes i de saker som er nevnt i § 130 a første ledd. Departementet går inn for å erstatte henvisningene til straffeloven 1902 med henvisninger til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005 i den grad dette er mulig.

Straffeprosessloven § 130 a første ledd bestemmer at anonym vitneførsel kan tillates i saker om «forsøk på» overtredelse av de angitte bestemmelsene i straffeloven 1902, og ved «forsøk på eller medvirkning til» overtredelse av straffeloven 2005 §§ 101 til 107, som trådte i kraft 7. mars 2008. I lys av den generelle bestemmelsen i straffeloven 2005 §§ 15 om medvirkning, reiser departementet spørsmål om det kan være grunn til å ta ut henvisningen til

medvirkning i straffeprosessloven 130 a første ledd. Departementet reiser også spørsmål om angivelsen «forbund om eller tilskynding til eller overordnedes ansvar for slik forbrytelse» i tilknytning til straffeloven §§ 108 til 109 bør utgå.

Departementet foreslår foreløpig at angivelsen «forbund om eller tilskynding til eller overordnedes ansvar for slik forbrytelse» i tilknytning til straffeloven §§ 108 til 109 kan utgå, da presiseringen fremkommer av straffebudene selv.

Departementet har i lovforslaget § 4 nr. 85 foreløpig lagt til grunn at det ikke er nødvendig å presisere at medvirkning omfattes av § 130 a.

Når det gjelder de enkelte straffebud det er vist til i § 130 a første ledd, må disse justeres slik at henvisningene til straffebud i straffeloven 1902 erstattes med henvisninger til relevante straffebud i straffeloven 2005.

Anonym vitneførsel er for det første tillatt i saker om overtredelse av straffeloven 1902 § 132 a om motarbeiding av rettsvesenet. I straffeloven 2005 er straffebudet videreført i §§ 157 (vanlig), 158 (grov) og 159 (grovt uaktsom), jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.4 side 330 flg. Departementet foreslår å erstatte dagens henvisning med en henvisning til straffeloven 2005 § 157 og § 159.

Videre er overtredelser av straffeloven 1902 § 147 a om terror omfattet av oppregningen i straffeprosessloven § 130 a første ledd. Departementet foreslår at henvisningen til straffeloven 1902 § 147 a erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 131, 133 og 134.

Departementet foreslår videre at henvisningen i § 130 a til straffeloven 1902 § 151 a om kapring av skip eller luftfartøy erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 139. Straffebudet er videreført med små realitetsendringer, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.3 side 321. Alkoholloven § 10-1 tredje ledd er videreført i straffeloven 2005 § 233, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 411. Departementet foreslår at henvisningen i straffeprosessloven § 130 a til alkoholloven § 10-1, byttes ut i samsvar med dette.

Etter straffeprosessloven § 130 a kan anonym vitneførsel besluttes i alvorlige narkotikasaker, jf. straffeloven 1902 § 162 annet og tredje ledd. Straffeloven 2005 § 232 første og annet ledd svarer til straffeloven § 162 annet og tredje ledd, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 410. Ingen realitetsendringer var tilsiktet ved utformingen av bestemmelsen. Departementet går inn for at henvisningen til narkotikasakene i straffeprosessloven § 130 a erstattes i samsvar med dette.

Anonym vitneførsel kan videre tillates i saker som rammes av straffeloven 1902 § 192 om voldtekt. Departementet foreslår at det i straffeprosessloven § 130 a vises til straffeloven 2005 §§ 291 og 294.

Straffeprosessloven § 130 a omfatter også overtredelser av straffeloven 1902 § 224 om menneskehandel. Departementet foreslår at henvisningen byttes ut med straffeloven 2005 § 257.

Anonym vitneførsel kan også besluttes i saker som gjelder overtredelse av straffeloven 1902 §§ 229 tredje straffalternativ og 231. Straffeloven 2005 § 274 første ledd angir når en kroppsskade er grov, og viderefører straffeloven 1902 §§ 229 annet og tredje straffalternativ og § 232, Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) side

429. § 274 annet ledd viderefører straffeloven 1902 § 231, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 431. Slik straffeloven 2005 § 274 lyder, synes det mest hensiktsmessig å henvise til hele paragrafen i straffeprosessloven 130 a. Dette innebærer at saker om overtredelser av straffeloven 1902 § 229 annet straffalternativ, blir omfattet av adgangen til å beslutte anonym vitneførsel.

Straffeprosessloven § 130 a omfatter også saker som gjelder forsettlig drap, jf. straffeloven 1902 § 233. Straffeloven 2005 § 275 viderefører straffeloven 1902 § 233, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.6 side 431. Departementet foreslår at henvisningen justeres i tråd med dette.

Straffeloven 2005 § 330 om utpressing erstatter straffeloven 1902 § 266, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.8 side 453 flg. Departementet foreslår at henvisningen til gjeldende § 266 byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 330.

Oppregningen i straffeloven § 130 a omfatter ran, jf. straffeloven 1902 § 268 jf. § 267. Ran rammes av § 327 (vanlig) og § 328 (grov) i ny straffelov. Departementet foreslår at den nåværende henvisningen byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 327.

Straffeprosessloven § 130 a åpner videre for anonym vitneførsel i saker som gjelder overtredelse av straffeloven 1902 § 317 jf. § 162 annet og tredje ledd og § 317 jf. § 268 jf. § 267. Departementet foreslår at henvisningene til disse bestemmelsene erstattes av henvisninger til henholdsvis straffeloven 2005 §§ 332 og 337 jf. § 232 første og annet ledd og §§ 332 og 337 jf. § 327. I lys av at straffeloven 1902 § 317 i sjette ledd inneholder en bestemmelse om uaktsom overtredelse, ber departementet om høringsinstansenes syn på om det på dette punktet også bør vises til straffeloven 2005 §§ 335 og 340 om uaktsomt heleri og hvitvasking.

I lovforslaget § 4 nr. 85 foreslår departementet at henvisningen til straffeloven 1902 § 342 i straffeprosessloven § 222 a femte ledd femte punktum, erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 168. Se Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.4 side 335-336.

Straffeprosessloven § 353 gjelder forening av saker der noen forhold skal behandles med lagrette. Annet ledd nr. 1 bestemmer at hele saken skal behandles med meddomsrett når ankesaken omfatter spørsmål om overtredelse av straffeloven kapittel 8 eller 9 eller lov 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter.

Når det gjelder henvisningen i § 353 til straffeloven 2005 kapittel 17, bemerker departementet at kapittel 17 er ment å avløse straffeloven 1902 kapittel 8 og 9. Departementet reiser imidlertid spørsmål om det er tilstrekkelig å erstatte henvisningen til gjeldende kapittel 8 og 9 med straffeloven 2005 kapittel 17, eller om det bør inntas ytterligere henvisninger. Departementet peker blant annet på at enkelte bestemmelser som i dag er inntatt i straffeloven kapittel 8, er tatt med i andre kapitler enn kapittel 17 i den nye straffeloven. Dette gjelder for eksempel straffeloven 2005 § 184 om ordenskremlelse rettet mot en fremmed stat, se Ot.prp.

nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.5 side 342 flg. Departementet har i lovforslaget foreløpig lagt til grunn at det bør vises til straffeloven 2005 kapittel 17.

Når det gjelder henvisningen i § 353 til lov 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter, så bemerker departementet at denne loven oppheves ved ny straffelov, jf. departementets lovforslag § 2 om opphevelse av enkelte lover som viderefører straffeloven 2005 § 412 nr. 5a. Lov om forsvarshemmeligheter § 1 er videreført i lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven) ny § 18 a jf. § 31 fjerde ledd. Paragraf 4 er delvis videreført i straffeloven 2005 § 121 om straff for ulovlig etterretning mot statshemmeligheter, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.13.3 side 151-152. I brev 23. april 2014 vedlagt dette høringsnotatet foreslår Forsvarsdepartementet å videreføre lov om forsvarshemmeligheter § 3 nr. 1 og 3 i to bestemmelser som foreslås tatt inn i sikkerhetsloven, se høringsnotatet punkt 4.2.2. Forslagene gjelder ulovlig kartlegging av skjermingsverdig objekt, militært anlegg eller område, og ulovlig kartlegging av enkelte dybde data. Departementet foreslår at henvisningen i straffeprosessloven § 353 til lov om forsvarshemmeligheter erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 121 og sikkerhetsloven § 18 a, jf. § 31 fjerde ledd [og eventuelt ny §§ X og X i sikkerhetsloven], se lovforslaget § 4 om endringer i andre lover nr. 85.

Straffeprosessloven § 409 gir regler for offentlige straffesaker anvendelse i private straffesaker. Etter tredje ledd gjelder straffeloven § 78 når fornærmede ikke er prosessdyktig. Straffeloven § 78 er ikke videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) side 64. Det synes egnet å henvise til straffeprosessloven § 93 g som erstatning for henvisningen i § 409 til straffeloven 1902 § 78. Videre foreslår departementet å erstatte henvisningen til straffeloven 1902 § 44 med en henvisning til straffeloven 2005 § 20 første ledd bokstav b til d, se lovforslaget § 4 nr. 85 hvor disse endringsforslagene er reflektert.

#### *4.3.6.2 Tilpasningsbehov som følge av at skillet mellom forbrytelser og forseelser ikke videreføres*

Straffeloven 1902 § 2 deler lovbruddene inn i forbrytelser og forseelser. Skillet er opphevet i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.1.3.3 side 56.

Opphevelsen av skillet mellom forbrytelser og forseelser krever en gjennomgåelse av bestemmelser som knytter rettsvirkninger til dette skillet. Videre bør begrepene «forbrytelse» og «forseelse» erstattes med «lovbrudd» der de ikke har spesielle rettsvirkninger knyttet til seg, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 4.2.2 side 66 og Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.4.4 side 391-392. Straffeprosessuelt har skillet i dag hovedsakelig betydning for påtalekompetansen, jf. Ot.prp. nr. 22 (2003-2004) punkt 14.4.4 side 391. Reglene om påtalekompetanse er behandlet ovenfor i punkt 4.3.4. I tillegg benyttes begrepene «forbrytelse» og «forseelse» flere steder i straffeprosessloven som betegnelse på en straffbar handling.

I tilfeller hvor begrepene «forbrytelse» og «forseelse» i straffeprosessloven ikke er tillagt spesielle rettsvirkninger, går departementet i tråd med terminologien i straffeloven 2005 inn for å erstatte disse betegnelsene med begrepet «lovbrudd». I samsvar med dette foreslår departementet i lovforslaget § 4 om endringer i andre

lover nr. 85 at betegnelsen «forbrytelser eller forseelser» erstattes med «lovbrudd» i straffeprosessloven §§ 70 første ledd, 238 og 464.

Etter departementets syn kan også begrepet «forbrytelsen» erstattes med «lovbruddet» i straffeprosessloven § 275 annet ledd bokstav a, som fastsetter særlige frister for å avholde hovedforhandling i saker mot unge lovbryttere. Tilsvarende endring foreslås i § 352 annet ledd nr. 2 om adgangen til å gjennomføre ankeforhandling med lagrette i saker mot unge lovbryttere.

Straffeprosessloven § 3 første ledd nr. 5 åpner for å fremme «krav om forbrytelse av arverett etter § 73 i arveloven 3. mars 1972 nr. 5» i en straffesak. Arveloven § 73 regulerer bortfall av arverett etter en straffbar handling mot arvelater. I samsvar med terminologien i arveloven § 73 tredje ledd foreslår departementet at begrepet «forbrytelse» erstattes med «tap» i straffeprosessloven § 3.

Straffeprosessloven § 130 a første ledd om anonym vitneførsel inneholder betegnelsen «slik forbrytelse» tre steder. Uttrykket viser her til oppregningen av straffebud som fremgår av leddet. Departementet foreslår at begrepet erstattes med «slikt lovbrudd». I § 130 a første ledd bokstav a er uttrykket «en alvorlig forbrytelse som krenker livet, helsen eller friheten» benyttet. Departementet foreslår at dette erstattes med «et alvorlig lovbrudd som krenker livet, helsen eller friheten». Tilsvarende går departementet inn for at begrepet «en alvorlig forbrytelse» erstattes med «et alvorlig lovbrudd» i straffeprosessloven §§ § 242 a første ledd bokstav a, 292 a første ledd bokstav a og 398 fjerde ledd.

Enkelte bestemmelser i straffeprosessloven gjelder «forbrytelse eller forseelse mot sedeligheten». I disse bestemmelsene synes det mest hensiktsmessig å omformulere regelen. I samsvar med dette foreslår departementet at straffeprosessloven § 234 endres slik:

Avhør av vitne under 16 år i sedelighetssaker bør fortrinnsvis begjæres foretatt etter reglene i § 239.

Tilsvarende foreslår departementet at straffeprosessloven § 239 første ledd første punktum skrives om slik:

Ved avhør av et vitne under 16 år eller et vitne med psykisk utviklingshemming eller tilsvarende funksjonssvikt i en sedelighetssak, skal dommeren ta imot forklaringen utenfor rettsmøte, når han finner det ønskelig av hensyn til vitnet eller av andre grunner.

Betegnelsen «sak om forbrytelse eller forseelse mot sedelighet» er også benyttet i straffeprosessloven § 298. Departementet foreslår at betegnelsen erstattes med «sedelighetssak». I paragraf 480 som gjelder militære straffesaker foreslår departementet at uttrykket «forbrytelse mot» erstattes av begrepet «overtredelse av».

#### 4.3.6.3 Øvrige begrepsendringer

I straffeloven 2005 er det benyttet ny terminologi. Begrepene «legeme eller helbred» er erstattet med «kropp eller helse», jf. straffeloven 2005 § 273 og Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 6.2.3.1 side 172-173. I tråd med terminologien i den nye straffeloven foreslår departementet at begrepene «legeme eller helbred» erstattes med «kropp eller helse» i straffeprosessloven § 107 a første ledd bokstav c, se lovforslaget § 4 om endringer i andre lover nr. 85. Departementets lovforslag

avviker på dette punktet fra forslaget om endring av straffeprosessloven § 107 a i straffeloven 2005 § 412, blant annet fordi bestemmelsen er omredigert ved senere lovendringer.

I straffeloven 2005 er betegnelsen «falsk» forklaring erstattet med «uriktig» forklaring, jf. straffeloven 2005 § 221 og Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 3.2 side 83. I samsvar med den nye terminologien foreslår departementet at betegnelsen «falsk forklaring» erstattes med «uriktig forklaring» i straffeprosessloven §§ 22, 128 første ledd og 391 første ledd nr. 1, jf. lovforslaget § 4 om endringer i andre lover nr. 85.

#### **4.4 Endringer i annen lovgivning**

Departementet har gått gjennom straffeloven 2005 § 412 for å se om det er behov for å justere allerede vedtatte endringer i lys av den tiden som er gått mellom vedtakelse av bestemmelsen og ikraftsetting av loven. De justeringsbehovene som er identifisert er innarbeidet i lovforslaget § 4 om endringer i andre lover.

Departementet har også gjennomgått øvrig lovgivning med sikte på å kvalitetssikre at nødvendige endringsbehov er fanget opp. Også slike nye forslag til endringer er tatt inn i lovforslaget § 4 avslutningsvis, jf. for øvrig punkt 4.4.4 i høringsnotatet.

##### **4.4.1 Generelt**

Når det gjelder endringene i straffeprosessloven, vises det til punkt 4.3 foran, hvor det fremgår at lovforslaget § 4 nr. 85 om endringer i straffeprosessloven er justert på flere punkter sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 106.

Flere av departementets forslag i § 4 viderefører i realiteten uendret sist oppdaterte versjon av straffeloven § 412, da det ikke er identifisert forhold som tilsier justeringer i forbindelse med ikraftsetting.

I departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover gjelder dette: nr. 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 64, 65, 67, 69, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 92, 94, 95, 97, 98, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 120, 121, 122, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 135, 136, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 152, 154, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 201, 203, 204, 206, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 221, 225 og 227.

De motsvarende bestemmelsene i straffeloven § 412 er henholdsvis:

Nr. 1 [Lappekodisillen], 2 [lov om særlige Straffebestemmelser m.v. for Personer, som i Henhold til Grundloven § 75 h indkaldes til at møde for Storthinget], 3 [lov om tilvirkning af Æthylæther], 4 [lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden], 8 [lov om straffebestemmelser for utenlandske militærpersoner som er internert her i riket under krig mellem fremmede magter], 10 [lov om vasdragsreguleringer], 11 [lov om Svalbard], 13 [lov om tilvirkning og omsetning

av alkoholholdige drikkevarer på Svalbard], 14 [lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr], 15 [lov om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m.], 16 [lov om chekker], 18 [lov om kvalitetskontroll med landbruksvarer m.v.], 19 [lov om særavgifter], 20 [lov om flagging på kommunenes offentlige bygninger], 24 [lov om adgangen til visse områder], 25 [lov om krigspensjonering for militærpersoner], 26 [lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner], 27 [lov om boikott], 28 [lov om bygging og sikring av drivstoffanlegg], 29 [lov om produksjon, transport og omsetning av agn], 30 [lov om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen], 32 [lov om valutaregulering], 33 [lov om forbod mot samkvem med personar som har tilhald på fiendeområda o.a.], 34 [lov om fiendegods], 36 [lov om særlige rådgjerd under krig, krigsfare og liknende forhold], 40 [lov om tjenesteplikt i politiet], 41 [lov om adgang til rekvisisjon av skip m.v. under krig eller kriseforhold], 42 [lov om oppfinnelser av betydning for rikets forsvar], 44 [lov om Heimevernet], 45 [lov om verneplikt], 46 [lov om stønad ved krigsskade på person], 47 [lov om tilsynet med finansinstitusjoner mv.], 49 [lov om fredning og fangst av isbjørn], 52 [lov om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter], 53 [lov om ansvar for skade som motorvogner gjer], 56 [lov om sparebanker], 57 [lov om forretningsbanker], 60 [lov om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster], 61 [vegloven], 62 [fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v.], 63 [lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner], 64 [lov om avgift til Det norske komponistfond], 66 [lov om adgang til regulering av penge- og kredittforholdene], 67 [lov om avgift til statskassen på inngangspenger til forestillinger og framvisninger m.v.], 70 [anke til Trygderetten], 71 [lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker], 72 [lov om fullmakt for Kongen til å forby redere å gi opplysninger m.m. til utenlandske myndigheter], 73 [lov om tiltak mot diskriminering i internasjonal skipsfart], 76 [lov om gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd], 81 [lov om forskningsavgift på landbruksprodukter], 82 [lov om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk], 85 [lov om atomenergivirksomhet], 89 [lov om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.], 91 [lov om prisregler for jern og stål], 92 [lov om eksplosive varer (gjelder bare for Svalbard)], 93 [fjellova], 95 [lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester], 96 [lov om Norges økonomiske sone], 97 [lov om sterilisering], 98 [lov om motorferdsel i utmark og vassdrag], 100 [lov om kulturminner], 102 [lov om gjennomføring av sanksjoner mot Iran], 103 [ligningsloven], 104 [lov om fri rettshjelp], 105 [forurensningsloven], 109 [lov om forbud mot profesjonell boksing], 112 [lov om sikre containere], 113 [lov om statens tjenestemenn m.m.], 118 [lov om registrering av foretak], 121 [lov om adopsjon], 122 [lov om mesterbrev i håndverk og annen næring], 124 [lov om norsk internasjonalt skipsregister], 125 [lov om forbud mot fallskjermhopping m.v. innenfor visse fjellområder], 128 [lov om militær disiplinærmyndighet], 129 [lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner], 133 [lov om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå], 134 [lov om lostjenesten m.v.], 135 [lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer], 136 [lov om vern av kretsmønstre for integrerte kretser], 138 [lov om avgift på utslipp av CO<sub>2</sub>], 139 [lov om megling i konfliktråd], 140 [lov om overføring av domfelte], 141 [lov om statsforetak], 144



[lov om inspeksjoner i samsvar med Avtalen om konvensjonelle styrker i Europa (CFE-avtalen) og om immunitet og privilegier for inspektørene m.fl.], 145 [lov om bygdeallmenninger], 146 [lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene], 150 [lov om arkiv], 151 [kringkastingsloven], 152 [lov om husdyravl], 155 [lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer m.m.], 156 [lov om pristiltak], 157 [lov om prisregulering ved import av fisk og fiskevarer m.v.], 158 [jernbaneloven], 161 [lov om gjennomføring av Konvensjonen om forbod mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen samt øydelegging av dei], 163 [lov om gjennomføring i norsk rett av De forente nasjoners sikkerhetsråds vedtak om å opprette internasjonale domstoler for forbrytelser i det tidligere Jugoslavia og Rwanda], 164 [sjøloven], 167 [lov om lotterier m.v.], 168 [lov om helligdager og helligdagsfred], 171 [pakkereiseloven], 173 [EØFG-loven], 174 [lov om regulering av bygge- og anleggsverksemd], 175 [lov om Den norske kirke], 176 [lov om petroleumsvirksomhet], 177 [lov om formidling av landsdekkende postsendinger], 178 [lov om sikringsordninger for banker, forsikringsselskaper og garantiordninger og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner], 181 [lov om innførsle- og utførslerregulering], 183 [lov om Kystvakten], 184 [aksjeloven], 185 [allmennaksjeloven], 187 [lov om eierskap i medier], 189 [lov om familievernkontorer], 194 [lov om gjennomføring av Konvensjon om forbud mot bruk, lagring, produksjon og overføring av antipersonellminer og om ødeleggelse av slike miner], 195 [regnskapsloven], 197 [revisorloven], 199 [lov om endringer i rettergangslovene m.m. (kildevern og offentlighet i rettspleien)], 200 [lov om gjennomføring av Traktat om totalforbod mot kjernefysiske prøvesprengninger], 201 [lov om særlige tiltak mot Den føderale republikken Jugoslavia], 202 [finansavtaleloven], 206 [lov om handelsverksemd med brukte og kasserte ting], 207 [lov om kornforvaltning m.v.], 208 [personopplysningsloven], 209 [lov om strålevern og bruk av stråling], 201 [apotekloven], 212 [lov om helsemessig og sosial beredskap], 216 [lov om iverksettning av internasjonale, ikke-militære tiltak i form av avbrot eller avgrensning av økonomisk eller annen samkvem med tredjestatar eller rørsler], 219 [stiftelsesloven], 220 [lov om gjennomføring i norsk rett av Den internasjonale straffedomstols vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene)], 221 [lov om organisert kampaktivitet som tillater knockout], 222 [lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell], 223 [svalbardmiljøloven], 224 [esignaturloven], 225 [brann- og eksplosjonsvernloven], 226 [yrkestransportlova], 227 [verdipapirregisterloven], 229 [behandlingsbiobankloven], 230 [designloven], 232 [bustadbyggjelagslova], 233 [burrettslagslova], 235 [lov om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe], 236 [lov om alternativ behandling av sykdom mv.], 238 [ekomloven], 239 [konsesjonsloven], 241 [matloven], 243 [bokføringsloven], 244 [arbeidsmarkedloven], 246 [bidragsinnkreivingsloven], 249 [jernbaneundersøkelsesloven], 250 [diskrimineringsombudsloven], 251 [lov om forsikringsformidling], 252 [forsikringsvirksomhetsloven], 255 [skattebetalingsloven], 256 [akvakulturloven], 257 [finnmarksloven], 259 [kosmetikklova], 260 [skipssikkerhetsloven], 262 [lov om eiendomsmegling], 263 [børsloven], 268 [helseforskningsloven] og 270 [varemerkeloven].

For merknader til bestemmelsene som er videreført uendret, se Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 477 flg. med videre henvisninger.

Lovforslaget § 4 om endringer i andre lover gjør en del justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 i forbindelse med ikraftsettingen. De konkrete endringsforslagene omtales i det følgende.

#### **4.4.2 Enkelte særlige spørsmål**

I det følgende omtales i hovedsak enkelte forslag som er vedtatt som en del av straffeloven § 412, men som ikke lenger er relevante og dermed ikke videreføres i departementets forslag til § 4 om endringer i andre lover, eller forslag som ikke inntas i bestemmelsen om endringer i andre lover av lovtekniske grunner. I den grad slike forslag er knyttet til en lov hvor det fortsatt er aktuelt å gjøre endringer utover den endring som faller bort, er bestemmelsen omtalt i forbindelse med den aktuelle lov, se punkt 4.4.3 nedenfor.

Lov 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. ble opphevet 1. januar 2011, jf. kgl. res. 3. september 2010 nr. 1248. Loven er erstattet av lov 3. september 2010 nr. 52 om varer av edelt metall mv. (edelmetalloven). Edelmetalloven inneholder ikke straffebestemmelser, men administrative sanksjoner, og innholdet i straffeloven 2005 § 412 nr. 1a er derfor ikke videreført i § 4 i forslaget til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 5a innebærer at lov 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter oppheves når straffeloven 2005 settes i kraft. Denne opphevelsen reflekteres av lovtekniske grunner nå i departementets lovforslag § 2 om oppheving av enkelte lover i forbindelse med ikraftsettingen. Opphevelsen er nærmere begrunnet i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.13.3 side 151-153.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 6 om endringer i lov 24. juni 1915 nr. 5 om kontroll med post- og telegrafforsendelser og med telefonsamtaler videreføres ikke i departementets forslag til endringer i andre lover. Den nevnte loven er vedtatt opphevet, og opphevelsen ventes å bli satt i kraft innen kort tid, jf. oppfølgingen av NOU 2009: 15 Skjult informasjon – åpen kontroll punkt 19.3.2 side 214-215.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 12 fastsetter at lov 25. juni 1926 nr. 4 om straff for å delta i og medvirke til smugling på andre land oppheves. Denne opphevelsen reflekteres av lovtekniske grunner nå i departementets lovforslag § 2 om oppheving av enkelte lover i forbindelse med ikraftsettingen. Opphevelsen er nærmere begrunnet i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 482.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 15 fastsetter at lov 17. juni 1932 nr. 2 om enkelte bestemmelser om fremmede konsulers rettsstilling oppheves. Denne opphevelsen reflekteres av lovtekniske grunner nå i departementets lovforslag § 2 om oppheving av enkelte lover i forbindelse med ikraftsettingen. Opphevelsen er nærmere begrunnet i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 482.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 21 fastsetter endringer i lov 16. juli 1936 nr. 2 om pliktmessig avhold for personer i visse stillinger fra nytelse av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel. Loven er vedtatt opphevet ved lov 5. mai 2006 nr. 13, og opphevelsen av hele loven trådte i kraft 1. februar 2012 ifølge res. 20. januar 2012 nr. 38. Endringene videreføres derfor ikke i departementets lovforslag § 4.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 22 fastsetter at lov 19. mars 1937 nr. 1 angående forholdsregler for å hindre deltagelse i krig i fremmed land oppheves. Denne opphevelsen reflekteres av lovtekniske grunner nå i departementets lovforslag § 2 om oppheving av enkelte lover i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005. Opphevelsen er nærmere begrunnet i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 483.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 23 fastsetter at lov 13. mai 1937 nr. 1 om forbud mot å bære uniform m.v. oppheves. Denne opphevelsen reflekteres av lovtekniske grunner nå i departementets lovforslag § 2 om oppheving av enkelte lover i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005. Opphevelsen er nærmere begrunnet i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 483.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 37 gjør endringer i lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk. Denne loven er med virkning fra 1. januar 2014 ifølge res. 21. juni 2013 nr. 726 vedtatt opphevet og erstattet av lov 21. juni 2013 nr. 75 om førstehandsomsetning av viltlevende marine ressursar (fiskesalslagslova). Forslagene til endringer i lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk videreføres derfor ikke i departementets lovforslag § 4. Departementet foreslår i stedet justeringer i fiskesalslagslova §§ 22 og 23, jf. nr. 26 i lovforslagets del om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412. Forslaget til justering av § 23 er en henvisningsendring. Forslaget til endring av § 22 innebærer at femte ledd om forsøk og medvirkning oppheves. Medvirkningstillegget er overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Videre er det unødvendig å si at forsøk er straffbart siden øvre strafferamme omfatter fengsel i ett år, jf. straffeloven 2005 § 16.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 38 og nr. 88 gjør henholdsvis endringer i lov 21. mars 1952 nr. 1 om avståing av grunn m.v. til drift av ikke mutbare mineralske forekomster og lov 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk. Disse lovene er med virkning fra 1. januar 2010 opphevet og avløst av lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven). Mineralloven inneholder ikke straffebestemmelser, og foranlediger derfor ikke justeringer i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 39 viser til lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt. Denne loven er med virkning fra 1. januar 2009 opphevet og erstattet av lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven). Forslag til endringer i skattebetalingslovens straffebestemmelser er inntatt i departementets lovforslag § 4 nr. 214.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 43 fastsetter endringer i lov 17. juli 1953 nr. 9 om sivilforsvaret. Denne loven er opphevet ved lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) med virkning fra 1. januar 2011, jf. res. 25. juni 2010 nr. 942. Departementet viderefører derfor ikke endringene i denne loven, men foreslår i stedet en endring i § 37 i sivilbeskyttelsesloven. I departementets lovforslag § 4 avslutningsvis som gjelder lover som ikke omfattes av straffeloven 2005 § 412, under nr. 16, foreslås det at § 37 tredje ledd om medvirkning oppheves som overflødig i lys av straffeloven 2005 § 15.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 48 gjør endringer i lov 14. desember 1956 nr. 7 om forsynings- og beredskapstiltak. Denne loven er med virkning fra 1. januar 2012 ifølge res. 16. desember 2011 nr. 1247, opphevet og avløst av lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap (næringsberedskapsloven). Departementet viderefører derfor ikke endringene i lov 14. desember 1956 nr. 7, men foreslår i stedet endringer i § 21 i næringsberedskapsloven. Endringsforslaget fremgår av nr. 21 i lovforslagets del om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412. Forslaget innebærer for det første at medvirkningstillegget i § 21 annet ledd annet punktum og tredje ledd første punktum tas ut som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15. Videre erstattes henvisningen til kapitler i straffeloven 1902 i § 21 fjerde ledd av tilsvarende henvisninger i straffeloven 2005. Til sist innebærer forslaget at forsettskravet tas ut i § 21 første ledd første punktum som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 21.

Ved lov 31. mai 2013 nr. 25 ble endringen i straffeloven 2005 § 412 nr. 54 om varemerkeloven opphevet. Bakgrunnen er at lov 3. mars 1961 nr. 4 om varemerker med virkning fra 1. juli 2010 ble opphevet av lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker, se Prop. 81 L (2012-2013) Endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern m.m. (styrking av håndhevingsreglene) punkt 14.7 side 109. Relevante endringer i lov 26. mars 2010 nr. 8 er i samsvar med dette inntatt i departementets lovforslag § 4 nr. 227.

Straffeloven § 412 nr. 74 om endringer i lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering m.v. for boliger faller bort fordi loven er bortfalt. Ifølge loven § 29 a opphørte den å gjelde ti år etter ikrafttreddelsen av lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler, det vil si 1. januar 2010. Endringene videreføres dermed ikke i departementets lovforslag.

Endringene omhandlet i straffeloven § 412 nr. 78 om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift, foreslås ikke videreført da loven er vedtatt opphevet av lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven). Opphevelsen trådte i kraft 1. januar 2010 ifølge res. 6. november 2009 nr. 1347. Departementet foreslår i stedet enkelte justeringer i straffebestemmelsen i merverdiavgiftsloven § 21-4 i lys av ikraftsettingen av straffeloven 2005, se nr. 13 i lovforslagets del om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I § 21-4 første og annet ledd første punktum tas kravet om forsett ut som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 21. Videre erstattes henvisningene til bedrageribestemmelser i første ledd med henvisninger til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005. Departementet foreslår videre at § 21-4 tredje ledd om medvirkning oppheves som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

Departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover viderefører ikke straffeloven 2005 § 412 nr. 80 om endringer i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern. Loven er opphevet av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) med virkning fra 1. juli 2009 ifølge res. 19. juni 2009 nr. 704. Straffebestemmelsen i naturmangfoldloven § 75 krever ikke endringer for at straffeloven 2005 skal tre i kraft.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 83 om endringer i lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven oppheves

ved lov 21. juni 2013 nr. 82 om endringer i politiregisterloven mv. som for opphevelsens del trer i kraft 1. juli 2014 ifølge res. 27. september 2013 nr. 1132. Strafferegistreringsloven avløses av lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven), som delvis har trådt i kraft. Det er nødvendig å gjøre enkelte justeringer i politiregisterloven når straffeloven 2005 skal tre i kraft. Se punkt 3 i høringsnotatet, hvor det fremgår at disse justeringene vil bli foretatt som ledd i en egen prosess knyttet til justering av regler om politiattester mv.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 87 om endringer i lov 16. juni 1972 nr. 47 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven ble opphevet ved lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven). Den nye markedsføringsloven trådte i kraft 1. juni 2009 ifølge res. 9. januar 2009 nr. 7. Ved straffeloven 2005 § 412 nr. 269 er det vedtatt relevante endringer i den nye markedsføringsloven. Disse endringene videreføres i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 226 med ett tillegg. Departementet foreslår at § 49 første ledd om påtalebegjæring fra fornærmede oppheves i tråd med at ordningen med påtalebegjæring fra fornærmede er forlatt i straffeloven 2005, jf. punkt 4.3.2 i høringsnotatet om endringer som følge av ny straffeprosesslov § 62 a.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 93 a om endringer i lov 30. mai 1975 nr. 18 (sjømannsloven) videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven er opphevet ved lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven) fra 1. januar 2014. Skipsarbeidsloven inneholder ikke bestemmelser som krever justering i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 99 om endringer i lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven er med virkning fra 1. januar 2014 opphevet ved og erstattet av lov 21. juni 2013 nr. 59 om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven). Det er ikke bestemmelser i den nye likestillingsloven som krever justering for at straffeloven 2005 skal tre i kraft.

Ved lov 21. juni 2013 nr. 100 ble straffeloven 2005 § 412 nr. 101 om endringer i lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte opphevet. Ifølge Prop. 101 L (2012-2013) lov om fastsetjing og endring av eigheds- og rettshøve på fast eiendom m.m. (jordskiftelova) kapittel 17 er bakgrunnen for opphevelsen at den nye jordskifteloven ikke inneholder straffebestemmelser, og at endringen dermed ikke lenger er aktuell. Den nye jordskifteloven trer imidlertid først i kraft 1. januar 2016. I lys av at straffeloven 2005 nå skal settes i kraft på et tidligere tidspunkt enn før antatt, kan det fortsatt være behov for å endre den gjeldende loven. Den opprinnelig foreslåtte endringen i gjeldende jordskiftelov § 95 er derfor videreført i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 80.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 108 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond videreføres ikke i departementets lovforslag. Lov 12. juni 1981 nr. 52 er med virkning fra 1. januar 2012 opphevet ved lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven). Det bør foretas enkelte justeringer i

verdipapirfondloven § 11-6 i forbindelse med at straffeloven 2005 trer i kraft. Paragraf 11-6 annet og tredje ledd om henholdsvis medvirkning og påtale kan oppheves som overflødige ved siden av straffeloven 2005 § 15 og den nye straffeprosessloven § 62 a, se nr. 20 i departementets lovforslag § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven § 412.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 110 om endringer i lov 18. desember 1981 nr. 90 om merking av forbruksvarer m.v. videreføres ikke i departementets lovforslag. Ved lov 3. september 2010 nr. 53 ble lov om merking av forbruksvarer med virkning fra 1. januar 2011 endret slik at § 7 i loven er erstattet av ny § 11 om straff. I forbindelse med denne lovendringen ble det samtidig inntatt en bestemmelse om at medvirkning ikke straffes, jf. Prop. 99 L (2009-2010) Endringer i lov om merking av forbruksvarer mv. og i enkelte andre lover punkt 2.11.3.4 side 14. Det er etter dette ikke lenger behov for endringen i straffeloven 2005 § 412 nr. 110.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 114 om endringer i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. er ikke videreført i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover. Saltvannsfiskeloven ble opphevet ved lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova). Havressurslova og opphevelsen av saltvannsfiskeloven trådte i kraft 1. januar 2009. Departementet foreslår enkelte justeringer i havressurslova i lys av at straffeloven 2005 skal tre i kraft, se departementets lovforslag § 4 avslutningsvis under nr. 7 om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412. Det foreslås at havressurslova § 64 femte ledd om medvirkning og forsøk oppheves som overflødig ved siden av straffeloven 2005 §§ 15 og 16. Videre foreslås det at henvisningen i havressurslova § 65 annet ledd annet punktum til gjeldende straffelov endres til tilsvarende henvisning i straffeloven 2005.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 117 om endringer i lov 14. juni 1985 nr. 77 Plan- og bygningslov er ikke videreført i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover. Loven er opphevet ved lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen om medvirkning i den nye plan- og bygningsloven § 32-9 annet ledd bokstav b annet punktum da den er overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15, se høringsnotatet punkt 4.4.4 om enkelte andre lover.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 120 om endringer i lov 21. juni 1985 nr. 82 om kredittkjøp m.m. er ikke videreført i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover. Kredittkjøpsloven er med virkning fra 11. juni 2010 opphevet ved lov 7. mai 2010 nr. 15 om endringer i finansavtaleloven mv. (gjennomføring av direktiv 2008/487 EF om kredittavtaler for forbrukere mv.). Det foreslås imidlertid å videreføre endringene i lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag som fremgår av straffeloven 2005 § 412 nr. 202, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 166.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 130 om endringer i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her er ikke videreført i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover. Den nevnte loven er opphevet ved lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven), som trådte i kraft 1. januar 2010.

I straffeloven 2005 § 412 nr. 267 er inntatt endringer i den nye utlendingsloven. Departementet foreslår enkelte justeringer i sitt lovforslag § 4 nr. 224 om endringer i den nye utlendingsloven.

Departementet foreslår nå å justere endringen i § 66 bokstav e (som etter senere endringer i utlendingsloven lovteknisk blir en endring i § 66 første ledd bokstav e). På tross av at § 66 første ledd bokstav e har samme ordlyd som lov 24. juni 1988 nr. 64 § 29 første ledd bokstav e, viser den til andre bestemmelser i straffeloven enn den tilsvarende endringen i § 29 første ledd bokstav e som nå ikke videreføres, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 496 og side 558 sml. punkt 16.13 side 514 og side 575. Dette synes å være en inkurie, og departementet foreslår derfor å erstatte henvisningen til straffeloven 2005 kapittel 20 med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 131 til 136. Departementet ber høringsinstansene vurdere om det i stedet bør vises til §§ 131 til 136 a eller eventuelt til kapittel 18 slik som det fremgår av deler av endringene til gjeldende utlendingslov i straffeloven 2005 § 412.

Departementet foreslår nå også å justere henvisninger i utlendingsloven § 67 med sikte på at disse skal tilsvare henvisningene i gjeldende utlendingslov også etter at straffeloven 2005 trer i kraft. Verken straffeloven § 237, § 384 eller § 385 er videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 6.16.1.2 side 204 og 13.3.2 side 387. Henvisningene i § 67 første ledd bokstav c til §§ 272, 273 og 274 i straffeloven 2005 § 412 nr. 267 synes å kunne utgå, mens det bør føyes til en henvisning til straffeloven 2005 § 168 og § 189 annet ledd. Henvisningen til straffeloven 2005 § 271 bør videre presiseres til § 271 første ledd. Når det gjelder henvisningen i § 67 første ledd bokstav d og § 68 første ledd bokstav c bør denne være til §§ 131 til 136 i straffeloven 2005 i stedet for til kapittel 18, jf. det som foran er sagt om hva som bør erstatte henvisningen til straffeloven 1902 § 147 a og § 147 b. På samme måte som foran bes høringsinstansene uttale seg om henvisningene bør utvides.

I departementets endringsforslag til § 77 femte punktum i utlendingsloven rettes det opp en inkurie ved at henvisningen til straffeloven 2005 § 210 endres til § 209 som tilsvarende straffeloven 1902 § 121. For øvrig har departementet også i forslaget til endring av § 108 i utlendingsloven søkt å oppdatere lovteksten i lys av senere tids endringer utlendingsloven. Dette innebærer blant annet at forslaget om et nytt femte ledd i § 108, jf. straffeloven 2005 § 412 nr. 267 ikke videreføres i departementets forslag, da det allerede er inntatt i loven som § 108 sjette ledd. Videre foreslås det en justering i utlendingsloven § 73 første ledd bokstav b hvor «forbrytelse» erstattes av «lovbrudd». I utlendingsloven § 122 foreslås det å erstatte henvisningen til straffeloven 1902 §§ 147 a og 147 b i tråd med det som er sagt foran. I tillegg foreslås det samme sted å erstatte «forbrytelse» med «lovbrudd».

Til sist nevnes at departementet foreslår å oppheve § 108 niende ledd om påtale, jf. punkt 4.3.2.5.2 i høringsnotatet. De omtalte endringsforslagene fremgår av departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 224.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 132 om endringer i lov 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling er ikke videreført i departementets lovforslag. Den nevnte loven

ble opphevet av lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling. Den nye loven trådte i kraft 1. januar 2008 ifølge res. 29. juni 2007 nr. 73. Behovet for endringer i den nye eiendomsmeglingsloven er reflektert i straffeloven 2005 § 412 nr. 262, som videreføres uendret i departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 220.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 142 om endringer i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. er ikke videreført i departementets lovforslag. Den nevnte loven er opphevet ved lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven), som trådte i kraft 1. januar 2012 ifølge res. 16. desember 2011 nr. 1252. Departementet foreslår en justering i helse- og omsorgstjenesteloven som følge av at straffeloven 2005 skal settes i kraft, se nr. 18 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412. Endringsforslagene gjelder § 12-1 om taushetsplikt, som må byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 160 om endringer i lov 25. mars 1994 nr. 6 om granskingskommisjonen for gransking av påstander om ulovlig overvåking av norske borgere, videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven bortfalt ved innføringen av ny tvistelov, se nærmere om bakgrunnen i Ot.prp. nr. 74 (2005-2006) kapittel 6 side 107.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 162 om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 34 om registrering som kjøper i første hånd av råfisk m.v. videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven er opphevet ved lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova).

Straffeloven 2005 § 412 nr. 172 innebærer at lov 15. desember 1995 nr. 74 om forbud mot kjønnslemlestelse oppheves når straffeloven 2005 settes i kraft. Denne opphevelsen reflekteres av lovtekniske grunner nå i departementets lovforslag § 2 om opphevelse av enkelte lover i forbindelse med ikraftsettingen. Opphevelsen er nærmere begrunnet i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 504 med videre henvisninger.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 182 om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 37 om salg av tidsparter i fritidsbolig (tidspartloven) videreføres ikke i departementets lovforslag. Tidspartloven er opphevet ved lov 25. mai 2012 nr. 27 om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv. som trådte i kraft 1. juli 2012 ifølge res. 25. mai 2012 nr. 472. Den nye loven inneholder ikke bestemmelser som må justeres i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 211 om endringer i lov 16. juni 2000 nr. 42 om granskningskommisjonen som skal foreta en bred gjennomgang av utredning, planlegging prosjektering og utbygging av ny hovedflyplass for Østlandet og Gardermobanen, videreføres ikke i departementets lovforslag, da den ikke lenger antas å ha praktisk betydning. Loven er ikke opphevet ved et formelt vedtak.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 228 om endringer i lov 13. desember 2002 nr. 74 om e-pengeforetak er opphevet ved lov 18. november 2011 nr. 42. Opphevelsen trådte i kraft 1. januar 2012 ifølge res. 18. november 2011 nr. 1107.



Straffeloven 2005 § 412 nr. 231 om endringer i lov 11. april 2003 nr. 20 om granskingskommisjonen for Mehamn-ulykken 11. mars 1982 med et Twin Otter passasjerfly videreføres ikke i departementets lovforslag, da den ikke lenger antas å ha praktisk betydning. Loven er ikke opphevet ved et formelt vedtak.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 234 om endringer i lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven er opphevet av lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, som trådte i kraft 15. april 2009 nr. 269. Departementet foreslår enkelte justeringer i den nye hvitvaskingsloven, se lovforslaget § 4 avslutningsvis under nr. 9 om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven § 412. For det første foreslås det at henvisningene til straffeloven 1902 §§ 147 a til 147 d i hvitvaskingsloven § 5 første ledd justeres til straffeloven 2005 §§ 131 til 136 a. Departementet foreslår at det gjøres tilsvarende endringer i henvisningene i den nye hvitvaskingsloven § 6 første ledd nr. 3, § 9 annet ledd nr. 1, § 10 første ledd annet punktum, § 15 første og fjerde ledd, § 17 første ledd, § 26 annet ledd nr. 2 og § 30 første ledd. I § 16 første ledd nr. 2 og § 33 nr. 1 og 2 foreslås det å endre henvisningen til straffeloven 1902 §§ 317 og 147 b til straffeloven 2005 §§ 332, 337 og 135. I lys av at straffeloven 1902 § 317 i sjette ledd inneholder en bestemmelse om uaktsom overtredelse, ber departementet om høringsinstansenes syn på om det på dette punktet også bør vises til straffeloven 2005 §§ 335 og 340 om uaktsomt heleri og hvitvasking.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 248 om endringer i lov 3. juni 2005 nr. 33 om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. (diskrimineringsloven) videreføres ikke i departementets lovforslag. Loven er opphevet av lov 21. juni 2013 nr. 60 om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn (diskrimineringsloven om etnisitet), som trådte i kraft 1. januar 2014 ifølge res. 21. juni 2013 nr. 706. Det er behov for å foreta enkelte justeringer i diskrimineringsloven om etnisitet i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005. For det første må henvisningene i lovens § 26 femte ledd til straffeloven 1902 § 162 c og 60 a erstattes med henvisninger til § 198 og § 79 bokstav c i straffeloven 2005. Det kan videre reises spørsmål om lovens § 12 om forbud mot medvirkning bør utgå. Dette synes å være i tråd med endringene i den tidligere diskrimineringsloven som ble gjort i straffeloven 2005 § 412 nr. 248, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 511 og Prop. 88 L (2012-2013) punkt 20.3 side 175. På den annen side synes medvirkning også å kunne ha en side til andre sanksjoner enn straff, og departementet er foreløpig kommet til at bestemmelsen bør beholdes. Det vises for øvrig til at det er tilsvarende bestemmelser om medvirkning i andre nyere lover om diskriminering, jf. lov 21. juni 2013 nr. 58 om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (diskrimineringsloven om seksuell orientering) § 11, lov 21. juni 2013 nr. 59 om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven) § 11 og lov 21. juni 2013 nr. 61 om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) § 11.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 258 om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 95 om arbeids- og oppholdstillatelse for vietnamesere på Filippinene med nære

slektninger i Norge er bortfalt i tråd med bestemmelse i loven § 7, og videreføres ikke i departementets lovforslag.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 265 om endringer i en endringslov (lov 29. juni 2007 nr. 78) til lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) videreføres ikke som endringer i den aktuelle endringsloven, men som endringer i pasientskadeloven. Endringsloven trådte i kraft 1. januar 2009 ifølge res. 31. oktober 2008 nr. 1161, og endringene er dermed innarbeidet i pasientskadeloven. I realiteten videreføres de samme endringene som ble vedtatt ved straffeloven 2005 § 412 nr. 265, se departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 181 a om endringer i pasientskadeloven.

#### **4.4.3 Punkter hvor det foreslås justeringer**

I det følgende behandles tilfeller hvor departementet foreslår justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 på punkter som ikke omfattes av punkt 4.3, punkt 4.4.2 og punkt 4.4.4 i høringsnotatet.

Lovforslaget § 4 om endringer i andre lover nr. 2 som gjelder endringer i lov 3. august 1897 nr. 2 om særlige Straffebestemmelser m.v. for personer, som i Henhold til Grundloven 75 h indkaldes til at møde for Stortinget, er bygget noe ut sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 2. I lovforslaget § 4 foreslås det også en endring i § 3 ved at begrepet «Forbrydelser» erstattes av «Lovbrud».

Lovforslaget § 4 nr. 5 som gjelder endringer i lov 22. mai 1902 nr. 13 (militær straffelov), innebærer enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 5. I militær straffelov § 35 fjerde ledd foreslår departementet at begrepet «forbrytelsen» erstattes av begrepet «lovbruddet» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. I § 36 første ledd rettes det opp en inkurie, ved at medvirkningstillegget som ifølge Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) side 478-479 var tilsiktet fjernet, men som dels synes å ha blitt hengende igjen i lovteksten, fjernes. I lys av at skyldkravet fremgår generelt av straffeloven 2005 § 21, foreslås det at skyldkravet utgår fra § 38. I § 41 første ledd og § 60 foreslås formuleringen «falsk anklage» erstattet med «uriktig anklage» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. I § 51 annet ledd foreslås begrepet «Helbred» erstattet av «Helse» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. Av terminologiske hensyn foreslås også § 59 første ledd justert slik at begrepet «Ærekrenkelse» utgår og formuleringen «Liv, Legeme eller Helbred» erstattes av «Liv, Kropp eller Helse». I § 70 og i § 76 første ledd foreslås det justeringer som innebærer at medvirkningstillegget fjernes som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Paragraf 89 første ledd foreslås justert slik at begrepet «Legemsbeskadigelse» erstattes med «Kroppsskade» i samsvar med terminologien i straffeloven 2005. Paragraf 107 er opphevet ved ikraftsettingen av kapittel 16 i straffeloven, jf. straffeloven 2005 § 411 annet ledd sammenholdt med kgl. res. 7. mars 2008 nr. 225 som satte kapittel 16 i kraft fra 7. mars 2008. Det synes å være en inkurie at forslaget til endring av militær straffelov § 107 ble tatt inn i endringslov 19. juni 2009 nr. 74 til straffeloven 2005, se Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.3 side 349-350 hvor det fremgår at § 107 er overflødig.

Lovforslaget § 4 nr. 6 som omhandler endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven), viderefører i hovedsak de endringer som ble vedtatt ved straffeloven 2005 § 412. I departementets forslag til endring av domstolloven § 72 første ledd nr. 2 er imidlertid henvisningen til bestemmelsene i ny straffelov justert slik at dagens henvisning til gjeldende straffelov § 39 c erstattes av en henvisning til den tilsvarende bestemmelsen om forvaring i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 442. Videre foreslår departementet en justering i domstolloven § 210 ved at kravet om forsett er fjernet som overflødig i lys av straffeloven 2005 § 21. Det rettes videre opp en tilsynelatende inkurie ved at departementet i sitt forslag til § 223 nå legger til grunn ordlyden i gjeldende § 223 når det gjelder henvisningen i første ledd annet punktum til saker som behandles muntlig for lagmannsrett, samt siste punktum som synes å ha falt ut i § 412 nr. 7.

Departementets lovforslag § 4 nr. 8 som omhandler endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv., er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 9 om endringer i samme lov. Lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) har avløst lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv. kapittel II, herunder § 18 om konsesjon og straff. Det følger av Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) punkt 1.1 side 10 at bestemmelsene om straff i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv. er erstattet av administrative sanksjoner. Departementet foreslår derfor ikke å videreføre endringen i den nå opphevede § 18. I tillegg til å videreføre de øvrige endringene som følger av straffeloven 2005 § 412 nr. 9, foreslår departementet å oppheve påtaleregelen i industrikonsesjonsloven § 39 b tredje ledd. Dette forslaget kom i sin tid fra Olje- og energidepartementet, og synes ved en inkurie ikke å ha kommet med i endringsforslaget.

I departementets lovforslag § 4 nr. 29 om lov 29. juni 1951 nr. 19 om militære rekvisisjoner er det foretatt en justering av en inkurie i endringen av § 20 annet ledd. Ordet «denne» er tilføyd foran «lov» sammenliknet med ordlyden i straffeloven 2005 § 412 nr. 36.

I departementets lovforslag § 4 nr. 38 som omhandler lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet, gjør departementet oppmerksom på at den tidligere vedtatte nye § 10 a ble opphevet ved lov 16. september 2011 nr. 41 med virkning fra 1. januar 2012 ifølge res. 16. september 2011 nr. 949. Bestemmelsen er avløst av lov 28. juni 1957 nr. 16 § 5. Det er ikke grunn til å gjøre endringer i sistnevnte bestemmelse i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005. Etter dette viderefører departementet sammenliknet med straffeloven § 412 nr. 50 bare forslaget om endringer i lov 28. juni 1957 nr. 16 § 39.

Departementets lovforslag § 4 nr. 39 omhandler en endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser. På grunn av omredigeringer i lov 6. juli 1957 nr. 26 etter at straffeloven 2005 § 412 ble vedtatt, foreslår departementet en endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 § 26 tredje ledd første punktum i stedet for endringen i § 24 tredje ledd første punktum i straffeloven 2005 § 412 nr. 50.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 55 gjør endringer i lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. ved at § 54 tredje ledd om medvirkning oppheves. Dette er videreført i departementets lovforslag § 4 nr. 42. Endringen har som lovteknisk konsekvens at nåværende fjerde til åttende ledd i § 54 blir nye tredje til syvende ledd. Opphevelsen av tredje ledd har virkning for henvisninger innad i § 54 som ikke synes fanget opp i straffeloven § 412 nr. 55. I departementets lovforslag er det derfor nå foretatt lovtekniske justeringer i henvisningene til ledd innad i bestemmelsen i lys av opphevelsen av tredje ledd. Dette innebærer at henvisningen til «første til tredje ledd» i nåværende fjerde ledd endres til «første og annet ledd», at henvisningen i nåværende femte ledd «første til fjerde ledd» endres til «første til tredje ledd», at henvisningen i nåværende syvende ledd første punktum til «fjerde ledd jf. femte ledd» endres til «tredje ledd jf. fjerde ledd» og at henvisningen i nåværende syvende ledd til «åttende ledd» endres til «syvende ledd». For øvrig bør det også gjøres en justering i nåværende syvende ledd om påtale, ved at henvisningen til fornærmedes begjæring utgår i tråd med at denne ordningen ikke videreføres med straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.5 side 392.

Departementets lovforslag § 4 nr. 45 som gjelder lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v., viderefører i hovedsak straffeloven § 412 nr. 58. De spesielle merknadene til forslaget om endringer i lov 9. juni 1961 nr. 1 i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 486 om medvirkning synes ikke fanget opp av de vedtatte endringene. I tillegg til å videreføre endringene i § 412 nr. 58, foreslår departementet derfor å oppheve § 33 tredje ledd i våpenloven om medvirkning, da denne er overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Gjennom opphevelsen av bestemmelsene i våpenloven om skytevåpen på offentlig sted, synes ikke de grove overtredelsene som etter gjeldende rett er dekket av våpenloven å være tilstrekkelig dekket av straffeloven 2005. Departementet foreslår å regulere slike overtredelser i straffeloven 2005 ny § 189 a, se lovforslaget § 3 om endringer i straffeloven 2005 og høringsnotatet punkt 4.2.1.

I departementets lovforslag § 4 nr. 46 videreføres straffeloven 2005 § 412 nr. 59 om lov 16. juni 1961 nr. 12 om ymse beitespørsmål § 16 om at medvirkning ikke skal straffes. I tillegg foreslår departementet nå en justering i beiteloven § 16 tredje ledd første punktum ved at formuleringen «den krenkte» utgår i samsvar med at ordningen med fornærmedes påtalebegjæring er forlatt ved straffeloven 2005.

Når det gjelder endringer i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven), har departementet foretatt enkelte justeringer i sitt lovforslag § 4 nr. 52 sammenliknet med straffeloven § 412 nr. 65. Justeringene har sammenheng med at vegtrafikkloven er endret ved lov 17. desember 2010 nr. 91 og lov 25. november 2011 nr. 45. Endringene er i kraft for § 22 og § 31, som er de bestemmelsene som det er relevant å foreta justeringer i nå. Justeringene som er inntatt i departementets lovforslag § 4 nr. 52, tilsikter lovtekniske tilpasninger til de nevnte endringene i vegtrafikkloven.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 66 gjelder endringer i lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll. Denne loven ble opphevet av lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) med virkning fra 1. januar 2009 ifølge res. 7. november 2008 nr. 1206. I

tillegg til endringene i lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll er det ved § 412 nr. 266 vedtatt endringer i den nye tolloven. Siden den gamle tolloven er opphevet, viderefører departementets lovforslag bare endringene i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven). I tillegg til at endringene i lovens § 16-1 videreføres, foreslår departementet i lovforslaget § 4 nr. 223 en justering av henvisninger til kapitler i straffeloven 1902 i § 14-4 første og annet ledd. Siden straffeloven 2005 er omredigert sammenliknet med straffeloven 1902 på dette punktet, synes det ikke lenger hensiktsmessig å vise til kapitler i straffeloven 2005. Henvisningene til straffeloven 1902 kapittel 12 og 34 i tolloven § 14-4 første ledd foreslås etter dette begge erstattet av en henvisning til følgende bestemmelser i straffeloven 2005: §§ 155, 156, 160 og 162, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.1 side 205, hvor det fremgår at kapittel 11 i straffeloven 2005 blant annet avløser straffeloven 1902 kapittel 12 og 34. Siden tolloven § 14-4 første ledd annet punktum bare viser til straffeloven 1902 kapittel 34, reiser departementet spørsmål om det i annet ledd bare bør vises til straffeloven 2005 § 156. Henvisningen til straffeloven 1902 kapittel 11 og 33 i tolloven § 14-4 annet ledd foreslås erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 171 til 174, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.4 side 337 flg. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om flere bestemmelser bør tilføyes.

I departementets lovforslag § 4 nr. 55 videreføres opphevelsen i straffeloven § 412 nr. 69 av § 10 første ledd annet punktum i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann. Endringen i § 11 annet ledd videreføres ikke, da § 11 annet ledd ble opphevet ved lov 31. mai 2013 nr. 24 om endringer i deltakerloven, fiskeriforbudsloven mv., i kraft 1. januar 2014 ifølge res. 31. mai 2013 nr. 540.

I departementets lovforslag § 4 nr. 60 videreføres i hovedsak endringene i straffeloven 2005 nr. 75 i lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter slik denne lyder etter endringene ved lov 31. mai 2013 nr. 25 om endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern m.m., jf. Prop. 81 L (2012-2013) punkt 14.7 side 109. I tillegg til endringene i patentlovens § 8b, § 8c og § 57, foreslår departementet å oppheve § 62 annet ledd om påtalebegjæring fra fornærmede. Bakgrunnen er at ordningen med påtalebegjæring fra fornærmede ikke videreføres i forbindelse med straffeloven 2005.

Departementets lovforslag § 4 nr. 62 gjelder endringer i lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning, og viderefører i stor grad straffeloven § 412 nr. 77 om endringer i denne loven. Når det gjelder skadeserstatningsloven § 3-3 er det imidlertid gjort justeringer sammenliknet med ordlyden i bestemmelsen slik den lyder etter vedtaket av § 412 nr. 77. Departementets justeringer består i at enkelte feilhenvisninger til straffeloven i skadeserstatningsloven § 3-3 er rettet opp, slik at endringen nå reflekterer de aktuelle bestemmelsene i straffeloven 2005. Det tilsiktes ikke realitetsendringer utover det som naturlig følger av at de aktuelle straffebudene i straffeloven 1902 og straffeloven 2005 ikke fullt ut motsvarer hverandre på alle punkter. Lovforslaget har for øvrig en teknisk utforming som innebærer at henvisningene begrenses til grunndelikter. Også grove overtredelser, herunder overtredelser omfattet av aktuelle bestemmelser om minstestraff, skal imidlertid anses omfattet. Departementet foreslår videre en endring av

henvisninger i skadeserstatningsloven § 1-6 om ansvar for skade voldt ved korrupsjon. I § 1-6 nr. 3 foreslås det at henvisningene til straffeloven §§ 276 a og 276 c erstattes av henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i §§ 387 og 389 i straffeloven 2005.

I departementets lovforslag § 4 nr. 63 om lov 17. april 1970 nr. 21 om retten til oppfinnelser som er gjort av arbeidstakere er det foreslått enkelte endringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 79. Paragraf 11 annet ledd i den aktuelle loven synes opphevet ved en inkurie, og forslaget videreføres ikke. Det fremgår i merknader til § 412 nr. 79 i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 490, at annet ledd ble foreslått opphevet siden kravet til forsett var overflødig ved siden av straffeloven § 21. Annet ledd har imidlertid betydning utover selve skyldkravet. Departementet foreslår derfor nå at annet ledd justeres slik at selve forsettskravet utgår. I tillegg foreslår departementet at tredje ledd om påtalebegjæring fra fornærmede tas ut i tråd med ordningen etter straffeloven 2005.

I departementets lovforslag § 4 nr. 66 om lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m. er det foretatt visse justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 84. Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 490 at siktemålet er å erstatte henvisninger i arveloven § 4 til bestemmelser i straffeloven 1902 med henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i straffeloven 2005. Departementet har i lys av dette justert henvisningene i arveloven § 4 noe.

Departementets lovforslag § 4 nr. 68 om endringer i lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige (grensereinbeiteloven) avviker noe fra straffeloven 2005 § 412 nr. 86, hvor § 55 i grensereinbeiteloven oppheves. I lys av uttalelsene i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 14.4.4 side 392 synes det å bero på en inkurie at bestemmelsen er opphevet, og ikke bare justert for å ivareta at skillet mellom forbrytelser og forseelser er forlatt. Departementet foreslår nå at det foretas en slik justering i § 55.

Departementets lovforslag § 4 nr. 70 som gjelder endringer i lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader, avviker noe fra forslaget til endringer i denne loven i straffeloven 2005 § 412 nr. 90. Etter omarbeidinger av tobakksskadeloven synes straffebestemmelsen nå å fremgå av lovens § 42 mot tidligere § 10. I departementets lovforslag § 4 nr. 70 foreslås det justeringer i § 42 som tilsvarer de endringene som ble vedtatt ved straffeloven 2005 § 412 nr. 70. Lovforslaget avviker lovteknisk noe fra forslaget i straffeloven 2005 § 412 nr. 70.

Departementets lovforslag § 4 nr. 74 vedrørende lov 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 94. Henvisningene til straffeloven 2005 i lovens § 2 tar i departementets lovforslag sikte på å gi et mer dekkende uttrykk for de realiteter man søker å videreføre sammenliknet med dagens henvisninger til straffeloven 1902.

Departementets lovforslag § 4 nr. 86 og nr. 113 om endringer i henholdsvis lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven) er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 107 og nr. 143. Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 8.13 side 300 at det materielle innholdet i

straffeloven 1902 § 407 skal videreføres som straffebed i viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven. Dette forslaget synes ved en inkurie ikke inntatt i straffeloven 2005 § 412. Departementet foreslår derfor nå at det tas inn slike straffebestemmelser i disse lovene, se lovforslaget § 4 nr. 86 og 113.

Bestemmelsene er søkt utformet i tråd med de føringene som er lagt til grunn i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 8.13 side 299-300. De øvrige endringene i de nevnte lovene som er fastsatt ved straffeloven 2005 § 412 er videreført og oppdatert i lys av senere endringer i bestemmelsene, og inngår nå i det samlede forslaget til hvordan § 56 og § 49 i disse lovene skal lyde.

Departementets lovforslag § 4 nr. 90 om endringer i lov 8. juni 1984 nr. 55 om linjekonferanser m.v. er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 115. I tillegg til å videreføre opphevelsen av § 9 første ledd annet punktum om medvirkning, foreslår departementet å rette opp en inkurie ved nå å oppheve § 9 annet ledd om påtale.

Departementets lovforslag § 4 nr. 91 om endringer i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs viderefører i hovedsak straffeloven 2005 § 412 nr. 116. Forslaget til opphevelse av konkurslovens § 143 første ledd annet punktum er ikke videreført i departementets lovforslag, da det synes å bero på en inkurie. Forslaget er ikke kommentert i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 494, § 143 første ledd har ikke et strafferelatert innhold og bestemmelsen har heller ikke et annet punktum. Departementet foreslår at formuleringen «en slik forbrytelse» i konkursloven § 49 nr. 2 erstattes med «slike straffbare forhold» i tråd med terminologien i bestemmelsen for øvrig.

Departementets lovforslag § 4 nr. 93 om endringer i lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. viderefører i hovedsak straffeloven 2005 § 412 nr. 119 slik den lyder etter siste endring ved lov 31. mai 2013 nr. 25 om endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern m.m., som trådte i kraft 1. juli 2013. Departementet retter bare opp en inkurie ved ikke å videreføre at nåværende annet punktum i § 6-2 i lov om enerett til foretaksnavn og forretningskjennetegn blir nytt tredje punktum. Nåværende annet punktum viser til fornærmedes påtalebegjæring, og skal ikke lenger bli stående siden ordningen med påtalebegjæring fra fornærmede er forlatt med straffeloven 2005.

I departementets lovforslag § 4 nr. 96 om endringer i lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 123. I endringene i §§ 2, 4, 7, 14, 15 og 16 er det foretatt justeringer av henvisninger med sikte på at henvisningene til aktuelle bestemmelser i straffeloven 2005 tilsvarer henvisningene til bestemmelser i straffeloven 1902.

Departementets lovforslag § 4 nr. 99 om endringer i lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. viderefører i hovedsak straffeloven 2005 § 412 nr. 126. I tillegg foreslår departementet å justere henvisningen til straffeloven 1902 § 147 a første ledd i lovens § 1 første ledd første punktum slik at det vises til den aktuelle bestemmelsen i straffeloven 2005, som ifølge Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 12.2.3 side 314 er § 131.

Departementets lovforslag § 4 nr. 100 viderefører med en justering straffeloven 2005 § 412 nr. 127 om endringer i lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav. Endringer i § 5 sjette ledd om politiattester, vil som nevnt under punkt 3 i høringsnotatet, bli fulgt opp som en egen prosess, og videreføres dermed ikke i lovforslaget her.

Departementets lovforslag § 4 nr. 103 om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) viderefører i hovedsak endringene som følger av straffeloven 2005 § 412 nr. 131. I tilknytning til endringen av alkoholloven § 10-1 er det foretatt en justering for å sikre at opphevelsen av skillet mellom forbrytelser og forseelser etter straffeloven 2005 er reflektert. Forslaget til endringer i § 10-3 er søkt tilpasset senere tids endringer av bestemmelsen.

Departementets lovforslag § 4 nr. 108 om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) viderefører i hovedsak endringene i straffeloven 2005 § 412 nr. 137. I tillegg til at endringene i lys av senere endringer i energiloven vil skje i § 10-5 mot tidligere § 7-5, foreslår departementet å rette opp en inkurie ved ikke å videreføre i § 10-5 første ledd annet punktum om at forsøk straffes, slik som det følger av endringen i straffeloven 2005 § 412 nr. 137. Det følger allerede av straffeloven 2005 § 16 at forsøk i disse tilfellene er straffbart.

Departementets lovforslag § 4 nr. 117 om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 147. Siden § 6-4 a er opphevet, videreføres ikke endringen i denne bestemmelsen. Det rettes opp en inkurie i henvisningen til straffeloven 2005 i forslaget til endring av § 6-7 første ledd annet punktum, ved at det nå vises til straffeloven 2005 § 209. Paragraf 6-10 om politiattester må justeres, men dette vil bli gjort i som ledd i en egen prosess, jf. punkt 3 i høringsnotatet. Departementet foreslår videre en endring i § 4-29, som går ut på at henvisningen til straffeloven 1902 § 224 byttes ut med en henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005.

Departementets lovforslag § 4 nr. 118 om endringer i lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. viderefører i realiteten straffeloven 2005 § 412 nr. 148. På grunn av senere endringer i pengespilloven, foreslås endringene nå i lovens § 16 og ikke i § 15 som angitt i straffeloven 2005 § 412 nr. 148.

I departementets lovforslag § 4 nr. 119 om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) foreslår departementet enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 149. Endringene gjelder henvisninger til relevante bestemmelser og kapitler i straffeloven 2005. I tillegg til å ta høyde for enkelte endringer i kommuneloven som ikke tidligere er fanget opp ved endringer i straffeloven 2005 § 412, har departementet tilføyd enkelte henvisninger med sikte på at henvisningene i størst mulig grad skal dekke dagens henvisninger.

Straffeloven 2005 § 412 nr. 153 om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) videreføres i stor grad i departementets lovforslag § 4 nr. 123. I tillegg foreslår departementet en endring i legemiddeloven § 24 a, som ble tilføyd ved lov 14. juni 2013 nr. 38. Det foreslås



å endre henvisningen til straffeloven 1902 § 162 b i § 24 a første ledd første punktum til straffeloven 2005 § 234 om dopingovertredelse.

Departementets lovforslag § 4 nr. 124 om endringer i lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett (planteforedlerloven) viderefører i hovedsak straffeloven 2005 § 412 nr. 154 slik denne lyder etter endringene ved lov 31. mai 2013 nr. 25 om endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern. Departementet foreslår imidlertid å oppheve bestemmelsen om påtale etter begjæring fra fornærmede i planteforedlerloven § 22 fjerde ledd i samsvar med at ordningen med påtalebegjæring fra fornærmede ikke videreføres ved straffeloven 2005. I tillegg til dette foreslår departementet at henvisningen til straffeloven 1902 § 166 i planteforedlerloven § 4 tredje ledd tredje punktum erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 221 om uriktig forklaring.

Departementets lovforslag § 4 nr. 129 om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) viderefører i stor grad straffeloven 2005 § 412 nr. 159. Departementet foreslår imidlertid en justering i endringen av luftfartsloven § 14-12 første punktum for å fange opp senere endringer i bestemmelsen. Videre foreslår departementet å erstatte begrepet «forseelse» i luftfartsloven § 5-6 første ledd med «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005.

Departementets lovforslag § 4 nr. 133 om endringer i lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer viderefører med ett unntak straffeloven 2005 § 412 nr. 165. Departementet foreslår i tråd med terminologien i straffeloven 2005 og i lys av merknaden til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 503 å erstatte begrepet «legeme» i § 8-1 annet punktum med begrepet «kropp».

I departementets lovforslag § 4 nr. 134 om endringer i lov 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 166. For det første er det på grunn av senere justeringer i loven om medisinsk utstyr nå aktuelt å endre § 13 mot tidligere § 12. Videre foreslår departementet at bestemmelsen om forsøk i § 13 annet ledd utgår, da den synes overflødig i tillegg til straffelovens regler om forsøksstraff.

Departementets lovforslag § 4 nr. 137 om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) viderefører med en liten justering for en inkurie, straffeloven 2005 § 412 nr. 169. Endringen som foreslås skal skje jordlova § 21, og ikke i § 6.

Departementets lovforslag § 4 nr. 138 om endringer i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) er justert noe sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 170. I endringsforslaget til § 7 a tredje ledd er det rettet opp en inkurie ved at henvisningen til straffeloven 2005 § 389 er endret til § 189, som tilsvarende straffeloven 1902 § 352 a. I endringsforslaget til politiloven § 17 b første ledd nr. 5 er henvisningen til straffeloven 2005 kapittel 18 endret til en henvisning til straffeloven 2005 §§ 131 til 136 a i tråd med tilsvarende henvisninger i hvitvaskingsloven, se nr. 9 i departementets lovforslag § 4 under endringer i lover som ikke er med i § 412. I endringsforslaget til politiloven § 17 d første ledd bokstav c, foreslår departementet å justere henvisningene til straffeloven 2005 noe for bedre å reflektere henvisningene i dagens bestemmelse. I tillegg til de bestemmelsene som er oppregnet i straffeloven 2005 § 412 nr. 170 i endringen av

politiloven § 17 d første ledd bokstav c, synes det riktig å ta med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 253, 256 og 263. I tillegg foreslår departementet å rette opp en tilsynelatende inkurie, ved at «og» i § 17 d første ledd bokstav c erstattes av «eller» i samsvar med dagens lovtekst.

Departementets lovforslag § 4 nr. 146 om endringer i folketrygdloven er lovteknisk justert sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 179 med senere endringer. Departementet foreslår i tråd med at den tidligere § 24-4 i folketrygdloven ved lov 22. juni 2012 nr. 39 ble til § 24-3, at endringen i folketrygdloven nå gjøres i § 24-3 mot tidligere i § 24-4. Det er ved lov 22. juni 2012 nr. 43 vedtatt ytterligere endringer i § 24-3 som vil endre rekkefølgen på leddene i bestemmelsen når disse lovendringene trer i kraft. Departementets forslag bygger på den gjeldende inndelingen, som vil bli justert i forbindelse med proposisjonen om ikraftsetting av straffeloven 2005 dersom den nevnte endringen er trådt i kraft.

I departementets lovforslag § 4 nr. 151 om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 47 om gjennomføring av europarådsavtale 31. januar 1995 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer til sjøs, som viderefører straffeloven 2005 § 412 nr. 186, er det foretatt en mindre lovteknisk justering i endringen av § 4 som innebærer en forenklet ordlyd knyttet til henvisningene i bestemmelsen.

I departementets lovforslag § 4 nr. 153 om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 55 om serveringsvirksomhet som viderefører straffeloven 2005 § 412 nr. 188, er det foretatt en mindre lovteknisk justering i endringen av § 18. Endringen i § 18 synes å skulle være i første ledd.

I departementets lovforslag § 4 nr. 155 om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass, som viderefører straffeloven 2005 § 412 nr. 190, er det foretatt justeringer i endringen av § 5 annet ledd bokstav b. Henvisningene i § 5 annet ledd bokstav b til bestemmelser i straffeloven 2005 er rettet opp til de bestemmelsene i straffeloven 2005 som dekker dagens henvisninger.

I departementets lovforslag § 4 nr. 156 om endringer i lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven) er det foretatt enkelte justeringen sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 192. For det første mangler det en overskrift til ny § 18 a, og departementet foreslår at denne skal lyde «Adgang til steder og områder». Videre synes kravet om forsett å kunne utgå fra § 31 nytt fjerde ledd som foreslås videreført i departementets lovforslag.

I departementets lovforslag § 4 nr. 157 om endringer i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven) er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 193. Departementet foreslår for det første, i tråd med intensjonen i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009), å oppheve bestemmelsen i småbåtloven § 37 første ledd annet punktum om at overtredelse anses som forseelse. Videre er endringen av § 40 a justert slik at den tar høyde for senere endringer i denne bestemmelsen vedtatt som lov 21. juni 2013 nr. 101, som trådte i kraft 1. juli 2013. I tillegg foreslås det i tråd med terminologien i straffeloven 2005 at begrepet «forseelse» erstattes med «lovbrudd» i § 42 første og femte ledd.

I departementets lovforslag § 4 nr. 160 om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 196. Endringen skal foretas i opplæringslova § 9a-7, og ikke i § 9-7 a.

I departementets lovforslag § 4 nr. 162 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 198. Slik § 31 i deltakerloven nå lyder, kan hele femte ledd om forsøk og medvirkning utgå. Videre må det justeres en henvisning i § 31 a, som ble tilføyd ved lov 31. mai 2013 nr. 24 og satt i kraft 1. januar 2014. Dette innebærer at henvisningen i deltakerloven § 31 a annet ledd annet punktum til straffeloven 1902 § 37 c endres til en henvisning til straffeloven 2005 § 74.

I departementets lovforslag § 4 nr. 167 om endringer i lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven) er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 203. Departementet foreslår for det første en endring i § 5-6 a som ble tilføyd ved lov 22. juni 2012 nr. 48, i kraft fra 1. juli 2012. I bestemmelsens første ledd erstattes henvisningen til straffeloven 1902 § 39 b med en henvisning til den tilsvarende bestemmelsen i straffeloven 2005 § 65. Videre foreslår departementet en endret formulering i psykisk helsevernloven § 4A-11 som ble tilføyd ved lov 22. juni 2012 nr. 48, i kraft fra 1. juli 2012. I tredje og femte ledd i bestemmelsen benyttes et kriterium knyttet til om en person er siktet, tiltalt eller straffet etter «straffelovens andre del (forbrytelser)». Siden skillet mellom forseelser og forbrytelser oppheves ved straffeloven 2005, må et annet kriterium benyttes. Departementet foreslår at grensen trekkes ved angivelse av strafferamme på fengsel i mer enn ett år.

I departementets lovforslag § 4 nr. 168 om endringer i lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 204. Endringsbehovene i § 20 a om politiattest vil bli fulgt opp i en egen prosess, jf. høringsnotatet punkt 3.

I departementets lovforslag § 4 nr. 169 om endringer i lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 205. Endringen skal være i § 6-3 mot tidligere § 5-3, jf. lov 4. juni 2010 nr. 20.

I departementets lovforslag § 4 nr. 176 om endringer i lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 213. Ved en inkurie synes ikke forslaget om opphevelse av medvirkningsbestemmelsen i § 63 fjerde ledd å ha kommet med i § 412, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 508. Departementet foreslår derfor nå at § 63 fjerde ledd oppheves.

I departementets lovforslag § 4 nr. 177 om endringer i lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 214. På grunn av en lovendring 19. juni 2009 nr. 85, i kraft fra 1. april 2011, har tidligere § 16 endret paragrafnummer til § 20. Endringen som ble vedtatt ved straffeloven 2005 § 412 nr. 214 skal dermed nå skje i § 20. I tillegg må

dagens henvisning i § 12 første ledd til straffeloven 1902 § 48 endres til en henvisning til straffeloven 2005 § 18.

I departementets lovforslag § 4 nr. 178 om endringer i lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 215. For det første er det rettet opp enkelte inkurier, ved at «ytes» er tilføyd i endringsforslaget til voldsoffererstatningsloven § 1 første ledd siste punktum. I samme bestemmelse er henvisningen som skal tilsvare den gjeldende henvisningen til straffeloven 1902 «§ 44 eller under 15 år» endret fra en henvisning til straffeloven 2005 «§ 20 første ledd bokstav b eller c eller under 15 år» til «§ 20 første ledd». Videre er det et spørsmål om man bør tilføye den siste delen av § 1 første ledd siste punktum, som er utelatt i straffeloven 2005 § 412 nr. 215. Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 508 at denne delen av § 1 er utelatt fordi regelen om strafffrihet ved overskridelse av nødverge i straffeloven 1902 § 48 fjerde ledd ikke videreføres i straffeloven 2005 § 18. Paragraf 48 fjerde ledd har imidlertid en viss parallell i straffeloven 2005 § 81 bokstav b, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 472. I departementets forslag til endring av voldsoffererstatningsloven § 1 første ledd siste punktum foreslås det derfor til overveielse at det inntas en henvisning til situasjonen med overskridelse av grensene for nødverge i straffeloven 2005 § 81 bokstav b nr. 2. Videre foreslås det foretatt en justering i ordlyden i § 1 første ledd siste punktum som reflekterer at det etter straffeloven 2005 § 81 beror på et skjønn om det er aktuelt med straffritak, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 472.

I departementets lovforslag § 4 nr. 180 om endringer i lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) er det foretatt en del justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 217.

For det første er det foretatt enkelte justeringer i endringsforslaget til §§ 40, 44, 45, 54, 58 og 59 med sikte på å bringe bestemmelsene i samsvar med senere endringer.

I tillegg foreslås det at § 40 åttende ledd om den domfeltes unndragelse fra gjennomføring av fengselsstraff og strafferettslige særreaksjoner, oppheves. Dette var tidligere syvende ledd. Syvende ledd er vedtatt opphevet fra den tid straffeloven 2005 trer i kraft, jf. lov 7. mars 2008 nr. 4, men er ikke videreført i § 412 om endringer i andre lover. Ut fra omtalen i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.6.3 side 216 synes dette som en inkurie.

Videre foreslår departementet endringer i enkelte andre bestemmelser. I straffegjennomføringsloven § 7 bokstav f og i foreslår departementet at henvisningene til henholdsvis straffeloven 1902 § 54 nr. 1 og 2 og § 39 g femte ledd endres til henvisninger til henholdsvis straffeloven 2005 § 39 første og annet ledd og § 45 sjette ledd. Departementet foreslår videre at henvisningen i straffegjennomføringsloven § 7 b til straffeloven 1902 § 39 g femte ledd erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 45 sjette ledd. I § 10 fjerde ledd foreslår departementet at henvisningen til straffeloven 1902 § 28 erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 55. Straffegjennomføringsloven § 16 a annet ledd annet punktum viser til straffeloven 1902 § 63 (som i denne sammenheng synes å bety §

63 første ledd), som ikke er videreført i straffeloven 2005. Departementet foreslår derfor at annet ledd annet punktum oppheves. I § 26 tredje ledd foreslår departementet at henvisningen til straffeloven 1902 § 34 erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 67.

Departementet foreslår i hovedsak å videreføre endringene i straffeloven 2005 § 412 nr. 218 om endringer i lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger, jf. departementets lovforslag § 4 nr. 181. På grunn av senere endringer av helseregisterloven, skal endringen i § 34 skje i fjerde og ikke, som tidligere, i tredje ledd.

I departementets lovforslag § 4 nr. 197 om endringer i lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold (hundeloven) er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 237. I endringen av § 2 bokstav d foreslår departementet å bytte ut begrepet «legemsbeskadigelse» med begrepet «kroppsskade» i tråd med terminologien i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 6.2.3 side 173. I tillegg foreslår departementet i lys av den nye generelle påtaleregelen i straffeprosessloven § 62 a å oppheve bestemmelsene om påtale i hundeloven § 28 første ledd annet punktum og annet ledd annet og fjerde punktum, se punkt 4.3.2.5 om endringer i regelverket som følge av straffeprosessloven § 62 a.

I departementets lovforslag § 4 nr. 200 om endringer i lov 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven) er det foretatt enkelte justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 240. I endringen av § 4-6 om farskapstesting på fosterstadiet, foreslås det en justering av henvisningene til bestemmelser i straffeloven 2005, slik at disse blir mer dekkende. I tillegg til å presisere henvisningen til straffeloven 2005 § 299 bokstav a og ta ut henvisningen til § 304, er straffeloven 2005 §§ 302, 312, 313 og 314 bokstav a tilføyd i henvisningen. Når det gjelder endringen i bioteknologiloven § 7-5, skal denne nå skje i første ledd, siden det ved lov 21. juni 2013 nr. 78, i kraft 1. juli 2013, ble tilføyd et nytt annet ledd i bestemmelsen.

I departementets lovforslag § 4 nr. 202 om endringer i lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) er det foretatt justeringer sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 242. Endringen i § 29 første ledd bokstav g videreføres ikke da den gjelder medvirkning knyttet til overtredelsesgebyr. Endringen i den tidligere straffebestemmelsen i § 30, skal nå skje i § 32 om straff, slik konkurranseloven lyder etter senere endringer. I lys av de senere endringene i konkurranseloven må det i tillegg til å ta ut medvirkningstillegget i § 32 tredje ledd, foretas justering av en henvisning i tredje ledd. Henvisningen til straffeloven 1902 § 48 a skal være til straffeloven 2005 § 27.

I departementets lovforslag § 4 nr. 205 om endringer i lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 245. På grunn av senere endringer i klimakvoteloven, skal endringen som tidligere er foretatt i § 22 nå i stedet foretas i § 21.

I departementets lovforslag § 4 nr. 207 om endringer i lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 247. Det rettes opp en inkurie ved at endringen i skogbrukslova § 22 skal skje i første og annet ledd, og ikke i annet og tredje ledd.

I departementets lovforslag § 4 nr. 212 om endringer i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 253. Paragraf 33 annet ledd i statsborgerloven om påtale synes å kunne oppheves i lys av ny § 62 a i straffeprosessloven, jf. punkt 4.3.2 i høringsnotatet.

I departementets lovforslag § 4 nr. 213 om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 254. Det må i tillegg foretas en endring i arbeidsmiljøloven § 19-3 hvor henvisningen til straffeloven 1902 §§ 48 a og 48 b, foreslås erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 27 og 28.

I departementets lovforslag § 4 nr. 219 om endringer i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 261. Henvisningen til straffeloven 2005 kapittel 29 i lovens § 35 annet ledd er justert til kapittel 27, som synes å motsvare gjeldende henvisning til straffeloven 1902 kapittel 24. Til opphevelsen av § 80 annet punktum om forsøk bemerker departementet at bestemmelsen ikke synes overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 16, sml. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 513, men ble fjernet på bakgrunn av et innspill 14. februar 2008 fra Landbruks- og matdepartementet.

I departementets lovforslag § 4 nr. 222 om endringer i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelsoven) er det foretatt en justering sammenliknet med straffeloven 2005 § 412 nr. 222. I endringen av § 17-3 foreslås det også at femte ledd om påtale oppheves som overflødig i lys av ny straffeprosesslov § 62 a, jf. punkt 4.3.2 høringsnotatet.

#### **4.4.4 Enkelte andre lover**

I det følgende behandles spørsmål knyttet til lovgivning, herunder nyere lovgivning, som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412, men som bør justeres i forbindelse med ikraftsettingen. Enkelte av disse spørsmålene er også berørt i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål, og i så fall er det vist til dette i fremstillingen nedenfor. I departementets lovforslag fremgår forslag til endringer i disse lovene avslutningsvis i lovforslaget under overskriften «endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412». Disse endringsforslagene vil bli innarbeidet kronologisk i § 4 om endringer i andre lover i proposisjonen om ikraftsetting av straffeloven 2005.

I lov 5. februar 1932 nr. 1 om ansvar for handlinger som påtales ved Riksrett foreslås det en justering i § 5 første ledd som innebærer at det vises til straffeloven 2005 kapittel 15 om foreldelse til erstatning for henvisningen til straffeloven 1902 kapittel 6. Det foreslås videre en omformulering av § 8 innledningsvis, som fjerner henvisningen til heftestraff, og sørger for at medvirkningstillegget utgår som

overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Også i § 11 foreslås medvirkningstillegget fjernet som overflødig. I § 14 foreslås for det første at begrepet «forbrydelse» erstattes av begrepet «lovbrud». For det andre foreslås det at henvisningen til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt, erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209. Til sist foreslås det en omformulering som fjerner henvisningen til heftestStraff. Også i § 16 foreslås henvisningen til heftestStraff fjernet. Det samme gjelder for § 17 første ledd, hvor det i tillegg foreslås omformuleringer som tar høyde for at medvirkningstillegg er overflødige ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se for forslagene nr. 1 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 3. juli 1953 nr. 2 om sjøtrygdslag foreslås medvirkningstillegget tatt ut i § 12, da det er overflødig i tillegg til straffeloven 2005 § 15. Se nr. 2 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbyggere m.v. foreslås henvisningen i § 24 a nr. 5 til straffeloven 1902 §§ 163 til 167 erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 221 og 222. Formuleringen «falsk forklaring» foreslås erstattet av «uriktig forklaring» samme sted. Paragraf 24 a ble tilføyd ved en lovendring 22. juni 2012 nr. 52, i kraft fra 1. januar 2013. Se nr. 3 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap foreslås det å erstatte begrepet «forbyggelse» i overskriften til § 89 og i § 89 første punktum med «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. Se nr. 4 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) foreslås begrepet «forbyggelse» i § 24-8 annet ledd annet punktum erstattet av begrepet «lovbrudd» i samsvar med terminologien i straffeloven 2005. Videre foreslås formuleringen «falsk forklaring» erstattet av «uriktig forklaring» i tvisteloven §§ 31-3 første ledd bokstav c, 6-8 femte ledd og 24-8 fjerde ledd i tråd med terminologien i straffeloven 2005. Se nr. 5 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 17. juni 2005 nr. 102 om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partiloven) må henvisningene til straffeloven 1902 §§ 276 a til 276 c i lovens § 24 sjette ledd erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 376 a til 376 c. Se nr. 6 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) foreslås § 64 femte ledd om forsøk og medvirkning opphevet, da bestemmelsen synes overflødig ved siden av straffeloven §§ 15 og 16. I § 65 annet ledd annet punktum foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 37 c endret til straffeloven 2005 § 74. Se nr. 7 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) foreslås § 39 annet ledd bokstav b annet punktum om medvirkning opphevet som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se nr. 8 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412. I lys av at det etter gjeldende rett bare er fastsatt et medvirkningsansvar knyttet til omsetning av produkter, bør det vurderes om det skal sies uttrykkelig i § 32-9 at medvirkning til overtredelse av andre handlingsalternativer i § 32-9 annet ledd bokstav a eller b ikke skal være straffbart. Når straffeloven 2005 trer i kraft vil § 15 føre til at medvirkning er straffbart om ikke annet fremgår. Departementet ber om høringsinstansenes syn på dette spørsmålet.

I lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) må det foretas enkelte justeringer. Det dreier seg primært om henvisningsendringer, se nr. 9 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412 og den nærmere omtalen i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål.

I lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann (havne- og farvannsloven) foreslås det å oppheve § 62 fjerde ledd første punktum om medvirkning, da den er overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se nr. 10 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 15. mai 2009 nr. 28 om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon kan medvirkningstillegget i § 3 tredje punktum utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se nr. 11 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 19. juni 2009 nr. 44 om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova) må henvisningen til straffeloven § 121 om taushetsplikt i § 5 første ledd annet punktum erstattes av en henvisning til § 209 i straffeloven 2005. Se nr. 12 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412. Videre må en rekke henvisninger til straffeloven 1902 erstattes i § 7 om politiattest. Disse justeringene vil imidlertid bli foretatt som ledd i en egen prosess, se høringsnotatet punkt 3.

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift foreslår departementet enkelte endringer som er nærmere omtalt under punkt 4.4.2 i høringsnotatet om enkelte særlige spørsmål, jf. også nr. 13 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd foreslår departementet at § 37 første ledd annet punktum om medvirkning oppheves, da den er overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se nr. 14 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen foreslås det å erstatte henvisningen til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt i § 44 første ledd annet punktum til straffeloven 2005



§ 209. Se nr. 15 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i andre lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) foreslås det å oppheve § 37 tredje ledd om medvirkning, jf. høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål og nr. 16 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i andre lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven) kan § 18 første ledd annet punktum om medvirkning utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se nr. 17 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven) må det justeres en henvisning, jf. omtalen i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål og nr. 18 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 24. juni 2011 nr. 39 om elsertifikater foreslås det at § 27 annet ledd om medvirkning oppheves, da bestemmelsen er overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Se nr. 19 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 25. november 2011 nr. 39 om verdipapirfond (verdipapirfondloven) foreslås § 11-6 annet og tredje ledd om medvirkning og påtale, opphevet. Se omtalen i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål og nr. 20 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap (næringsberedskapsloven) må det foretas enkelte justeringer. Se omtalen i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål og nr. 21 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 20. januar 2012 nr. 4 om pågriping og overlevering til og frå Noreg for straffbare forhold på grunnlag av ein arrestordre (arrestordrelova) må henvisningen til straffeloven 1902 §§ 34 til 37 b i § 39 første ledd annet punktum endres til en henvisning til straffeloven 2005 §§ 67 til 73. Se nr. 22 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven) må henvisningen til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt i § 61 første punktum, endres til en henvisning til straffeloven 2005 § 209 om det samme. Se nr. 23 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven) foreslås det at begrepet «forbrytelser» i overskriften til § 9-3 erstattes av «straffbare handlinger» i tråd med terminologien i bestemmelsen for øvrig. Se nr. 24 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 21. juni 2013 nr. 60 om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn (diskrimineringsloven om etnisitet) må enkelte henvisninger justeres. Se nærmere omtale i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål og nr. 25 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

I lov 21. juni 2013 nr. 75 om førstehandsomsetning av viltlevande marine ressurser (fiskesalslagslova) foreslår departementet enkelte justeringer. Se nærmere omtale i høringsnotatet punkt 4.4.2 om enkelte særlige spørsmål og nr. 26 i lovforslaget § 4 avslutningsvis om endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412.

#### **4.5 Endringsbehov knyttet til vedtatte lover som ikke er i kraft**

I det følgende kartlegges endringsbehovet i enkelte lover som er vedtatt, men som ikke har trådt i kraft, og som vil kunne bli berørt av eller berøre ikraftsettingen av straffeloven 2005. Dersom loven trer i kraft før arbeidet med en proposisjon om ikraftsetting av straffeloven 2005 har kommet i en slutfase, vil det bli foreslått justeringer i den loven som endres, og ikke i endringsloven. Dersom loven ikke har trådt i kraft, vil det bli vurdert om det skal foreslås endringer i den aktuelle endringsloven.

For så langt som mulig å sikre at eventuelle endringsbehov i ikke ikraftsatte endringslover blir hørt, har departementet søkt å kartlegge lovendringer av betydning som ikke er trådt i kraft. I det følgende blir det reflektert hvilke justeringer som synes påkrevet samt omtalt hvilke justeringer departementet eventuelt tar sikte på å foreslå. Det er ikke utformet konkret lovtekst til slike endringer, da det i lys av ikraftsettingen av den enkelte lov er for tidlig å si om endringsforslag som eventuelt inntas i proposisjonen om ikraftsetting av straffeloven 2005 vil bli fremmet som forslag til endringer i endringslover eller som forslag til endringer i den loven endringsloven gjelder.

##### **4.5.1 Mulige endringsbehov som følge av lov 20. januar 2012 nr. 6 (barn og straff)**

Ved lov 20. januar 2012 nr. 6 om endringer i straffeloven, straffeprosessloven, straffegjennomføringsloven, konfliktrådsloven m.fl. (barn og straff) er det vedtatt en rekke endringer i ulike lover. Ved kgl. res. 20. januar 2012 nr. 41 er det fastsatt delvis ikraftsetting av endringene. I det følgende kommenteres enkelte endringer som ikke er satt i kraft, men som antas å ville bli satt i kraft om ikke lenge.

Når det gjelder endringer i straffeloven 2005 er det blant annet vedtatt et nytt annet punktum i § 37 bokstav d hvor det henvises til en bestemmelse i helsepersonelloven. Ettersom det lovteknisk passer mindre godt å sette inn et ekstra punktum i § 37 bokstav d, tar departementet i forbindelse med det videre arbeidet med ikraftsetting av straffeloven 2005 sikte på å justere dette på en egnet måte. Departementet vil foreslå at det inntas et nytt tredje ledd i straffeloven 2005 § 37 som kan lyde slik: «Når en domfelt som var under 18 år på handlingstidspunktet skal avgi rusprøve etter bokstav d, gjelder helsepersonelloven § 12 tredje ledd.»

Ved lov 20. januar 2012 nr. 6 er det også gjort endringer i straffeloven 1902 § 53 nr. 6, men ved en inkurie gjør loven ikke tilsvarende endringer i straffeloven 2005 § 38. Departementet tar i forbindelse med ikraftsettingsarbeidet knyttet til straffeloven 2005 sikte på å fange opp dette på egnet måte, ved å gjøre de nødvendige tilføyelser i straffeloven 2005 § 38. I lys av disse tilføyelsene, samt endringen i § 38 som er omtalt i høringsnotatet punkt 4.2.11 om inkurier i straffeloven 2005, passer ikke overskriften i straffeloven 2005 § 38 lenger så godt. Departementet foreslår til overveielse at overskriften i straffeloven 2005 § 38 endres til «Forskrift om særvilkår m.m.».

Ved den nevnte loven om barn og straff er det videre vedtatt endringer i en rekke bestemmelser i straffeprosessloven. Departementet vil i sitt videre arbeid ta høyde for disse endringene på punkter der endringene berører departementets forslag til endringer i straffeprosessloven som fremsettes i høringsnotatet her. Det er for det første vedtatt endringer i straffeprosessloven § 76 femte ledd om rettsmøter om fullbyrding av subsidær fengselsstraff mv. Straffeloven 1902 § 28 c fjerde ledd bokstav c (som gjelder ungdomsstraff) er tilføyd oppregningen i bestemmelsen. Endringen har ikke trådt i kraft. Departementet vil foreslå at henvisningen til straffeloven § 28 c første ledd bokstav a erstattes med straffeloven 2005 § 52 c første ledd bokstav a i bestemmelsen.

Ved loven om barn og straff er det også vedtatt endringer i lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd. Departementet vil ta høyde for disse endringene i sitt videre arbeid med ikraftsettingen av straffeloven 2005. Forslaget til endringer i konfliktrådsloven, jf. departementets lovforslag § 4 om endringer i andre lover nr. 110, vil bli bygget ut slik at det også foreslås endringer av henvisninger til straffeloven i konfliktrådsloven §§ 18, 23, 25 og 26, slik disse bestemmelsene lyder etter endringen ved lov 20. januar 2012 nr. 6. I § 18 første ledd vil henvisningen til straffeloven 1902 § 28 c om ungdomsstraff bli erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 52 a til 52 c. I § 23 første ledd vil henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav c bli erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 37 bokstav d jf. tredje ledd (sistnevnte tilføyelse reflekterer departementets forslag ovenfor om å plassere det vedtatte annet punktum i § 37 bokstav d i et nytt tredje ledd i bestemmelsen). I § 25 første ledd og § 26 første og annet ledd vil henvisningene til straffeloven 1902 § 28 c fjerde ledd bli erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 52 c. Dersom forslaget til ny konfliktrådslov blir vedtatt og satt i kraft før straffeloven 2005 settes i kraft, vil den gjeldende konfliktrådsloven bli opphevet, og endringene beskrevet foran ikke bli aktuelle, jf. punkt 4.6 nedenfor.

Ved samme lov er det også vedtatt endringer i lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv., hvor det blant annet er vedtatt et nytt fjerde ledd i § 10. Det synes å være en inkurie at dette leddet er omtalt som fjerde ledd, jf. også angivelsen på Lovdata hvor det nevnte leddet er plassert som femte ledd. I departementets forslag til endring av straffegjennomføringsloven § 10 fjerde ledd, har departementet forutsatt i sitt forslag at det nye leddet i § 10 innført ved lov 20. januar 2012 nr. 6, skal betraktes som femte ledd.

#### **4.5.2 Mulige endringsbehov som følge av lov 15. april 2011 nr. 11 (gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett)**

Uavhengig av hvordan datalagring skal håndteres videre i norsk rett, jf. EU-domstolens dom 8. april 2014 i saken om EUs datalagringsdirektiv, bør nevnte regler justeres i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005.

Ved lov 15. april 2011 nr. 11 om endringer i ekomloven og straffeprosessloven mv. (gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett) er det vedtatt en ny § 210 b og § 210 c i straffeprosessloven. Nåværende straffeprosessloven §§ 210 b og 210 c blir ny §§ 210 e og 210 f.

I ny straffeprosesslov § 210 b første ledd bokstav c er det inntatt en liste over straffebud i straffeloven 1902. Departementet foreslår at oppregningen justeres slik at det henvises til bestemmelser i straffeloven 2005. Departementet antar at henvisningen i § 210 b første ledd bokstav c til straffeloven 1902 § 270 første ledd nr. 2 kan erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 371 bokstav b, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.11 side 464. Departementet foreslår videre at henvisningen til straffeloven 1902 § 190 a kan erstattes med straffeloven 2005 § 202. Henvisningen til gjeldende § 203 kan byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 309, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.7 side 446. Når det gjelder de øvrige straffebudene i oppregningen viser departementet til omtalen av henvisninger i punkt 4.3.3 ovenfor.

I ny straffeprosessloven § 210 c første ledd bokstav c vises det til straffeloven 1902 §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, 104 a annet ledd, 162, 162 b, 162 c og 317 jf. 162. Departementet foreslår at § 162 b erstattes med straffeloven 2005 § 234, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.4 side 411 flg. For de øvrige straffebudene i oppregningen vises det til omtalen av henvisninger ovenfor i punkt 4.3.3.

I lov 15. april 2011 nr. 11 er det videre foreslått et nytt tredje ledd i § 17 f i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven), hvor det vises til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt. Denne henvisningen må byttes ut med en henvisning til straffeloven § 209.

#### **4.5.3 Endringer i lov 5. juli 2002 nr. 64 (verdipapirregisterloven)**

Ved en endring 11. april 2014 er det tilføyd et nytt annet punktum i verdipapirregisterloven § 10-4. Dette inneholder et medvirkningstillegg som er overflødig når straffeloven 2005 settes i kraft.

#### **4.6 Pågående lovgivningsarbeid av betydning**

I det følgende omtales enkelte lovarbeider på strafferettens og straffeprosessens område som det må tas hensyn til i arbeidet med ikraftsetting av straffeloven.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte i februar 2013 på høring forslag til endringer i straffeloven 1902 og straffeloven 2005 (personforfølgelse, voldtekt og andre seksuelle overgrep, formidling av prostitusjon, forberedelse til tvangsekteskap, foreldelsesregler mv.). I lys av det korte tidsperspektivet for ikraftsetting av straffeloven 2005, vil en oppfølging av disse forslagene i utgangspunktet bli vurdert i andre sammenhenger enn ikraftsettingsarbeidet. I den

grad det blir vedtatt endringer som en følge av det nevnte høringsnotatet før straffeloven 2005 trer i kraft, vil dette bli tatt hensyn til.

Departementet vil for øvrig også søke å kartlegge eventuelle andre endringer som måtte bli foreslått i straffeloven 1902 etter at høringsnotatet er sendt på høring uten at det samtidig er foreslått tilsvarende endringer i straffeloven 2005.

Metodekontrollutvalget avga i NOU 2009:15 Skjult informasjon – åpen kontroll en evaluering av lovgivningen om politiets bruk av skjulte tvangsmidler og behandling av informasjon i straffesaker. Den ene av utredningens hoveddeler – om behandling og beskyttelse av informasjon – ble fulgt opp i Prop. 147 L (2012-2013) om endringer i straffeprosessloven mv., og endringer vedtatt ved lov 21. juni 2013 nr. 86. I utredningens andre hoveddel vurderer Metodekontrollutvalget behovet for endringer i reglene om politiets bruk av skjulte tvangsmidler. Forslagene som fremmes omfatter blant annet en viss utvidelse av adgangen til å iverksette kommunikasjonskontroll og teknisk sporing, samt å åpne for dataavlesing og skjult kameraovervåking på privat sted. Videre foreslås en innsnevring av politiets adgang til å iverksette skjult tvangsmiddelbruk i avvergende og forebyggende øyemed. Forslagene ligger for tiden til behandling i departementet, og proposisjon er planlagt fremmet i løpet av 2014. Departementet vil ta hensyn til dette arbeidet i sin videre oppfølging av forslag i høringsnotatet her.

I statsråd 4. april 2014 fremmet regjeringen forslag til lov om konfliktrådsbehandling (konfliktrådsloven), jf. Prop. 57 L (2013-2014). I forslaget til ny konfliktrådslov foreslås lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd opphevet. Dersom den nye konfliktrådsloven blir satt i kraft før straffeloven 2005, vil forslaget til endring i den gjeldende konfliktrådsloven i departementets lovforslag § 4 nr. 85 bortfalle, og det må i stedet foreslås nødvendige justeringer i den nye konfliktrådsloven. I forslaget til ny konfliktrådslov foreslås det endringer i flere lover, herunder straffeloven 2005 og straffeprosessloven. Endringene som er foreslått i straffeloven 2005 synes ikke å kreve justeringer i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven, selv om disse endringene skulle bli satt i kraft før straffeloven settes i kraft. Forslagene til endringer i straffeprosessloven berører på enkelte punkter bestemmelser i departementets lovforslag § 4 nr. 85. Dette vil det bli tatt hensyn til i departementets videre arbeid.

#### **4.7 Behovet for overgangsregler**

Departementet har vurdert om det er behov for overgangsregler i forbindelse med at straffeloven 2005 skal settes i kraft. Straffeloven 2005 § 3 fastsetter regler om straffelovgivningens virkeområde i tid. Departementet kan ikke se at det er behov for særskilte overgangsregler utover det som blir regulert av § 3. Departementet kan heller ikke for øvrig se at det er behov for overgangsregler, men ber om høringsinstansenes syn på spørsmålet. Departementet foreslår i tråd med vanlig praksis en regel om at Kongen kan fastsette nærmere overgangsregler, jf. departementets lovforslag § 5.

## 5 Endringer i forskriftsverket

### 5.1 Generelt

I sammenheng med Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med å kartlegge mulige endringsbehov i lovverket som følge av at straffeloven 2005 skal settes i kraft, har departementet også søkt å kartlegge mulige endringsbehov i forskriftsverket. Selv om det ikke er strengt nødvendig å justere forskriftsverket for at straffeloven 2005 skal tre i kraft, er dette en fordel.

Justis- og beredskapsdepartementet har søkt å kartlegge behovet for endringer i forskriftsverket i lys av de føringene som er gitt i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) kapittel 14 side 389 flg., som også er relevante for vurderinger av bestemmelser i forskriftsverket. Det enkelte departement bør uansett gå gjennom forskriftsverket på sine respektive ansvarsområder for å kvalitetssikre at alle bestemmelser er identifisert, samt gjennomgå de enkelte bestemmelser med tanke på om det bør gjøres ytterligere justeringer enn de som anbefales av Justis- og beredskapsdepartementet nedenfor.

Departementet ber om at høringsinstansene vurderer Justis- og beredskapsdepartementets forslag til endringer. Høringsinstansene bes særlig om å gjøre oppmerksom på mulig arbeid med forskriftsendringer som kan påvirke justeringsbehovet i forskriftsverket knyttet til ikraftsettingen av straffeloven 2005. Herunder bes høringsinstansene om å opplyse om vedtatte, men ennå ikke ikraftsatte endringer i forskrifter innenfor deres ansvarsområde.

Når det gjelder forskrifter som inneholder bestemmelser om politiattester, viser departementet til punkt 3 i høringsnotatet, hvor det fremgår at justeringer i regelverket i forbindelse med straffeloven 2005 knyttet til politiattester, vil bli fulgt opp i en egen prosess. På denne bakgrunn har departementet søkt å luke ut bestemmelser om politiattester i oversikten over forskriftsendringer nedenfor. Det kan imidlertid ikke utelukkes at enkelte slike forskriftsbestemmelser er nevnt. Endringer i slike bestemmelser vil uansett bli fulgt opp i den egne prosessen knyttet til politiattester som nevnt i høringsnotatet punkt 3.

Med unntak av påtaleinstruksen, jf. punkt 5.2 og punkt 8 i høringsnotatet, vil de konkrete tekstforslagene til forskriftsendringer bli utarbeidet på et senere tidspunkt. Justis- og beredskapsdepartementet ser det foreløpig som mest aktuelt at det enkelte fagdepartement tar ansvar for oppfølgingen av forskriftsendringene som er skissert nedenfor. Departementet utelukker imidlertid ikke at Justis- og beredskapsdepartementet kan fremme en mer samlet kongelig resolusjon om forskriftsendringer der kompetansen ligger til Kongen. Departementet vil komme tilbake til fagdepartementene med et endelig standpunkt til hvordan man ser for seg prosessen med oppfølgingen av forskriftsendringene.

Departementet har i sin kartlegging av endringsbehov tilstrebet å fange opp også endringer som er vedtatt, men som ennå ikke er trådt i kraft. Vi ber om at høringsinstansene er særlig oppmerksom på om det er foretatt slike endringer på deres ansvarsområder som vil kunne ha betydning for de endringsforslagene som fremgår av forslagene til forskriftsendringer nedenfor. Vi ber videre opplyst om

det pågår arbeid med regelendringer som vil kunne berøre kartleggingen av forskrifter som er foretatt her.

Gjeldende straffelov § 339 nr. 2 inneholder en generell straffetrussel mot brudd på forskrifter, som ikke er videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230. De enkelte fagdepartement bes vurdere straffetrukslene i regelverket på sine ansvarsområder og sikre at det, dersom det fortsatt er ønskelig og hensiktsmessig, er tilstrekkelig hjemmel for å straffe også når straffeloven 2005 trer i kraft.

De enkelte fagdepartement må videre påse at straffetrusler i forskriftsverket som fraviker den alminnelige del i straffeloven 2005 er tilstrekkelig hjemlet, jf. uttalelsene om hjemmelsgrunnlag i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 13.2.3 side 168. Justis- og beredskapsdepartementet har ikke hatt anledning til å kvalitetssikre hjemmelsgrunnlaget i sin kartlegging av forskriftsverket. I kommentarene til enkeltbestemmelser i forskrifter nedenfor ligger det dermed ingen slik klarering. Kommentarene er tatt med for å hjelpe fagdepartementene på vei i sin nærmere vurdering av behovet for forskriftsendringer ved ikraftsettingen av straffeloven 2005.

For å sikre at forskrifter som er gitt med hjemmel i straffeloven 1902 ikke utilsiktet faller bort ved ikraftsettingen av straffeloven 2005, foreslår departementet at det tas inn en bestemmelse i lovforslaget § 2 annet ledd om at forskrifter gitt i medhold av straffeloven 1902 gjelder også etter at straffeloven 2005 trer i kraft.

## **5.2 Endringer i påtaleinstruksen**

### **5.2.1 Endringer som følge av at ordningen med påtalebegjæring ikke videreføres**

Som følge av at ordningen med påtalebegjæring ikke videreføres, jf. punkt 4.3.2, foreslår departementet endringer i påtaleinstruksen §§ 7-3, 8-6 og 18 A-1.

Etter gjeldende § 7-3 første ledd annet punktum skal påtalemyndigheten, dersom det kreves påtalebegjæring fra fornærmede og det er grunn til å anta at han ikke kjenner til lovovertrедelsen, bringe opplysningene til hans kunnskap og spørre om han begjærer påtale. Bestemmelsen gjentar straffeprosessloven § 229 annet ledd, som foreslås opphevet, jf. lovforslaget § 4 nr. 85. I samsvar med dette foreslås også påtaleinstruksen § 7-3 første ledd annet punktum opphevet.

Etter gjeldende § 8-6 første ledd skal fornærmede ved første gangs avhør alltid spørres om han eller hun begjærer påtale. Tilsvarende bestemmelse i straffeprosessloven § 236 foreslås endret slik at fornærmede skal spørres om sitt syn på påtalespørsmålet, jf. lovforslaget § 4 nr. 85. § 8-6 første ledd foreslås endret på samme måte.

Etter påtaleinstruksen § 18 A-1 tredje ledd om beslutning om overføring av sak til meglings- eller konfliktråd skal det før en sak kan besluttet overført, foreligge en formell anmeldelse fra fornærmede med korrekt påtalebegjæring hvor det er

krevet. Departementet foreslår at kravet om korrekt påtalebegjæring tas ut av bestemmelsen.

### **5.2.2 Endringer av henvisninger til straffeloven 1902 mv.**

I §§ 10-1 og 11-1 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 §§ 44 og 46 erstattet med henvisninger til de tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 18-1 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav d til f erstattet med henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 18-2 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 4 erstattet med henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 21-1 første ledd og § 22-2 første ledd foreslås henvisningene til straffeloven 1902 §§ 326, 327 og 330 erstattet med henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 156, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet. Straffeloven 1902 §§ 327 og 330 er ikke videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 229 flg.

I § 26-3 første ledd foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 54 a erstattet med en henvisning til tilsvarende bestemmelse som er videreført i ny § 43 a i straffeprosessloven, jf. endring ved lov 19. juni 2009 nr. 74, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 30-6 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 § 34 og § 37 d annet ledd erstattet med henvisninger til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005 i § 67 og § 75 annet ledd og med språklig endring fra *vinning* til *utbytte* lik ordlyden i straffebestemmelsene. Se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 30-7 annet ledd foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 64 erstattet med en henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 82, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 30-10 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 37 d annet ledd erstattet med en henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven av 2005 § 75 annet ledd, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

§ 31-1 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 64 erstattet av en henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 82. Språklig endring fra *vinning* til *utbytte* lik ordlyden i straffebestemmelsene, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I § 35-4 første ledd foreslås henvisningen til straffeloven 1902 kapittel 24, 26, og 27 erstattet med en henvisning til kapittel 30 og 31 og §§ 321 til 326 og §§ 332 til 346 i straffeloven 2005 om økonomisk kriminalitet, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

Etter gjeldende § 15-3 første ledd annet punktum i påtaleinstruksen skal retten anmodes om å overta etterforskningen når andre tjenestemenn innen



påtalemyndigheten (enn rikssadvokaten eller en statsadvokat) mistenkes for overtredelse av bestemmelser i straffeloven 1902 kapittel 11, når overtredelsen er begått utenfor tjenesten.

Straffeloven 1902 kapittel 11 gjelder forbrytelser i den offentlige tjeneste, og lister opp detaljerte straffebud som regulerer konkrete enkeltsituasjoner. De fleste straffebudene er lite brukt i praksis. I straffeloven 2005 er systematikken en annen, slik at det fremfor å liste opp konkrete handlinger er fastsatt generelle bestemmelser som rammer alle former for forgåelser ved utøving av offentlig myndighet. I Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) pkt. 9.17.5 side 233 er følgende uttalt: «Departementet ser derimot ikke grunn til å utforme særskilte straffebud for handlinger som blir begått av offentlige tjenestemenn, men som ikke har tilknytning til vedkommendes myndighetsutøving. Dersom det er tale om en ellers straffbar handling, er det tilstrekkelig at den rammes av de alminnelige straffebestemmelsene på området.»

I og med at bestemmelsene i straffeloven 2005 i større grad er knyttet til forhold begått ved selve myndighetsutøvelsen, reiser departementet spørsmål om § 15-3 første ledd annet punktum bør oppheves. Departementet har foreløpig lagt dette til grunn, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet. Vi ber likevel om høringsinstansenes syn på om det likevel er behov for å opprettholde en bestemmelse om at retten kan anmodes om å overta etterforskning mot andre tjenestemenn innen påtalemyndigheten i enkelte tilfelle.

Departementet foreslår videre at henvisningene i påtaleinstruksen §§ 21-1, 21-2, 22-2 og 28-2 til straffeloven 1902 §§ 54 nr. 3 og 64 annet ledd erstattes med henvisninger til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005 § 39 tredje ledd og § 82. I tillegg foreslås henvisningen til fengselsloven § 41 erstattet med en henvisning til straffegjennomføringsloven § 45 som følge av at fengselsloven er opphevet. I § 26-3 første ledd foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 54 a erstattet med henvisning til straffeprosessloven § 43 a, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I påtaleinstruksen § 22-3 foreslår departementet å ta ut henvisningen til straffeloven 1902 § 325 nr. 5, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet. Straffeloven § 325 nr. 5 er ikke videreført i straffeloven 2005. I Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) pkt. 9.17.5 er følgende uttalt: «Dersom det er tale om en klanderverdig handling som ikke ellers er straffbar, mener departementet at det ikke er nødvendig å reagere med straff bare fordi gjerningspersonen er offentlig tjenestemann. I slike tilfeller vil det være tilstrekkelig at arbeidsgiveren kan reagere tjenstlig.»

Nye regler om forvaring og de strafferettslige særreaksjonene tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg, trådte i kraft 1. januar 2002. Det tidligere sikringsinstituttet ble opphevet. Påtaleinstruksen inneholder referanser til den opphevede ordningen. Departementet foreslår at påtaleinstruksen kapittel 23 oppdateres i samsvar med reglene om forvaring og de strafferettslige særreaksjonene i straffeloven 1902 §§ 39 flg. Bestemmelsene er videreført i straffeloven 2005 kapittel 7 om forvaring og kapittel 12 om overføring til tvungent

psykisk helsevern og tvungen omsorg. Se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

I påtaleinstruksen § 29-9 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 § 54 nr. 1, 2 og 3 erstattet med henvisninger til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 39. I tillegg foreslås henvisningen til straffeloven § 28 c erstattet med en henvisning til ny bestemmelse i straffeloven 2005 § 52 c, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet. § 28 c ble opphevet i 2002.

Bestemmelsen ble tilføyd igjen ved lov 20. januar 2012 nr. 6 del X, med nytt innhold – ungdomsstraff – som videreføres i straffelov av 2005 kapittel 8a.

Bestemmelsen er ny og etablerer straffereaksjonen *ungdomsstraff* som ny straffart eller hovedstraff, jf. Prop. 135 L (2010-2011) punkt 10.3.3 side 108. I Prop. 57 L (2013-2014) foreslås enda en ny strafferettslig reaksjon for unge lovbyggere, *ungdomsoppfølging*.

I § 37-3 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 §§ 147 a og 147 b erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 §§ 131, 133, 134 og 135. I tillegg foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 117 a erstattet med henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 174, se forslaget til endringer i påtaleinstruksen i punkt 8 i høringsnotatet.

### **5.2.3 Endringer som følge av at skillet mellom forbrytelser og forseelser ikke videreføres**

I §§ 7-2, 9-6, 36-3, 36-12, 36-14 og 37-3 foreslås begrepene «forbrytelser» og «forbrytelser og forseelser» erstattet med ordet «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. I disse bestemmelsene er begrepene brukt som en betegnelse på en straffbar handling og ikke for å markere et skille mellom mindre og mer alvorlige lovbrudd.

Påtaleinstruksen § 7-5 femte ledd første punktum lyder som følger: «Dersom en offentlig tjenestemann i tjenestens medfør erfarer at det er begått en forseelse og mistenkte straks erkjenner forholdet, kan saken av påtalemyndigheten, jf. § 21-1, oversendes tingretten med begjæring om pådømmelse i henhold til tjenestemannens skriftlige innberetning, når mistenkte samtykker i dette.»

Bestemmelsen er ment å gjelde for mindre alvorlige saker der ytterligere etterforskning er unødvendig. Som følge av at skillet mellom forbrytelser og forseelser ikke er videreført, foreslås forseelse erstattet med lovbrudd med strafferamme på fengsel inntil seks måneder. Det antas at dette vil fange opp det vesentligste behovet.

Etter påtaleinstruksen § 8-15 femte ledd skal det i saker om forbrytelse og alvorlig forseelse innhentes utskrift fra strafferegisteret og bøterregisteret. Hva som ligger i «alvorlig forseelse» er ikke nærmere definert i bestemmelsens forarbeider. Det foreslås derfor at «forbrytelse og alvorlig forseelse» erstattes med lovbrudd med strafferamme på fengsel i minst seks måneder, slik at det ikke vil være krav om å innhente utskrift i saker om lovbrudd med lavere strafferamme.

Etter påtaleinstruksen § 26-4 skal politiet hvert kvartal sende en oversikt til statsadvokaten over forbrytelsessaker som de har til behandling og som ennå ikke er pådømt. I kongelig resolusjon 28. juni 1985 om regler om ordningen av

påtalemyndigheten på side 125 fremgår at departementet mente at det ikke var noen grunn til å sende en tilsvarende restanseoppgave til statsadvokaten i forseelssaker. Det har dermed vært hensikten at restanselisten skal gjelde mer alvorlige saker enn forseelser. På bakgrunn av dette foreslås bestemmelsen endret slik at det skal sendes en oppgave over saker om lovbrudd med strafferamme på fengsel i minst ett år som politiet har til behandling og som ennå ikke er pådømt.

#### **5.2.4 Påtalekompetanse**

Departementet foreslår endringer i påtaleinstruksen §§ 14-4, 17-5, 18-2, 20-3, 21-1, 22-2, 24-1, 26-2, 27-1, 27-2, 27-3, 29-1 og 36-2 om påtalekompetanse.

Politiets påtalekompetanse er regulert i straffeprosessloven § 67 annet ledd. Etter gjeldende § 67 annet ledd bokstav a har politiet påtalekompetanse i forseelssaker, mens politiet etter bokstav b som hovedregel har påtalekompetanse ved forbrytelser med strafferamme på fengsel i inntil ett år. Etter bokstav c og d har politiet i tillegg påtalekompetanse for enkelte andre forbrytelser etter straffeloven og spesiallovgivningen.

I en rekke bestemmelser i påtaleinstruksen er det gitt regler for forseelser der politiet har påtalekompetanse og for forbrytelser der politiet har påtalekompetanse etter straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav b til d. Det materielle innholdet er i det vesentlige det samme uavhengig av om reglene omhandler forseelser eller forbrytelser politiet har påtalekompetanse for.

Som følge av at skillet mellom forbrytelser og forseelser ikke er videreført, foreslås det endringer i en rekke bestemmelser i påtaleinstruksen der det er gitt særlige regler for forseelser der politiet har påtalekompetanse og forbrytelser der politiet har eller ikke har påtalekompetanse. Det foreslås at bestemmelsene knyttes tettere opp mot hvorvidt politiet har eller ikke har påtalekompetanse etter straffeprosessloven § 67 annet ledd, fremfor at det i påtaleinstruksen skilles mellom lovbrudd med ulike strafferammer. Etter departementets vurdering er det i all hovedsak ikke behov for å skille mellom de tilfeller der politiet har påtalekompetanse etter straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav a (forseelser) og etter bokstav b til d (forbrytelser). Det foreslås derfor at det generelt vises til § 67 annet ledd, med unntak av §§ 27-1 og 27-2, jf. nedenfor. Dette gir en rekke bestemmelser en enklere utforming, uten at det antas å medføre vesentlige realitetsendringer.

I §§ 27-1 og § 27-2 foreslås henvisningene til straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav a og b og § 67 annet ledd bokstav c og d erstattet med en henvisning til om politiet har tatt ut tiltale i sak om lovbrudd som har en strafferamme på inntil ett år eller mer enn ett år. At det i disse bestemmelsene foreslås at det skilles på ulike strafferammer foreslås som følge av at gjeldende bestemmelser knytter ulike virkninger til om tiltale er tatt ut etter bokstav a eller b eller bokstav c eller d. Ved å skille mellom om lovbruddet har strafferamme på inntil ett år eller mer enn ett år, videreføres gjeldende rett.

### 5.3 Kartlegging av endringsbehov i annet forskriftsverk

Nedenfor følger en oversikt over bestemmelser i forskrifter som etter Justis- og beredskapsdepartementets syn bør endres i forbindelse med ikraftsetting av straffeloven 2005.

Forskriftene nedenfor er i utgangspunktet systematisert som tilhørende de lovene de først kommer opp under ved kronologisk søk på forskrifter til den enkelte lov i Lovdata. Forskriftene kan høre under ulike departementer selv om de kommer opp under en gitt lov. Forskriftene kan videre være gitt med hjemmel i ulike lover. I oversikten er det bare tatt med forskrifter hvor det er identifisert endringsbehov.

#### **Forskrifter til Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 11:**

Se departementets lovforslag § 2 annet ledd som fastsetter at forskrifter som er gitt i medhold av straffeloven 1902 også gjelder etter at straffeloven 2005 settes i kraft. Det må imidlertid foretas enkelte justeringer i henvisninger i disse forskriftene, se nedenfor.

I forskrift 11. januar 2013 nr. 33 om innleie fra bemanningsforetak, må henvisningen i § 2 annet ledd til straffeloven § 339 nr. 2 utgå, da § 339 ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

I forskrift 3. september 2012 nr. 850 om delegering av myndighet til å begjære påtale til Statens kartverk etter straffeloven § 79 fjerde ledd og forskrift 29. juni 2012 nr. 700 om delegering av myndighet til Statens landbruksforvaltning og fylkesmannsembetene til å begjære påtale på statens vegne etter straffeloven § 79 fjerde ledd, må henvisningen til straffeloven 1902 § 79 fjerde ledd i forskriftenes tittel og i forskriftsteksten justeres slik at det vises til ny § 81 a i straffeprosessloven, som blant annet foreslås å erstatte gjeldende straffelov § 79 fjerde ledd. Se nærmere under punkt 4.3.2.5.1 i høringsnotatet om påtaleordningen etter straffeloven 2005.

I forskrift 10. oktober 2008 nr. 1100 om program mot ruspåvirket kjøring, må henvisningene i § 1 og § 4 første ledd til straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav e, erstattes av henvisninger til straffeloven 2005 § 37 bokstav f. I § 8 annet ledd annet punktum må henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav e siste punktum i utgangspunktet utgå, da straffeloven § 37 ikke inneholder en slik bestemmelse. Det vises imidlertid til forslaget om å ta inn en slik bestemmelse igjen i straffeloven 2005 § 37 nytt annet ledd, jf. punkt 4.2 i høringsnotatet om endringer i straffeloven 2005. I § 10 første punktum må henvisningen til straffeloven § 53 nr. 3 bokstav c erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 37 bokstav d. Departementet peker på at det kan være behov for ytterligere justeringer i lys av endringene omtalt i punkt 4.5.1 i høringsnotatet. I § 11 tredje ledd første punktum må henvisningen til straffeloven § 54 nr. 1 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 39 første ledd. I § 12 femte ledd første punktum foreslås det at henvisningen til straffeloven 1902 § 54 nr. 2 første ledd erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 39 annet ledd jf. straffeprosessloven ny § 100 c og ny § 173 a som trer i kraft når straffeloven 2005 trer i kraft, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) punkt 30.1 side 441. Videre foreslås henvisningen i § 12 femte ledd annet punktum til straffeloven 1902 § 54 nr. 2 annet ledd erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 39 annet ledd første punktum. I § 13 erstattes

henvisningen til straffeloven 1902 § 54 nr. 3 med en henvisning til straffeloven 2005 § 39 tredje ledd første punktum.

I forskrift 22. februar 2008 nr. 166 om informasjons- og påseplikt og innsynsrett, må henvisningen i § 12 til straffeloven § 339 nr. 2 utgå, da § 339 ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

I forskrift 16. desember 2005 nr. 1518 om prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll, må henvisningen i § 3 første ledd til straffeloven 1902 § 162 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 231. I forskriften § 11 annet ledd må henvisningen til straffeloven 1902 § 54 nr. 2 annet ledd byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 § 39 annet ledd første punktum. Henvisningen samme sted til straffeloven 1902 § 54 nr. 2 første ledd kan det vises til straffeloven 2005 § 39 annet ledd. Henvisningen i forskriften § 11 a til straffeloven 1902 § 54 nr. 3 kan justeres til straffeloven 2005 § 39 tredje ledd.

I forskrift 5. mars 2004 nr. 481 om gjennomføring av særreaksjonen forvaring, må en rekke henvisninger til straffeloven 1902 justeres. I § 1 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 39 c erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 § 40. I § 5 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 §§ 60, 39 f siste ledd og 39 e første ledd erstattet med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 83, 44 siste ledd og 43 første ledd. I § 15 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 §§ 39 f fjerde ledd og 39 f første ledd erstattet av henvisninger til straffeloven 2005 §§ 44 annet ledd annet punktum og § 44 første ledd. Videre foreslås i samme bestemmelse henvisningene til straffeloven 1902 § 53 nr. 2, 3 bokstav a-g, 4 og 5, erstattet av henvisninger til straffeloven 2005 §§ 36, 37 a, c, d, e, f, g, h og § 35. Henvisningen i § 15 til straffeloven 1902 § 54 nr. 1 foreslås justert til en henvisning til straffeloven § 39 første ledd. I § 16 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 39 f annet ledd erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 44 annet ledd første punktum. I tillegg foreslås i samme bestemmelse henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 2 til 5 erstattet av henvisninger til straffeloven 2005 §§ 35, 36 og 37, og henvisningen til straffeloven 1902 § 39 g erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 45 og 46. I § 18 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 54 nr. 1 erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 § 39 første ledd. I overskriften til kapittel 6 i forskriften og i § 22 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 39 g første ledd tredje punktum erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 § 45 første ledd bokstav c. I § 21 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 39 f siste ledd erstattet av en henvisning til straffeloven 2005 § 44 siste ledd. I § 23 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 § 39 g fjerde ledd og § 39 f femte ledd erstattet med henvisninger til straffeloven 2005 §§ 46 fjerde ledd og 44 siste ledd.

I forskrift 21. desember 2001 nr. 1523 om gjennomføring av særreaksjonen tvungen omsorg synes henvisningen i § 1 til straffeloven 1902 § 39 a å kunne erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 63 og 64. Henvisningen i forskriften § 2 tredje ledd og § 4 til straffeloven 1902 § 39 a annet ledd kan erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 63 annet ledd.

I forskrift 3. oktober 1997 nr. 1077 om anvendelse av straffeloven § 127 på forbrytelser mot annet lands offentlige myndighet, synes henvisningen i

overskriften og i § 1 til straffeloven 1902 § 127 å kunne erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 155.

I forskrift 23. desember 1994 nr. 1130 om fremmede ikke-militære fartøyers anløp av og ferdsel i norsk territorialfarvann under fredsforhold, må henvisningen til straffeloven 1902 § 418 nr. 2 utgå, da denne bestemmelsen ikke er videreført i straffeloven 2005. Henvisningen kan eventuelt erstattes av en henvisning til en annen passende bestemmelse i lys av uttalelsene i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 13.1.9 side 379 flg.

I følgende forskrifter må henvisningen til straffeloven 1902 § 79 erstattes med en henvisning til relevante deler av den tilsvarende bestemmelsen som foreslås videreført i straffeprosessloven § 81 a: forskrift 11. april 2014 nr. 541 Delegering av myndighet til å begjære påtale til Statens kartverk etter straffeloven § 79 fjerde ledd, forskrift 31. mai 2006 nr. 616 Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum, forskrift 30. juni 2006 nr. 734 Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale på statens vegne, forskrift 7. april 2003 nr. 457 Delegering av myndighet til Statens innkrevingssentral etter straffeloven § 79 fjerde ledd, forskrift 14. juni 1999 nr. 697 Delegering av myndighet til Jernbaneverket til å begjære påtale på statens vegne, forskrift 30. mai 1997 nr. 585 Delegering av myndighet til Skipsregistrene ved registerfører etter straffelovens § 79 fjerde ledd – fullmakt til å begjære påtale, forskrift 1. desember 1994 nr. 1066 Delegering av myndighet til Foretaksregisteret til å begjære påtale på statens vegne etter straffeloven § 79, forskrift 28. april 1990 nr. 348 Delegering av myndighet til Direktoratet for statens skoger etter straffelovens § 79 – adgang til å begjære påtale på statens vegne. I forskrift 7. april 2003 nr. 457 må det i tillegg til å justere henvisningen til straffeloven 1902 § 79, justeres en henvisning fra nålydende straffeloven 1902 § 343 til straffeloven 2005 § 169 annet ledd bokstav a og b.

Det er gitt enkelte forskrifter til straffeloven 1902 som delegerer Kongens myndighet til å gi forskrifter etter visse bestemmelser. I forskrift 5. mars 2004 nr. 480 Delegering av myndighet til Justis- og politidepartementet etter straffeloven 39 h, kan henvisningene til straffeloven 1902 § 39 h erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 47. Henvisningen i samme forskrift til straffeloven 1902 § 39 c, kan erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 40 første til fjerde ledd. I forskrift 16. desember 2005 nr. 1519 Delegering av myndighet til Justis- og politidepartementet etter straffeloven § 53 nr. 6, kan henvisningen til straffeloven 1902 § 53 nr. 6 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 38. I forskrift 10. desember 1965 nr. 2 Delegering av myndighet for Justisdepartementet til å bestemme hvem som skal utføre undersøkelser iht. straffeprosesslovens § 264 annet ledd og organisere det tilsyn som er omhandlet i straffeloven § 52 nr. 7, annet ledd, kan henvisningen til straffeloven § 52 nr. 7 annet ledd (som ifølge forskriften nå skal være til § 53 nr. 6), erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 38.

**Forskrifter til lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene:**

I forskrift 6. juli 2001 nr. 757 om offentlighet i rettspleien § 4 tredje ledd må henvisningene til bestemmelser i straffeloven 1902 erstattes med henvisninger til bestemmelser i straffeloven 2005. Dette synes å innebære at formuleringen «straffeloven § 197 - § 199» i § 4 tredje ledd første punktum kan erstattes med «straffeloven § 312- § 314 bokstav a», samt at henvisningen til straffeloven 1902 § 54 i annet punktum kan endres til straffeloven 2005 § 39.

#### **Forskrifter til lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard:**

I forskrift 15. juni 1928 nr. 3357 om læge- og sundhedsforholdene på Svalbard må henvisningen i § 24 til gjeldende straffelov § 357, som ikke videreføres i straffeloven 2005 ifølge Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 503, erstattes av en henvisning til lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 8-1.

I forskrift 11. februar 1966 nr. 3449 for bruk av skytevåpen i Longyearbyen og omegn må § 4 omformuleres i lys av at gjeldende straffelov § 339 nr. 2 ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

I forskrift 28. mai 1971 nr. 8617 – midlertidig forskrift for regulering av naturinngrep på Svalbard og Jan Mayen bør § 11 annet punktum om medvirkning oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 17. desember 1971 nr. 9 om fredning av Bouvetøya med tilliggende territorialfarvann som naturreservat må henvisningen til den gjeldende straffelov § 339 nr. 2 i forskriften del III nr. 8 tas ut siden § 339 nr. 2 ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

I forskrift 1. juni 1973 nr. 3780 om opprettelse av fuglereservater og større naturvernområder på Svalbard bør forskriften del IV annet ledd om medvirkning oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 23. november 1973 nr. 3427 om luftfart på Svalbard bør § 7 annet ledd om medvirkning oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 28. april 1978 nr. 20 om regulering ved fiske og fangst mv. i Svalbards territorialfarvann og indre farvann bør medvirkningstillegget i § 2 fjernes som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 11. august 1978 nr. 3765 om forvaltning av vilt og ferskvannsfisk på Svalbard og Jan Mayen bør § 21 første ledd annet punktum om medvirkning oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 3. juni 1983 nr. 1029 om fredning for Moffen naturreservat på Svalbard bør punkt VII annet punktum om medvirkning oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 30. mars 1984 nr. 819 om persontransport med motorvogn mot vederlag på Svalbard bør medvirkningstillegget i § 5 annet punktum oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 1. juli 1985 nr. 1423 om ferdselsforbud på Kong Karls Land bør medvirkningstillegget i forskriften del VII annet punktum oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 25. mars 1988 nr. 250 om sikkerhet for undersøkelse og leteboring etter petroleumforekomster på Svalbard bør medvirkningstillegget i § 5 utgå som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15. Omtalen av forsøk kan bli stående, fordi § 5 opererer med bøtestraff, jf. straffeloven 2005 § 16. Paragraf 5 viser til gjeldende straffelov § 339 nr. 2, som ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230. Henvisningen må utgå.

I forskrift 18. oktober 1991 nr. 671 om turisme og annen reisevirksomhet på Svalbard bør § 11 annet punktum om medvirkning oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 21. september 1994 nr. 882 om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i Svalbards territorialfarvann bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 25 første punktum, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 3. mai 2000 nr. 526 om områdefredning og ferdselsregulering i Virgohamna på Svalbard bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 4 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 14. desember 2001 nr. 1392 om saksbehandlingsregler for Longyearbyen lokalstyre og om de folkevalgte rettigheter og plikter (saksbehandlingsforskriften) må henvisningene til straffeloven 1902 i § 15 tredje ledd erstattes med henvisninger til straffeloven 2005. Siden straffeloven 2005 er betydelig omredigert, passer det mindre godt å vise til kapitler. Det foreslås til overveielse at det kan vises til §§ 151 til 154, §§ 171 til 174 og §§ 321, 324, 343, 346, 330, 327, 389, 390, 382, 375, 371, 353, 323 og 345.

I forskrift 2. februar 2007 nr. 136 om stengning av et område i Kongsfjorden på Svalbard for fiskeaktivitet bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 5 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 17. desember 2009 nr. 1593 om regulering av fisket etter uer i Svalbards territorialfarvann bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 4 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15. Bestemmelsen om forsøk antas å kunne utgå, fordi § 4 synes å vise til overtredelser som har en strafferamme på inntil ett år eller mer, jf. straffeloven 2005 § 16.

I forskrift 30. august 2010 nr. 1230 om rapportering (posisjon, fangst og aktivitet) og kontroll mv. ved fiske og fangst i Svalbards territorialfarvann bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 21 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15. Omtalen av forsøk bør utgå, fordi § 21 viser til overtredelser som har en strafferamme på ett år eller mer, jf. straffeloven 2005 § 16.

I forskrift 2. desember 2010 nr. 1518 om forbud mot å fiske blåkveite i territorialfarvannet ved Svalbard bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 7 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15. Omtalen av forsøk bør utgå, fordi § 7 viser til overtredelser som har en strafferamme på inntil ett år eller mer, jf. straffeloven 2005 § 16.

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1786 om bruk av sorteringssystem i fiske med stormasket trål bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 25 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15. Omtalen av forsøk synes å kunne bli stående,



fordi § 25 viser til overtredelser som henholdsvis har en strafferamme på både inntil ett år eller mer eller bare bøter, jf. straffeloven 2005 § 16.

I forskrift 13. desember 2011 nr. 1331 om forbud mot å fiske lodde i Svalbards territorialfarvann bør medvirkningstillegget tas ut som overflødig i § 3 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15. Det samme gjelder forsøk, fordi § 3 viser til overtredelser som har en strafferamme på inntil ett år eller mer, jf. straffeloven 2005 § 16.

I forskrift 26. november 2012 nr. 1104 om sorteringsrist i reketrål bør medvirkningstillegget i § 9 annet punktum tas ut som overflødig, jf. straffeloven 2005 § 15. Omtalen av forsøk kan bli stående, fordi § 9 viser til overtredelser som henholdsvis har en strafferamme på inntil ett år eller mer eller bare bøter, jf. straffeloven 2005 § 16.

#### **Forskrifter til lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr:**

I forskrift 9. desember 1996 nr. 1242 om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område må henvisningen i § 7 fjerde strekpunkt til straffeloven 1902 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005. Videre må henvisningene til straffeloven 1902 § 48 a og § 48 b erstattes av en henvisning til § 27 og § 28 i straffeloven 2005.

I forskrift 30. juni 2003 nr. 911 om helse og sikkerhet i eksplosjonsfarlige atmosfærer må henvisningene i § 18 fjerde strekpunkt til straffeloven 1902 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005. Videre må henvisningene til straffeloven 1902 § 48 a og § 48 b erstattes av en henvisning til § 27 og § 28 i straffeloven 2005.

I forskrift 20. mai 2009 nr. 544 om maskiner må henvisningene i til straffeloven 1902 § 48 a og § 48 b i § 16 erstattes av henvisninger til § 27 og § 28 i straffeloven 2005.

#### **Forskrifter til lov 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Mauds Land m.m.:**

I forskrift 17. desember 1971 nr. 9 om Bouvet-øya med tilliggende territorialfarvann som naturreservat del III nr. 8 må henvisningen til gjeldende straffelov § 339 nr. 2 utgå, da § 339 nr. 2 ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) 9.16 side 230.

#### **Forskrifter til lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk:**

Loven er opphevet ved lov 21. juni 2013 nr. 75. Forskrifter som ikke senere er opphevet gjelder fortsatt ifølge § 24 i lov 21. juni 2013 nr. 75. I forskrift 15. april 2004 nr. 627 om vanntrekk ved pelagisk råstoff bør § 3 annet punktum om medvirkning og forsøk oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 §§ 15 og 16.

#### **Forskrifter til lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt:**

I forskrift 10. desember 2010 nr. 1605 om utskrivning og verneplikt (vernepliktforskriften) bør formuleringen «forbrytelser eller forseelser» i § 11-9

annet punktum erstattes av «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd:**

I forskrift 1. desember 1961 nr. 5 Regler om trygd for personer innsatt i fengselvesenets anstalter, må den allerede foreldede henvisningen i § 3 nr. 1 bokstav d til sikring etter straffeloven 1902 § 39 punkt a-d erstattes med en passende henvisning til straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster:**

I forskrift 2. desember 1983 nr. 1706 om fiskeforbud mv ved Statfjord B, forskrift 15. august 1983 nr. 4326 om fiskeforbud mv ved Statfjord A og forskrift 14. april 1978 nr. 12 om fiskeforbud mv ved Ekofisk, må henvisningen til straffeloven 1902 § 339 nr. 2 i § 3 i alle de nevnte forskriftene utgå, siden § 339 nr. 2 ikke videreføres i straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar:**

I forskrift 30. april 2004 nr. 678 om betaling av bomavgift og tilleggsavgift bør formuleringen «en forbrytelse» i forskriften § 2 annet punktum og § 3 første ledd annet punktum erstattes med «et lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v.:**

Forskrift 3. desember 1963 nr. 1 om samarbeid mellom Danmark, Finland, Island og Sverige om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. må gjennomgå i sin helhet og tilpasses de endringene som vil bli gjort i lov 15. november 1963 i forbindelse med ikraftsettingen av straffeloven 2005, se departementets lovforslag § 4 nr. 49.

**Forskrifter til lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk:**

I forskrift 19. desember 2003 nr. 1660 om tap av retten til å føre motorvogn mv. må henvisningen til straffeloven § 239 i annet ledd endres til straffeloven 2005 § 281. Videre bør begrepet «forseelse» i fjerde ledd første og tredje punktum byttes ut med «lovbruddet». I § 2-5 bør overskriften endres til «Trafikkfarlige lovbrudd». I § 2-6 nr. 3 bør «narkotikaforbrytelser» endres til «narkotikalovbrudd». I § 2-9 tredje ledd første punktum bør «trafikkfarlige forseelser» erstattes av «trafikkfarlige lovbrudd». I § 3-2 nr. 4 første punktum bør «forseelsen» erstattes av «lovbruddet». I § 8-2 annet punktum bør «trafikkforseelse» erstattes av «trafikklovbrudd».

I forskrift 29. juni 1990 nr. 492 om forelegg i vegtrafikksaker bør overskriften i § 1 endres fra «Trafikkforseelser» til «Trafikklovbrudd».

**Forskrifter til lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann:**

I forskrift 31. august 2010 nr. 1231 om rapportering, utlendingers fiske i NØS mv. bør medvirkningstillegget i § 17 annet punktum utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15. Forsøk kan bli stående da det vises til bestemmelser med en strafferamme på henholdsvis inntil ett år eller mer og bestemmelser med kun bøtestraff.

I forskrift 22. desember 2009 nr. 1745 om regulering av sel på norskekysten bør § 15 annet punktum om medvirkning og forsøk oppheves som overflødig, jf. straffeloven 2005 §§ 15 og 16.

I forskrift 13. mai 1977 nr. 2 om utlendingers fiske i NØS bør medvirkning tas ut som overflødig i § 16 annet punktum, jf. straffeloven 2005 § 15.

#### **Forskrifter til lov 10. februar 1967 om behandlingssaker:**

I forskrift 7. desember 2007 nr. 1389 (Norsk Pasientregisterforskriften), forskrift 2. juni 2003 nr. 740 (MSIS- og Tuberkuloseregisterforskriften), forskrift 20. juni 2003 nr. 739 (SYSVAK-registerforskriften), forskrift 21. desember 2001 nr. 1483 (Medisinsk fødselsregisterforskriften), forskrift 21. desember 2001 nr. 1477 (Kreftregisterforskriften), forskrift 21. desember 2001 nr. 1476 (Dødsårsaksregisterforskriften) og forskrift 21. desember 1999 nr. 1396 om utlendingers fiske ved Jan Mayen tas medvirkningstillegg ut som overflødige ved siden av straffeloven 2005 § 15.

#### **Forskrifter til lov 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk:**

I forskrift 17. september 1998 nr. 982 om helse og sikkerhet ved landboring og forskrift 9. desember 1996 nr. 1242 om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område må henvisningene til straffeloven 1902 §§ 48 a og 48 b byttes ut med en henvisning til kapittel 4 om foretaksstraff i straffeloven 2005.

#### **Forskrifter til lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet:**

I forskrift 12. mai 2000 nr. 433 om besittelse, omsetning og transport av nukleært materiale og flerbruksvarer bør medvirkningstillegget i § 16 annet punktum utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

#### **Forskrifter til lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader:**

I forskriftene 6. februar 2003 nr. 14 om innhold i og merking av tobakkssvarer og forskrift 15. desember 1995 nr. 989 om forbud mot tobakksreklame m.v. bør medvirkningstillegget i henholdsvis § 22 og § 13 annet punktum tas ut som overflødig ved siden av straffeloven § 15.

#### **Forskrifter til lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering:**

I forskrift 14. desember 2012 nr. 1227 om internasjonalt samarbeid i straffesaker, bør formuleringen «forbrytelse eller forseelse» i § 14 tredje ledd erstattes med begrepet «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005.

#### **Forskrifter til lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester:**

I forskrift 16. juni 2002 nr. 1139 om merking mv. av farlige kjemikalier og forskrift 19. august 1994 nr. 819 om personlig verneutstyr, må henvisningene i henholdsvis § 31 og § 3 til straffeloven 1902 § 48 a og § 48 b erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 kapittel 4 om foretaksstraff.

I forskrift 6. februar 2003 nr. 141 om tobakksvarer og forskrift 13. oktober 1989 nr. 1044 om forbud mot nye tobakksprodukter, bør medvirkningstilleggene i henholdsvis § 22 annet punktum og § 12 annet punktum utgå som overflødige ved siden av straffeloven 2005 § 15.

#### **Forskrifter til lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone:**

I forskrift 26. november 2012 nr. 1105 om sorteringsrist i sjøkrepsfiske kan § 17 annet punktum om forsøk og medvirkning utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 §§ 15 og 16.

I forskrift 13. desember 2011 nr. 1332 om forbud mot å fiske lodde i fiskevernsonen ved Svalbard, forskrift 2. desember 2010 nr. 1524 om forbud mot å fiske blåkkeite i fiskevernsonen ved Svalbard, forskrift 31. august 2010 nr. 1231 om elektronisk rapportering av fangst- og aktivitetsdata ved utlendingers fiske og fangst i NØS, territorialfarvann og i fiskerisonen ved Jan Mayen, forskrift 30. august 2010 nr. 1229 om rapportering (posisjon, fangst og aktivitet) og kontroll mv. ved fiske og fangst i fiskevernsonen ved Svalbard, forskrift 17. desember 2009 nr. 1592 om regulering av fisket etter uer i fiskevernsonen ved Svalbard, forskrift 30. april 2009 nr. 471 om utforming og innmontering av sorteringsrist i fisket etter kolmule og øyepål med småmasket trål, forskrift 21. desember 1999 nr. 1396 om utlendingers fiske og fangst mv. i fiskerisonen ved Jan Mayen, forskrift 16. desember 1999 nr. 1342 om satellittbasert overvåkning av utenlandske fiskefartøys aktivitet i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone og i fiskerisonen ved Jan Mayen og forskrift 13. mai 1977 nr. 2 om utlendingers fiske og fangst i NØS og landinger til norsk havn bør medvirkningstillegget i henholdsvis § 3 annet punktum, § 7 annet punktum, § 17 annet punktum, § 20 annet punktum, § 4 annet punktum, § 8 annet punktum, § 14 annet punktum, § 9 annet punktum og § 16 annet punktum utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 13. februar 1987 nr. 76 om fiskeforbud mv ved Gullfaks, forskrift 5. september 1986 nr. 1802 om fiskeforbud ved Statfjord C, forskrift 2. desember 1983 nr. 1706 om fiskeforbud mv ved Statfjord B, forskrift 15. august 1983 nr. 15 om fiskeforbud ved Statfjord A og forskrift 14. april 1978 nr. 12 om fiskeforbud mv ved Ekofisk, må henvisningen til straffeloven § 339 nr. 2 tas ut da denne bestemmelsen ikke videreføres i straffeloven 2005.

#### **Forskrifter til lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning:**

I forskrift 6. september 2011 nr. 915 Instruks om anmeldelse til påtalemyndigheten for overtredelse av ligningsloven kapittel 12, folketrygdloven § 24-4 femte ledd, merverdiavgiftsloven § 21-4 og investeringsavgiftsloven § 7 første ledd, må det justeres enkelte henvisninger til straffeloven 1902.

#### **Forskrifter til lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker:**

I forskrift 19. mars 2010 nr. 408 om innkalling og utsettelse ved fullbyrding av straff, må henvisningen i § 2 første ledd til straffeloven 1902 § 53 nr. 3 e om rusprogram erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 37 bokstav f.

I forskrift 2. oktober 1998 nr. 925 om dommeravhør og observasjon, bør begrepene «forbrytelse/forseelse» i § 1 første ledd erstattes av straffbar handling i tråd med ordbruken i forskriften ellers.

I forskrift 31. mars 1995 nr. 281 om kommunikasjonskontroll (kommunikasjonskontrollforskriften), må henvisningene til straffeloven 1902 i §§ 6, 20 og 24 til straffeloven 1902 kapittel 8 og 9 erstattes med henvisninger til straffeloven 2005. Departementet foreslår at det vises til straffeloven 2005 kapittel 17 og § 184.

I forskrift 22. desember 1986 nr. 2373 om personundersøkelse i straffesaker, må henvisningen til straffeloven 1902 § 121 i § 11 annet ledd, erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209. Videre må henvisningen i § 12 første ledd til straffeloven 1902 § 53 nr. 1 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 34 annet og tredje ledd.

I forskrift 10. desember 1965 nr. 2 Delegering av myndighet for Justisdepartementet til å bestemme hvem som skal utføre undersøkelser i henhold til straffeprosessloven § 264 annet ledd og organisere det tilsyn som er omhandlet i straffeloven § 57 nr. 7 annet ledd, bør henvisningen til straffeloven i forskriftens tittel og i nr. 2 til straffeloven § 52 nr. 7 annet ledd (som ifølge tilføyelse i hakeparentes i forskriften synes å skulle være til straffeloven 1902 § 53 nr. 6) justeres slik at det henvises til straffeloven 2005 § 38.

I forskrift 19. august 1960 nr. 2 om kontroll med post- og telegramforsendelser, må henvisningene i §§ 1 og 5 til straffeloven 1902 justeres. I tillegg bør bruken av begrepet «forbrytelse» i forskriften erstattes med «lovbrudd». Det nevnes også at forskriften viser til lov om forsvarshemmeligheter, som oppheves når straffeloven 2005 trer i kraft. Videre har forskriften dels hjemmel i lov 24. juni 1915 nr. 5 om kontroll med post og telegrafforsendelser og med telefonsamtaler, som er vedtatt opphevet, jf. punkt 4.4.2 i høringsnotatet. Forskrift 19. august 1960 nr. 2 om kontroll med post og telegrafforsendelser vil bli opphevet i forbindelse med at den vedtatte opphevelsen av lov 24. juni 1915 nr. 5 om kontroll med post- og telegrafforsendelser trer i kraft. I lys av dette bortfaller behovet for å gjøre justeringer i denne forskriften.

#### **Forskrifter til lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt:**

I forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst, må henvisningen i § 12 til straffeloven 1902 § 29 om rettighetstap erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 56.

#### **Forskrifter til lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister:**

I forskrift 9. juli 1993 nr. 596 om begrensning av fartøyområdet NIS og forskrift 11. august 1989 nr. 802 om fartsområde for lasteskip i NIS henholdsvis § 3 første ledd og § 5 første ledd bør forsettskravet utgå da det er overflødig ved siden av straffeloven § 21.

**Forskrifter til lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram:**

I forskrift 20. desember 1999 nr. 1515 om film og videogram må henvisningene i §§ 7-6 første ledd bokstav b og 7-7 første ledd til straffeloven 1902 §§ 204 og 382, erstattes med henvisninger til §§ 317 og 236.

**Forskrifter til lov 20. mai 1988 nr. 32 om militær disiplinærmyndighet:**

I forskrift 16. desember 1988 nr. 1033 om disiplinærreglement for forsvaret foreslås det at henvisningen til straffeloven 1902 § 79 fjerde ledd utgår og erstattes av en henvisning til straffeprosessloven ny § 81 a, jf. departementets lovforslag § 4 nr. 85 om endringer i straffeprosessloven.

**Forskrifter til lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.:**

I forskrift 11. desember 1998 nr. 1300 om alkoholordningen for Svalbard, bør medvirkningstillegget i § 4-3 første ledd utgå som overflødig i tillegg til straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer:**

I forskrift 22. mars 1991 nr. 157 om eksport av fisk og fiskevarer kan medvirkningstillegget i § 9 første ledd annet punktum fjernes som overflødig i tillegg til straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO<sub>2</sub> i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:**

I forskrift 1. november 2001 nr. 1234 om fiskal måling av petroleum må henvisningen i § 34 til straffeloven 1902 kapittel 3a om foretaksstraff, endres til straffeloven 2005 kapittel 4.

**Forskrifter til lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester:**

I forskrift 15. november 2011 nr. 1103 (rettighetsforskriften) må henvisningene til bestemmelser i straffeloven 1902 i henholdsvis § 14 første ledd byttes ut med tilsvarende henvisninger i straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting:**

I forskrift 15. juni 1981 nr. 8629 om radiohandlerkontroll, forskrift 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottagere og forskrift 23. oktober 1980 nr. 8777 om radiohandleres meldeplikt, bør medvirkningstillegget i henholdsvis §§ 5, 11 og 8 utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl:**

I forskrift 13. januar 1999 nr. 69 om godkjente avlsdyr av sau og geit, forskrift 13. januar 1999 nr. 68 om godkjente avlsdyr av storfe og forskrift 13. januar 1999 nr. 66 om godkjente avlssvin mv., bør medvirkningstillegget i henholdsvis §§ 16, 17 og 16 utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart:**

I forskrift 1. mars 2011 nr. 214 om sikkerhet i luftfarten mv. må henvisningen i § 44 annet ledd til straffeloven 1902 kapittel 19 erstattes med en henvisning til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten:**

I forskrift 24. februar 1983 nr. 624 om begrenset fart ved passering av badende og om forbud mot ferdsel m.v. innenfor oppmerkede badeområder, må henvisningen til straffeloven 1902 § 418 utgå.

I forskrift 27. mai 1980 nr. 1 om faremeldinger m.v. og forskrift 28. desember 1967 nr. 1 om manøverregler for undervannsbåter mm, må henvisningene i forskriftenes § 5 til straffeloven § 339 nr. 2 utgå da denne bestemmelsen ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

**Forskrifter til lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer:**

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1573 (IHR-forskriften) må henvisningen i § 24 til straffeloven §§ 156 og 357 utgå, da disse bestemmelsene ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 16.13 side 503.

I forskrift 17. juni 2005 nr. 611 (NOIS-registerforskriften), forskrift 14. november 2003 nr. 1353 (NORM-forskriften), forskrift 20. juni 2003 nr. 740 (MSIS-tuberkuloseregisterforskriften) og forskrift 20. juni 2003 nr. 739 bør medvirkningstillegget i henholdsvis § 6-1 annet punktum, § 6-1 annet ledd, § 8-1 annet ledd og § 7-1 annet ledd fjernes som overflødig i tillegg til straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet:**

I forskrift 5. august 2005 nr. 851 Instruks om politimyndighet, russisk grense, må henvisningen i § 6 til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

I forskrift 22. juni 1990 nr. 3963 Alminnelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen) synes § 10-1 annet ledd annet punktum og § 10-2 annet punktum om tilfeller hvor fornærmedes begjæring har betydning for politiets inngripen, å burde utgå i lys av at ordningen med begjæring fra fornærmede ikke videreføres ved straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 25. august 1995 nr. 57 om pakkereiser og reisegaranti:**

I forskrift 18. oktober 1991 nr. 671 om turisme på Svalbard, kan medvirkningstillegget i § 11 annet punktum utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet:**

I forskrift 25. juni 1976 nr. 5 om fastsetting av normpriser må henvisningen i § 9 femte ledd til straffeloven 1902 § 339 nr. 2 utgå da denne bestemmelsen ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

**Forskrifter til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd:**

I forskrift 6. september 2011 nr. 915 Instruks om anmeldelse til påtalemyndigheten må henvisningene til straffeloven 1902 i punkt 6 erstattes med henvisninger til straffeloven 2005.

I forskrift 18. august 2008 nr. 942 om AA-registre må henvisningen til straffeloven 1902 §§ 221 og 339 nr. 2 utgå.

**Forskrifter til lov 6. juni 1997 nr. 32 om innførsle- og utførslereregulering:**

I forskrift 20. mars 2009 nr. 332 om fangstdokumentasjon for makrellstørje mv., forskrift 1. juni 2006 nr. 570 om utførselskvote ved sportsfiske og forskrift 29. juni 2001 nr. 799 om regulering av utførsel av vågehval, bør medvirkningstillegget i henholdsvis § 10, § 4 annet punktum og § 8 annet punktum utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass:**

I forskrift 9. desember 1999 nr. 1263 (passforskriften) § 3 annet ledd, må begrepet «falsk forklaring» erstattes med «uriktig forklaring» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. Videre må henvisningen til straffeloven § 166 om falsk forklaring, erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 221.

**Forskrifter til lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste:**

I forskrift 29. juni 2001 nr. 723 om sikkerhetsadministrasjon, må henvisningen i § 5-3 til straffeloven 1902 §§ 47 eller 48 om nødrett og nødverge erstattes med en henvisning til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005.

**Forskrifter til lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter:**

I forskrift 15. juni 2001 nr. 634 om forenklet forelegg i fritids- og småbåtsaker bør begrepet «forseelser» i § 1 byttes ut med «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005.

I forskrift 25. juni 2010 nr. 975 om tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, bør det justeres enkelte henvisninger. I § 4 bokstav c og § 5 bokstav c og d må henvisningene til straffeloven 1902 byttes ut med henvisninger i straffeloven 2005 eller annen relevant lovgivning.

**Forskrifter til lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa:**

I forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova, må henvisningen i § 15-3 annet punktum til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

**Forskrifter til lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst:**

I forskrift 12. september 2003 nr. 1131 om leveringsplikt for fartøy med torsketråltillatelse, forskrift 2. mars 2007 nr. 232 om konsesjonsordning for fiske utenfor norsk fiskerijurisdiksjon og forskrift 11. desember 2009 nr. 1507 om regulering av fisket i det nordvestlige Atlanterhav (NAFO-området) synes bestemmelsene om medvirkning og forsøk i henholdsvis §§ 7, 10 og 11 å kunne utgå som overflødige ved siden av straffeloven 2005 §§ 15 og 16.

**Forskrifter til lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten:**



I forskrift 16. desember 2011 nr. 1258 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern m.m. (psykisk helsevernforskriften) må henvisningen i § 44 annet ledd til straffeloven § 121 om taushetsplikt erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

#### **Forskrifter til lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient og brukerrettigheter:**

I forskrift 1. desember 2000 nr. 1208 § 12, må henvisningen til straffeloven § 121 om taushetsplikt, erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

#### **Forskrifter til lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv.:**

For endringsbehov i forskrift 21. desember 2001 nr. 1476 (dødsårsaksregisterforskriften), forskrift 21. desember 2001 nr. 1477 (kreftregisterforskriften), forskrift 21. desember 2001 nr. 1483 (medisinsk fødselsregister), forskrift 20. juni 2003 nr. 739 (SYSVAK-registerforskriften), forskrift 20. juni 2003 nr. 740 (MSIS- og tuberkuloseregisterforskriften), forskrift 14. november 2003 nr. 1353 (NORM-registerforskriften) og forskrift 17. juni 2005 nr. 611 (NOIS-registerforskriften), se foran under omtalen av forskrifter til forvaltningsloven og til lov om vern mot smittsomme sykdommer.

I forskrift 2. september 2005 nr. 1010 om innsamling og behandling av opplysninger i Forsvarets helseregister § 7-1, forskrift 7. desember 2007 nr. 1389 om innsamling og behandling av helseopplysninger i Norsk pasientregister (Norsk pasientregisterforskriften) § 7-2 og forskrift 21. desember 2007 nr. 1610 om behandling av helseopplysninger i nasjonal database for elektroniske resepter (reseptformidlerforskriften) § 7-1 og forskrift 16. desember 2011 nr. 1250 om innsamling og behandling av helseopplysninger i Nasjonalt register over hjerte- og karlidelser (hjerte- og karregisterforskriften) § 6-3, kan medvirkningstillegget i § 7-1 utgå da det er overflødig i tillegg til straffeloven 2005 § 15.

#### **Forskrifter til lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger:**

I forskrift 15. desember 2000 nr. 1265 om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften) bør medvirkningstillegget i § 10-3 fjernes som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1573 om varsling av og tiltak ved alvorlige hendelser av betydning for internasjonal folkehelse (IHR-forskriften), må henvisningene i § 24 til straffeloven 1902 erstattes av henvisninger til straffeloven 2005.

#### **Forskrifter til lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek:**

I forskrift 26. februar 2001 nr. 178 om apotek bør formuleringen «økonomisk forbrytelse» byttes ut med «økonomisk lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005.

I forskrift 9. mars 2001 nr. 439 om skipsmedisin er det i § 28 vist til straffeloven 1902 § 339 nr. 2. Denne bestemmelsen videreføres ikke i straffeloven 2005, og henvisningen må utgå.

I forskrift 17. oktober 2003 nr. 1246 om innsamling og behandling av helseopplysninger i Reseptbasert legemiddelregister (Reseptregisteret), bør

medvirkningstillegget i § 6-2 tas bort som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet:**

I forskrift 28. mars 2011 nr. 337 om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsforskriften) må henvisningen i § 6 til straffeloven 1902 kapittel 16 erstattes med en henvisning til tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005. Videre må begrepet «forbrytelser» samme sted erstattes med begrepet «lovbrudd» i tråd med terminologien i straffeloven 2005. Siden bestemmelsen gjelder vandel og er tilknyttet kapitlet om politiattester, vil den bli fulgt opp i prosessen med endringer av regler om politiattester, jf. høringsnotatet punkt 3. I § 36 må henvisningen til straffeloven 1902 § 48 om nødverge, erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 18.

**Forskrifter til lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m.:**

I forskrift 23. januar 1981 nr. 8983 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling, må henvisningene i § 1 til straffeloven 1902 §§ 44 og 46 erstattes av henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i straffeloven 2005. Det kan ut fra ordlyden i § 1 sammenholdt med henvisningen til § 44 synes noe uklart om man har ment å vise til hele § 44 i straffeloven 1902 eller om det bare har vært meningen å vise til første ledd. Svaret på dette vil avgjøre om dagens henvisning skal erstattes av en henvisning til hele første ledd i straffeloven 2005 § 20 eller om det bare skal vises til § 20 første ledd bokstav a, b og d.

**Forskrifter til lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff:**

I forskrift 22. februar 2002 nr. 183 til straffegjennomføringsloven, må henvisningen i § 3-2 til straffeloven 1902 § 60 om fradrag for varetekt, erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 83.

Når det gjelder forskrift 5. mars 2004 nr. 481 om gjennomføring av særreaksjonen forvaring, se omtalen under forskrifter til straffeloven 1902.

I forskrift 30. september 2011 nr. 978 om forsøksprosjekt om kartlegging av domfeltes behov for tiltak med sikte på å lette tilbakeføring til et kriminalitetsfritt liv, foreslås henvisningen i § 2 femte ledd til straffeloven 1902 § 139 erstattet med en henvisning til straffeloven 2005 § 196.

**Forskrifter til lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger:**

I forskrift 17. oktober 2003 nr. 1246 om innsamling og behandling av helseopplysninger i Reseptbasert legemiddelregister (Reseptregisteret) § 6-2, forskrift 17. februar 2006 nr. 204 om pseudonymt register for individbasert helse- og omsorgsstatistikk § 7-2 og forskrift 14. desember 2007 nr. 1418 om innsamling og behandling av helseopplysninger i register over svangerskapsavbrudd (abortregisterforskriften) § 6-1, kan medvirkningstillegget i § 6-2 utgå som overflødig ved siden av straffeloven § 15.

**Forskrifter til lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard:**

I forskrift 24. juni 2002 nr. 712 om høsting på Svalbard § 34, forskrift 24. juni 2002 nr. 723 om motorferdsel på Svalbard § 15, forskrift 24. juni 2002 nr. 724 om miljøgifter, avfall og gebyrer for avløp og avfall på Svalbard § 21, forskrift 27. juni 2002 nr. 731 om leiopphold på Svalbard § 12, forskrift 16. august 2003 nr. 903 om fredning av Bjørnøya naturreservat på Svalbard § 16, forskrift 4. august 2003 nr. 1005 om lokal regulering av jakt på svalbardrype og svalbardrein på Svalbard § 5, forskrift 26. september 2003 nr. 1185 om fredning av Hopen naturreservat på Svalbard § 9, forskrift 26. september 2003 nr. 1186 om fredning av Norenskiöld Land nasjonalpark på Svalbard § 9, forskrift 26. september 2003 nr. 1187 om fredning av Nordre Isfjorden nasjonalpark på Svalbard § 9, forskrift 26. september 2003 nr. 1188 om fredning av Ossian Sars naturreservat § 9, forskrift 26. september 2003 nr. 1189 om fredning av Sassen-Bünsow Land nasjonalpark på Svalbard § 9, forskrift 26. september 2003 nr. 1190 om fredning av Festningen geotopvernområde på Svalbard § 9 og forskrift 9. september 2005 nr. 1046 om fredning av Indre Wijdefjorden nasjonalpark på Svalbard § 9, kan medvirkningstillegget fjernes som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 26. april 2002 nr. 12 om notarius publicus:**

I forskrift 3. mai 2002 nr. 418, må § 5 annet ledd, hvor det henvises til straffeloven 1902 § 163 annet ledd om falsk forklaring under avgitt forsikring, oppheves. Paragraf 163 er ikke videreført i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) punkt 3.6 side 89.

**Forskrifter til lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass:**

I forskrift 14. november 2003 nr. 1342 (naturgassforskriften), må henvisningen til straffeloven 1902 § 339 nr. 2 i § 3-4 femte ledd utgå, da § 339 nr. 2 ikke er videreført i straffeloven 2005. Videre må henvisningene til straffeloven 1902 §§ 48 a og 48 b om straffansvar for foretak, byttes ut med en henvisning til straffeloven 2005 kapittel 4. Omtalen av straffeloven må videre endres fra «Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 (Straffeloven)» til «straffeloven».

**Forskrifter til lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag:**

I forskrift 1. november 1995 nr. 869 om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing, må henvisningen til straffeloven 1902 §§ 189 og 190 erstattes med en henvisning til straffeloven 2005 § 365 første ledd bokstav a og b.

**Forskrifter til lov 27. juni 2003 nr. 57 om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone:**

Endringsbehovet i forskrift 17. desember 2009 nr. 1593 om regulering av fisket etter uer i Svalbards territorialfarvann, forskrift 2. desember 2010 nr. 1518 om forbud mot å fiske blåkveite i territorialfarvannet ved Svalbard og forskrift 13. desember 2011 nr. 1331 om forbud mot å fiske lodde i Svalbards territorialfarvann, er omtalt under forskrifter til Svalbardloven foran.

**Forskrifter til lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot:**

I forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til privatskolelova, må henvisningen i § 8-3 til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt, erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

**Forskrifter til lov 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m.:**

I forskrift 27. juni 2008 nr. 721 om preimplantasjonsdiagnostikknemnda (PGD-nemnda), må henvisningen til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

**Forskrifter til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.:**

I forskrift 31. august 1988 nr. 744 om forbud mot innførsel av dyr til Svalbard, kan medvirkningstillegget i § 3 utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

**Forskrifter til lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler:**

I forskrift 10. september 2013 nr. 1208 om opptak, studier og eksamen ved Ansgar Teologiske Høgskole, må henvisningen i § 10 annet ledd til straffeloven 1902 § 182 endres til en henvisning til straffeloven 2005 § 361 første ledd bokstav b.

I forskrift 25. mai 2011 nr. 551 om opptak til masterprogrammer og videreutdanninger/emner på masternivå ved Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk og forskrift 9. september 2013 nr. 1259 om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen for Ledelse og Teologi, må henvisningen i henholdsvis § 8 og punkt 1.4 til straffeloven 1902 § 182 endres til en henvisning til straffeloven 2005 § 361 første ledd bokstav b.

I forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning, må henvisningen i § 6-10 annet ledd til straffeloven 1902 § 121 om taushetsplikt, erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 § 209.

**Forskrifter til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.:**

I forskrift 18. januar 1993 nr. 33 for kullgruvene på Svalbard og forskrift 19. august 1994 nr. 819 om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (PVU), må henvisningen til straffeloven 1902 §§ 48 a og 48 b erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 27 og 28.

I forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) § 20, forskrift 6. desember 2011 nr. 1355 om organisering, ledelse og medvirkning § 16-1, forskrift 6. desember 2011 nr. 1356 om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 10-1, forskrift 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 32-1, forskrift 6. desember 2011 nr. 1358 om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier) § 7-1, forskrift 6. desember 2011 nr. 1359 om konstruksjon, utforming og fremstilling av arbeidsutstyr og kjemikalier (produsentforskriften) § 6-1, forskrift

6. desember 2011 nr. 1360 om administrative ordninger på arbeidsmiljølovens område § 15-1 og forskrift 8. mai 2012 nr. 408 om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester § 20, kan medvirkningstillegget fjernes som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 11. januar 2013 nr. 33 om innleie fra bemanningsforetak, må henvisningen i § 2 til straffeloven 1902 §§ 339 nr. 2 utgå, da bestemmelsen ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

#### **Forskrifter til lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet:**

I forskrift 7. januar 1983 nr. 12 om bygging av fiske- og fangstfartøyer § 18, forskrift 17. november 1986 nr. 2070 om redningsredskaper m.m. på fiske- og fangstfartøyer § 18, forskrift 25. november 1988 nr. 940 om kontroll av maritim tjeneste § 10 og forskrift 9. mars 2001 nr. 439 om skipsmedisin § 28, må henvisningen til straffeloven 1902 § 339 nr. 2 utgå, da bestemmelsen ikke videreføres i straffeloven 2005, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 9.16 side 230.

I forskrift 22. juni 2004 nr. 972 om sikkerhet, pirat- og terrorberedskapstiltak og bruk av maktmidler om bord på skip og flyttbare boreinnretninger (Sikkerhetsforskriften), må henvisningen i § 17 til «Almindelig borgerlig Straffelov» erstattes med en henvisning til «straffeloven».

#### **Forskrifter til lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel:**

I forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 (tollforskriften), må henvisningen i § 16-15-2 til straffeloven 1902 § 317 erstattes av en henvisning til straffeloven 2005 §§ 332 og 337.

#### **Forskrifter til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villevande marine ressurser:**

I følgende forskrifter synes bestemmelsene om medvirkning og forsøk å kunne utgå som overflødige ved siden av straffeloven 2005 §§ 15 og 16:

Forskrift 13. desember 2013 nr. 1507 om forbud mot fiske av brudge og pigghå mv § 7 annet punktum, forskrift 20. september 2012 nr. 889 om merking av villfanget hummer § 4 første ledd annet punktum, forskrift 3. januar 2012 nr. 8 om forbud mot lysfiske i Skagerak § 2 annet punktum, forskrift 20. desember 2011 nr. 1463 om fangst av ål § 3 annet punktum, forskrift 10. februar 2011 nr. 593 om landnotfiske § 5 annet punktum, forskrift 2. desember 2010 nr. 1518 om blåkveitefisket ved Svalbard § 7 annet punktum, forskrift 24. mars 2010 nr. 454 om posisjonsrapporteringsutstyr § 10 annet punktum, forskrift 26. februar 2010 nr. 252 om begrensninger i torskefisket mv § 7 annet punktum, forskrift 22. desember 2009 nr. 1745 om regulering av sel på norskekysten § 15 annet punktum, forskrift 18. desember 2009 nr. 1693 om fangstsertifikat mv. § 8 første ledd annet punktum, forskrift 11. desember 2009 nr. 1507 om regulering av fisket i det nordvestlige Atlanterhav (NAFO-området) § 11 annet punktum, forskrift 7. desember 2009 nr. 1462 om blålangefisket § 4 annet punktum, forskrift 19. desember 2007 nr. 1838 om forbud mot fiske av makrellstørje § 3 annet punktum, forskrift 14. mars 2007 nr. 297 om ferdskriverbruk ved hvalfangst § 10 annet punktum, forskrift 6. juli 2006 nr. 883 om fredningsområder for hummer § 2 annet punktum, forskrift 22.

mars nr. 347 om forbud mot å fiske plankton § 2 annet punktum, forskrift 6. august 2004 nr. 1147 om fangst av kongekrabbe § 10 annet punktum, forskrift 15. april 2004 nr. 627 om vanntrekk ved pelagisk råstoff § 3 annet punktum, forskrift 12. september 2003 nr. 1131 om fartøy med torsketråltillatelse § 7 første ledd annet punktum, forskrift 11. februar 2003 nr. 151 om utøvelse av selfangst § 15 annet punktum, forskrift 31. mars 2000 nr. 312 om utøvelse av vågehvalfangst § 8 annet ledd, forskrift 3. september 1998 nr. 859 om forbud mot å fiske vårgytende sild § 4 annet punktum og forskrift 26. juli 1993 nr. 772 om oppgaveplikt for fiskefartøy mm. § 12 annet punktum.

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1786 om bruk av sorteringsrist i fiske, bør medvirkningstillegget utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

I forskrift 19. desember 1969 nr. 8955 om gjensidig inspeksjonsrett for medlemsstatene i Kommisjonen for fisket i det nordøstlige Atlanterhav, må henvisningen i § 6 til straffeloven 1902 kapittel 34 erstattes. Det kan synes egnet å vise til straffeloven 2005 §§ 155 og 156.

#### **Forskrifter til lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her:**

I forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 (utlendingsforskriften) må det gjøres flere endringer i lys av straffeloven 2005. Henvisningene til bestemmelser i straffeloven 1902 i forskriften §§ 8-4, 17-2, 17-7, 17-8, 17-9 og 17-21 må byttes ut. I § 17-7 fjerde ledd benyttes også begrepet «falsk forklaring» i tilknytning til henvisningen til straffeloven 1902 § 166, noe som bør justeres til «uriktig forklaring» i samsvar med ordlyden i straffeloven 2005 § 221. I § 12-1 bør «særlig alvorlig forbrytelse» byttes ut med «særlig alvorlig lovbrudd».

I forskrift 1. juni 1962 nr. 1 om utlendingers adgang til Jan Mayen, må henvisningen til straffeloven 1902 § 342 endres.

#### **Forskrifter til lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv.:**

I forskrift 13. mars 2009 nr. 302 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv., synes henvisningene i § 3 nr. 1, § 14 og § 18 til straffeloven §§ 147 a, 147 b eller 147 c, å kunne erstattes av henvisninger til bestemmelser i straffeloven 2005 §§ 131 til 136. Henvisningene i forskriften § 10 nr. 6 a, § 12, § 15 og § 16 til straffeloven 1902 § 317 og § 147 b, synes å kunne erstattes av henvisninger til straffeloven 2005 §§ 332, 337 og 135.

#### **Forskrifter til lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivildforsvaret:**

I forskrift 4. november 1983 nr. 1600 om den alminnelige ferdsel, orden og sikkerhet under beredskap og i krig, antas det at henvisningen til § 62 i lov om sivildforsvaret av 14. juli 1953 bør utgå, da loven er opphevet. Det antas i stedet relevant å henvise til sivilbeskyttelsesloven § 37. Siden § 37 omhandler overtredelser med strafferamme på både henholdsvis inntil tre måneder og inntil ett år, antar departementet at bestemmelsen om forsøk i § 8 annet punktum bør beholdes, jf. straffeloven 2005 § 16. Medvirkningstillegget bør utgå som overflødig ved siden av straffeloven 2005 § 15.

### **Forskrifter til lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid:**

I forskrift 27. juli 1956 nr. 2 for hygieniske forhold om bord i fartøyer, må henvisningen i § 8 til straffeloven 1902 § 339 utgå, og bestemmelsen omformuleres i lys av at straffeloven § 339 ikke er videreført i straffeloven 2005.

### **Forskrifter til lov 20. januar 2012 nr. 4 om pågriping og overlevering til og frå Noreg for straffbare forhold på grunnlag av ein arrestordre:**

I forskrift 21. september 2012 nr. 896 (arrestordreforskrifta), må det foretas justeringer i henvisningene til straffeloven i § 3 annet ledd. Henvisningene til bestemmelser i straffeloven 1902 må erstattes med henvisninger til straffeloven 2005. Henvisningene synes å kunne erstattes med henvisninger til straffeloven 2005 kapittel 17, § 184, § 135, § 136, § 127, § 151 og § 154.

### **Forskrifter til lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv for arbeidstakere på skip:**

I forskrift 1. mars 2005 nr. 235 om skipsførerens og rederiets plikt, bør § 3 femte ledd om innhenting av erklæring fra fornærmede om hvorvidt påtale begjæres eller ikke, omformuleres i lys av at ordningen med påtale fra fornærmede ikke videreføres med straffeloven 2005. Siden fornærmedes syn fortsatt vil ha betydning som et moment i vurderingen etter ny straffeprosesslov § 62 a annet ledd, bør forskriften § 3 femte ledd omformuleres slik at dette reflekteres. Dette kan gjøres ved å fastsette at skipsføreren skal innhente erklæring om fornærmedes syn på påtalespørsmålet.

## **6 Økonomiske og administrative konsekvenser**

Departementet kan ikke se at forslagene til regelendringer som fremmes i dette høringsnotatet vil ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. Forslagene må stort sett sies å være en konsekvens av at straffeloven 2005 skal settes i kraft. For ordens skyld nevnes at heller ikke en videreføring av ordningen med elektronisk kontroll ved kontaktforbud, antas å medføre nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. Prøveordningen er allerede etablert.

De økonomiske og administrative konsekvensene av en ikraftsetting av straffeloven 2005 er knyttet til arbeidet med å tilpasse datasystemet og gjennomføre nødvendig opplæring. Kostnadene er lavere enn det man anslo i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009), fordi man gjennom den ordinære forvaltning av løsningene har lagt til rette for den nye straffeloven der hvor det har vært mulig innenfor de årlige rammene.

## **7 Forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005**

### **§ 1 Ikraftsetting av straffeloven**

Med unntak for de deler av loven som allerede er i kraft, trer lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven), slik som endret ved loven her, i kraft [nærmere angitt ikrafttredelsestidspunkt]. Fra samme tid trer loven her i kraft.

## § 2 Opphevelse av enkelte lover mv.

Fra samme tid oppheves straffeloven 22. mai 1902 nr. 10, lov 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter, lov 25. juni 1926 nr. 4 om straff for å delta i og medvirke til smugling på andre land, lov 17. juni 1932 nr. 2 om enkelte bestemmelser om fremmede konsulers rettsstilling, lov 19. mars 1937 nr. 1 angående forholdsregler for å hindre deltagelse i krig i fremmed land, lov 13. mai 1937 nr. 1 om forbud mot å bære uniform m.v. og lov 15. desember 1995 nr. 74 om forbud mot kjønnslemlestelse.

Forskrifter gitt i medhold av straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjelder også etter at lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) har trådt i kraft.

## § 3 Endringer i straffeloven 2005

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd oppheves. Nåværende tredje til sjette ledd blir annet til femte ledd.

§ 5 første til tredje ledd skal lyde:

Utenfor virkeområdet etter § 4 gjelder straffelovgivningen for handlinger foretatt

- a) av en norsk statsborger,
- b) av en person med bosted i Norge, eller
- c) på vegne av et foretak registrert i Norge, når handlingene:
  - 1. er straffbare også etter loven i landet der de er foretatt,
  - 2. anses som krigsforbrytelse, folkemord eller forbrytelse mot menneskeheten,
  - 3. anses som brudd på krigens folkerett,
  - 4. anses som barneekteskap eller tvangsekteskap,
  - 5. anses som kjønnslemlestelse,
  - 6. er rettet mot den norske stat eller norsk statsmyndighet,
  - 7. er foretatt utenfor området for noen stats høyhetsrett og kan straffes med fengsel,
  - 8. anses som omsorgsunndragelse,
  - 9. rammes av §§ 257, 291-296, 299-306 eller §§ 309-316,
  - 10. anses som terror- eller terrorrelatert handling, eller
  - 11. anses som oppfordring til en straffbar handling eller innebærer fremsettelse av en hatefull ytring.

Første ledd gjelder tilsvarende for handlinger foretatt

- a) av en person som etter handlingstidspunktet er blitt norsk statsborger eller har fått bosted i Norge,
- b) av en person som er eller etter handlingen er blitt statsborger i eller bosatt i et annet nordisk land, og som oppholder seg i Norge, eller



- c) på vegne av et utenlandsk foretak som etter handlingstidspunktet har overført sin samlede virksomhet til et foretak registrert i Norge.

Første ledd nr. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10 og 11 gjelder tilsvarende for handlinger foretatt av andre personer enn dem som omfattes av første og annet ledd, når personen oppholder seg i Norge, og handlingen har en lengstestraff på fengsel i mer enn 1 år.

§ 10 annet ledd annet punktum skal lyde:

Består handlingen i fremsettelse av *en ytring*, er den også offentlig når *ytringen* er fremsatt på en måte som gjør *den* egnet til å nå et større antall personer.

§ 37 bokstav f skal lyde:

- f) gjennomføre narkotikaprogram med domstolskontroll, *jf. § 38*, eller program mot ruspåvirket kjøring for personer som er dømt for overtredelse av vegtrafikkloven § 31, *jf. § 22 første ledd*, og som har problem med alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel, forutsatt at domfelte har samtykket til å gjennomføre programmene,

§ 37 nytt annet ledd skal lyde:

*Straffeprosessloven § 461 gjelder tilsvarende for særvilkårene nevnt i bokstav f.*

§ 38 nytt annet og tredje punktum skal lyde:

*Kongen kan som en prøveordning bestemme at det skal etableres narkotikaprogram med domstolskontroll for rusmiddelmisbrukere som er dømt for narkotikarelatert kriminalitet. Kriminalomsorgen har ansvaret for å følge opp domfelte som gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll eller program mot ruspåvirket kjøring.*

§ 39 annet ledd nytt sjette og syvende punktum skal lyde:

*Reglene om varsling i straffeprosessloven § 243 gjelder tilsvarende for rettsmøter om omgjøring. Kriminalomsorgen skal varsles etter samme regler som påtalemyndigheten.*

§ 57 nytt femte ledd skal lyde:

*Dersom det anses nødvendig for at kontaktforbudet skal bli overholdt, kan retten bestemme at den kontaktforbudet retter seg mot, skal ilegges elektronisk kontroll i hele eller deler av perioden kontaktforbudet gjelder for. Slik kontroll kan bare omfatte registrering av opplysninger om at den domfelte beveger seg innenfor områder omfattet av kontaktforbudet, opplysninger om at den domfelte beveger seg i nærheten av fornærmede, og opplysninger om uteblitte signaler fra kontrollutstyret. Domfelte plikter å yte den bistand og å følge de instruksjoner som gis av politiet og som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen. Kongen kan gi*

*nærmere regler om gjennomføringen av elektronisk kontroll, herunder om behandling av personopplysninger i forbindelse med slik kontroll.*

Nåværende femte ledd blir sjette ledd.

I § 58 annet ledd skal nytt annet punktum lyde:

*Elektronisk kontroll kan likevel ikke ilegges på ubestemt tid.*

Nåværende annet punktum blir tredje punktum, og skal lyde:

Verv som medlem av kommunestyre, fylkesting eller Stortinget *kan bare* fratas for valgperioden.

Nåværende tredje punktum blir fjerde punktum.

§ 58 tredje ledd skal lyde:

Rettighetstap som nevnt i annet ledd kan etter 3 år prøves på ny av tingretten. *Påbud om elektronisk kontroll kan etter 6 måneder prøves på ny av tingretten. Begjæringen fremsettes for påtalemyndigheten, som forbereder saken for retten. Straffeprosessloven § 222 a åttende ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende ved fornyet prøving av kontaktforbud og påbud om elektronisk kontroll. Rettens avgjørelse treffes ved kjennelse. Opprettholdes rettighetstapet helt eller delvis, kan saken ikke prøves på ny før etter 3 år. Opprettholdes et påbud om elektronisk kontroll, kan påbudet ikke prøves på ny før etter 6 måneder.*

§ 58 nytt siste ledd skal lyde:

*Tingretten i den rettskrets et kontaktforbud gjelder, kan på begjæring fra påtalemyndigheten og av hensyn til den eller de personene som skal beskyttes av forbudet, endre innholdet i kontaktforbudet, jf. § 57 annet ledd. Tredje ledd tredje og femte punktum og straffeprosessloven § 222 a åttende ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende.*

§ 168 skal lyde:

§ 168 *Brudd på oppholds- og kontaktforbud*

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som

- a) ved dom er forvist til eller fra bestemte deler av riket og som rettsstridig igjen oppholder seg på et sted der dette er forbudt for vedkommende, eller som på annen måte bryter kontaktforbud i medhold av straffeloven § 57, eller
- b) krenker forbud etter straffeprosessloven §§ 222 a eller 222 b, eller
- c) *forsettlig eller grovt uaktsomt hindrer at elektronisk kontroll i medhold av straffeloven § 57 kan iverksettes eller hindrer pågående kontroll.*

§ 170 bokstav c skal lyde:

- c) trykker opp, frembyr for salg eller utleie eller søker alminnelig utbredt innholdet av en informasjonsbærer som nevnt i § 76 når den er beslaglagt eller inndratt fordi den strider mot § 185 eller § 267, eller som på annen måte er erklært beslaglagt eller inndratt for mindre enn 15 år siden.

Ny § 176 skal lyde:

Alternativ 1:

§ 176 Overtredelse av forbud mot ferdsel

*Den som tar seg inn på et område der myndighetene har forbudt ferdsel, straffes med bot.*

Alternativ 2:

§ 176 Brudd på avsperring mv.

*Den som overtrer avsperring foretatt av påtalemyndighet eller politi, eller ikke innretter seg etter andre forholdsregler iverksatt for å sikre bevis etter straffeprosessloven § 216, straffes med bot.*

Ny § 189 a skal lyde:

§ 189 a Grov ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted

*Grov ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted straffes med bøter eller fengsel inntil 3 år.*

*Ved avgjørelsen av om bevæpningen er grov, skal det særlig legges vekt på*

- a) *hvilken type våpen og hvor mange våpen overtredelsen gjelder, og*
- b) *om bevæpningen av andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig.*

§ 196 første ledd skal lyde:

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått. Avvergingsplikten *gjelder uten hensyn til taushetsplikt* og gjelder straffbare handlinger som nevnt i

- a) §§ 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 128, 129, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 192, 193, 194, 223, 239, 255, 256, 259, 274, 275, 279, 282, 283, 288, 291, 295, 299, 312, 327, 329, 355 og 357,
- b) militær straffelov §§ 50, 52 eller 96, eller
- c) sikkerhetsloven § 18 a jf. § 31 fjerde ledd[, X eller X].

§ 201 nytt annet ledd skal lyde:

*På samme måte straffes den som med forsett om å begå en straffbar handling uberettiget innfører, utfører eller overdrar dataprogram eller annet som er særlig*

*egnet som middel til å begå straffbare handlinger som retter seg mot databasert informasjon eller datasystem, jf. første ledd bokstav b.*

§ 226 nytt første ledd annet punktum skal lyde:

*Opplysningsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.*

§ 240 annet ledd bokstav b skal lyde:

- b) påfører betydelig skade på område som er fredet ved vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, svalbardmiljøloven kapittel III, lov om Jan Mayen § 2 eller lov om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m. § 2.

§ 411 første ledd annet punktum oppheves.

§ 412 oppheves.

§ 4 *Endringer i andre lover*

Fra samme tid gjøres følgende endringer i annen lovgivning:

**1. I lov 2. oktober 1751 Første Codicill og Tillæg til Grendse-Tractaten imellem Kongerigerne Norge og Sverrig Lapperne betreffende (Lappekodisillen)** skal § 19 siste punktum lyde:

For hver Gang saadan *lovbrud* skeer, fordobles Straffen; forgriber Lappen sig paa bemelte Personer videre, end det til simpel Opsetsighet kand regnes, Straffes han desuden derfor efter Loven.

**2. I lov 3. august 1897 nr. 2 om særlige Straffebestemmelser m.v. for Personer, som i Henhold til Grundloven § 75 h indkaldes til at møde for Stortinget** gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

*Den som gir en uriktig forklaring til Stortinget etter innkalling i henhold til Grundloven § 75, straffes som bestemt i straffeloven § 221.*

§ 3 skal lyde:

Uden Forlangende af Stortinget paataler det Offentlige ikke de i nærværende Lov omhandlede *Lovbrud*.

**3. I lov 19. desember 1898 nr. 3 om tilvirkning af Æthylæther** skal § 7 lyde: Med Hensyn til den Straf eller Erstatning, der paadrages ved Tilvirkning i Strid med Bestemmelserne i denne Lov eller de i Henhold til denne givne Kontrolregler, ved Besvigelse af Afgift, ved at skjænke eller tilbyde Gaver til Kontrolbetjeningen

eller ved andre *lovbrud* finder de til enhver Tid gjældende Bestemmelser om *lovbrud* mod Lovgivningen om Brændevins Tilvirkning tilsvarende Anvendelse.

**4. I lov 22. mai 1902 nr. 11 om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden** gjøres følgende endringer:

§§ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17 og 18 oppheves.

**5. I lov 22. mai 1902 nr. 13 militær straffelov** gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

*Straffelovens* første Del finder Anvendelse paa de strafbare Handlinger, som omhandles i nærværende Lov, forsaavidt denne intet modsat bestemmer.

§ 2 skal lyde:

*Militære Lovbrud* er alene de strafbare Handlinger, som omhandles i denne Lov.

§ 12 skal lyde:

1. De straffer, som anvendes efter denne lov, er *fængsel*, *arrest* og bøter. Forvaring kan idømmes efter reglene i *straffeloven* § 40. I særlige tilfælde anvendes rettighetstap som nevnt i *straffeloven* § 56.
2. Med ovennævnte Straffe kan som Tillægsstraffe *forbindes*:
  - a) Kunngjøring av dommen, *hvorved* lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 3-6, jf. nærværende lov §§ 40, 41, 59 og 60, får tilsvarende anvendelse;
  - b) Forvisning fra bestemte Steder overensstemmende med *straffeloven* § 57.

§ 13 første ledd skal lyde:

De i *straffeloven* og i Lov om Fængselsvæsenet givne Regler om *Fængsel* og *Bøder* kommer, forsaavidt intet modsat er bestemt, til Anvendelse paa de militære *Fængsels-* og *Bødestraffe*.

§ 13 annet og tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir nytt annet ledd.

§ 15 skal lyde:

Arrest anvendes kun paa militære og civilmilitære Personer samt Krigsfanger og medfarende paa Skib og idømmes som Husarrest fra 1 til 30 Dage eller som Vagtarrest fra 1 til 60 Dage, men i de i § 27, jf. *straffeloven* § 79 bokstav a, omhandlede Tilfælde henholdsvis indtil 45 og 90 Dage.

1 dags Arrest svarer *til* 1 Dags Fængsel.

§ 16 tredje ledd skal lyde:

Hvor Benyttelse af militært Arrestlokale vilde volde uforholdsmæssig Ulempe eller Bekostning, kan Arresten udholdes i Kreds fængsel eller Hjælpefængsel.

Uden eget Samtykke maa Arrestanten ikke sættes sammen med nogen, der udstaar Straf af *Fængsel eller* med Varetægtsfange.

§ 20 skal lyde:

Den som dømmes for overtredelse av krigsartiklene, kan idømmes tap av stemmerett i offentlige anliggender for en tid av inntil 10 år. For øvrig får reglene om rettighetstap i *straffeloven § 56* tilsvarende anvendelse.

§ 23 skal lyde:

Med hensyn til inndragning finner *straffeloven §§ 67-75* tilsvarende anvendelse.

§ 25 skal lyde:

Paa Handling, der under paatrængende Fare eller Nød foretages for at faa givne Befalinger adlydte, finder *straffeloven §§ 17, 18 og 80* tilsvarende Anvendelse.

§ 27 skal lyde:

Bestemmelserne i *straffeloven §§ 34-39* kan bringes i Anvendelse, ogsaa hvor der idømmes Arrest. Samme Lovs § 79 *bokstav a* finder tilsvarende Anvendelse, hvor nogen af de strafbare Handlinger skulde have medført nævnte Straf.

§ 30 første ledd skal lyde:

Med hensyn til foreldelse gjelder for arrest de samme regler som i *straffelovens 15de kapitel* bestemt.

§ 32 skal lyde:

*Lovbrud* ved trykt Skrift, hvis Forfatter ikke har navngivet sig eller paa anden Maade betegnet sig som hørende til den væbnede Magt, er ikke at anse som *militære Lovbrud* uden i de i §§ 47, 49, 69 og 86 nævnte Tilfælde.

§ 33 skal lyde:

Alle militære *Lovbrud* er offentlig Paatale undergivet.

Overskriften til annen del skal lyde:

*Militære Lovbrud.*

§ 34 tredje ledd skal lyde:

Paa samme Maade straffes den, som retsstridig *bevirker at* en anden forlader eller bliver borte fra det Sted, hvor det paaligger ham som militær Pligt at være tilstede.

§ 35 fjerde ledd skal lyde:

Den som medvirker til *Lovbruddet* straffes som bestemt i 1. og 3. ledd, efter sistnevnte ledd dog alene såfremt han har medvirket til at den skyldige forholder sig som i dette ledd anført.

§ 36 skal lyde:

Den, som i Hensigt at unddrage sig sin militære Tjeneste ved Lemlæstelse eller paa anden Maade gjør sig helt eller delvis ubrugbar *dertil*, straffes med Fængsel indtil 2 Aar.

Paa samme Maade straffes den, som ved at foregive Sygdom eller Legemsfeil søger at unddrage sig fra militær *Tjeneste*.

Overskriften til femte kapittel skal lyde:

*Lovbrud* med Hensyn til den militære Underordning.

§ 38 skal lyde:

Den, som under tjenestlige Forhandlinger og Møder, eller naar han er iført militær *Dragt*, *undlader* at vise en overordnet de paabudte Tegn paa Respekt, straffes med Arrest indtil 10 Dage.

§ 40 oppheves.

§ 41 skal lyde:

Den, som ved *uriktig* anklage for *militært Lovbrud* mot nogen foresatt eller overordnet forgår sig på sådan måte som i *straffeloven §§ 222 til 225* omhandlet, straffes med de der bestemte straffer, dog så, at arrest trer istedenfor bøter.

Den, som ellers mot bedre vitende inngir nogen ubeføiet besværing eller klage over foresatte eller overordnede i anledning av *tjenesteforhold*, straffes med *arrest* eller fængsel inntil 6 måneder. Skjer det ikke mot bedre vitende, men dog uten rimelig grunn og besværingen eller klagen viser sig å være aldeles ubeføiet, straffes den skyldige med arrest.

§ 42 skal lyde:

Den, som mod en foresatt eller overordnet i Anledning af Tjenesten eller under Udførelse af militære Tjenesteplichter gjør sig skyldig i *noget Lovbrud* mod den personlige Frihed, straffes med de i *straffeloven* bestemte Straffe, dog saa, at Arrest træder istedenfor Bøder, og at Straffen inden de for vedkommende Strafart fastsatte Grænser kan forhøies med indtil en Halvdel.

Er *Lovbruddet* forøvet i Nærvær af samlet Trop eller Skibsmandskab eller nogen betydelig Del deraf, straffes den skyldige med Fængsel i mindst 1 Aar.

§ 43 skal lyde:

Den, som ved Vold eller Trusel søger at formaa en foresatt eller overordnet til at foretage eller undlade en Tjenestehandling eller at hindre ham under en *saadan*, straffes med Fængsel indtil 6 Aar.

Med Fængsel indtil 3 Aar straffes den, som ved Vold eller Trusel søger at hindre en anden Krigsmand fra at udføre en ham af foresatte given Befaling i *Tjenesteanliggende*.

§ 44 skal lyde:

Den, som mod en foresat eller overordnet i Anledning af Tjenesten eller under Udførelse af militære Tjenesteplichter gjør sig skyldig i *noget Lovbrud* mod *Liv og Kropp*, straffes med de i *straffeloven* bestemte Straffe, dog saa, at Arrest træder istedenfor Bøder, og at Straffen inden de for vedkommende Strafart fastsatte Grænser kan forhøies med indtil en Halvdel.

Er *Lovbruddet* forsætlig og forøvet i Nærvær af samlet Tropp eller Skibsmandskab eller nogen betydelig Del deraf, straffes den skyldige med Fængsel i mindst 1 Aar.

§ 46 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Voldes derved saadant Tab eller saadan Skade, kan Straffetiden forlænges til 10 Aar.

§ 47 skal lyde:

Den, som søger at ophidse Krigsmand til Uvilje mod Tjenesten eller til Had mod foresatte eller *overordnede*, straffes med Arrest eller med Fængsel indtil 3 Aar. *Dersom Lovbruddet er forøvet ved trykt Skrift skal dette utgjøre et skjerpande Moment ved utmålingen av Straff.*

§ 49 bokstav c skal lyde:

c. at negte Lydighed mod en foresats Befaling i *Tjenesteanliggende*, straffes for Opvigleri med Fængsel indtil 6 Aar.

§ 50 skal lyde:

Aftaler flere Krigsmænd at ville i Fællesskab øve saadan Vold, Tvang eller Ulydighed som i § 49 omhandlet, straffes de for Mytteri med Fængsel indtil 3 Aar, men med Fængsel indtil 6 Maaneder, hvis de alle opgiver den strafbare Plan, før nogen militær Myndighed er kommen til Kundskab om samme; under særdeles formildende Omstændigheder kan i saa Fald Straf helt bortfalde.

§ 51 skal lyde:

*Med Fængsel* indtil 2 Aar straffes den Krigsmand, som undlader gjennom betimelig Anmeldelse for vedkommende Myndighed eller paa anden Maade at søge afverget et Mytteri eller *et Lovbrud* mod §§ 42 eller 44 af nogen i *straffeloven* §§ 254, 272, 275 eller 287 omhandlet Slags eller sammes Følger, uagtet han til en Tid, da *Lovbruddet* eller dets Følger endnu kunde forebygges, har erholdt paalidelig Kundskab om, at den er igjære eller er forøvet.

Dog er han straffri, dersom det ikke kommer til Udførelse af Planen eller til strafbart Forsøg eller Anmeldelsen ikke kunde ske uden at udsætte nogen af hans nærmeste for Tiltale eller Fare for Liv, *Helse* eller Velfærd.

§ 52 skal lyde:

Søger flere Krigsmænd i Fællesskab retsstridig



- a. at øve Vold mod en foresat eller overordnet, eller
  - b. at tvinge en saadan til at foretage eller undlade en tjenestehandling, eller
  - c. at negte Lydighed mod en foresats Befaling i Tjenesteanliggende,
- bliver de deri skyldige at straffe for Oprør, Anstiftere og Hovedmænd saavelsom de, der øver Vold mod foresatte eller overordnede, med *Fængsel indtil 10 Aar* og de øvrige medvirkende med *Fængsel indtil 6 Aar*.

Voldes ved Oprøret Tab af Menneskeliv eller betydelig Skade for Krigsvæsenet, eller foregaar *Lovbruddet* i Havsnød, eller medfører den Fare for Skibets Sikkerhed, kan Straffen for Anstiftere og Hovedmænd forlænges til Fængsel paa Livstid og for de øvrige medvirkende til Fængsel indtil *10 Aar*.

§ 53 annet punktum skal lyde:

For Anstiftere og Hovedmænd nedsættes den til Fængsel indtil 6 Aar, saafremt alle Deltagere vender tilbage til Lydighed, inden det er kommet til saadan Forøvelse af Vold eller Tvang.

§ 56 første ledd første punktum skal lyde:

Den, som ved at misbruge sin Myndighed eller ved uretmæssig at tiltage sig saadan retsstridig søger at formaa en undergiven eller underordnet til at gjøre, taale eller undlade noget, straffes med Arrest eller med Fængsel indtil 2 Aar, men i Gjentakelsestilfælde indtil 3 Aar.

§ 58 skal lyde:

Den som uberettiget udøver Disciplinærmyndighed, eller som overskrider sin Disciplinærmyndighed, straffes med Arrest eller med Fængsel indtil 6 Aar.

§ 59 første ledd skal lyde:

Den, som mod en undergiven eller underordnet i Anledning af Tjenesten eller under Udførelse af militære Tjenesteplichter gjør sig skyldig i *noget Lovbrud* mod Liv, *Kropp* eller *Helse*, straffes med de i *straffeloven* bestemte Straffe, dog saa, at Arrest træder istedenfor Bøder, og at der for de i § 271 første ledd omhandlede *Lovbrud* kan anvendes Fængsel indtil 1 Aar.

§ 60 skal lyde:

Den, som ved *uriktig* anklage for *militært lovbrudd* mot nogen undergiven eller underordnet forgår sig på sådan måde som i *straffeloven* §§ 222 til 225 omhandlet, straffes med de der bestemte straffer, dog så at arrest trer istedenfor bøter.

§ 61 første ledd skal lyde:

En foresat eller overordnet, som forleder eller tilskynder nogen ham i Tjenesten undergiven Befalingsmand til at forøve nogen i dette Kapitel omhandlet *Lovbrud* eller bistaar ham dermed eller vidende lader ham forøve den, eller som misbruger sin Stilling til at tilskynde en anden Befalingsmand til at forøve en saadan eller til at bistaar ham dermed, straffes efter de samme Straffebud som

denne, dog saa, at Straffen inden de for vedkommende Strafart fastsatte Grænser kan forhøies med indtil en Halvdel.

Overskriften til syvende kapittel skal lyde:

*Lovbrud med Hensyn til særegne Tjenestepligter og den militære Orden.*

§ 63 skal lyde:

Krigsmand, som forbryder sig paa saadan Maade som i *straffeloven § 387, jf. 388* omhandlet, straffes saaledes som der bestemt, dog saa, at Arrest træder istedenfor Bøder.

§ 65 skal lyde:

Krigsmand, som pligtstridig undlader at anmelde sine undergivnes strafbare Handlinger eller at udøve sin Disciplinærmyndighed, straffes med Arrest eller med Fængsel indtil 3 Aar, men med *Arrest indtil 3 Maaneder*, saafremt Undladelsen er skeet af Uagtsomhed.

§ 66 skal lyde:

Krigsmand, som *bevirker*, at en Fange, der staar under militær bevogtning, undviger, eller som undlader at udføre en Paagribelse, der paaligger ham ifølge Tjenestepligt eller særlig Befaling, straffes *med Fængsel* indtil 5 Aar, men, hvis det er skeet af Uagtsomhed, med *Arrest indtil 6 Maaneder*.

§ 67 første ledd skal lyde:

Den, som afgiver urigtige tjenestlige Attester, Meddelelser eller *Erklæringer*, straffes med Arrest eller med Fængsel indtil 3 Aar.

§ 68 skal lyde:

Den, som *bevirker* at der i nogen Tjenesten vedkommende Protokol anføres Usandhed eller lægges Skjul paa Sandheden, eller at der ved Udferdigelsen af Protokoludskrift, Telegram eller Telefonmeddelelse eller anden tjenestlig Erklæring, der er afgiven for at tjene som Bevis, anføres eller bevidnes Usandhed eller lægges Skjul paa Sandheden, straffes med Tjenestens Tab eller med Fængsel indtil 3 Aar, men indtil 6 Aar, saafremt den skyldige har handlet i Hensigt at forskaffe sig eller andre en uberettiget Vinding eller at skade nogen.

§ 69 første ledd skal lyde:

Den, som uden skjellig Grund aabenbarer, hvad der i den militære Tjenestes Medfør er blevet ham betroet eller ved Lov eller anden gyldig Bestemmelse er betegnet som *Tjenestehemmelighed*, straffes med Arrest eller Tjenestens Tab eller med Fængsel indtil 6 Aar.

§ 70 skal lyde:

Den, som ulovlig aabner eller tilsteder nogen at aabne et ham i Tjenestens Medfør betroet *Brev*, *straffes* med Tjenestens Tab eller med Fængsel indtil 3 Aar, men indtil 6 Aar, saafremt han forøver *Lovbruddet* for at forskaffe sig eller andre en uberettiget Vinding.

§ 71 andet ledd skal lyde:

Er ved *Lovbruddet* voldt betydelig Skade, eller er noget Skib derved blevet udsat for Fare, kan Fængsel indtil 3 Aar anvendes, men indtil 10 Aar, saafremt *Lovbruddet* er forøvet ombord i Havsnød.

§ 74 første punktum skal lyde:

Krigsmand, som udfordrer en anden Krigsmand til Tvekamp, eller som modtager Udfordringen, eller som deltager i eller medvirker ved Tvekamp, straffes med Arrest eller Tjenestens *Tab*.

§ 76 skal lyde:

Misbruger en Befalingsmand sin Stilling til ved Foretagelse eller Undladelse af Tjenestehandling at krænke nogens Ret, straffes *han med* Arrest eller Tjenestens Tab eller med Fængsel indtil 1 Aar.

Har han handlet for at forskaffe sig eller andre en uberettiget Vinding, eller er ved *Lovbruddet* betydelig Skade eller *Retskrænkelse voldt*, kan Fængsel indtil 6 Aar anvendes.

§ 77 andet ledd skal lyde:

Er betydelig Skade voldt, kan Fængsel indtil 2 Aar eller for Befalingsmænd indtil 3 Aar anvendes. Er nogens Død voldt, kan Fængsel indtil 6 Aar anvendes.

§ 78 første ledd skal lyde:

Befalingsmand, som gjør sig skyldig i Forsømmelighed eller Skjødesløshed ved Udførelsen af sine Tjenesteplichter, straffes med Arrest eller Tjenestens *Tab*.

§ 78 tredje ledd skal lyde:

Er ved Befalingsmandens Forsømmelighed, Skjødesløshed eller Uforstand betydelig Skade voldt, *kan Fængsel* indtil 2 Aar anvendes, men Fængsel indtil 6 Aar, saafremt nogens Død derved er voldt.

§§ 80-86 og §§ 90-94 a oppeves.

§ 87 innledningsvis skal lyde:

Med *fængsel inntil* på livstid straffes

§ 88 skal lyde:

Krigsmand, som under Fegtning selv griber Flugten og ved Ord eller Tegn søger at forlede sine Vaabenfæller til Flugt, straffes med *Fængsel indtil* paa Livstid.

§ 89 første ledd skal lyde:

Krigsmand, som under Fegtning, eller naar fegtning forestaar, griber Flugten, hemmelig bliver tilbage fra sin Trop, sniger sig bort, holder sig skjult, kaster Vaaben eller Ammunition eller lader sig tage til Fange uden at gjøre tilbørlig Modstand, eller som ved forsætlig at paaføre sig eller lade sig paaføre Sygdom eller *Kroppsskade* eller ved forsætlig Beruselse eller under usandfærdigt Paaskud af at være syg eller saaret unddrager sig nogen med Fare for hans Person forbunden Tjeneste, straffes med Fængsel.

§ 95 skal lyde:

For ulovlig Fravær (§ 34) kan den skyldige straffes med Fængsel indtil 3 Aar.

§ 96 skal lyde:

For de i § 35 og § 36 omhandlede *Lovbrud* straffes den skyldige med fængsel *inntil 6 år*.

Har flere i forening avtalt og utført *Lovbrud*, som omhandles i § 35, straffes anstifteren og anføreren med *fængsel inntil* på livstid, de øvrige deltagere med *inntil 10 år*.

§ 97 skal lyde:

Den, som gjør sig skyldig i nedennævnte *Lovbrud*, kan straffes

1. For *Lovbrud* af den i §§ 42 og 44 omhandlede Art med Fængsel indtil paa Livstid;
2. for *Lovbrud* af den i § 43 omhandlede Art med Fængsel indtil 10 Aar;
3. for *Lovbrud* af den i § 46, 1ste Led omhandlede Art med Fængsel indtil 1 Aar og for *Lovbrud* af den i 2det Led omhandlede Art med Fængsel indtil 10 Aar;
4. for *Lovbrud* af den i § 47 omhandlede Art med Fængsel indtil 5 Aar;
5. for *Lovbrud* af den i §§ 49 og 50 omhandlede Art med Fængsel indtil 15 Aar;
6. For *Lovbrud* af den i § 51 omhandlede Art *med Fængsel* indtil 3 Aar;
7. for *Lovbrud* mod § 52 med Fængsel indtil paa Livstid.

§ 99 annet til femte ledd skal lyde:

Straffen for *Lovbrud* mod § 77, 1ste Led kan skjærpes til Fængsel indtil 2 Aar, men for Befalingsmænd indtil 3 Aar.

Straffen for *Lovbrud* mod § 77, 2det Punktum kan skjærpes til Fængsel indtil 3 Aar, men for Befalingsmænd indtil 6 Aar.

Straffen for *Lovbrud* mod § 78 kan skjærpes *til Fængsel* indtil 2 Aar, men indtil 3 Aar, saafremt betydelig Skade er voldt.

Er i de i §§ 77 eller 78 omhandlede Tilfælde nogens Død voldt, kan Straffen skjærpes til Fængsel indtil 10 Aar.

Overskriften til tiende kapittel skal lyde:

Plyndring og andre *Lovbrud* mod Person eller Gods

§ 100 skal lyde:

Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den Krigsmand, som i Hensigt derved at forskafe sig eller andre en uberettiget Vinding retsstridig

1. udskriver Krigsskat eller Tvangsydelse eller
2. forhøier retmæssige Rekvisitioner eller
3. negter at udstede Modtagelsesbevis for borttagen eller rekvireret *Eiendom*.

§ 101 innledningsvis skal lyde:

Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den, som forøver *et i straffeloven §§ 321, 324 eller 330* omhandlet *Lovbrud*

§ 101 annet ledd skal lyde:

Forøves *saadant Lovbrud* efter Aftale af flere i Fællesskab, straffes Anstiftere og Anførere med *Fængsel indtil* paa Livstid og de øvrige Deltagere med *Fængsel indtil* 10 Aar.

§ 102 innledningsvis skal lyde:

Med *Fængsel indtil* paa Livstid straffes den, som forøver *et i straffeloven § 327* omhandlet *Lovbrud*

§ 103 skal lyde:

Den, som uden Nødvendighed ødelegger eller beskadiger fremmed *Eiendom*, straffes med Fængsel indtil 6 Aar, men med Fængsel indtil paa Livstid, hvis det sker ved Forvoldelse af Ildebrand, Sammenstyrtning, Sprengning, Oversvømmelse, Sjøskade eller Jernbaneulykke.

§ 104 skal lyde:

Den, som forøver en etter *straffeloven kapittel 27, eller §§ 332, 337, 343, 351, 352 annet ledd eller 390* straffbar handling med hensyn til noen krigsvesenets øyemed tjenende gjenstand, straffes med de i nevnte lov bestemte straffer, dog så at arrest trer istedenfor bøter, og at straffen innen de for vedkommende straffart fastsatte grenser kan forhøyes med inntil en halvdel.

§ 105 skal lyde:

Den, som forøver nogen i § 104 nævnt strafbar Handling med Hensyn til Krigsbytte, straffes som i *straffeloven* bestemt, dog saa, at Arrest træder istedenfor Bøder.

§ 106 skal lyde:

Krigsmand, som egenmægtig søger at gjøre *Krigsbytte*, straffes med Fængsel indtil 1 Aar.

§ 108 innledningsvis skal lyde:

Med fengsel inntil 3 år straffes den som *overtrer bestemmelse* som er gitt til beskyttelse for personer eller eiendom

Slutningsbestemmelsen oppheves.

**6. I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene** gjøres følgende endringer:

§ 63 a annet ledd skal lyde:

Forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og *straffeloven § 209* får tilsvarende anvendelse.

§ 72 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. den som er idømt forvaring eller særreaksjoner etter *straffeloven § 40 eller §§ 62-65*,

§ 132 første ledd skal lyde:

Under offentlig retsmøte kan adgang negtes folk under 18 aar og enhver, som fremstiller sig i en saadan tilstand, at hans nærvær vil stride mot rettens værdighet eller god orden. Det samme gjelder i straffesaker enhver som er fradømt stemmerett i offentlige anliggender, eller som i løpet av de siste fem år er idømt frihetstraff for en *straffbar handling*.

§ 199 skal lyde:

Med bøter straffes den som *bevirker at* noe som er forhandlet i rettsmøte for lukkede dører, og som skal holdes hemmelig, blir kjent for uvedkommende, eller at noe blir gjengitt offentlig i strid med § 129 eller § 130.

§ 206 første ledd annet punktum skal lyde:

Straffes med bøter kan dessuten den som i en sak om utlegg eller *arrest unnlater* å gi namsmyndigheten opplysninger som vedkommende er pålagt å gi etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-12.

§ 210 skal lyde:

Straf og erstatningsansvar etter §§ 205, 206, 207 og 209 kan ogsaa ilægges parter og stedfortredere, naar de efter tvisteloven § 23-1 eller § 23-2 pligter at møte, avgi forklaring eller forsikring, eller naar de efter samme lovs § 26-8 annet ledd pligter at fremlægge eller gi tilgang til realbevis. Straff etter § 206 kan ogsaa ilægges en saksøkt som i en sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig *sikring unnlater* å gi namsmyndighetene opplysninger som vedkommende er pålagt å gi etter tvangsfullbyrdelsesloven § 5-9 første ledd.

§ 213 tredje ledd skal lyde:

Hvis de *lovbrud*, som er nævnt i § 200 og §§ 205-212, er begaat ved en anden ret end den, som har hovedsaken til behandling, kan det overlates til den at ilægge erstatningsansvar.

§ 223 første ledd skal lyde:

Enhver advokat har rett til å ha en autorisert fullmektig til å opptre for seg i rettergang. Fullmektigen kan ikke opptre for Høyesterett, ved saker som behandles muntlig for lagmannsrett eller ved hovedforhandling for tingrett i saker om straff for *lovbrudd* som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, uten at vedkommende har tillatelse etter § 221 eller § 220 til å være advokat ved vedkommende rett. Lagmannsretten kan for den enkelte sak tillate at en advokat opptrer ved autorisert fullmektig ved hovedforhandling i andre saker enn saker om straff for *lovbrudd* som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år. I sivile saker kan fullmektigen opptre for Høyesteretts ankeutvalg når anken gjelder kjennelser og beslutninger avsagt av lagmannsrettene.

§ 228 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. advokaten dør eller blir fradømt retten til å utøve advokatvirksomhet etter *straffeloven* § 56 eller vedkommendes advokatbevilling blir tilbakekalt eller frakjent etter domstolloven § 230,

§ 230 fjerde ledd skal lyde:

Blir en advokat siktet for *et lovbrudd* som kan medføre tap av advokatbevilling, kan Advokatbevillingsnemnden bestemme at bevillingen skal tre ut av kraft inntil saken er endelig avgjort.

§ 234 skal lyde:

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder eller begge deler straffes den *som yter* rettshjelp uten å ha rett til *dette*.

Med bøter eller fengsel inntil *seks* måneder eller begge deler straffes den *som overtrer*

- a) *taushetsplikt* etter § 218 tredje ledd, bestemmelse om sikkerhetsstillelse i medhold av § 219 første ledd første punktum eller § 222, eller vilkår eller begrensninger som nevnt i § 219 første ledd fjerde punktum, eller
- b) reglene om organisering av advokatvirksomhet i § 231 til § 233, forutsatt at reglene er overtrådt gjentatte ganger eller at overtredelsen er grov.
- c) reglene om organisering av rettshjelpsvirksomhet i §§ 219 a og 219 b, forutsatt at reglene er overtrådt gjentatte ganger eller at overtredelsen er grov.

Den som uaktsomt *overtrer bestemmelsene* som nevnt i første eller annet ledd straffes med bøter.

**7. I lov 17. mars 1916 om straffebestemmelser for utenlandske militærpersoner som er internert her i riket under krig mellom fremmede magter** gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Paa samme maate straffes en utenlandsk militærperson, som er internert her i riket og medvirker til *et saadant lovbrud*.

§ 2 skal lyde:

En utenlandsk militærperson, som under internering her i riket overtræder nogen forskrift, som er git av en offentlig myndighet angaaende *interneringen*, straffes med arrest eller fængsel indtil 6 maaneder.

§ 3 første ledd skal lyde:

De strafbare handlinger, som omhandles i §§ 1 og 2, er militære *lovbrud*.

§ 4 skal lyde:

En utenlandsk militærperson, som under internering her i riket gjør sig skyldig i *noget lovbrud* mot militær tugt og orden, som ikke er straffbart efter § 1 eller § 2, kan straffes disciplinært med revselse.

**8. I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv.** gjøres følgende endringer:

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Hvis de omhandlede erklæringer er uriktige, kommer straffelovens § 221 til anvendelse.

§ 39 b første ledd nytt annet punktum skal lyde:

*Medvirkning er ikke straffbar.*

§ 39 b tredje ledd oppheves.

**9. I lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer** gjøres følgende endring:

§ 24 annet punktum oppheves.

**10. I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard** gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd annet punktum oppheves.

**11. I lov 29. mai 1928 nr. 7 om tilvirkning og omsetning av alkoholholdige drikkevarer på Svalbard** skal § 2 annet ledd lyde:

*Overtredelsene er straffbare, også om de er begått ved uaktsomhet. Forsøk straffes som fullbyrdet overtredelse. Medvirkning straffes ikke.*

**12. I lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr** gjøres følgende endring:

§ 14 første ledd annet punktum oppheves.

**13. I lov 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvet-øya, Peter I's øy og dronning Mauds land m.m.** gjøres følgende endring:

§ 4 annet punktum oppheves.



14. I lov 27. mai 1932 nr. 3 om chekker gjøres følgende endring:

§ 66 annet ledd oppheves.

15. I lov 17. juni 1932 nr. 6 om kvalitetskontroll med landbruksvarer m.v. skal § 4 annet ledd lyde:

Den som *bruker* en beskyttet betegnelse i strid med forskrifter gitt i medhold av § 2 a straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 *måneder*.

16. I lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter skal § 2 første ledd lyde:

Overtredelse av forskrifter som utferdiges i henhold til denne lov, straffes også når overtredelsen er skjedd ved uaktsomhet, med bøter, for så vidt det ikke for overtredelsen er fastsatt særskilt straff i *straffeloven*.

17. I lov 29. juni 1933 nr. 2 om flagging på kommunenes offentlige bygninger skal I tredje ledd lyde:

Overtredelse av denne *lov straffes* med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder.

18. I lov 7. mars 1940 nr. 1 om adgangen til visse områder skal § 2 første ledd første punktum lyde:

Den som forsettlig eller av grov uaktsomhet overtrer forbud som er gitt i medhold av § 1 eller bestemmelser som er gitt til gjennomføring *herav, straffes* med bøter eller fengsel inntil tre måneder.

19. I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner skal § 2 første ledd lyde:

Den som antas å ha gjort seg skyldig i forhold som rammes av bestemmelsene i *straffeloven kapittel 17, § 184* eller av krigsartiklene i den militære straffelov, skal nektes ytelser etter denne lov for seg og sine etterlatte. Det samme gjelder den som antas å ha gjort seg skyldig i forhold som rammes av de gjeldende straffebestemmelser for landssvik.

20. I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner skal § 1 nr. 2 første ledd lyde:

Den som antas å ha gjort seg skyldig i forhold som rammes av bestemmelsene i *straffeloven kapittel 17, § 184* eller av krigsartiklene i den militære straffelov, skal nektes ytelser etter denne lov for seg og sine etterlatte. Det samme gjelder den som antas å ha gjort seg skyldig i forhold som rammes av de gjeldende straffebestemmelser for landssvik.

21. I lov 5. desember 1947 nr. 1 om boikott skal § 5 lyde:

Den som *setter* i verk boikott som er rettsstridig etter denne lov, straffes med bøter eller med fengsel opp til 3 måneder. *Straffeloven § 263* gjelder ikke forhold som rammes av loven.

22. I lov 31. mars 1949 nr. 3 om bygging og sikring av drivstoffanlegg gjøres følgende endring:

§ 11 annet og tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir nytt annet ledd.

23. I lov 8. juli 1949 nr. 13 om produksjon, transport og omsetning av agn skal § 6 lyde:

Overtredelse av denne lov eller av bestemmelser som er gitt i medhold av *loven*, straffes med bøter.

24. I lov 14. juli 1950 nr. 2 om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen skal § 4 første ledd lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer bestemmelser* gitt i medhold av denne lov straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder såfremt forholdet ikke rammes av strengere straffebud. Forsøk straffes *på samme måte*.

25. I lov 14. juli 1950 nr. 10 om valutaregulering gjøres følgende endring:

§ 10 annet og fjerde ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

26. I lov 15. desember 1950 nr. 3 om forbod mot samkvem med personar som har tilhald på fiendeområda o.a. gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd siste punktum og annet ledd oppheves.

27. I lov 15. desember 1950 nr. 4 om fiendegods gjøres følgende endring:

§ 11 første ledd tredje punktum og annet ledd oppheves. Nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt annet og tredje ledd.

28. I lov 15. desember 1950 nr. 7 om særlige rådgjerder under krig, krigsfare og liknende forhold skal § 19 annet og tredje ledd lyde:

På samme måte straffes den som overtrer bestemmelser som er utferdiget med hjemmel i denne lovs §§ 3 og 5 og inneholder trussel om *straff*, hvis ikke forholdet rammes av et strengere straffebud. Er handlingen forøvet av uaktsomhet er straffen bøter eller fengsel inntil 1 år.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser utferdiget med hjemmel i denne lovs § 18 første *ledd*, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder, hvis ikke forholdet rammes av et strengere straffebud.

29. I lov 29. juni 1951 nr. 19 om militære rekvisisjoner gjøres følgende endringer:

§ 20 første ledd siste punktum oppheves.

§ 20 annet ledd skal lyde:

Den som ellers overtrer noen bestemmelse utferdiget med hjemmel i denne lov, *straffes* med bøter eller fengsel inntil 3 måneder hvis ikke forholdet rammes av et strengere straffebud.

**30. I lov 21. november 1952 nr. 3 om tjenesteplikt i politiet** skal § 7 lyde:

Den som rettsstridig søker å unndra seg oppøving eller tjenestegjøring etter denne lov *straffes* med fengsel inntil 2 år. Er overtredelsen begått av uaktsomhet, er straffen bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

Overtredelse av forskrifter gitt i medhold av denne lov *straffes* med bøter.

**31. I lov 19. desember 1952 nr. 2 om adgang til rekvisisjon av skip m.v. under krig eller kriseforhold** skal § 7 første ledd lyde:

Den som rettsstridig unnlater å etterkomme rekvisisjon etter denne lov eller motsetter seg eller søker å hindre at slik rekvisisjon blir *gjennomført*, *straffes* med bøter eller fengsel inntil 3 år, hvis ikke forholdet rammes av et strengere straffebud. Den som ellers forsettlig eller uaktsomt overtrer noen bestemmelse gitt med hjemmel i denne lov, *straffes* med bøter eller fengsel inntil 3 måneder, hvis ikke forholdet rammes av et strengere straffebud.

**32. I lov 26. juni 1953 nr. 8 om oppfinnelser av betydning for rikets forsvar** skal § 10 nytt annet punktum lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

**33. I lov 17. juli 1953 nr. 28 om Heimevernet** gjøres følgende endringer:

§ 32 nytt annet ledd skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

§ 33 skal lyde:

Den som ved forgåelse som nevnt i § 32 nr. 1 eller 2, søker å unndra seg tjeneste i Heimevernet, *straffes* med fengsel inntil 2 år.

§ 34 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

**34. I lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt** gjøres følgende endringer:

§ 48 nytt annet ledd skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

§ 49 skal lyde:

Den som ved forgåelse som nevnt i § 48 nr. 1-3 søker å unndra seg utskrivning eller tjeneste i Forsvaret eller å oppnå uberettiget fordel ved *utskrivningen*, *straffes* med fengsel inntil 2 år.

§ 50 første ledd nytt annet punktum skal lyde:  
*Medvirkning straffes ikke.*

35. I lov 26. november 1954 nr. 3 om stønad ved krigsskade på person skal § 29 nr.1 første punktum lyde:  
Den som har gjort seg skyldig i forhold som rammes av straffebestemmelsene for landssvik, eller av bestemmelsene i *straffeloven kapittel 17 eller § 184* eller av krigsartiklene i den militære straffelov, har ikke rett til stønad.

36. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. gjøres følgende endringer:

§ 6 annet ledd skal lyde:

Når Tilsynet i sitt tilsynsarbeide får mistanke om at det foreligger forhold med tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller til forhold som rammes av *straffeloven kapittel 18*, skal opplysninger om dette oversendes Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, ØKOKRIM.

§ 10 første ledd første punktum skal lyde:

Tillits- eller tjenestemenn i institusjoner som er under tilsyn fra Finanstilsynet og som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller bestemmelse eller pålegg gitt med hjemmel i *loven*, *straffes* med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, for så vidt forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

37. I lov 22. mars 1957 nr. 4 om fredning og fangst av isbjørn skal § 3 lyde:  
Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser fastsatt i eller i medhold av § 2, *straffes* med bøter eller fengsel inntil 1 år, om ikke straffeloven § 240 annet ledd bokstav a får anvendelse.

38. I lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet gjøres følgende endringer:

§ 39 skal lyde:

§ 39 (*Straff.*)

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer regler gitt i eller i medhold av denne *lov*, *straffes* med bøter for så vidt ikke forholdet rammes av strengere straffebud.

39. I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser skal § 26 tredje ledd første punktum lyde:  
Den som unnlater å gi opplysninger etter første og andre ledd, eller *som gir* uriktige opplysninger, straffes med bøter.

40. I lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter gjøres følgende endring:

§ 2 annet ledd oppheves.

41. I lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjør gjøres følgende endring:

§ 20 annet ledd oppheves.

42. I lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 54 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde til åttende ledd blir tredje til syvende ledd som skal lyde:

Er overtredelse som nevnt i første og annet ledd forsettlig, og foreligger det særlig skjerpende forhold, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende forhold foreligger, skal det først og fremst legges vekt på den skade som er påført rettshavere og andre, den vinning som lovovertrederen har hatt og omfanget av overtredelsen for øvrig.

Forsøk på forsettlig overtredelse som nevnt i første til tredje ledd kan straffes likt med den fullbyrdete overtredelse.

Den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å oppgi opplysninger som nevnt i § 38c åttende ledd første punktum eller unnlater å påføre de i § 52 nevnte opplysninger på et verk som han forestår trykkingen av, straffes med bøter.

Overtredelse av tredje ledd jf. fjerde ledd påtales av det offentlige. Overtredelse av de øvrige bestemmelser i paragrafen her påtales ikke av det offentlige med mindre det begjæres av en organisasjon, jf. syvende ledd, eller finnes påkrevd av allmenne hensyn.

Er denne lov overtrådt ved at et verk er brukt på en måte som er nevnt i §§ 13b, 14, 16a, 17b, 30, 32 og 34, kan påtale begjæres også av den organisasjon som kan inngå avtale etter § 36, så lenge fornærmede ikke motsetter seg det.

43. I lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker gjøres følgende endringer:

§ 58 annet punktum oppheves.

§ 59 første ledd første punktum skal lyde:

Sparebankens tillits- og tjenestemenn og revisorer som overtrer bestemmelsene i denne lov eller forskrifter gitt med hjemmel i loven, straffes med bøter eller under særlig skjerpende omstendigheter med fengsel inntil tre måneder hvis handlingen ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

44. I lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker skal § 43 første ledd lyde:

Stiftere, innbydere, tillits- og tjenestemenn og revisorer som overtrer bestemmelsene i denne lov eller forskrifter gitt med hjemmel i *loven*, *straffes* med bøter eller under særlig skjerpende omstendigheter med fengsel inntil tre måneder hvis handlingen ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

**45. I lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v.** gjøres følgende endringer:

§ 27 b annet og tredje ledd oppheves.

§ 33 første ledd annet punktum, annet og tredje ledd oppheves.

**46. I lov 16. juni 1961 nr. 12 om ymse beitespørsmål** gjøres følgende endringer:

§ 16 første ledd nytt annet punktum lyde:  
*Medverknad blir ikkje straffa.*

§ 16 tredje ledd første punktum skal lyde:  
Brot vert påtala av det offentlege *når kommunen* krev det.

**47. I lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster** skal § 4 annet punktum lyde:  
*Forsøk straffes på samme måte.*

**48. I lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar** gjøres følgende endring:

§ 61 annet ledd oppheves.

**49. I lov 15. november 1963 nr. 15 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v.** gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Det samme gjelder også avgjørelse om inndragning, om sakskostnader i straffesaker og *om beslag* av den siktedes gods til sikring av bøter, inndragning, erstatning, oppreisning eller sakskostnader.

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

Straff av *fengsel* som er fastsatt her i riket, kan søkes fullbyrdet i Danmark, Finland, Island eller Sverige, dersom domfelte har statsborgerrett eller fast bopel i vedkommende land på det tidspunkt da straffen skal fullbyrdes.

§ 8 første ledd første punktum skal lyde:

Blir det satt i verk tilsyn etter § 7 bokstav a, gjelder reglene om meldeplikt i straffeloven § 36.

§ 8 tredje ledd første og annet punktum skal lyde:

Bestemmelsene i straffeloven §§ 39 og 52 gjelder tilsvarende. Treffer retten avgjørelse om fullbyrding av en betinget frihetsstraff eller subsidiær frihetsstraff, skal denne fullbyrdes som fengselsstraff, jf. § 4.

§ 9 skal lyde:

Når en person som i Danmark, Finland, Island eller Sverige har fått en betinget dom eller dom på samfunnsstraff eller en liknende reaksjon, her i riket blir funnet skyldig i en straffbar handling, kan retten, selv om det ikke er satt i verk tilsyn etter § 7, fastsette en samlet straff for begge handlinger i samsvar med reglene om dette i straffeloven §§ 39 tredje ledd eller 52 tredje ledd.

§ 11 første ledd skal lyde:

Treffes det i Danmark, Finland, Island eller Sverige beslutning om fullbyrding av straff for en handling som det her i riket er gitt betinget dom eller samfunnsstraff for, har denne beslutning samme virkning som en avgjørelse truffet etter reglene i straffeloven § 39 eller § 52.

**50. I lov 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner** gjøres følgende endringer:

§ 19 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. ikke etterkommer pålegg som er gitt ham i tjenesten, eller på annen *måte* krenker sine tjenesteplikter

§ 19 tredje ledd oppheves.

**51. I lov 9. april 1965 nr. 1 om avgift til Det norske komponistfond** skal § 5 lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer denne* lov eller bestemmelser gitt i henhold til den, straffes med bøter.

**52. I lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk** gjøres følgende endringer:

§ 22 første ledd skal lyde:

Ingen må *føre motorvogn* når han er påvirket av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel.

§ 22 femte ledd skal lyde:

Fører av motorvogn må ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel i de første seks timer etter at han er ferdig med kjøringen, når han forstår at det kan bli politietterforskning på grunn av kjøringen *eller utviser grov uaktsomhet i så måte*. Dette forbudet gjelder likevel ikke etter at blodprøve eller utåndingsprøve er tatt, eller politiet har avgjort at slik prøve ikke skal tas. *Forsøk straffes ikke.*

§ 31 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år, dersom forholdet ikke går inn under strengere straffebud. På samme måte straffes overtredelse av vilkår i enkeltvedtak i medhold av denne lov og brudd på forbud etter §§ 35 og 36. *Forsøk straffes ikke, med unntak for § 22 første ledd.* Den som ved bruk av motorvogn uaktsomt volder betydelig legemsskade eller en annens død, straffes etter straffeloven § 280 eller § 281.

§ 31 femte ledd skal lyde:

I stedet for bot og ubetinget fengsel kan det idømmes bot og betinget fengsel med vilkår som nevnt i straffeloven § 37 bokstav f.

§ 36 nr. 2 bokstav c skal lyde:

- c) har brukt kjøretøyet til kjøring ellers i strid med bestemmelser i eller i medhold av denne lov, og han tidligere er ilagt straff eller domfelt for overtredelser av slik bestemmelse eller for overtredelse av straffeloven *kapittel 25* under bruk av motorvogn eller tilhenger til motorvogn, eller

**53. I lov 25. juni 1965 nr. 2 om adgang til regulering av penge- og kredittforholdene** skal § 18 lyde:

Den som forsettlig eller aktløst *overtrer bestemmelser* som er gitt i medhold av §§ 11 og 13-15, straffes med bøter.

**54. I lov 10. juni 1966 nr. 3 om avgift til statskassen på inngangspenger til forestillinger og framvisninger m.v.** skal § 4 annet ledd lyde:

Den som i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning unnlater å betale avgift av avgiftspliktige inngangspenger, straffes som bestemt for underslag i *straffeloven kap. 27*.

**55. I lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann** gjøres følgende endringer:

§ 10 første ledd annet punktum oppheves.

**56. I lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten** skal § 17 nr. 5 siste punktum lyde:

Overtreding av taushetsplikt etter dette ledd kan straffes etter straffelovens § 209, dersom vedkommende er gjort merksam på at overtreding kan få slik følge.

**57. I lov 10. februar 1967 nr. 10 om behandlingsmåten i forvaltningssaker** gjøres følgende endringer:

§ 13 b annet ledd siste punktum skal lyde:

Overtreding av taushetsplikt etter dette ledd kan straffes etter straffelovens § 209, dersom vedkommende er gjort merksam på at overtreding kan få slik følge.



§ 13 e tredje ledd første punktum skal lyde:  
Brudd på taushetsplikten eller på vilkår etter § 13 d annet ledd, straffes etter straffelovens § 209.

**58. I lov 16. juni 1967 nr. 3 om fullmakt for Kongen til å forby redere å gi opplysninger m.m. til utenlandske myndigheter** skal § 2 lyde:  
Den som *overtrer bestemmelser* gitt i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

**59. I lov 7. juli 1967 nr. 1 om tiltak mot diskriminering i internasjonal skipsfart** skal § 2 lyde:  
Den som *overtrer bestemmelser* gitt i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder eller med begge deler.

**60. I lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter** gjøres følgende endringer:

§ 8 b fjerde ledd første punktum skal lyde:  
Brudd på opplysningsplikten er straffbart så langt det følger av straffeloven § 221.

§ 8 c annet ledd første punktum skal lyde:  
Brudd på opplysningsplikten er straffbart så langt det følger av straffeloven § 221.

§ 57 skal lyde:  
Den som *begår patentinngrep*, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Dersom det foreligger særlig skjerpende omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende omstendigheter foreligger skal det særlig legges vekt på den skade som er påført rettighetshaveren, herunder skade på rettighetshaverens kommersielle omdømme, den vinning som inngriperen har oppnådd, og omfanget av inngrepet for øvrig.

*For overtredelse av denne bestemmelsen kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

§ 62 annet ledd oppheves.

**61. I lov 7. juni 1968 nr. 4 til gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd** skal § 2 lyde:  
Den som *overtrer bestemmelser* gitt i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil tre år eller begge deler.

Den som uaktsomt *overtrer bestemmelser* som nevnt i første ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder, eller begge deler.

Straffelovens § 8 kommer ikke til anvendelse.

**62. I lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning** gjøres følgende endringer:

I § 1-6 nr. 3 skal første punktum lyde:  
Med korrupsjon menes atferd som nevnt i straffeloven §§ 387 og 389.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3 (*erstatning for visse personlige krenkelser m.m.*)

Bestemmelsene i §§ 3-1 og 3-2 gjelder tilsvarende ved erstatning for krenking eller mislig atferd som nevnt i straffeloven §§ 222, 251, 253, 254, 257, 259, 262, 263, 266, 268 første ledd, 271, 282, 291, 294, 295, 296, 299, 302, 304, 312, 313, 314, 327 eller 330. § 3-2a anvendes ikke.

§ 3-5 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved krenking eller mislig atferd som nevnt i straffeloven §§ 299 eller 302, skal det ved utmålingen av oppreisning særlig legges vekt på handlingens art, hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er et misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.

Skadeserstatningsloven § 3-6 og ny § 3-6 a skal lyde:

§ 3-6 (*erstatning for krenking av privatlivets fred*)

Den som har *krenket privatlivets fred*, skal, såfremt han har utvist uaktsomhet eller vilkårene for straff er *oppfylt*, yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under henvisning til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art som retten finner rimelig. I dom som går ut på *straff*, kan retten *pålegge* domfelte å betale til fornærmede et beløp til kunngjøring av dommen.

Ansaret *etter første ledd* omfatter ikke den som bare har deltatt ved teknisk fremstilling eller *formidling* av *ytringen*.

*Er noen* som har handlet i *tjenesten til en eier eller utgiver av et massemedium* ansvarlig etter første ledd, hefter også *eieren eller utgiveren* for erstatningen. Det samme gjelder *oppreisning*, med mindre retten av særlige *grunner* fritar dem. *Eieren eller utgiveren* kan også pålegges slik ytterligere oppreisning som retten i forhold til dem finner rimelig.

§ 3-6 a (*erstatning for ærekrenkelser*)

*Den som uaktsomt har satt frem en ytring som er egnet til å krenke en annens ærefølelse eller omdømme, skal yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten ut fra den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art som retten finner rimelig. Dersom den krenkede døde mindre enn 15 år før krenkelsen etter første ledd fant sted, kan krav om oppreisning settes frem av hans nærmeste.*

*En ærekrenkende ytring medfører ikke ansvar etter første ledd dersom den anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet. Ved*

*denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om ytringen hviler på et fyldestgjørende faktisk grunnlag, på ytringens grad av krenkelse, og om hensynet til den krenkede er tilfredsstillende ivarettatt ved for eksempel adgang til imøtegåelse, om allmenne interesser eller andre gode grunner tilsa at den ble satt frem, og om ytreren har vært i aktsom god tro med hensyn til de momenter som kan gjøre ytringen berettiget.*

*Reglene i § 3-6 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.*

**63. I lov 17. april 1970 nr. 21 om retten til oppfinnelser som er gjort av arbeidstakere** gjøres følgende endringer:

§ 11 skal lyde:

Den som på urettmessig *måte utnytter* eller åpenbarer opplysning som han som følge av denne lovs bestemmelser får vedrørende andres oppfinnelser, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

På samme måte straffes den *som overtrer* bestemmelsen i § 6 annet ledd første punktum.

**64. I lov 26. juni 1970 nr. 74 om forskningsavgift på landbruksprodukter** gjøres følgende endring:

§ 6 annet punktum oppheves.

**65. I lov 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk** skal § 44 første ledd lyde:

Den som forsettlig eller aktløst overtrer denne lov eller forskrifter, pålegg, forbud eller andre bestemmelser som er gitt eller opprettholdt i medhold av *loven*, straffes med bøter eller med fengsel inntil tre måneder, for så vidt ikke forholdet rammes av strengere straffebud.

**66. I lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m.** skal § 4 annet ledd første punktum lyde:

Faren og farsslekta tar ikkje arv etter barnet dersom det er avla med ei handling som er brotsverk mot noka føresegn i straffelovas §§ 291, 292 bokstav a og d, 293, 294, 295, 296, 299 bokstav a, 300 bokstav a og d, 301, 302 første punktum, 303, 312 og 314 bokstav a og som faren er dømd til fengselsstraff for utan vilkår.

**67. I lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet** gjøres følgende endring:

§ 55 nr. 2 oppheves.

**68. I lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige** gjøres følgende endring:

§ 55 skal lyde:

Offentlig påtale for *lovbrudd* som nevnt i § 54, finner bare sted på begjæring av fylkesmannen eller lantbruksnämnden.

**69. I lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. skal § 14 lyde:**

Den som *forsettlig eller grovt uaktsomt* treffer beslutning om uttak av organ eller annet biologisk materiale uten at lovens vilkår foreligger, straffes med bøter, om ikke forholdet rammes av strengere straffebed.

På samme måte straffes den som *forsettlig eller grovt uaktsomt* treffer beslutning om bruk av fostervev, overføring av levende biologisk materiale fra dyr til mennesker eller kommersiell utnytting i strid med lovens bestemmelser.

**70. I lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader gjøres følgende endring:**

§ 42 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forbud eller påbud gitt i eller i medhold av denne lov straffes med bøter. *Forsøk straffes på samme måte.*

**71. I lov 7. juni 1974 nr. 22 om prisregler for jern og stål gjøres følgende endring:**

§ 3 annet ledd oppheves.

**72. I lov 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer (gjelder bare for Svalbard) gjøres følgende endring:**

§ 41 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller aktløst overtrer denne lov eller forskrifter, pålegg, forbud eller andre bestemmelser som er gitt eller opprettholdt i medhold av *loven*, straffes med bøter eller fengsel inntil tre måneder for så vidt ikke forholdet rammes av strengere straffebed.

**73. I lov 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane skal § 37 første ledd nytt siste punktum lyde:**  
*Medverknad blir ikkje straffa.*

**74. I lov 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd gjøres følgende endringer:**

§ 2 tredje ledd bokstav d skal lyde:

d) hun ble gravid under forhold som nevnt i straffeloven §§ 312, 313 og 314, eller svangerskapet er et resultat av omstendigheter som omtalt i straffeloven §§ 291, 293, 294, 295, 296, 299, 302 og 314; eller

§ 13 skal lyde:

Den som *avbryter* svangerskap i strid med denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven, straffes med *bot eller fengsel inntil 2 år*.

På samme måte straffes den som *muntlig* eller skriftlig gir uriktige opplysninger i begjæring om svangerskapsavbrudd eller til bruk ved avgjørelsen av begjæringen, eller som rettsstridig bryter taushetsplikt etter § 11.

Bestemmelsene om straff i første ledd gjelder ikke for kvinne som selv avbryter sitt *svangerskap*.

**75. I lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester** gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd siste punktum oppheves.

§ 12 annet ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:  
*Forsøk straffes på samme måte. Medvirkning straffes ikke.*

**76. I lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone** gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne *lov*, *straffes* med bøter.

§ 9 fjerde punktum skal lyde:

Bestemmelsene i straffelovens § 74 får tilsvarende anvendelse.

**77. I lov 3. juni 1977 nr. 57 om sterilisering** skal §§ 11 tredje ledd lyde:

Overtredelse av taushetsplikten straffes etter straffelovens § 209 selv om vedkommende ikke er offentlig tjenestemann.

**78. I lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag** gjøres følgende endringer:

§ 12 skal lyde:

§ 12 (*straffeansvar*).

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller forskrifter, regler eller vilkår fastsatt i medhold av *loven*, *straffes* med bøter.

**79. I lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner** gjøres følgende endring:

§ 27 tredje og fjerde punktum oppheves.

**80. I lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a.** gjøres følgende endring:

§ 95 nytt tredje punktum skal lyde:  
*Medverknad blir ikke straffa.*

81. I lov 6. juni 1980 nr. 18 om gjennomføring av sanksjoner mot Iran skal § 2 lyde:

Ved *overtredelse* av bestemmelser gitt i medhold av denne lov gjelder §§ 2 og 3 i lov av 7. juni 1968 nr. 4 om gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd tilsvarende.

82. I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 12-1 nr. 2 siste punktum og § 12-2 nr. 1 siste punktum oppheves.

83. I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp skal § 11 første ledd nr. 7 lyde:

7 til den som er utsatt for tvangsekteskap eller forsøk på sådan som nevnt i straffeloven § 253, jf. straffeloven § 16, men hvor saken ikke er anmeldt og den nødvendige bistand er av samme art som nevnt i straffeprosessloven § 107c eller annen relevant bistand.

84. I lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall gjøres følgende endringer:

§ 78 første ledd bokstav e oppheves.

§ 79 første ledd bokstav c oppheves.

85. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd nr. 1 skal lyde:

- 1) sak om overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 eller tvungen omsorg etter straffeloven § 63,

§ 2 første ledd nr. 3 oppheves. Nåværende nr. 4 blir nr. 3.

§ 3 første ledd nr. 5 skal lyde:

- 5) krav om *tap* av arverett etter § 73 i arveloven 3. mars 1972 nr. 5

§ 3 første ledd nr. 7 skal lyde:

- 7) krav fra den ene ektefellen mot den andre ektefellen om at ekteskapet er ugyldig eller om skilsmisse uten forutgående separasjon, jf. lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap § 16 tredje og fjerde ledd og § 23 i sak etter straffeloven § 253.

§ 3 annet ledd skal lyde:

I forbindelse med straffesak mot en offentlig tjenestemann kan det offentlige gjøre gjeldende krav om avskjed etter *lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn § 15 a*.

§ 3 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel ikke §§ 80, 273, 289 a, 295, 397 og 398 og ikke kapitlene 9 a og 28.

§ 17 annet ledd skal lyde:

*Retten kan utsette en straffesak inntil et omtvistet forhold er nærmere klarlagt i en annen straffesak.*

I §§ 22, 128 første ledd og § 391 første ledd nr. 1 erstattes uttrykket «falsk forklaring» med «*uriktig forklaring*».

§ 35 tredje ledd oppheves.

§ 38 annet ledd tredje punktum oppheves. Nåværende fjerde punktum blir tredje punktum og skal lyde:

Straff eller rettsfølger som nevnt i § 2 nr. 1, kan ikke idømmes i en sak som bare gjelder *inndragning*.

§ 40 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Det skal opplyses i domsgrunnene om hvorvidt straffeloven § 78 bokstav f er anvendt, og det bør angis hvilken betydning tilståelsen har hatt for straffutmålingen.

Ny § 43 a skal lyde:

*Når en dom blir lest opp eller forkynt, skal den domfelte gjøres kjent med*

- a) *hva dommen går ut på,*
  - b) *eventuelle vilkår for dommen, og*
  - c) *mulige følger av brudd på vilkårene, herunder følger av at den domfelte begår en ny straffbar handling før utløpet av en prøve- eller gjennomføringstid.*
- Dommeren kan gi advarsel og formaning, eventuelt i et særskilt rettsmøte.*
- Hvis den domfelte skal følges opp av kriminalomsorgen, og kriminalomsorgen ikke var til stede da dommen ble avsagt, underretter påtalemyndigheten straks kriminalomsorgen om dommen.*

§ 49 første ledd skal lyde:

Er noen ved forskjellige dommer idømt straff uten at straffeloven § 39 tredje ledd eller § 82 er iaktatt, bringer påtalemyndigheten sakene inn for den rett som avsa den sist fellende dom, til felles avgjørelse.

§ 51 første ledd skal lyde:

Reises ny sak om et krav som er avgjort ved rettskraftig dom, skal retten avvise saken av eget tiltak. *Det samme gjelder i tilfeller som nevnt i straffeloven § 8.*

§ 51 annet ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

*Inndragningssak etter dette ledd kan bare fremmes dersom tiltalte varsles om at slik sak vil bli fremmet senest når hovedforhandlingen i straffesaken starter, før tilståelsesdom avsies eller før forelegg vedtas. Straffedommens avgjørelse av skyldspørsmålet legges uprøvd til grunn i den senere inndragningssaken i den utstrekning den er avgjørende for spørsmålet om inndragning.*

§ 61 c tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Overtredelse av taushetsplikt etter dette ledd kan straffes etter straffeloven § 209 dersom vedkommende er gjort oppmerksom på at overtredelse kan få slik følge.

Ny § 62 a skal lyde:

*Den offentlige påtalemyndighet skal påtale straffbare handlinger når ikke annet er bestemt ved lov.*

*For overtredelse av straffebed med en strafferamme på 2 år eller lavere kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale. Ved vurderingen av om allmenne hensyn foreligger, legges det blant annet vekt på overtreddelsens grovhet, hensynet til den alminnelig lovlydighet og om den fornærmede, en annen som har lidt skade ved overtredelsen, eller vedkommende berørte myndighet ønsker påtale.*

§ 65 nytt nr. 4 skal lyde:

4) *sak mot utlending som ikke er bosatt i Norge, jf. straffeloven § 5 tredje ledd.*

*Dette gjelder likevel ikke når strafforfølgning her i landet finner sted i samsvar med overenskomst med fremmed stat om overføring av straffesaker.*

§ 68 sjette ledd skal lyde:

*Anke over tingrettens avgjørelse i sak etter straffeloven § 52 første ledd bokstav a, treffes av myndighet som nevnt i lov om straffegjennomføring § 58 annet ledd. Anke over lagmannsrettens dom i sak som nevnt i første punktum, besluttet av statsadvokaten. § 310 tredje ledd gjelder tilsvarende.*

§ 69 skal lyde:

*Selv om straffeskyld anses bevist, kan påtalemyndigheten når helt særlige grunner tilsier det, unnlate å påtale handlingen.*

*Påtaleunnlatelse kan gis på vilkår av at siktede i prøvetiden ikke gjør seg skyldig i noen ny straffbar handling. Prøvetiden er 2 år fra den dag det blir besluttet å unnlate påtale, men ikke lenger enn foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak for handlingen. For siktede som var under 18 år på handlingstidspunktet, kan prøvetiden settes til 6, 12, 18 eller 24 måneder.*

*Påtaleunnlatelse kan også gis på vilkår som nevnt i straffeloven §§ 35, 36 og 37 bokstavene a til i. Gir siktedes forhold grunn til det, kan påtalemyndigheten i prøvetiden oppheve eller endre fastsatte vilkår og sette nye vilkår. Den siktede skal så vidt mulig få uttale seg om vilkårene før de fastsettes.*



§ 72 annet ledd annet punktum oppheves.

§ 76 tredje ledd annet og siste punktum oppheves. Nåværende tredje til syvende punktum blir annet til sjette punktum, hvor fjerde punktum skal lyde:

For øvrig treffes avgjørelser etter *annet* punktum av den påtalemyndighet som har påtalekompetansen.

§ 76 femte ledd skal lyde:

Ved rettsmøter i tingretten og lagmannsretten om fullbyrding av subsidiær fengselsstraff etter straffeloven § 52 *første ledd bokstav a* eller av reststraff etter prøveløslatelse etter straffegjennomføringsloven § 44 annet ledd, kan tilsatte i kriminalomsorgen møte. Møteretten gjelder også rettsmøter om fullbyrding av frihetsstraff skal utsettes etter § 459 første ledd, og saker som kriminalomsorgen har brakt inn for retten etter straffeloven § 39 *første og annet ledd*. Bestemmelser om påtalemyndighetens rettigheter og plikter gjelder tilsvarende.

Ny § 81 a skal lyde:

*Retten til å begjære påtale på statens vegne utøves av departementet, som kan gi fullmakt til annet offentlig organ eller tjenestemann for så vidt gjelder verdier eller interesser som vedkommende forvalter eller fører tilsyn med. Rammes verdier som varetas av en statlig forretningsdrivende enhet eller offentlig innretning, kan påtale begjæres av styret. Styret kan gi et styremedlem, den daglige leder eller den som er meddelt prokura, fullmakt til å begjære offentlig påtale av straffbare handlinger som er begått, eller av fremtidige straffbare handlinger av nærmere angitt slag. Dersom virksomhet som nevnt i annet punktum drives utenfor hovedsetet, kan fullmakt for så vidt gjelder denne del av virksomheten gis også til den stedlige leder for vedkommende avdeling eller del av virksomheten eller til medlem av avdelingsstyret. Departementet kan gi bestemmelser om delegasjonsadgangen og om utøving av rett til å begjære påtale etter dette ledd og kan i tvilstilfelle avgjøre hvem som har slik rett.*

*Retten til å begjære påtale på vegne av en fylkeskommune, en kommune eller en samkommune utøves av henholdsvis fylkesting, kommunestyre eller samkommunestyre. Fylkestinget kan gi fullmakt til fylkesutvalget, fylkesordføreren, fylkesrådet, faste utvalg og administrasjonssjefen. Kommunestyret kan gi fullmakt til formannskapet, ordføreren, kommunerådet, faste utvalg, kommunedelsutvalg og administrasjonssjefen. Samkommunestyret kan gi fullmakt til samkommunestyrets leder, faste utvalg og administrativ leder. Fullmakt kan bare gis for så vidt gjelder verdier eller interesser som vedkommende organ eller person forvalter eller fører tilsyn med. Første ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende. Første ledd fjerde punktum gjelder tilsvarende i tilfelle en kommune utøver virksomhet utenfor*

*kommunen, en fylkeskommune utøver virksomhet utenfor fylkeskommunen eller en samkommune utøver virksomhet utenfor samkommunen.*

§ 84 første ledd skal lyde:

Dersom det er grunn til å anta at siktede er i en tilstand som nevnt i straffeloven § 20 første ledd bokstav b til d, og har verge, har også denne partsrettigheter.

§ 96 siste ledd skal lyde:

Er det grunn til å anta at siktede er i en tilstand som nevnt i straffeloven § 20 første ledd bokstav b til d, skal han ha forsvarer på ethvert trinn av saken.

§ 98 nytt femte ledd skal lyde:

*Bestemmelsene om rett til forsvarer i paragrafen her gjelder tilsvarende i saker om pågripelse eller varetektsfengsling etter § 173 a, jf. § 184 annet ledd.*

§ 100 b skal lyde:

Når en sak om besøksforbud i eget hjem, jf. § 222 a annet ledd annet punktum, bringes inn for retten, har den som forbudet er rettet mot, rett til forsvarer. Det samme gjelder når grunnlaget for besøksforbudet er mulig overtredelse av straffeloven § 282. Reglene i § 100 og §§ 101-107 gjelder tilsvarende så langt de passer.

Første ledd gjelder tilsvarende når en sak om kontaktforbud i eget hjem, jf. straffeloven § 57 tredje ledd, bringes inn for retten.

Ny § 100 c skal lyde:

*Med mindre retten på grunnlag av sakens art og forholdene ellers finner det ubetenkelig at den domfelte er uten forsvarer, skal den oppnevne offentlig forsvarer når det er spørsmål om å fastsette eller fullbyrde ubetinget frihetsstraff i mer enn 6 måneder etter brudd på vilkårene for*

- a) straffutmålingsutsettelse, jf. straffeloven § 60 tredje ledd, jf. § 39 annet ledd,*
- b) fullbyrdingsutsettelse, jf. straffeloven § 39 annet ledd,*
- c) løslatelse på prøve fra fengselsstraff, jf. straffegjennomføringsloven § 44 annet ledd,*
- d) løslatelse på prøve fra forvaring, jf. straffeloven § 46 første ledd, eller*
- e) samfunnsstraff, jf. straffeloven § 52 første ledd bokstav a.*

*Er det aktuelt å fastsette eller fullbyrde en mildere straff, kan retten oppnevne offentlig forsvarer for den domfelte når særlige grunner taler for det.*

*Den domfelte skal ha offentlig forsvarer i saker om opphevelse eller endring av vilkår for prøveløslatelse fra forvaring etter straffeloven § 45 femte ledd. I andre saker om endring av vilkår eller forlengelse av prøvetid, jf. straffeloven §§*

*39 første ledd, 45 fjerde ledd og 60 tredje ledd, kan retten oppnevne offentlig forsvarer for den domfelte når særlige grunner taler for det.*

§ 106 a tredje ledd skal lyde:

Overtredelse av taushetsplikten etter første ledd kan straffes etter straffeloven § 209.

§ 107 a første ledd skal lyde:

Fornærmede har rett til å få oppnevnt bistandsadvokat i saker:

- a) om overtreddelse av straffeloven §§ 291, 294, 295, 296, 299, 302, 312, 314, 304, 282, 253, 257 og 168,
- b) om overtreddelse av straffeloven § 284,
- c) hvor det er grunn til å tro at fornærmede som følge av handlingen får betydelig skade på kropp eller helse.

§ 107 a fjerde ledd skal lyde:

Når en sak om besøksforbud i eget hjem, jf. § 222 a annet ledd annet punktum, eller kontaktforbud i eget hjem, jf. straffeloven § 57 tredje ledd, bringes inn for retten, har den som forbudet skal beskytte, rett til advokat. Det samme gjelder når besøksforbud på grunnlag av mulig overtreddelse av straffeloven § 282 bringes inn for retten. Reglene i kapitlet her gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 107 i tredje ledd skal lyde:

Overtredelse av taushetsplikten etter første ledd kan straffes etter straffeloven § 209.

§ 130 a første ledd skal lyde:

I saker om overtreddelse av straffeloven §§ 157, 159, 131, 133, 134, 139, 233, 232, 291, 294, 257, 274, 275, 330, 327, §§ 332 og 337 jf. 232 første og annet ledd og §§ 332 og 337 jf. 327 eller forsøk på slikt lovbrudd, eller §§ 101 til 109 eller forsøk på slikt lovbrudd, kan retten etter begjæring fra statsadvokaten ved kjennelse bestemme anonym vitneførsel når det om vitnets identitet blir kjent, kan være fare

- a) for et alvorlig lovbrudd som krenker livet, helsen eller friheten til vitnet eller til noen vitnet står i et slikt forhold til som nevnt i § 122, eller
- b) for at muligheten for et vitne til å delta skjult i etterforskningen av andre saker av den art som er nevnt foran blir vesentlig vanskeliggjort.

§ 147 a første punktum skal lyde:

I saker der det kan bli lagt ned påstand om dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 eller tvungen omsorg etter straffeloven § 63, skal påtalemyndigheten underrette den eller de rettspsykiatrisk sakkyndige om dette.

§ 157 annet ledd første punktum skal lyde:

Disse regler gjelder selv om straff ikke kan idømmes på grunn av reglene i straffeloven § 20 *første ledd*.

§ 165 annet ledd nr. 1-3 skal lyde:

1. overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62,
2. tvungen omsorg etter straffeloven § 63,
3. opprettholdelse av reaksjon som nevnt i nr. 1 og 2 etter straffeloven § 65, eller

§ 170 annet ledd skal lyde:

Brudd på taushetsplikten straffes som bestemt i straffeloven § 209.

Nytt § 171 annet ledd skal lyde:

*Det samme gjelder den som med skjellig grunn mistenkes for overtredelse av straffeloven § 323.*

Nåværende § 171 annet ledd blir tredje ledd og skal lyde:

Når det er reist sak om overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 eller tvungen omsorg etter straffeloven § 63, eller det er sannsynlig at slik sak vil bli reist, kan pågrepelse skje uansett om straff kan idømmes, såfremt vilkårene i første ledd for øvrig foreligger. Det samme gjelder når det er avsagt dom på overføring til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg.

§ 172 skal lyde:

Når noen mistenkes for

- a. *et lovbrudd* som kan medføre straff av fengsel i 10 år eller mer, eller forsøk på *et slikt lovbrudd*, eller
- b. *overtredelse av straffeloven § 272 eller § 274,*

kan han pågripes såfremt det foreligger tilståelse eller andre forhold som i særlig grad styrker mistanken, selv om vilkårene i § 171 ikke er oppfylt. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på om det er egnet til å støte allmennhetens rettsfølelse eller skape utrygghet dersom den mistenkte er på frifot.

Ny § 173 a skal lyde:

*Den som med skjellig grunn mistenkes for vilkårsbrudd som nevnt i straffeloven §§ 39 annet ledd, 46 første ledd eller 52 første ledd bokstav a, jf. straffegjennomføringsloven § 44 annet ledd annet punktum, kan pågripes når:*

- a) det er grunn til å frykte for at han vil unndra seg fullbyrdingen av straff eller andre forholdsregler,*
- b) det antas påkrevd for å hindre nye vilkårsbrudd, eller*
- c) han selv begjærer det av grunner som finnes fyldestgjørende.*

§ 184 annet ledd skal lyde:

Fengsling kan besluttes dersom vilkårene etter §§ 171, 172, 173 annet ledd eller 173 a er oppfylt og formålet ikke kan oppnås ved tiltak etter § 188. Personer under 18 år skal ikke fengsles hvis det ikke er tvingende nødvendig. Kjennelsen skal angi lovhjemmelen, kortfattet nevne hvorfor det antas å foreligge skjellig grunn til mistanke, og for øvrig gjøre rede for grunnen til fengslingen. Det skal også gå frem av kjennelsen at fengslingen ikke er et uforholdsmessig inngrep.

§ 186 a tredje ledd bokstav a annet punktum og bokstav b annet punktum oppheves. I begge bestemmelsene blir nåværende tredje punktum annet punktum.

§ 188 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Retten kan beslutte at siktede som er psykisk utviklingshemmet og antas å være utilregnelig, skal plasseres i en fagenhet for tvungen omsorg, jf. straffeloven § 63.

§ 196 første punktum skal lyde:

Ransaking etter foranstående bestemmelser kan foretas selv om mistenkte ikke kan dømmes til straff på grunn av reglene i straffeloven § 20 første ledd.

§ 199 a annet ledd oppheves.

§ 200 a første ledd skal lyde:

Når noen med skjellig grunn mistenkes for en handling eller forsøk på en handling som etter loven kan medføre straff av fengsel i 10 år eller mer, eller som rammes av straffeloven §§ 123, 125, 121, 126, 127 jf. 123, 129, 136 a, 231, 332 jf. 231, 337 jf. 231, [335 jf. 231 eller 340 jf. 231], kan retten ved kjennelse beslutte at ransaking kan settes i verk uten underretning til den mistenkte eller andre.

§ 200 a tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

I saker om overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]* kan retten beslutte at underretning kan utsettes for inntil 6 måneder om gangen eller unnlates helt.

§ 202 b første ledd skal lyde:

Når noen med skjellig grunn mistenkes for en handling eller forsøk på handling som etter loven kan medføre straff av fengsel i 5 år eller mer, eller som rammes av

straffeloven 123, 125, 121, 126, 127 jf. 123 eller 198, kan påtalemyndigheten beslutte at teknisk peileutstyr plasseres på kjøretøy, gods eller andre gjenstander for å klarlegge hvor den mistenkte eller gjenstandene befinner seg (teknisk sporing). § 196 gjelder tilsvarende.

§ 202 c første ledd skal lyde:

Når noen med skjellig grunn mistenkes for en handling eller forsøk på handling som etter loven kan medføre straff av fengsel i 10 år eller mer, eller som rammes av straffeloven §§ 123, 125, 121, 126, 127 jf. 123, 129 eller 136 a, eller som rammes av lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. § 5, kan retten ved kjennelse gi politiet tillatelse til å

- a) plassere teknisk peileutstyr i klær eller gjenstander som den mistenkte bærer på seg,
- b) plassere teknisk peileutstyr i veske eller annen håndbagasje som den mistenkte bærer med seg, eller
- c) foreta innbrudd for å plassere teknisk peileutstyr som nevnt i bestemmelsen her eller i § 202 b.

§ 202 b første ledd *annet punktum* gjelder tilsvarende.

§ 202 c sjette ledd første punktum skal lyde:

Dersom det er strengt nødvendig for etterforskningen i saken at underretning ikke gis, kan påtalemyndigheten i saker om overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]* beslutte at underretning skal utsettes eller unnlates helt.

I § 202 d første ledd skal den innledende setningen lyde:

Når noen med skjellig grunn mistenkes for overtredelse av eller forsøk på overtredelse av straffeloven §§ 131, 133, 134 eller 135, kan sjefen eller den stedfortredende sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste, eller en statsadvokat, beslutte å båndlegge formuesgoder som tilhører

§ 208 a første ledd annet punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir annet punktum.

§ 208 a annet ledd annet punktum skal lyde:

I saker om overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]* bestemmer påtalemyndigheten hvor lenge underretningen skal utsettes.

§ 210 b første ledd skal lyde:

Når noen med skjellig grunn mistenkes for en handling eller forsøk på en handling som etter loven kan medføre straff av fengsel i 5 år eller mer, eller som rammes av straffeloven §§ 123, 125, 121, 126 eller 127 jf. 123, kan retten ved kjennelse pålegge den som i fremtiden vil få besittelse av en ting som antas å ha

betydning som bevis, å utlevere tingen til politiet straks den mottas. Utleveringspålegg kan bare gis overfor noen som plikter å vitne i saken. §§ 196 og 210 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 210 c annet ledd annet punktum skal lyde:

I saker om overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]* bestemmer påtalemyndigheten hvor lenge underretningen skal utsettes.

Ny § 214 a skal lyde:

*Påtalemyndigheten kan beslutte inndratt beslaglagte gjenstander som er egnet til bruk ved kroppskrenkelse, og beslaglagte etterlikninger av våpen dersom gjenstandene kan inndras etter straffeloven §§ 69 første ledd bokstav c eller 70 første ledd annet punktum. Beslutningen skal være skriftlig og begrunnet. Når påtalemyndigheten utferdiger forelegg, begjærer saken pådømt ved tilståelsesdom eller reiser tiltale med påstand om straff, skal inndragningskravet likevel tas med i saken.*

*Eieren eller besitteren av en beslaglagt ting skal så vidt mulig gis skriftlig underretning om påtalemyndighetens beslutning om inndragning ved kopi av beslutningen, med mindre tingen er av ubetydelig verdi. Saken kan kreves forelagt for retten innen 1 måned etter at underretningen er kommet frem. Har underretning ikke vært gitt, er fristen for å kreve saken inn for retten 6 måneder fra beslaget ble foretatt. Et krav som er fremsatt etter at fristen er utløpt, kan likevel tas til følge når oversittelsen ikke bør legges den til last som har fremsatt kravet, eller når særlige omstendigheter ellers tilsier det.*

Ny § 214 b skal lyde:

*Påtalemyndigheten kan beslutte inndragning av en beslaglagt ting dersom inndragning kan skje etter straffeloven § 74 og verken eieren, lovbryteren eller besitteren er kjent. Beslutningen skal være skriftlig og begrunnet. Eieren eller besitteren kan kreve saken forelagt for retten innen 6 måneder etter at vedtak om inndragning er fattet.*

§ 216 a første ledd bokstav b skal lyde:

b) som rammes av straffeloven §§ 123, 125, 121, 126, 127 jf. 123, 129, 136 a, 231, 332 jf. 231, 337 jf. 231, [§ 335 jf. 231 eller § 340 jf. 231], eller av lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. § 5.

§ 216 a første ledd annet punktum oppheves.

§ 216 a annet ledd første punktum skal lyde:

Kommunikasjonsavlytting kan besluttes selv om straff ikke kan idømmes på grunn av bestemmelsene i straffeloven § 20 første ledd.

§ 216 b første ledd første punktum skal lyde:

Retten kan ved kjennelse gi politiet tillatelse til å foreta annen kontroll av kommunikasjonsanlegg når noen med skjellig grunn mistenkes for en handling eller forsøk på en handling

- a) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 5 år eller mer, eller *som rammes av straffeloven kapittel 21, eller*
- b) som rammes av straffeloven §§ 123, 125, 121, 126, 127 jf. 123, 231, 306, 311, 198, 332 jf. 231, 337 jf. 231, [§ 335 jf. 231, § 340 jf. 231] eller 266.

§ 216 b første ledd annet punktum skal lyde:

Reglene i § 216 a annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 216 f første ledd tredje punktum skal lyde:

Gjelder mistanken overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]*, kan tillatelsen likevel gis for inntil 8 uker om gangen dersom etterforskningens art eller andre særlige omstendigheter tilsier at fornyet prøving etter 4 uker vil være uten betydning.

§ 216 j første ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel ikke i saker om overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]*.

§ 216 m første ledd bokstav a til c skal lyde:

- a) *straffeloven §§ 131 eller 134,*
- b) *straffeloven §§ 275, 328 eller 232 annet ledd jf. 79 bokstav c, eller*
- c) *straffeloven §§ 275 jf. 157 eller 275 jf. 159.*

§ 216 m annet ledd første punktum skal lyde:

Romavlytting kan besluttet selv om straff ikke kan idømmes på grunn av bestemmelsene i straffeloven § 20 *første ledd*.

§ 216 n skal lyde:

Påtalemyndigheten skal sørge for at opptak, opplysninger eller notater som er foretatt, registrert eller nedtegnet i forbindelse med elektronisk kontroll av domfelte, jf. straffeloven § 57 *første ledd*, snarest mulig blir tilintetgjort i den utstrekning de er uten betydning for forebyggelsen eller etterforskningen av straffbare forhold.

§ 222 a femte ledd femte punktum skal lyde:

Den et forbud er rettet mot, skal også gjøres kjent med følgene av å bryte forbudet, jf. straffeloven § 168.



§ 222 d første og annet ledd skal lyde:

Retten kan ved kjennelse gi politiet tillatelse til som ledd i etterforsking å nytte tvangsmidler som nevnt i kapittel 15, 15 a, 16, 16 a og 16 b når det er rimelig grunn til å tro at noen kommer til å begå en handling som rammes av

- a) straffeloven §§ 131 eller 134,
- b) straffeloven §§ 275, 328 eller 232 annet ledd jf. 79 bokstav c, eller
- c) straffeloven §§ 275 jf. 157 eller 275 jf. 159.

Politiets sikkerhetstjeneste kan også gis slik tillatelse når det er grunn til å tro at noen kommer til å begå en handling som rammes av

- a) straffeloven §§ 111, 119, 123, 126, 113, 115, 117, 129, 136 a, 133, 135 eller 142,
- b) lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. § 5,
- c) straffeloven §§ 355, 358, 356, 139, 140, 194, 240, 242, 239, 238, 192, 241 eller 357 og som begås med sabotasjehensikt, eller
- d) straffeloven §§ 251, 253, 254, 263, 273 eller 275 og som retter seg mot medlemmer av Kongehuset, Stortinget, regjeringen, Høyesterett eller representanter for tilsvarende organer i andre stater.

§ 222 d tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Politiets sikkerhetstjeneste kan bare gis tillatelse til å romavlytte, jf. § 216 m, når det er grunn til å tro at noen kommer til å begå en handling som rammes av straffeloven §§ 123, 125, 121, 126, 131, 133, 134 eller 142.

§ 229 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 234 annet ledd første punktum skal lyde:

Avhør av vitne under 16 år i *sedelighetssaker* bør fortrinnsvis begjæres foretatt etter reglene i § 239.

§ 236 første punktum skal lyde:

Første gang fornærmede bli avhørt, skal han spørres om *sitt syn på om lovbruddet bør påtales*.

§§ 70 første ledd og 464 endres slik at uttrykket «forbrytelser eller forseelser» erstattes med «lovbrudd».

§ 238 første ledd skal lyde:

Forklaringer under etterforsking av *lovbrudd* i sjøfartsforhold og av straffbare handlinger foretatt om bord i norsk skip, kan i utlandet avgis for vedkommende norske konsulrett, jf. domstolsloven § 51.

§ 239 første ledd første punktum skal lyde:

Ved avhør av et vitne under 16 år eller et vitne med psykisk utviklingshemming eller tilsvarende funksjonssvikt i *en sedelighetssak*, skal

dommeren ta imot forklaringen utenfor rettsmøte, når han finner det ønskelig av hensyn til vitnet eller av andre grunner.

§ 242 a første ledd bokstav a skal lyde:

a) *et alvorlig lovbrudd* mot noens liv, helse eller frihet,

§ 248 annet ledd oppheves. Nåværende tredje til sjette ledd blir annet til femte ledd.

§ 251 første ledd skal lyde:

Er det grunn til å anta at siktede er i en tilstand som nevnt i straffeloven § 20 *første ledd bokstav b til d* og innkalling til hovedforhandling blir unnlatt etter reglene i § 84 annet ledd, kan det bare fremmes sak om overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62, tvungen omsorg etter straffeloven § 63 eller om inndragning.

§ 255 skal lyde:

Finner påtalemyndigheten at en sak bør avgjøres med bot, *inndragning eller rettighetstap*, kan den utferdige forelegg i stedet for å reise tiltale. Reaksjoner som nevnt i § 2 nr. 4 kan også avgjøres ved forelegg og kan også ilegges sammen med reaksjoner som nevnt i første punktum.

*Rettighetstap som avgjøres ved forelegg, kan bare gjelde for inntil 3 år og kan ikke gjelde tap av stilling, retten til å inneha stilling eller tap av retten til å utøve næringsvirksomhet, med unntak for binæring.*

§ 256 første ledd nr. 4 og nytt annet ledd skal lyde:

4. fastsetting av den *bot* og i tilfelle den inndragning og *det rettighetstap* som kreves,

*Dersom den siktede har vært berøvet friheten i anledning av saken, og det ved fastsettingen av boten ikke er gitt fullt fradrag for frihetsberøvelsen, jf. straffeloven § 83 annet ledd, skal det anmerkes i forelegget hvor mange dager som har kommet til fradrag.*

Nåværende annet ledd blir tredje ledd.

§ 273 oppheves.

§ 275 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) var under 18 år da *lovbruddet* ble begått, eller

§§ 276 fjerde ledd annet punktum oppheves.

§ 292 a første ledd bokstav a skal lyde:

a) *et alvorlig lovbrudd* mot noens liv, helse eller frihet,

§ 295 oppheves.

§ 298 første ledd første punktum skal lyde:

I *sedelighetssak* skal opplesing, videoopptak eller lydopptak av en forklaring som et vitne under 16 år har gitt for en domstol eller etter reglene i § 239, tre i stedet for personlig avhør, når ikke retten av særlige grunner finner at vitnet bør gi forklaring under hovedforhandlingen.

§ 314 første ledd nr. 1 skal lyde:

- 1) den dom som angripes, om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte tiltaleposter, og om den omfatter avgjørelse om *inndragning*,

§ 315 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 321 første ledd siste punktum skal lyde:

Samtykke er likevel ikke nødvendig når siktede er et foretak, jf. straffeloven *kapittel 4*.

§ 321 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 332 første ledd annet punktum oppheves. Nåværende tredje til femte punktum blir annet til fjerde punktum.

§ 332 tredje ledd skal lyde:

Paragrafen her gjelder ikke for saker som etter kapittel 24 skal behandles med lagrette, og heller ikke for anke over saker som nevnt i straffeloven § 52 *første ledd bokstav a*.

§ 333 første ledd annet punktum oppheves.

§ 333 sjette ledd skal lyde:

Paragrafen her gjelder ikke for anke over saker som nevnt i straffeloven § 52 *første ledd bokstav a*.

§ 352 annet ledd nr. 1 skal lyde:

- 1) i saker om overtredelse av straffeloven *kapittel 17 [eller § 184]*,

§ 352 tredje ledd skal lyde:

Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av anvendelsen av straffeloven § 79 *bokstav c* kommer ikke i betraktning.

§ 353 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 353 annet ledd nr. 1 annet punktum skal lyde:

Omfatter ankesaken spørsmål om overtredelse av straffeloven *kapittel 17, [§ 184], § 121 eller lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste § 18 a, jf. § 31 fjerde ledd [og §§ X og X ]* skal likevel hele saken behandles med meddommere.

§ 391 nr. 3 annet punktum skal lyde:

I sak hvor det ikke er idømt frihetsstraff, overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62, tvungen omsorg etter straffeloven § 63 eller rettighetstap, kan det ikke påberopes nye opplysninger eller bevis som vedkommende burde gjort gjeldende på et tidligere tidspunkt.

§ 398 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Når det er strengt nødvendig for å unngå fare for *et alvorlig lovbrudd* mot noens liv, helse eller frihet, kan kommisjonen nekte domfelte og forsvareren innsyn i opplysninger.

§ 402 annet ledd oppheves.

§ 403 første ledd skal lyde:

Sak etter § 402 nr. 1 eller 2 må reises senest 6 måneder etter at den fornærmede er kommet til kunnskap om den straffbare handling og om hvem som har foretatt den.

§ 406 første ledd første punktum skal lyde:

Har påtalemyndigheten besluttet å frafalle en reist påtale for straffbar handling som nevnt i § 402 nr. 2 eller 3, kan fornærmede overta forfølgningen og tre i påtalemyndighetens sted slik saken står.

§ 406 annet ledd skal lyde:

Frafaller påtalemyndigheten saken etter at hovedforhandling har begynt, kan fornærmede ikke overta *forfølgningen*.

§ 407 oppheves.

§ 409 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd og skal lyde:

Er fornærmede under 18 år, helt eller delvis fratatt den rettslige handleevnen, antas å være i en tilstand som nevnt i straffeloven § 20 *første ledd bokstav b til d*, eller er han død, gjelder reglene i § 93 g.

§ 423 første punktum skal lyde:

Når saksøkte anker *dommen*, overtar påtalemyndigheten forfølgningen og sørger for at ankeerklæringen blir forkynt for saksøkeren.

§ 424 oppheves.

§ 425 skal lyde:

§ 425 Når en anke over dom er avvist etter § 422 gjelder reglene i § 420 tilsvarende.

§ 436 første ledd første punktum skal lyde:

Blir siktede *dømt i offentlig sak*, bør siktede i regelen pålegges å erstatte staten nødvendige omkostninger ved saken.

§ 440 annet ledd første punktum skal lyde:

Blir saksøkte dømt i *privat sak*, kan han ilegges saksomkostninger til staten etter reglene for offentlig sak.

§ 453 annet ledd skal lyde:

Bruk av rettsmidler mot avgjørelse om *inndragning* er ikke til hinder for fullbyrding av dommen for øvrig.

§ 455 første ledd fjerde punktum skal lyde:

For dom som beslutter å fullbyrde subsidiær fengselsstraff etter straffeloven § 52 *første ledd bokstav a*, treffes vedtak om fullbyrding av *myndighet som nevnt i lov om straffegjennomføring § 58 annet ledd*.

§ 456 annet ledd første punktum skal lyde:

Bot som ikke betales eller lar seg inndrive ved lønnstrekk eller annen tvangsfullbyrding, skal fullbyrdes ved soning av den subsidiære fengselsstraffen *når den botlagte har evne til å betale boten eller allmenne hensyn tilsier det*.

§ 480 skal lyde:

I saker som gjelder *ovetredelse* av militær straffelov § 34 jf § 95 eller § 35 jf § 96 og hvor tiltalte ikke er til stede, kan hovedforhandling i krig fremmes etter reglene i § 281 uten hensyn til den straff som vil bli påstått idømt, eller etter § 336 andre ledd uten hensyn til den straff som er idømt.

86. I lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt skal § 56 lyde:

§ 56 (strafferegler)

Med bøter eller fengsel inntil 1 år straffes den som overtrer regler gitt i eller i medhold av denne lov dersom ikke forholdet rammes av strengere straffebud. Under særlig skjerpende omstendigheter kan fengsel inntil 2 år anvendes. Uaktsom overtredelse er straffbar.

*Den som krenker en annens rett ved å jage, sette fangstredskaper for, fange eller drepe dyr som ikke er i noens eie, straffes med bøter. Forsøk er straffbart.*

Gjelder overtredelsen også naturmangfoldloven, skal straffebestemmelsen i naturmangfoldloven § 75 anvendes.

87. I lov 12. juni 1981 nr. 68 om forbud mot profesjonell boksing gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Den som *deltar* i konkurranse, oppvisning eller treningskamp i profesjonell boksing her i riket, straffes med bøter eller fengsel inntil tre måneder.

§ 2 skal lyde:

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder straffes også den som

1. *arrangerer*, gir økonomisk støtte til eller stiller lokale til rådighet for boksekamp som nevnt i § 1.
2. i egenskap av manager inngår avtale om boksekamp som nevnt i § 1.
3. gjør tjeneste som dommer eller sekundant ved boksekamp som nevnt i § 1.

88. I lov 17. desember 1982 nr. 84 om sikre containere skal § 9 nytt annet punktum lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

89. I lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. gjøres følgende endringer:

Ny § 15 a skal lyde:

§ 15 a *Avskjed av embetsmann.*

*En embetsmann kan avskjediges ved dom når vedkommende viser seg å være varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste eller når vedkommende ikke har de nødvendige eller gyldig foreskrevne betingelser for å inneha embetet.*

*Krav om avskjed etter denne paragraf gjøres gjeldende ved søksmål, jf. likevel regelen i straffeprosessloven § 3 annet ledd.*

*Påstand om avskjed etter denne bestemmelsen og om tjenestens tap som straff, kan avgjøres i samme sak.*

§ 16 nr. 2 annet punktum skal lyde:

Men er det reist tiltale for atferd som kan begrunne avskjed etter § 15, eller kan medføre tjenestens tap som straff, eller er det reist sivilt søksmål til fradømmelse *av embetet etter § 15 a*, kan suspensjonen forlenges med inntil seks måneder om gangen til saken er endelig avgjort.

90. I lov 8. juni 1984 nr. 55 om linjekonferanser m.v. gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd annet punktum og annet ledd oppheves.

91. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs gjøres følgende endringer:

§ 49 nr. 2 annet punktum skal lyde:

Er skyldneren en sammenslutning eller en stiftelse, kan stadfestelse nektes dersom forretningsfører eller styremedlem i det nevnte tidsrom har gjort seg skyldig i *slike straffbare forhold* til skyldnerens fordel eller på skyldnerens vegne.

§ 143 annet ledd annet punktum skal lyde:

Etter begjæring fra påtalemyndigheten kan retten bestemme at virkningene av kjennelsen skal forlenges inntil rettskraftig dom foreligger i straffesak hvor påtalemyndigheten har nedlagt eller overveier å nedlegge påstand om rettighetstap etter straffeloven § 56.

§ 143 a første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt opptrer i strid med kjennelse etter § 143, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

§ 160 annet ledd skal lyde:

Overtredelse av taushetsplikten straffes som bestemt i straffeloven § 209.

92. I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak skal § 10-4 nytt tredje punktum lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

93. I lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. gjøres følgende endringer:

§ 6-1 første til tredje ledd skal lyde:

Den som *bruker* foretaksnavn som er vernet etter §§ 3-2 og 3-3 i strid med annens *rett*, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Dersom det foreligger særlig skjerpende omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på den skade som er påført

rettighetshaveren, herunder skade på rettighetshaverens kommersielle omdømme, den vinning som krenkeren har oppnådd og omfanget av krenkelsen for øvrig.

*For overtredelse av denne bestemmelsen kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

§ 6-2 skal lyde:

Den som bruker foretaksnavn i strid med denne lov straffes med bøter eller med fengsel inntil tre måneder, for så vidt ikke strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse. *Medvirkning straffes ikke.*

94. I lov 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon skal § 16 b annet ledd første punktum lyde:

Den som overtrer forbudet i første ledd straffes med bøter eller fengsel inntil tre måneder.

95. I lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring skal § 1 sjette ledd nytt annet punktum lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

96. I lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd annet punktum skal lyde:

Løyvet kan nektast eller trekkjast attende dersom løyvehavaren bryt reglar i denne lova eller i forskrifter til denne lova, straffelova §§ 317, 311 eller § 236 eller bryt vilkår som er sette ved tildeling av løyvet.

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Medietilsynet må ikkje godkjenne for framsyning i næring bilete som tilsynet meiner strir mot § 13a eller straffelova § 311 eller § 236.

§ 7 annet ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Eit videogram som Medietilsynet meiner er i strid med reglane i straffelova §§ 317, 311 eller § 236 kan ikkje registrerast. Det same gjeld videogram som er funne rettsstridig ved dom, vedteke førelegg eller som etter avgjerd av påtalemakta eller tingretten skal inndragast eller sperrast fordi det er eller kan vere i strid med reglane i straffelova §§ 317, 311 eller § 236.

§ 13 nytt annet punktum skal lyde:

*Medverknad blir ikkje straffa.*

§ 13 a første ledd nytt siste punktum skal lyde:

*Medverknad blir ikkje straffa.*

§ 14 første ledd første punktum skal lyde:



Ansvarleg leiar for eit distributørfirma kan straffast med bot eller fengsel opptil tre månader om han i næring omset videogram som han kunne straffast for etter §§ 317, 311 eller § 236 i straffelova om han hadde kjent til innhaldet.

§ 14 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:  
*Medverknad blir ikkje straffa.*

§ 15 skal lyde:

**§ 15 Ulovleg omsetning**

Den som driv omsetning av film eller videogram som er sperra eller inndrege som stridande mot §§ 317, 311 eller § 236 i straffelova for mindre enn 15 år sidan, kan straffast med bot eller fengsel opptil tre månader. Medverknad blir ikkje straffa.

§ 16 første ledd skal lyde:

Ein film eller eit videogram som heilt eller delvis er i strid med §§ 317, 311 eller § 236 i straffelova, kan ved dom inndragast utan omsyn til om nokon kan straffast.

**97. I lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister** skal § 11 lyde:

**§ 11 Straff.**

Den som forsettlig *eller grovt uaktsomt vesentlig* overtrer bestemmelsene i § 4 *eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsene*, eller plikten til å framlegge dokumentasjon som nevnt i § 9 annet ledd, straffes med bøter. *Medvirkning straffes ikke.*

*Ved vurderingen av om en overtredelse av første ledd er vesentlig, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger og graden av utvist skyld.*

**98. I lov 12. juni 1987 nr. 57 om forbud mot fallskjermhopping m.v. innenfor visse fjellområder** skal § 3 lyde:

Den som overtrer forskrifter gitt i medhold av § 2, straffes med bøter.

**99. I lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v.** gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan bestemme at varer og teknologi som kan være av betydning for andre lands utvikling, produksjon eller anvendelse av produkter til militært bruk eller som direkte kan tjene til å utvikle et lands militære evne, samt varer og teknologi som kan benyttes til å utøve terrorhandlinger, jf. straffeloven § 131, ikke må utføres fra norsk tollområde uten særskilt tillatelse.

§ 5 første ledd innledningsvis og nr. 1, 2 og 4 skal lyde:

Dersom forholdet ikke rammes av strengere straffebud, straffes med bøter eller med fengsel inntil fem år eller med begge deler den *som*:

1. *utfører varer, teknologi eller tjenester i strid med denne lov eller forskrift som er gitt i medhold av den, eller*
2. *overtrer noe vilkår som er satt i medhold av denne lov, eller*
4. *på annen måte overtrer bestemmelser som er gitt i eller i medhold av denne lov.*

§ 5 annet ledd oppheves.

Nåværende § 5 tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Uaktsom overtredelse som nevnt i første *ledd*, straffes med bøter eller fengsel inntil to år.

**100. I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndriving av forfalte pengekrav** gjøres følgende endringer:

§ 32 første ledd innledningsvis skal lyde:

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder, eller begge deler, straffes den *som overtrer*

§ 32 annet ledd skal lyde:

Den som uaktsomt *overtrer første ledd*, straffes med bøter.

**101. I lov 20. mai 1988 nr. 32 om militær disiplinærmyndighet** skal § 10 første ledd lyde:

Er et anmeldt forhold straffbart etter borgerlig lov og undergitt offentlig påtale, eller begjæres påtale av *allmenne hensyn*, eller er det annen grunn til å regne med at straffesak vil bli reist, bør refselse bare brukes dersom spesielle forhold gjør en forføyning nødvendig.

**102. I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner** skal § 5-1 lyde:

§ 5-1 *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller bestemmelse eller pålegg gitt med hjemmel i *loven*, straffes med bøter, eller under særlig skjerpende omstendigheter med fengsel i inntil 1 år, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

103. I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-8 tredje ledd skal lyde:

En bevilling kan også inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, eller dersom det ved skjenkestedet skjer gjentatt diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven § 186.

§ 10-1 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer bestemmelser* gitt i eller i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

§ 10-1 tredje ledd skal lyde:

*Overtredelse* av §§ 2-1, 3-1, 8-1, 8-2 og 8-3 som gjelder et meget betydelig kvantum alkoholholdig drikk, *straffes etter straffeloven § 233.*

§ 10-1 nytt femte ledd skal lyde:

*Forsøk straffes på samme måte.*

Nåværende femte og sjette ledd oppheves.

§ 10-3 skal lyde:

§ 10-3 *Tilintetgjøring av alkoholholdig drikk m.v.*

Dersom vilkårene for inndragning etter straffeloven er oppfylt, kan påtalemyndigheten beslutte *at brennevin* og gjærende eller gjæret udestillert væske, tilintetgjøres. Det samme gjelder annen alkoholholdig drikk når den er skjenket i glass eller finnes i åpnet beholder. *Beslutning om inndragning av lovlig tilvirket brennevin skal være skriftlig og begrunnet. Eierne eller besitteren skal så vidt mulig underrettes om påtalemyndighetens beslutning ved kopi av beslutningen og kan kreve saken forelagt for retten innen 1 måned etter at beslaget ble foretatt.*

104. I lov 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå skal § 5-1 lyde:

§ 5-1 *Straff.*

(1) *Overtredelse* av § 2-2 eller vedtak med hjemmel i § 2-2 om oppgaveplikt, av § 2-5 om bruk av opplysninger eller av § 2-6 om offentliggjøring av opplysninger, kan straffes med bøter, med mindre overtredelsen faller inn under strengere straffebestemmelser.

(2) Brudd på taushetsplikt eller på vilkår etter § 2-5 kan straffes etter straffeloven § 209.

105. I lov 16. juni 1989 nr. 59 om lostjenesten m.v. skal § 22 første ledd lyde:

Med bøter straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av lovens *kapittel III*.

106. I lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer skal § 9 annet punktum lyde:

På samme måte *straffes forsøk*.

107. I lov 15. juni 1990 nr. 27 om vern av kretsmønstre for integrerte kretser skal § 9 lyde:

#### § 9 *Straff*

Den som *begår* inngrep i en kretsmønsterrett, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Dersom det foreligger særlig skjerpende omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på den skade som er påført rettighetshaveren, herunder skade på rettighetshaverens kommersielle omdømme, den vinning som inngriperen har oppnådd, og omfanget av inngrepet for øvrig.

*For overtredelse av denne bestemmelsen kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

108. I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. skal § 10-5 første og annet ledd lyde:

Den som *overtrer* denne lov eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år eller begge *deler*.

Den som uaktsomt overtrer bestemmelse som nevnt i første *ledd*, *straffes* med bøter eller fengsel inntil tre måneder eller begge *deler*.

109. I lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO<sub>2</sub> i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen gjøres følgende endring:

§ 7 annet punktum oppheves.

110. I lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd skal § 10 første ledd siste punktum lyde:

Brudd på taushetsplikten straffes etter straffeloven § 209.

111. I lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte skal § 5 annet ledd lyde:

Fullbyrding i Norge av en utenlandsk straffereaksjon mot en utilregnelig person kan bare skje etter dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 eller til tvungen omsorg etter straffeloven § 63.

112. I lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak skal § 58 lyde:

§ 58 *Straffeansvar*

Styremedlem, medlem av bedriftsforsamlingen eller administrerende direktør som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, straffes med bøter eller under skjerpende forhold med fengsel inntil tre måneder.

113. I lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. skal § 49 lyde:

§ 49 *Straff.*

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer bestemmelser* gitt i eller i medhold av denne lov eller opprettholdt ved loven eller vilkår fastsatt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år dersom forholdet ikke rammes av et strengere straffebud. Under særdeles skjerpende omstendigheter kan fengsel i inntil 2 år anvendes.

Det foreligger uaktsomhet når den som fisker etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjønnet at det i forhold til redskapets art og fiskeeffekt, tidspunktet for fisket og området det fiskes i og mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen, var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. Det regnes også som uaktsomt å fortsette fisket når fangsten viser seg å inneholde en ikke helt ubetydelig mengde anadrome laksefisk.

*Den som krenker en annens rett ved å fiske, straffes med bøter. Forsøk er straffbart.*

Gjelder overtredelsen også naturmangfoldloven, skal straffebestemmelsen i naturmangfoldloven § 75 anvendes.

114. I lov 29. mai 1992 nr. 50 om inspeksjoner i samsvar med Avtalen om konvensjonelle styrker i Europa (CFE-avtalen) og om immunitet og privilegier for inspektørene m.fl. gjøres følgende endring:

§ 4 annet punktum oppheves.

115. I lov 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenninger skal § 9-3 første ledd nytt annet punktum lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

116. I lov 19. juni 1992 nr. 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningene skal § 4-9 første ledd nytt annet punktum lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

117. I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

§ 4-23 annet ledd første punktum skal lyde:

Den som overtrer forbudet i første ledd, straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

§ 4-29 første ledd første punktum skal lyde:

Ved fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel, jf. straffeloven § 257, kan barnet uten samtykke plasseres i institusjon, jf. §§ 5-1 og 5-8.

§ 6-7 første ledd annet punktum skal lyde:

Overtredelse straffes etter straffeloven § 209.

118. I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. skal § 16 første og annet ledd lyde:

Brudd på bestemmelsene i denne loven blir straffet med bøter eller med fengsel inntil tre måneder.

På samme måten blir den straffet som bryter bestemmelser som er gitt med hjemmel i loven.

119. I lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner skal § 15 nr. 3 lyde:

3. Dersom det blir utferdiget siktelse eller reist tiltale mot en folkevalgt for et straffbart forhold som nevnt i straffeloven §§ 151 til 154, 170 bokstav b, 171 til 174, 208, 353, kapittel 27, 30 eller 32, og forholdet ifølge siktelsen eller tiltalen knytter seg til utøving av verv eller tjeneste for kommunen eller fylkeskommunen, kan kommunestyret eller fylkestinget selv vedta å suspendere vedkommende fra vervet inntil saken er rettskraftig avgjort. For forhold som nevnt i straffeloven §§ 151 til 154 gjelder ikke vilkåret om at siktelsen eller tiltalen skal knytte seg til utøving av verv eller tjeneste for kommunen eller fylkeskommunen.

120. I lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv skal § 22 lyde:

§ 22 *Straff.*

Den som *handlar* i strid med føresegner gjevne i eller i medhald av denne lova, kan straffast med bøter.

121. I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester gjøres følgende endringer:

§ 4-5 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) sender program som norsk rett har funnet stridende mot straffeloven § 185, eller

§ 10-1 første ledd siste punktum oppheves.

§ 10-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

*Overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av kapittel 9, jf. § 10-1 første ledd, kan straffes uten hinder av de begrensninger som følger av straffeloven §§ 4-8 og straffeprosessloven § 65 nr. 4.*

§ 10-1 fjerde ledd oppheves.

122. I **lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl** skal § 7 lyde:

*Den som overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov straffes med bøter eller med fengsel inntil tre måneder.*

123. I **lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v.** gjøres følgende endringer:

§ 24 a første ledd første punktum skal lyde:

*Det er forbudt uten lovlig adkomst å erverve, besitte eller bruke stoff som etter forskrift med hjemmel i straffeloven § 234 første ledd er regnet som dopingmidler.*

§ 31 fjerde ledd første punktum oppheves.

§ 32 nytt første ledd skal lyde:

*Dersom vilkårene for inndragning etter straffeloven er oppfylt, kan påtalemyndigheten beslutte at beslaglagte stoffer som er oppført på narkotikalistens inndras. Beslutningen skal være skriftlig og begrunnet. Eieren eller besitteren skal så vidt mulig underrettes om påtalemyndighetens beslutning og kan kreve saken forelagt for retten innen 1 måned etter at beslaget ble foretatt.*

Nåværende første og annet ledd blir annet og tredje ledd.

124. I **lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett** gjøres følgende endringer:

§ 4 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

*Brudd på opplysningsplikten etter annet punktum er straffbart så langt det følger av straffeloven § 221, men opplysningsplikten berører ikke behandlingen av søknaden eller gyldigheten av planteforedlerretten.*

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Straff*

*Den som begår inngrep i en planteforedlerrett, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.*

*Dersom det foreligger særlig skjerpende omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på den skade som er påført rettighetshaveren, herunder skade på rettighetshaverens kommersielle omdømme, den vinning som inngriperen har oppnådd, og omfanget av inngrepet for øvrig.*

Den som overtrer reglene om anvendelse av sortsnavn i § 20, straffes med bøter.

*Ved overtredelse av denne bestemmelsen kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

**125. I lov 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer m.m. gjøres følgende endring:**

§ 25 tredje ledd oppheves.

**126. I lov 11. juni 1993 nr. 66 om pristiltak gjøres følgende endring:**

§ 4 første ledd bokstav d oppheves.

**127. I lov 11. juni 1993 nr. 73 om prisregulering ved import av fisk og fiskevarer m.v. skal § 4 annet punktum lyde:**

På samme måte *straffes forsøk*.

**128. I lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. gjøres følgende endringer:**

§ 22 første ledd skal lyde:

Den som uaktsomt eller forsettlig overtrer bestemmelse eller vilkår som er gitt i eller med hjemmel i *loven*, *straffes* med bøter dersom forholdet ikke går inn under strengere straffebestemmelse.

§ 22 annet ledd annet punktum oppheves.

**129. I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:**

§ 1-2 fjerde ledd skal lyde:

Med hensyn til straffebestemmelsernes anvendelse på handlinger foretatt utenfor norsk område gjelder reglene i *straffeloven §§ 5 til 8*, jf. nærværende lovs § 15-2 annet ledd.

§ 5-6 første ledd skal lyde:

Luftfartsmyndigheten kan tilbakekalle norsk sertifikat for bestemt tid, inntil videre eller for resten av gyldighetstiden, dersom innehaveren i eller utenfor tjeneste gjør seg skyldig i *lovbrudd* av betydning for denne eller om han ellers ikke fyller vilkårene for å gjøre den tjeneste sertifikatet gjelder.

§ 14-12 første punktum skal lyde:

Den som *gjør tjeneste* ombord i strid med bestemmelsene i § 6-11 eller § 6-12, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

§ 14-12 nytt tredje punktum skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke*.



§ 14-22 annet punktum oppheves.

§ 14-25 annet ledd oppheves.

§ 14-32 oppheves.

§ 15-2 annet ledd skal lyde:

For så vidt angår overtredelser av vedkommende bestemmelser, regnes et slikt fartøy som norsk etter straffelovens § 4.

**130. I lov 6. mai 1994 nr. 10 om gjennomføring av Konvensjonen om forbod mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen samt øydelegging av dei** gjøres følgende endringer:

§ 5 første punktum skal lyde:

Den som bryt denne lova eller føresegner som er gjevne med heimel i lova, vert straffa med *bot* eller fengsel i opptil fem år *dersom handlinga ikkje vert ramma av strengare strafføresegner som til dømes straffelova §§ 107 og 142.*

§ 5 tredje punktum oppheves.

**131. I lov 24. juni 1994 nr. 38 om gjennomføring i norsk rett av De forente nasjoners sikkerhetsråds vedtak om å opprette internasjonale domstoler for forbrytelser i det tidligere Jugoslavia og Rwanda** gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Straffeprosessloven § 65 nr. 4 gjelder ikke for strafforfølgning av handlinger som er omfattet av Domstolens myndighetsområde.

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Straff for falsk forklaring*

Om straffansvar for falsk forklaring for Domstolen gjelder straffeloven § 221 tilsvarende.

**132. I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten** gjøres følgende endringer:

§ 143 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 144 tredje ledd annet punktum oppheves.

Nytt avsnitt II i kapittel 20 skal lyde:

Avsnitt II Straff

Ny § 506 skal lyde:

§ 506 *Straff*

*Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt på vesentlig måte*

- a) overtrer § 9 om kjenningssignal og merking eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsen
- b) overtrer bestemmelser i kapittel 2 om registrering eller forskrifter gitt i medhold av kapitlet.
- c) uberettiget fører et norsk flagg eller på annen måte utgir skipet for å være norsk, eller i norsk farvann uberettiget fører noe flagg eller på annen måte utgir skipet for å ha en annen enn sin virkelige nasjonalitet.

*Med bøter eller fengsel inntil 1 år straffes en skipsfører eller vakthavende styrmann som overtrer plikten i § 135 første eller annet ledd om å iverksette alle nødvendige tiltak ved havsnød eller annen fare og ikke uten særlig grunn forlate eller oppgi skipet så lenge det er rimelig utsikter til berging, med mindre det er betydelig fare for vedkommendes eget liv.*

*Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes andre som har sitt arbeid om bord såfremt de uten særlig grunn og uten tillatelse av skipsføreren forlater skipet i havsnød eller annen fare så lenge skipsføreren er ombord.*

*Med bøter eller fengsel inntil 3 år straffes en skipsfører eller vakthavende styrmann som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer plikten i § 164 første punktum til å yte nødvendig hjelp når det kan skje uten særlig fare for eget skip eller personer om bord der, men inntil 6 år såfremt unnlatelsen har hatt døden eller betydelig skade på legeme eller helse til følge.*

*Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer plikten i §§ 186 eller 197 eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsene, om å ha forsikring eller annen sikkerhet samt gyldige sertifikater.*

*Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder straffes den som unnlater å oppfylle meldeplikten i § 475 første ledd eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsen. På samme måte straffes den som på vesentlig måte unnlater å fremlegge dokumentasjon i samsvar med § 477 annet ledd, eller å etterkomme krav fra undersøkelsesmyndigheten etter § 479 første ledd, eller som fjerner gjenstander i strid med § 478.*

*Ved vurderingen av om en overtredelse av første ledd er vesentlig, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger og graden av utvist skyld.*

**133. I lov 5. august 1994 nr 55 om vern mot smittsomme sykdommer skal § 8-1 lyde:**

#### **§ 8-1 Straff**

*Med unntak av overtredelse av plikter etter § 5-1 eller plikter som omfattes av helsepersonellovgivningen, straffes forsettlig eller uaktsom overtredelse av loven her eller vedtak gitt med hjemmel i loven med bot eller fengsel inntil 2 år. Dersom*

*overtredelsen har tap av menneskeliv eller betydelig skade på kropp eller helse som følge, er straffen bot eller fengsel inntil 4 år.*

134. I **lov 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr** skal § 13 lyde:

§ 13 *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer bestemmelser* eller pålegg gitt i eller i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder, eller under særlig skjerpende omstendigheter med bøter eller fengsel inntil 2 år.

135. I **lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v.** gjøres følgende endringer:

§ 17 første ledd annet og tredje punktum oppheves.

§ 17 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

136. I **lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred** gjøres følgende endring:

§ 6 annet ledd oppheves.

137. I **lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord** skal § 21 nytt annet punktum lyde:  
*Medverknad blir ikkje straffa.*

138. I **lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet** gjøres følgende endringer:

§ 7 a tredje ledd skal lyde:

Med våpen menes i denne paragrafen våpen og andre gjenstander som omfattes av våpenlovgivningen, kniv eller lignende skarpt redskap som det er forbudt å bære på offentlig sted, jf. straffeloven § 189, og andre farlige gjenstander som kan tas i forvaring etter politiloven § 7.

§ 17 b første ledd nr. 1 skal lyde:

1. overtredelser av straffeloven *kapittel 17 og § 184 og sikkerhetsloven*,

§ 17 b første ledd nr. 5 skal lyde:

5. sabotasje og politisk motivert vold eller tvang, eller overtredelser av straffeloven §§ 131 til 136 a. Åpen etterforsking i slike saker foretas likevel av det øvrige politi, med mindre annet bestemmes av overordnet påtalemyndighet.

§ 17 d første ledd bokstav a til c skal lyde:

a) straffeloven §§ 131, 133 og 134,

b) straffeloven §§ 121 til 126 eller

c) straffeloven §§ 251, 253, 254, 256, 263, 273, 274 eller 275 og som retter seg mot medlemmer av Kongehuset, Stortinget, regjeringen, Høyesterett eller representanter for tilsvarende organer i andre stater.

§ 17 f annet ledd bokstav c skal lyde:

c) som bevis for en terrorhandling, jf. straffeloven § 131, 133 og 134,

§ 30 avslutningsvis skal lyde:

*hvis ikke forholdet går inn under en strengere straffebestemmelse.*

139. I lov 25. august 1995 nr. 57 om pakkereiser og reisegaranti skal § 11-7 lyde:

**§ 11-7 Straffebestemmelser**

Med bøter eller med fengsel i inntil tre måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer § 3-1* og bestemmelsene i dette kapittel eller bestemmelser gitt i medhold av § 11-6.

140. I lov 22. desember 1995 nr. 85 om europeiske økonomiske foretaksgrupper ved gjennomføring av EØS-avtalens vedlegg XXII nr. 10 (rådsforordning (EØF) nr. 2137/85) skal § 4 første ledd nr. 2 og 3 lyde:

2. når forretningsfører ikke lenger oppfyller vilkårene i § 3 eller vedkommende er ilagt dom på rettighetstap, jf. straffeloven § 56 første ledd bokstav b,
3. når det inntreer slik hindring som nevnt i konkursloven § 142 for en deltaker, eller en deltaker blir ilagt dom på rettighetstap, jf. straffeloven § 56 første ledd bokstav b, og vedkommende ikke trer ut av foretaksgruppen.

141. I lov 22. mars 1996 nr. 16 om regulering av byggje- og anleggsverksemd skal § 4 lyde:

*Den som bryt lova her eller forskrift med heimel i lova, vert straffa med bøter.*

142. I lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke skal § 7 tredje ledd første punktum lyde:

Dersom det blir utferdiget siktelse eller reist tiltale mot et menighetsrådsmedlem for et straffbart forhold, som nevnt i straffeloven kapittel 19, 27, 28 og 30 og forholdet ifølge siktelsen eller tiltalen knytter seg til utøving av verv eller tjeneste for menighetsråd eller kirkelig fellesråd, kan menighetsrådet vedta å suspendere vedkommende fra vervet inntil saken er rettskraftig avgjort.

143. I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endring:

§ 10-17 tredje punktum oppheves. Nåværende fjerde punktum blir tredje punktum.

144. I lov 29. november 1996 nr. 73 om formidling av landsdekkende postsendinger skal § 24 første punktum lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i § 4, § 6 og § 7 eller forskrifter gitt med hjemmel i disse, straffes med bøter eller med fengsel i inntil tre måneder, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

**145. I lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker, forsikringsselskapenes garantiordninger og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner** gjøres følgende endring:

§ 5-1 annet ledd oppheves.

**146. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd** gjøres følgende endringer:

§ 13-12 første ledd bokstav e skal lyde:

e) medlemmer som utfører samfunnsstraff etter straffeloven § 48,

§ 24-3 femte ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt *gir uriktige* eller ufullstendige opplysninger, eller unnlater å sende inn pliktig oppgave til skatteoppkreveren eller ligningsmyndighetene i forbindelse med beregning, fastsetting eller endring av arbeidsgiveravgiften, straffes etter bestemmelsene i ligningsloven kapittel 12.

**147. I lov 6. juni 1997 nr. 32 om innførsle- og utførselregulering** gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd innledningsvis og nr. 1 skal lyde:

Har *nokon*

1. *ført* inn eller ut, eller freista føre inn eller ut varer, medreikna levande planter og dyr, i strid med denne lova eller føresegner gjevne med heimel i lova, eller

§ 4 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Har nokon av aktløyse *gjort slike* brot som nemnt i første leden, vert han straffa med bot eller fengsel i opp til 3 månader.

§ 4 fjerde ledd oppheves.

**148. I lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten** gjøres følgende endringer:

§ 36 tredje ledd skal lyde:

*Uaktsom overtredelse av første ledd bokstav a til c er også straffbar.*

§ 36 femte ledd første punktum oppheves.

**149. I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper** gjøres følgende endringer:

§ 19-1 første ledd annet punktum oppheves.

§ 19-1 tredje ledd første punktum oppheves.

§ 19-2 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 19-2 annet ledd første punktum oppheves.

150. I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 19-1 første ledd annet punktum oppheves.

§ 19-1 tredje ledd første punktum oppheves.

§ 19-2 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 19-2 annet ledd første punktum oppheves.

151. I lov 13. juni 1997 nr. 47 om gjennomføring av europarådsavtale 31. januar 1995 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer til sjøs gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

#### § 4 Jurisdiksjon

Norsk straffelov får anvendelse på handlinger som nevnt i europarådsavtalen art. 1 bokstav c, begått ombord på et fartøy som har nasjonaliteten til en annen av partene i europarådsavtalen eller på et statsløst fartøy, dersom handlingen hører til dem som omfattes av straffeloven §§ 231, 232, § 332 om heleri i den grad utbyttet har tilknytning til narkotikavirksomhet, eller lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. § 31, jf. § 22-24.

§ 7 oppheves.

152. I lov 13. juni 1997 nr. 53 om eierskap i medier gjøres følgende endring:

§ 16 skal lyde:

#### § 16 Straff

Med bøter eller med fengsel inntil to år straffes den som

- a) forsettlig eller uaktsomt overtrer vedtak etter § 9,
- b) unnlater å etterkomme pålegg om å gi opplysninger etter § 13, eller
- c) gir uriktige eller ufullstendige opplysninger til Medietilsynet eller Klagenemnda for eierskap i media.

153. I lov 13. juni 1997 nr. 55 om serveringsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 18 første ledd skal lyde:

Kommunen kan straks sette en serveringsbevilling ut av kraft inntil videre dersom dette er nødvendig for å avverge eller stanse lovbrudd, og det er skjellig grunn til å tro at bevillingen vil bli kalt tilbake etter § 19, eller at bevillingshaveren vil bli fradømt retten til å drive serveringsstedet etter straffelovens § 56 første ledd bokstav b.

§ 21 annet ledd oppheves.

154. I **lov 19. juni 1997 nr. 62 om familievernkontorer** skal § 5 annet ledd lyde:  
Overtredelse av taushetsplikt etter denne bestemmelsen kan straffes etter straffeloven § 209.

155. I **lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass** skal § 5 annet ledd bokstav b lyde:  
b) innskrenkninger pålagt i henhold til straffeloven §§ 48, 52 og 62 (jf. lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern § 5-3), straffegjennomføringsloven § 43 eller straffeprosessloven § 69 tredje ledd.

156. I **lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste** gjøres følgende endringer:

Kapittel 5 overskriften skal lyde:

Kapittel 5. Objektsikkerhet mv.

Ny § 18 a skal lyde:

§ 18 a *Adgang til steder og områder*

*Kongen kan av forsvarshensyn forby uvedkommende adgang til*

- a) *forsvarsbygg og -anlegg hvor gjenstander av interesse for rikets forsvar fremstilles, istandsettes eller oppbevares,*
- b) *bestemt angivne områder, og*
- c) *å overvære militære øvelser eller forsøk.*

§ 31 første ledd annet punktum oppheves.

§ 31 nytt fjerde ledd skal lyde:

*Den som overtrer forbud med hjemmel i § 18 a straffes med bot eller fengsel inntil 1 år, hvis ikke forholdet går inn under en strengere straffebestemmelse.*

§ 31 nytt femte ledd skal lyde:

*Forsøk straffes på samme måte.*

157. I **lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter** gjøres følgende endringer:

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av kapitlet her, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

*Medvirkning straffes ikke.*

§ 40 a skal lyde:

#### § 40 a *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i § 40 tredje eller fjerde ledd eller bestemmelser i forskrift fastslått med hjemmel i § 40 tredje eller fjerde ledd, straffes med bøter.

#### § 41 a nytt femte ledd skal lyde:

*Når Statens innkrevingssentral er pålagt å inndrive tvangsmulkt som nevnt i annet ledd, kan den inndrive det ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7. Innkrevingssentralen kan også inndrive tvangsmulkt ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten får rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på innkrevingssentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-9 første ledd.*

Nåværende femte og sjette ledd blir sjette og syvende ledd.

#### § 42 første ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om at bøteleggelse på stedet eller i ettertid for båttrafikklovbrudd av nærmere angitt art kan skje ved forenklet forelegg etter faste bøtesatser.

#### § 42 femte ledd skal lyde:

Departementet gir nærmere regler om bruk av forenklet forelegg og fastsetter bøtesatser og subsidiær fengselsstraff for de forskjellige lovbrudd som ordningen skal omfatte.

**158. I lov 17. juli 1998 nr. 54 om gjennomføring av Konvensjonen om forbud mot bruk, lagring, produksjon og overføring av antipersonellminer og om ødeleggelse av slike miner** gjøres følgende endring:

§ 5 første ledd tredje punktum oppheves.

**159. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v.** skal § 8-5 lyde:

#### § 8-5 *Straff*

Den som betydelig overtrer bestemmelser om bokføring eller regnskap, straffes etter straffeloven §§ 392-394.

**160. I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa** gjøres følgende endring:

§ 9a-7 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

**161. I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer** gjøres følgende endringer:



§ 9-3 tredje og fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt tredje ledd.

**162. I lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst** gjøres følgende endring:

§ 31 femte ledd oppheves.

§ 31 a annet ledd annet punktum skal lyde:  
Bestemmelsene i straffeloven § 74 gjelder tilsvarende.

**163. I lov 4. juni 1999 nr. 37 om endringer i rettergangslovene m.m. (kildevern og offentlighet i rettspleien)** gjøres følgende endringer:

Ny § 131 i domstolloven og endringene i denne lovs §§ 131 a og 198 tredje ledd oppheves.

**164. I lov 18. juni 1999 nr. 40 om gjennomføring av Traktat om totalforbud mot kjernefysiske prøvesprengingar** gjøres følgende endringer:

§ 5 første punktum skal lyde:  
Den som bryt denne lova eller føresegner eller påbod som er gjeve med heimel i lova, vert straffa med bøter eller fengsel i opptil fem år.

§ 5 tredje punktum oppheves.

**165. I lov 25. juni 1999 nr. 43 om særlige tiltak mot Den føderale republikken Jugoslavia** skal § 7 første til fjerde ledd lyde:

Den som overtrer bestemmelser gitt i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil tre år, eller begge deler.

Den som uaktsomt overtrer bestemmelser som nevnt i første ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder, eller begge deler.

Straff etter bestemmelser gitt i medhold av denne lov vedrørende befordring kommer ikke til anvendelse på skipsførere, offiserer eller mannskap med mindre de har tatt beslutning om befordring som nevnt i slike bestemmelser.

Straffeloven § 8 kommer ikke til anvendelse.

**166. I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag** gjøres følgende endringer:

§ 91 første ledd skal lyde:

(1) Den som overtrer § 14, § 55 annet ledd eller § 46, straffes med bøter eller under særlig skjerpende omstendigheter med fengsel inntil tre måneder. På samme måte straffes den som unnlater å gi opplysninger som nevnt i §§ 15, 46 a, 59, 81 og 86, eller i bestemmelser gitt i medhold av disse paragrafene.

§ 91 tredje ledd oppheves.

**167. I lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern** gjøres følgende endringer:

§ 4A-11 tredje ledd skal lyde:

Etter anmodning fra regional sikkerhetsavdeling, skal politiet gi opplysninger om personen er siktet, tiltalt eller ilagt straff *for lovbrudd med en strafferamme på fengsel i mer enn ett år*, med mindre dette kan skade arbeidet med kriminalitetsbekjempelse.

§ 4A-11 femte ledd skal lyde:

Personer som etter politiets opplysninger er siktet, tiltalt eller ilagt straff *for lovbrudd med en strafferamme på fengsel i mer enn ett år*, skal nektes adgang, med mindre anmerkningen gjelder forhold som åpenbart ikke har noen relevans for sikkerhetsvurderingen.

§ 5-1 skal lyde:

*§ 5-1 Forholdet til de øvrige bestemmelsene i loven her*

Ved dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 gjelder bestemmelsene i loven her så langt de passer, med unntak av §§ 3-1 til 3-4 og §§ 3-7 til 3-9.

Straffeloven § 65 gir regler om opphør av reaksjonen.

§ 5-6 første ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Overføring kan bare skje når den domfeltes sinnstilstand ikke lenger er som beskrevet i straffeloven § 20 *første ledd bokstav b og d*. Vilåret om gjentakelsesfare i straffeloven § 62 *annet og tredje ledd* må fortsatt være oppfylt.

§ 5-6 tredje ledd skal lyde:

Finner retten at vilåret om gjentakelsesfare i straffeloven § 62 *annet og tredje ledd* ikke er oppfylt, skal reaksjonen opphøre, jf. straffeloven § 65.

§ 5-6a første ledd skal lyde:

Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal den faglig ansvarlige gi påtalemyndigheten og retten de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om tvungent psykisk helsevern skal opprettholdes, jf. straffeloven § 65, og om besøksforbud bør nedlegges, jf. straffeprosessloven § 222a.

§ 5-7 skal lyde:

*§ 5-7 Opphør av reaksjonen og prøveløslatelse der domfelte er overført til anstalt under kriminalomsorgen*

Er den domfelte overført til anstalt under kriminalomsorgen i medhold av § 5-6, gjelder reglene i straffeloven § 65 om opphør av reaksjonen så langt de passer. I

stedet for opphør kan retten i slike tilfeller beslutte prøveløslatelse etter reglene i straffeloven §§ 44 og 45.

§ 5-8 første ledd skal lyde:

Dersom den domfeltes sinnstilstand etter overføring til kriminalomsorgen igjen blir som beskrevet i straffeloven § 20 første ledd bokstav b og d, skal den domfelte tilbakeføres til tvungent psykisk helsevern.

**168. I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. gjøres følgende endring:**

§ 67 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt *overtrer bestemmelser* i loven eller i medhold av den, straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

**169. I lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. gjøres følgende endringer:**

§ 6-3 første ledd siste punktum og annet ledd første punktum oppheves.

**170. I lov 22. desember 1999 nr. 105 om handelsverksemd med brukte og kasserte ting skal § 5 lyde:**

**§ 5 Straff**

Den som forsettlig eller aktaust bryt føresegner gitt i eller i medhald av denne *lova*, *vert* straffa med bøter eller under skjerpande forhold med fengsel i inntil tre månader.

**171. I lov 21. januar 2000 nr. 7 om kornforvaltning m.v. gjøres følgende endringer:**

§ 7 første ledd annet og tredje punktum oppheves.

**172. I lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger gjøres følgende endring:**

§ 48 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

**173. I lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling skal § 23 første ledd lyde:**

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer bestemmelser* eller pålegg gitt i eller i medhold av denne loven, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder.

**174. I lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek skal § 9-5 lyde:**

**§ 9-5 Straff**

Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer* §§ 1-4, 1-5, 2-10, 3-7, 5-5, 6-5 annet punktum, 6-9, 6-11, 6-12, 7-2 første ledd og 8-2, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

175. I lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap gjøres følgende endring:

§ 6-5 annet punktum oppheves.

176. I lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann gjøres følgende endringer:

§ 63 annet ledd skal lyde:

På samme måte straffes den *som overtrer* bestemmelsen i § 44 annet ledd annet punktum.

§ 63 fjerde ledd oppheves.

177. I lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet skal § 20 lyde:

§ 20 *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av *loven*, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder.

178. I lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd siste punktum skal lyde:

Voldsoffererstatning ytes selv om gjerningspersonen ikke kan straffes fordi vedkommende var utilregnelig som nevnt i straffeloven § 20 *første ledd*, eller det foreligger overskridelse av nødverge som *kan føre til straffritak* etter straffeloven § 81 bokstav b nr.2.

§ 6 annet punktum skal lyde:

Ved krenking eller mislig adferd som nevnt i straffeloven §§ 299, 302 og 304 skal det ved utmålingen av oppreisningen særlig legges vekt på handlingens art, hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.

179. I lov 27. april 2001 nr. 14 om iverksetjing av internasjonale, ikkje-militære tiltak i form av avbrot eller avgrensing av økonomisk eller annen samkvem med tredjestatar eller rørsler skal § 3 lyde:

Den som *bryt føresegner* som er gjevne i medhald av denne lova, kan straffast med bøter eller fengsel inntil tre år, eller begge delar. Den som aktlaust *bryt føresegner*

som nemnt i første ledd, kan straffast med bøter eller fengsel i seks måneder, eller begge delar.

§ 8 i straffelova gjeld ikkje.

**180. I lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv.** gjøres følgende endringer:

I § 7 skal bokstav f og i lyde:

- f) Beslutning om å fremme sak for retten etter § 44 annet ledd, § 58 annet ledd eller straffeloven § 39 *første og annet ledd* kan ikke påklages. Det samme gjelder beslutning om innsettelse i fengsel etter § 11.
- i) Taushetsplikt er ikke til hinder for at kriminalomsorgen gir opplysninger som nevnt i § 26 sjette ledd, § 20 annet ledd, § 36 tredje ledd, § 40 siste ledd, § 42 sjette og syvende ledd og straffeloven § 45 *sjette ledd*, til den fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte.

§ 7 b skal lyde:

§ 7 b *Varsel til fornærmede eller dennes etterlatte*

For regler om varsling til fornærmede eller dennes etterlatte om kriminalomsorgens avgjørelser, se § 16 sjette ledd, § 20 annet ledd, § 36 tredje ledd, § 40 siste ledd, § 42 sjette og syvende ledd og straffeloven § 45 *sjette ledd*.

§ 10 fjerde ledd skal lyde:

Subsidiær fengselsstraff fastsatt etter straffeloven § 55, kan gjennomføres som bøteteneste etter § 16 a.

§ 16 a annet ledd annet punktum oppheves.

§ 24 tredje ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

*Forsøk straffes på samme måte. Medvirkning straffes ikke.*

§ 26 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Hvis pengene eller gjenstandene ikke blir beslaglagt etter straffeprosessloven kapittel 16, inndratt etter straffeloven § 67, eller holdt tilbake på annet grunnlag, skal de senest leveres tilbake ved løslatelse eller når en besøkende forlater fengslet.

§ 40 sjuende ledd første punktum skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt unnlater å etterkomme pålegg som nevnt i straffeprosessloven § 461 *første ledd*, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

§ 40 åttende ledd oppheves. Nåværende niende ledd blir nytt åttende ledd.

§ 44 annet ledd første og annet punktum skal lyde:

Hvis den prøveløslatte etter at kriminalomsorgen har holdt innskjerringssamtale eller fastsatt vilkår etter første ledd, på nytt bryter vilkår, kan regionalt nivå bringe saken inn for tingretten med begjæring om gjeninnsettelse i fengsel for hel eller delvis fullbyrding av reststraffen. Bestemmelsene om omgjøring av dom på samfunnsstraff etter straffeloven § 52 første ledd bokstav a gis tilsvarende anvendelse på saker om gjeninnsettelse for fullbyrdelse av reststraff etter prøveløslatelse.

§ 45 skal lyde:

§ 45 *Ny straffbar handling begått i prøvetiden*

Begår den prøveløslatte en ny straffbar handling i prøvetiden, gjelder bestemmelsene om omgjøring av dom på samfunnsstraff etter straffeloven § 52 første ledd bokstav b tilsvarende. Det er likevel tilstrekkelig om tiltale blir reist eller saken blir begjært pådømt innen 6 måneder etter at prøvetiden gikk ut.

Dersom den prøveløslatte er siktet for en straffbar handling som kan føre til gjeninnsettelse for fullbyrdelse av reststraffen etter straffeloven § 52 første ledd bokstav b, kan gjennomføringen av straffen avbrytes.

§ 53 første ledd skal lyde:

De idømte timene samfunnsstraff etter straffeloven § 49 *første ledd bokstav a* skal gå ut på

- a) samfunnsnyttig tjeneste,
- b) program, eller
- c) andre tiltak som er egnet til å motvirke ny kriminalitet.

§ 54 første ledd bokstav d skal lyde:

d) overholde vilkårene som domstolen har fastsatt etter straffeloven § 50, og

§ 54 tredje ledd skal lyde:

Den domfelte skal ikke begå en ny straffbar handling før utløpet av gjennomføringstiden.

§ 56 første ledd første punktum skal lyde:

Hvis retten har satt vilkår etter straffeloven § 50 eller kriminalomsorgen etter § 55 eller § 58 første ledd har forbudt den domfelte å bruke berusende eller bedøvende midler, skal kriminalomsorgen undersøke om vilkåret eller forbudet blir overholdt.

§ 58 annet ledd første punktum skal lyde:

Hvis den domfelte etter at kriminalomsorgen har holdt innskjerringssamtale eller fastsatt vilkår etter første ledd, på nytt bryter kravene eller vilkår fastsatt etter første ledd bokstav a til d, bør regionalt nivå bringe saken inn for retten med

begjæring om at den subsidiære fengselsstraffen skal fullbyrdes helt eller delvis i medhold av straffeloven § 52 første ledd bokstav a.

§ 59 skal lyde:

**§ 59 Ny straffbar handling**

Begår den domfelte en ny straffbar handling før utløpet av gjennomføringstiden, kan påtalemyndigheten bringe saken inn for retten med begjæring om at den subsidiære fengselsstraffen skal fullbyrdes helt eller delvis i medhold av straffeloven § 52 første ledd bokstav b.

Dersom den domfelte er siktet for en straffbar handling som kan føre til fullbyrding av den subsidiære fengselsstraffen etter straffeloven § 52 første ledd bokstav b, kan gjennomføringen av straffen avbrytes. Når påtalemyndigheten beslutter å bringe saken inn for retten, avbrytes gjennomføringen av straffen fra det tidspunkt begjæringen er oversendt retten.

**181. I lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger** gjøres følgende endring:

§ 34 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

**181 a. I lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv.** gjøres følgende endringer:

§ 8 tredje ledd første punktum skal lyde:

Den som *unnlater* å oppfylle plikten til å melde fra eller plikten til å betale tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

§ 8 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

§ 8 a tredje ledd skal lyde:

Den som *unnlater* å oppfylle forsikringsplikt fastsatt i medhold av første ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder. *Medvirkning straffes ikke.*

**182. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser** gjøres følgende endringer:

§ 58 første ledd annet punktum og tredje ledd første punktum oppheves.

**183. I lov 15. juni 2001 nr. 65 om gjennomføring i norsk rett av Den internasjonale straffedomstols vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene)** gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

For straffansvar for falsk forklaring for Domstolen gjelder straffeloven § 221 tilsvarende.

§ 12 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 13 skal lyde:

§ 13 *Strafforfølgning her i riket*

*Straffeprosessloven § 65 nr. 4* gjelder ikke for strafforfølgning her i riket av handlinger som omfattes av Domstolens myndighetsområde.

**184. I lov 15. juni 2001 nr. 73 om organisert kampaktivitet som tillater knockout** gjøres følgende endringer:

§ 2 innledningsvis skal lyde:

Med bøter eller fengsel i inntil tre måneder straffes den som uten å ha innhentet *godkjenning*:

§ 2 nr. 2 skal lyde:

2. inngår *avtale om* kampaktivitet som nevnt i § 1 første ledd, eller

**185. I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell** gjøres følgende endring:

§ 37 annet punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir nytt annet punktum.

**186. I lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard** skal § 99 annet ledd lyde:

*Den offentlige påtalemyndighet skal påtale overtredelse av denne bestemmelsen, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

**187. I lov 15. juni 2001 nr. 81 om elektronisk signatur** gjøres følgende endring:

§ 21 annet ledd oppheves.

**188. I lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver** skal § 42 første ledd lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven, sentrale eller lokale forskrifter eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av denne *loven*, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

**189. I lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy** skal § 41 første punktum lyde:

Om nokon med vilje eller aktløyse *bryt denne* lova, forskrifter eller vilkår som er fastsette med heimel i lova, vert han straffa med *bot*.



190. I lov 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter skal § 10-4 lyde:

§ 10-4 *Straff*

Tillitsvalgte, ansatte og revisor i foretak som driver verdipapirregister og som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i denne lov eller i forskrifter gitt med hjemmel i *loven*, straffes med bøter og under særlig skjerpende omstendigheter med fengsel inntil tre måneder, hvis handlingen ikke går under noen strengere straffebestemmelse.

191. I lov 21. februar 2003 nr. 12 om behandlingsbiobanker gjøres følgende endring:

§ 18 annet ledd annet punktum oppheves.

192. I lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. uten tillatelse inneholder et våpen eller annet tegn som er omfattet av straffeloven § 165 bokstav b og § 166, et statsflagg eller et offentlig kontroll- eller garantimerke for produkter av samme eller liknende slag som produktene designen gjelder, eller noe som er egnet til å oppfattes som et slikt tegn, flagg eller merke.

§ 44 skal lyde:

§ 44 *Straff*

Den som begår *designinnngrep*, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Dersom det foreligger særlig skjerpende omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på den skade som er påført rettighetshaveren, herunder skade på rettighetshaverens kommersielle omdømme, den vinning som inngriperen har oppnådd, og omfanget av inngrepet for øvrig.

*For overtredelse av denne bestemmelsen kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

§ 45 annet ledd oppheves.

193. I lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag skal § 12-1 annet ledd lyde:  
(2) *Brot på teieplikta kan straffast med bøter. Medverknad blir ikkje straffa.*

194. I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag skal § 13-1 annet ledd lyde:  
(2) *Brot på teieplikta kan straffast med bøter. Medverknad blir ikkje straffa.*

195. I **lov 27. juni 2003 nr. 58 om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe** skal § 3 lyde:

Ved *overtredelse* av bestemmelser gitt i medhold av denne lov gjelder §§ 2 og 3 i lov 7. juni 1968 nr. 4 til gjennomføring av bindende vedtak av De forente nasjoners sikkerhetsråd tilsvarende.

196. I **lov 27. juni 2003 nr. 64 om alternativ behandling av sykdom mv.** gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt *overtrer bestemmelser* i loven eller i medhold av den, straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

§ 9 annet ledd annet punktum oppheves.

197. I **lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold** gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav d skal lyde:

d) vesentlig skade på person: skader som anses som *kroppsskade* etter straffeloven § 273.

§ 22 tredje ledd skal lyde:

En person som dømmes til straff av fengsel for *et lovbrudd* som innbefatter bruk av vold eller truende atferd, kan ved dommen forbys å ha med hunder å gjøre. Forbud skal bli satt dersom en hund er brukt til *lovbruddet*.

§ 28 første ledd annet punktum oppheves.

§ 28 annet ledd annet og fjerde punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir annet punktum.

§ 28 tredje ledd siste punktum skal lyde:

På samme måte *straffes forsøk*.

198. I **lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon** gjøres følgende endring:

§ 12-4 tredje ledd oppheves.

199. I **lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv.** gjøres følgende endringer:

§ 20 annet ledd første punktum skal lyde:

*Overtredelse* av forbudet i første ledd straffes med bøter.

§ 20 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke*.

**200. I lov 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. gjøres følgende endringer:**

§ 4-6 skal lyde:

*§ 4-6 Farskapstesting på fosterstadiet*

Fosterdiagnostikk med sikte på å fastsette farskap og farskapstesting på fosterstadiet er forbudt. Dette gjelder ikke når svangerskapet kan være et resultat av omstendigheter som omtalt i straffeloven §§ 291, 295, 296, 299 bokstav a, 302, 312, 313 og 314 bokstav a.

§ 7-5 første ledd skal lyde:

Den som overtrer loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

**201. I lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. gjøres følgende endring:**

§ 28 første ledd annet punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir nytt annet punktum.

**202. I lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger gjøres følgende endringer:**

§ 32 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd og skal lyde:

Foretak straffes ikke etter denne paragrafen eller etter straffeloven § 27 for overtredelse av loven her.

**203. I lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring skal § 15 lyde:**

*§ 15 Straff*

Den som betydelig overtrer bestemmelser om bokføring eller regnskap, straffes etter straffeloven §§ 392 til 394.

**204. I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester gjøres følgende endring:**

§ 30 annet ledd oppheves.

**205. I lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser skal § 21 nytt annet punktum lyde:**  
*Medvirkning straffes ikke.*

**206. I lov 29. april 2005 nr. 20 om innkreving av underholdsbidrag mv. gjøres følgende endring:**

§ 33 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

207. I lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk skal § 22 første og annet ledd lyde:

Den som forsettlig eller aktaust *bryt føresegnene* i §§ 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14 eller 15, forskrifter gitt med heimel i desse paragrafane eller vedtak i medhald av desse føresegnene eller forskriftene, blir straffa med bøter eller fengsel i inntil eitt år.

Den som forsettlig eller aktaust *bryt forskrifter* gitt med heimel i §§ 4 tredje ledd eller 17 eller vedtak i medhald av desse forskriftene, blir straffa på same måte.

208. I lov 3. juni 2005 nr. 34 om varslings, rapportering og undersøking av jernbaneulykker og jernbanehendelser m.m. skal § 27 lyde:

#### § 27 Straff

Den som uaktsomt eller forsettlig overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 6, 7, 8, 12 første ledd, 14, 17, 23, 25 og 26 i loven, straffes med bøter dersom forholdet ikke går inn under strengere straffebestemmelse.

209. I lov 10. juni 2005 nr. 40 om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda skal § 13 første ledd første punktum lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å etterkomme pålegg gitt med hjemmel i §§ 4 eller 7, straffes med bøter.

210. I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling gjøres følgende endring:

§ 9-5 tredje ledd oppheves.

211. I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. skal § 16-1 første ledd lyde:

Tillits- eller tjenestemenn i institusjoner som er underlagt denne lov og som forsettlig eller uaktsomt overtrer loven eller bestemmelse eller pålegg gitt med hjemmel i loven eller som overtrer ellers gjeldende regelverk for *virksomheten*, straffes med bøter, eller under særleg skjerpande omstendigheter med fengsel inntil 1 år, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

212. I lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap skal § 33 lyde:

#### § 33 Straff

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt gir vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger i en sak etter loven *her*, straffes med bøter eller fengsel inntil seks månader eller begge deler.

213. I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. gjøres følgende endringer:

§ 19-2 første ledd annet punktum oppheves.

§ 19-3 skal lyde:

§ 19-3 *Ansvar for foretak*

Straffansvar for foretak er regulert i straffeloven §§ 27 og 28.

§ 19-4 nytt annet punktum skal lyde:

*Medvirkning straffes ikke.*

§ 19-5 skal lyde:

§ 19-5 *Offentlig tjenestemann*

Enhver som er knyttet til Arbeidstilsynet er i forhold til *straffeloven* å regne som offentlig tjenestemann.

§ 19-7 oppheves.

**214. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav** gjøres følgende endringer:

§ 18-1 tredje ledd oppheves.

§ 18-2 annet ledd annet punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir annet punktum.

§ 18-3 annet ledd oppheves.

**215. I lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur** gjøres følgende endring:

§ 31 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

**216. I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke** skal § 17 første ledd nytt annet punktum lyde:  
*Medvirkning straffes ikke.*

**217. I lov 21. desember 2005 nr. 126 om kosmetikk og kroppspleieprodukt m.m.** gjøres følgende endring:

§ 21 annet punktum oppheves.

**218. I lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet** gjøres følgende endringer:

Nytt § 50 fjerde ledd skal lyde:

*Ved inndrivelse av tvangsmulkt gjelder bestemmelsen i § 48 annet ledd tilsvarende.*

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 55 annet og tredje ledd skal lyde:

Tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til en skipsfører som, i strid med sine plikter etter §§ 19, 29 og 37, forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av § 12, § 14, § 15 annet ledd, § 16, § 22, § 24 eller §§ 32 til 35.

Tilsynsmyndigheten kan dessuten ilegge overtredelsesgebyr til andre som har sitt arbeid om bord som, i strid med sine plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av § 20 første ledd bokstav *c, d og e samt* § 38, forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av § 14, § 15 annet ledd, § 16 eller § 33.

§ 59 bokstav e skal lyde:

- e) vesentlig overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av § 16, jf. § 6 med krav om å påse og sørge for at de som har sitt arbeid om bord har de nødvendige kvalifikasjoner og sertifikater.

§ 68 skal lyde:

§ 68 *Straffansvar for den som ikke er offentlig tjenestemann*

Benyttes under utøvelsen av tilsynet personer som ikke er offentlige tjenestemenn, gjelder for disse samme strafferettslige ansvar som for offentlige tjenestemenn i henhold til *straffeloven*.

§ 70 første ledd skal lyde:

For å sikre betaling av bot etter dette kapitlet eller foretaksstraff etter straffeloven § 27 som rederiet, skipsføreren eller andre som har sitt arbeid om bord er eller antas å ville bli ilagt, kan retten etter begjæring fra påtalemyndigheten beslutte å forby skipet å forlate havn, pålegge det å gå til havn eller fastsette andre nødvendige tiltak, inntil boten eller foretaksstraffen er betalt eller det er stilt tilstrekkelig sikkerhet for beløpet.

**219. I lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift** gjøres følgende endringer:

§ 35 annet ledd skal lyde:

Ommerking straffes etter reglene i straffeloven kapittel 27.

§ 80 annet punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir annet punktum og skal lyde:

Også uaktsom *overtredelse* er straffbar.

**220. I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling** gjøres følgende endring:

§ 8-9 tredje punktum oppheves.

221. I lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder gjøres følgende endring:

§ 48 fjerde ledd oppheves.

222. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 17-2 sjette ledd skal lyde:

Dersom overtredelsen behandles av påtalemyndigheten eller retten etter lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker, skal eventuelt krav om vinningsavståelse tas med som inndragningskrav etter straffeloven § 67.

§ 17-3 fjerde og femte ledd oppheves.

§ 17-4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder forsøkshandlinger, jf. straffeloven § 16.

223. I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endringer:

§ 14-4 første og annet ledd skal lyde:

- (1) Tjenestepersonell som utøver annen stats tollmyndighet innen kontrollområder på norsk område, etter overenskomst med vedkommende stat, skal anses som offentlig tjenestepersonell etter straffeloven §§ 155, 156, 160 og 162. Straffeloven §§ 155, 156, 160 og 162 gjelder også for handlinger foretatt på annen stats territorium, overfor tjenestepersonell som utfører norsk tolltjeneste etter overenskomst med annen stat.
- (2) Norsk tjenestepersonell som utfører annen stats tolltjeneste etter overenskomst om tollsamarbeid med annen stat, skal under slik tjeneste anses som offentlig tjenestepersonell etter straffeloven §§ 171-174 og etter lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m.

§ 16-1 tredje ledd skal lyde:

*(3) Politiet avgjør spørsmålet om tiltale i saker etter § 16-7.*

§ 16-1 fjerde ledd oppheves.

224. I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 66 første ledd bokstav e skal lyde:

- e) når utlendingen har overtrådt straffeloven §§ 131 til 136, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått en slik forbrytelse.

§ 67 første ledd bokstav c og d skal lyde:

- c) når utlendingen har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for brudd på straffeloven §§ 271 første ledd, 168, 189 annet ledd, eller
- d) når utlendingen har overtrådt straffeloven §§ 131 til 136, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått en slik forbrytelse.

§ 68 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) når utlendingen har overtrådt straffeloven §§ 131 til 136, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått en slik forbrytelse.

§ 73 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) utlendingen med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller har fått endelig dom for *et* særlig alvorlig lovbrudd og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunn.

§ 77 femte ledd siste punktum skal lyde:

Overtredelse straffes etter straffeloven § 209.

§ 108 tredje ledd bokstav c og d skal lyde:

- c) ved falske forespeilinger eller liknende utilbørlig atferd forleder en utlending til å reise inn i riket med sikte på å bosette seg her,
- d) overlater til en annen pass, reisebevis for flyktninger, annet reisedokument eller liknende dokument som kan bli brukt som reisedokument, standardisert oppholdskort eller liknende kort, når vedkommende vet eller bør forstå at det kan bli brukt av en utlending til å reise inn i riket eller til en annen stat,

§ 108 fjerde ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) *hjelper* en utlending til ulovlig opphold i riket eller i et annet land som deltar i Schengensamarbeidet, eller
- b) *hjelper* en utlending til ulovlig å reise inn i riket eller til et annet land. Dette gjelder likevel ikke dersom hensikten er å hjelpe en utlending som omfattes av lovens § 28 til å reise inn i første trygge land.

§ 108 sjette ledd innledningsvis skal lyde:

*Den* som yter humanitær bistand til utlending som oppholder seg ulovlig i riket, skal ikke kunne straffes for medvirkning til ulovlig opphold med mindre

§ 108 syvende og niende ledd oppheves. Nåværende åttende ledd blir syvende ledd.

§ 122 tredje ledd skal lyde:

En utlending som har overtrådt straffeloven §§ 131 til 136, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått *et slikt lovbrudd*, kan utvises uavhengig av bestemmelsene i annet ledd.



225. I lov 20. juni 2008 nr. 44 om medisinsk og helsefaglig forskning skal § 54 første ledd lyde:

Med bøter eller fengsel inntil ett år eller begge deler straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt *overtrer bestemmelser* i loven eller bestemmelser gitt i medhold av den.

226. I lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. gjøres følgende endringer:

§ 48 skal lyde:

#### § 48 *Straff*

Den som *vesentlig* overtrer § 6 fjerde ledd jf. første ledd, forskrift gitt i medhold av § 6 femte ledd, § 11, § 13, § 15, § 20 annet ledd, § 26, § 27, § 28, § 29 eller § 30, straffes med bøter, fengsel inntil 6 måneder eller begge deler dersom ikke strengere straffebestemmelse kommer til *anvendelse*.

Uaktsom vesentlig overtredelse av § 7 eller § 8 jf. § 6 fjerde ledd jf. første ledd, § 11 første ledd, § 26 eller § 27 straffes med bøter, fengsel inntil 6 måneder eller begge deler dersom ikke strengere straffebestemmelse kommer til *anvendelse*.

Ved vurderingen av om en overtredelse er vesentlig, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang, virkninger og graden av skyld. Dersom personen eller foretaket tidligere er ilagt straff eller overtredelsesgebyr for overtredelse av denne lov eller forskrift i medhold av loven, kan straff etter første og annet ledd anvendes selv om overtredelsen ikke er vesentlig.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer vedtak som er gjort i medhold av denne lov, straffes med bøter, fengsel inntil 6 måneder eller begge deler dersom ikke strengere straffebestemmelse kommer til *anvendelse*.

Straff kommer ikke til anvendelse for overtredelse foretatt av en ekspeditør, betjent eller annen liknende underordnet når overtredelsen vesentlig har vært foranlediget av vedkommendes avhengige stilling til den næringsdrivende.

Straff kommer ikke til anvendelse ved overtredelse av § 28 når kunnskap om eller rådighet over bedriftshemmeligheten er oppnådd i et tjeneste- eller tillitsvervsforhold eller gjennom pliktstridig handling i et slikt forhold og mer enn 2 år er gått siden forholdet opphørte.

§ 48 a skal lyde:

#### § 48 a *Straff og sivilrettslige sanksjoner ved ulovlig bruk av geografiske betegnelser*

Den som *bruker* en geografisk betegnelse i strid med §§ 25, 26 eller 31, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Dersom det foreligger særlig skjerpene omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpene omstendigheter

foreligger, skal det særlig legges vekt på den skade som er påført den forurettede, herunder skade på dennes kommersielle omdømme, den vinning som krenkeren har oppnådd, og omfanget av krenkelsen for øvrig.

*For overtredelse av første og annet ledd kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.*

Bestemmelsene om sanksjoner mot varemerkeinngrep i varemerkeloven kapittel 8, bortsett fra §§ 60, 61 og 61 a, gjelder tilsvarende ved bruk av geografiske betegnelser i strid med §§ 25, 26 eller 31.

§ 49 første ledd oppheves.

**227. I lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker** gjøres følgende endringer:

§ 15 første ledd boksta c skal lyde:

- c) uten tillatelse inneholder et våpen eller annet tegn som er omfattet av straffeloven § 165 bokstav b og § 166, et statsflagg, eller noe som er egnet til å oppfattes som slikt tegn eller flagg.

§ 61 skal lyde:

§ 61 *Straff*

Den som begår varemerkeinngrep straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år.

Dersom det foreligger særlig skjerpende omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel inntil tre år. Ved vurderingen av om særlig skjerpende omstendigheter foreligger skal det særlig legges vekt på den skade som er påført rettighetshaveren, herunder skade på rettighetshaverens kommersielle omdømme, den vinning som inngriperen har oppnådd, og omfanget av inngrepet for øvrig.

*For overtredelse av denne bestemmelsen kan påtale unnlates hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale, jf. straffeprosessloven § 62 a.* Ved inngrep i fellesmerke anses bare merkehaveren som fornærmet.

**Endringer i lover som ikke er omfattet av straffeloven 2005 § 412 (og som vil bli innarbeidet på riktig sted i § 4 om endringer i andre lover i proposisjonen om ikraftsetting av straffeloven):**

**1. I lov 5. februar 1932 nr. 1 om ansvar for handlinger som påtales ved Riksrett** gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene om foreldelse i *straffeloven kapittel 15* kommer til anvendelse på handlinger som påtales ved Riksrett, dog således at foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak eller avsi straffedom ikke i noget tilfelle er kortere enn 15 år.

§ 8 innledningen skal lyde:

Med bøter *eller fengsel* inntil 5 år straffes det medlem av Statsrådet som ved handling eller undlatelse *bevirker*

§ 11 første ledd skal lyde:

Den der som medlem av Statsrådet på annen måte enn nevnt i denne lovs øvrige bestemmelser ved handling eller undlatelse *bevirker noget* som er stridende mot Grunnloven eller rikets lover, straffes med bøter eller med fengsel inntil 10 år.

§ 14 skal lyde:

Gjør noget medlem av Statsrådet eller av Stortinget sig skyldig i *sådant lovbrud* som nevnt i *straffeloven § 209*, straffes han med bøter eller *med fengsel* inntil 5 år.

§ 16 skal lyde:

De medlemmer av Høiesterett, som forsømmer den dem med hensyn til innkallelse av Stortinget ved Grunnlovens § 46 påliggende plikt, straffes med bøter eller *med fengsel* inntil 10 år for såvidt ikke nogen strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse på forholdet.

§ 17 første ledd bokstav c og avslutningsvis skal lyde:

- c. eller i sin embedsgjerning for øvrig ved handling eller undlatelse *bevirker noget* som er stridende mot Grunnlov eller lovgivning,

straffes med bøter eller *med fengsel* inntil 10 år.

2. I lov 3. juli 1953 nr. 2 om sjøtrygdslag gjøres følgende endring:

§ 12 skal lyde:

Bryt nokon eit påbod eller forbod som er gjeve i eller med heimel i denne *lova*, *vert* han straffa med bot, om ikkje tilhøvet går inn under stridare straffebod.

3. I lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrytere m.v. gjøres følgende endringer:

§ 24 a nr. 5 skal lyde:

5. For straffansvar for *uriktig* forklaring gjelder straffeloven §§ 121 og 122 tilsvarende.

4. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap gjøres følgende endring:

§ 89 skal lyde:

§ 89 *Bortfall av retten til ektefellepensjon på grunn av lovbrudd mot den avdøde.*

Blir en ektefelle eller fraskilt ektefelle dømt til ubetinget fengsel for *lovbrudd* mot den som har opptjent pensjonsretten, og denne dør som følge av handlingen,

faller retten til ektefellepensjon fra annen pensjonsordning enn folketrygden bort.  
§ 88 andre ledd første punktum gjelder tilsvarende.

**5. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister** gjøres følgende endringer:

§ 6-8 femte ledd skal lyde:

(5) Parter og vitner avgir ikke forsikring, men skal oppfordres til å forklare seg sannferdig og gjøres kjent med ansvaret ved *uriktig* forklaring.

§ 24-8 annet ledd annet punktum skal lyde:

Er det fare for at vitnet eller noen som vitnet står i et slikt forhold til som nevnt i § 22-8, kan bli utsatt for *et lovbrudd* som krenker liv, helse eller frihet, eller vesentlig velferdstap av annen art, kan rettens leder beslutte at opplysning om bopelen eller arbeidsstedet bare skal opplyses skriftlig til retten.

§ 24-8 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Før forklaring gis, skal retten formane vitnet til å forklare seg sannferdig og fullstendig og gjøre klart for vitnet det ansvar som følger med *uriktig* forklaring og forsikring.

§ 31-3 første ledd bokstav c skal lyde:

c) hvis et vitne med skjellig grunn mistenkes for *uriktig* forklaring,

**6. I lov 17. juni 2005 nr. 102 om visse forhold vedrørende de politiske partiene** gjøres følgende endringer:

§ 24 sjette ledd skal lyde:

(6) Revisorloven § 6-1 om taushetsplikt er ikke til hinder for at Partirevisjonsutvalget legger fram opplysninger av betydning for etterlevelsen av denne loven eller straffeloven §§ 387 til 389, for Partilovnemnda.

**7. I lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar** gjøres følgende endringer:

§ 64 femte ledd oppheves.

§ 65 annet ledd annet punktum skal lyde:

Føresegnene i *straffelova* § 74 gjeld tilsvarende.

**8. I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling** gjøres følgende endring:

§ 32-9 annet ledd bokstav b annet punktum oppheves.

**9. I lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. gjøres følgende endringer:**

§ 5 første ledd annet punktum skal lyde:

Kundekontroll og løpende oppfølging skal foretas på grunnlag av en vurdering av risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a, der risikoen vurderes ut fra type kunde, kundeforhold, produkt eller transaksjon.

§ 6 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. mistanke om at en transaksjon har tilknytning til utbytte av straffbar handling eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a, eller

§ 9 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. Bekreftelse av identiteten til kunder og reelle rettighetshavere skal kunne foretas under etablering av kundeforhold, dersom etableringen av kundeforholdet er nødvendig for ikke å hindre den alminnelige forretningsdrift og det er liten risiko for transaksjoner med tilknytning til en straffbar handling eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a.

§ 10 første ledd annet punktum skal lyde:

Et etablert kundeforhold skal avvikles hvis fortsettelse av kundeforholdet medfører risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a.

§ 15 første ledd skal lyde:

I situasjoner som etter sin art innebærer høy risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a, skal rapporteringspliktige ut fra en risikovurdering anvende andre kontrolltiltak i tillegg til de tiltak som følger av §§ 5 til 14.

§ 15 fjerde ledd skal lyde:

Rapporteringspliktige skal vie særlig oppmerksomhet til produkter og transaksjoner som fremmer anonymitet, og om nødvendig iverksette tiltak for å forebygge transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a.

§ 16 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. vurdere korrespondentinstitusjonens kontrolltiltak for forebyggelse og bekjempelse av handlinger som beskrevet i straffeloven § 332, 337 og 135.

§ 17 første ledd skal lyde:

Dersom rapporteringspliktige har mistanke om at en transaksjon har tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller forhold som rammes av

straffeloven §§ 131 til 136 a, skal det foretas nærmere undersøkelser for å få bekreftet eller avkreftet mistanken.

§ 26 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. iverksette andre tiltak som er egnet til å motvirke risikoen for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som beskrevet i straffeloven §§ 131 til 136 a.

§ 28 første ledd skal lyde:

Med bøter straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt *overtreder denne* lovs §§ 5, 6, 7, 8, 15, 17, 18 eller 22, eller forskrifter gitt i medhold av disse bestemmelsene.

§ 30 første ledd skal lyde:

Økokrim kan gi opplysninger som Økokrim mottar etter § 18, til andre offentlige myndigheter enn politiet som har oppgaver knyttet til forebygging av forhold som rammes av straffeloven §§ 131 til 136 a.

§ 33 nr. 1 og nr. 2 skal lyde:

1. særskilte regler om rapportering av transaksjoner med eller for personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 332, 337 og 135, og

2. forbud mot eller restriksjoner i rapporteringspliktiges adgang til å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner med eller for personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 332, 337 og 135.

10. I **lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann** gjøres følgende endringer:

§ 62 fjerde ledd første punktum oppheves.

11. I **lov 15. mai 2009 nr. 28 om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon** gjøres følgende endringer:

§ 3 tredje punktum oppheves.

12. I **lov 19. juni 2009 nr. 44 om kommunale krisesentertilbud** gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd annet punktum skal lyde:

Brot på teieplikta straffast etter straffeloven § 209.

**13. I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift** gjøres følgende endringer:

§ 21-4 første ledd skal lyde:

- (1) Den *som gir* uriktig eller ufullstendig opplysning i omsetningsoppgave eller i annen oppgave eller forklaring til avgiftsmyndighetene, og ved det unndrar merverdiavgift eller oppnår uberettiget tilbakebetaling av merverdiavgift, straffes som for bedrageri etter straffeloven § 371 og § 372.

§ 21-4 annet ledd første punktum skal lyde:

Den *som unnlater* å registrere seg i Merverdiavgiftsregisteret etter kapittel 2 og 14, eller overtrer bestemmelsene i kapittel 15 eller 16 om opplysningsplikt og kontroll, straffes med bøter eller fengsel inntil tre måneder.

§ 21-4 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde og femte ledd blir tredje og fjerde ledd.

**14. I lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd** gjøres følgende endring:

§ 37 første ledd annet punktum oppheves.

**15. I lov 18. desember 2009 nr. 131 om lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen** gjøres følgende endring:

§ 44 første ledd annet punktum skal lyde:

Overtredelse straffes etter straffeloven § 209.

**16. I lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret** gjøres følgende endringer:

§ 37 tredje ledd oppheves.

**17. I lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid** gjøres følgende endring:

§ 18 første ledd annet punktum oppheves.

**18. I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.** gjøres følgende endring:

§ 12-1 første ledd annet punktum skal lyde:

Overtredelse straffes etter straffeloven § 209.

**19. I lov 24. juni 2011 nr. 39 om elsertifikater** gjøres følgende endring:

§ 27 annet ledd oppheves.

20. I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 11-6 annet og tredje ledd oppheves.

21. I lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap gjøres følgende endringer:

§ 21 første ledd første punktum skal lyde:

Med bøter eller med fengsel inntil 1 år eller med begge deler straffes den *som overtrer* bestemmelser i eller gitt i medhold av §§ 6 til 9.

§ 21 annet ledd annet punktum skal lyde:

Den som grovt uaktsomt overtrer bestemmelse eller vedtak som nevnt i første ledd, *straffes* med bøter.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

*Forsøk* på overtredelse er bare straffbar når overtredelsen, dersom den hadde blitt gjennomført, ville medført omstendigheter som nevnt i annet ledd annet punktum.

§ 21 fjerde ledd skal lyde:

Deltakelse i iverksettelsen av særskilte tiltak etter denne lov regnes som offentlig tjeneste i forhold til reglene i straffeloven kapittel 19.

22. I lov 20. januar 2012 nr. 4 om pågriping og overlevering til og frå Noreg for straffbare forhold på grunnlag av arrestordre gjøres følgende endring:

§ 39 første ledd annet punktum skal lyde:

Det same gjeld andre ting og utbytte som kan inndragast etter straffeloven §§ 67 til 73, dersom den staten som har ferda ut arrestordren, krev det, og det ville vore høve til inndraging etter lovgivinga i den staten som har ferda ut arrestordren.

23. I lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister gjøres følgende endring:

§ 61 første punktum skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt bryter taushetsplikten etter § 23 eller § 54 andre ledd, straffes med bot etter straffeloven § 209.

24. I lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip gjøres følgende endring:

§ 9-3 overskriften skal lyde:

§ 9-3 *Skipsførers plikter ved alvorlige straffbare handlinger om bord*



**25. I lov 21. juni 2013 nr. 60 om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn** gjøres følgende endringer:

§ 26 femte ledd skal lyde:

Dersom overtredelsen er ledd i *aktivitetene* til en organisert kriminell gruppe, gjelder straffeloven §§ 79 bokstav c og 198.

**26. I lov 21. juni 2013 nr. 75 om førstehandsomsetning av villevande marine ressurser** gjøres følgende endringer:

§ 22 femte ledd oppheves.

§ 23 annet ledd annet punktum skal lyde:

Føresegnene i straffeloven § 74 gjeld tilsvarende.

§ 5 *Overgangsregler*

Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

## **8 Forslag til endringer i påtaleinstruksen**

§ 7-2 første ledd første punktum skal lyde:

Politiet skal underrette statsadvokaten eller riksadvokaten når det får kjennskap til at det er begått særlig alvorlige *lovbrudd* i distriktet eller når det ellers er begått straffbare forhold som vekker stor oppsikt.

§ 7-2 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Dreier det seg om *et lovbrudd* av særlig alvorlig art, sender statsadvokaten meldingen videre til riksadvokaten og avventer hans forholdsordre.

§ 7-3 overskriften skal lyde:

*Underretning til særskilt myndighet om anmeldelse*

§ 7-3 første ledd annet punktum oppheves.

§ 7-5 femte ledd første punktum skal lyde:

Dersom en offentlig tjenestemann i tjenestens medfør erfarer at det er begått *et lovbrudd med strafferamme på fengsel inntil 6 måneder* og mistenkte straks erkjenner forholdet, kan saken av påtalemyndigheten, jf. § 21-1, oversendes tingretten med begjæring om pådømmelse i henhold til tjenestemannens skriftlige innberetning, når mistenkte samtykker i dette.

§ 8-6 første ledd skal lyde:

*Første gang fornærmede bli avhørt, skal han spørres om sitt syn på om lovbruddet bør påtales.*

§ 8-15 femte ledd første punktum skal lyde:

I saker om *lovbrudd med strafferamme på fengsel i minst 6 måneder* skal det innhentes utskrift av *reaksjonsregisteret*.

Overskriften i § 9-6 skal lyde:

Underretning om varetektsfengsling mv. av siktede til fornærmede ved visse typer *lovbrudd*

§ 10-1 annet ledd første punktum skal lyde:

Dette gjelder selv om straff ikke kan idømmes på grunn av bestemmelsene i straffeloven § 20 første ledd.

§ 11-1 første ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder selv om straff ikke kan idømmes på grunn av reglene i straffeloven § 20 første ledd.

§ 14-4 skal lyde:

§ 14-4 *Avgjørelsen av påtalespørsmålet når det er besluttet personundersøkelse*

Dersom politiet mener at *en sak om lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, bør kunne avgjøres ved tilståelsesdom, skal det avvente resultatet av personundersøkelsen før saken sendes statsadvokaten med mindre sakens avgjørelse ellers ville bli forsinket i urimelig grad.

§ 15-3 første ledd annet punktum oppheves.

§ 17-5 skal lyde:

§ 17-5 *Gjenåpning av innstilt strafforfølgning*

Dersom politiet i *en sak om lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, hvor en person har vært siktet, mener at strafforfølgingen bør tas opp på ny fordi det etter innstilling av saken er oppdaget bevis av vekt, jf. straffeprosessloven § 74 første ledd, skal saken forelegges statsadvokaten så snart det foreligger tilstrekkelige opplysninger til å avgjøre spørsmålet.

§ 18-1 tredje ledd skal lyde:

Før det eventuelt stilles vilkår om at siktede tar opphold i heim eller institusjon, jf. straffeloven § 37 bokstav e, g og h, må det bringes på det rene om vedkommende heim eller institusjon kan ta imot siktede.

§ 18-2 første til tredje ledd skal lyde:

Politiet avgjør spørsmålet om påtaleunntatelse i saker om *lovbrudd der påtalekompetansen ligger til politiet*, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, hvis ikke tiltalespørsmålet hører under Kongen. I *andre saker om lovbrudd* avgjøres

spørsmålet om påtaleunntatelse av statsadvokaten, hvis ikke avgjørelsen hører under riksadvokaten eller *Kongen*.

Mener politiet at en sak om *lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, bør avgjøres ved påtaleunntatelse, skal saken forelegges statsadvokaten til avgjørelse. Foreslås påtaleunntatelse etter straffeprosessloven § 69, skal det utferdiges siktelse.

I politiets innstilling bør det gis en nærmere begrunnelse for hvorfor saken bør avgjøres ved påtaleunntatelse. Det skal også angis hvilke vilkår som eventuelt bør settes for å unnta påtale. Har den straffbare handlingen påført andre økonomisk skade, skal forslaget inneholde en konkret vurdering av mulig erstatningsvilkår, jf. straffeloven § 35.

§ 18A-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

Før en sak kan besluttet overført til meglingsrådgivning, skal det foreligge en formell anmeldelse fra *fornærmede*.

§ 20-3 skal lyde:

§ 20-3 *Kompetanse til å utferdige forelegg*

Politiet utferdiger forelegg i saker om *lovbrudd* der påtalekompetansen ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, hvis ikke tiltalspørsmålet hører under Kongen. Ved overtredelse av straffeloven § 156 skal saken i mer alvorlige tilfeller likevel først forelegges statsadvokaten etter reglene i *annet og tredje* ledd nedenfor. Saken skal også forelegges statsadvokaten når den antas å ha særlig stor allmenn interesse eller når overordnet påtalemyndighet ellers har bestemt *det*.

Mener politiet at det bør utferdiges forelegg i en sak om *lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, skal saken sendes statsadvokaten med utferdiget siktelse.

I politiets innstilling skal det gis uttalelse om størrelsen av boten og den subsidiære frihetsstraff, samt om den inndragning eller de erstatnings- eller omkostningskrav som det kan bli spørsmål om å la forelegget omfatte.

Statsadvokaten avgjør om forelegg skal utferdiges i en sak om *lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, hvis ikke tiltalspørsmålet hører under riksadvokaten eller Kongen eller forelegg kan utferdiges av politiet etter *første* ledd. Har en sak særlig stor allmenn interesse, skal den forelegges for riksadvokaten.

Bestemmelsene i *annet og tredje* ledd gjelder tilsvarende når statsadvokaten og riksadvokaten avgir innstilling til henholdsvis riksadvokaten og Kongen.

§ 21-1 skal lyde:

§ 21-1 *Kompetanse til å begjære en sak pådømt etter straffeprosessloven § 248 (tilståelsesdom)*

I sak om *lovbrudd der påtalekompetansen ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd*, avgjør politiet om saken skal begjæres pådømt etter straffeprosessloven § 248 (tilståelsesdom), hvis ikke tiltale spørsmålet hører under Kongen. Ved overtredelse av straffeloven § 156 skal saken likevel forelegges statsadvokaten til avgjørelse etter reglene i *tredje ledd*. Det samme gjelder når saken antas å ha særlig stor allmenn interesse eller når overordnet påtalemyndighet ellers har bestemt det.

I *saker om lovbrudd der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd*, avgjør statsadvokaten om saken skal begjæres pådømt etter straffeprosessloven § 248 (tilståelsesdom), med mindre tiltale spørsmålet hører under riksadvokaten eller Kongen. Har en sak særlig stor allmenn interesse, skal den forelegges for riksadvokaten.

Mener politiet at en *sak om lovbrudd der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd*, bør avgjøres ved tilståelsesdom, skal saken forelegges statsadvokaten med utferdiget siktelse. Dersom straffeloven § 39 *tredje ledd* eller § 82 eller *straffegjennomføringsloven § 45* kommer til anvendelse, skal kopi av den tidligere dommen vedlegges. I innstillingen skal politiet gi uttalelse om forhold som nevnt i § 21-2. I saker hvor siktede er fengslet må politiet når saken sendes statsadvokaten, sørge for å ta de nødvendige kopier til bruk ved eventuell forlengelse av fengslingen.

Bestemmelsene i *tredje ledd* gjelder tilsvarende når statsadvokaten eller riksadvokaten avgir innstilling til henholdsvis riksadvokaten eller Kongen.

§ 21-2 første ledd annet punktum skal lyde:

Videre bør han uttale seg om hvorvidt krav som nevnt i straffeprosessloven § 3 skal tas med ved pådømmelsen, og - når det foreligger et tilfelle som nevnt i straffeloven § 39 *tredje ledd* eller § 82 eller *straffegjennomføringsloven § 45* - om hvordan bestemmelsen skal anvendes.

§ 22-2 første til tredje ledd skal lyde:

I tilfeller der påtalekompetansen ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, skal spørsmålet om tiltale likevel forelegges statsadvokaten til avgjørelse etter reglene i tredje ledd, når saken har særlig stor allmenn interesse eller når det er bestemt av overordnet myndighet. Spørsmålet om tiltale skal også forelegges statsadvokaten til avgjørelse etter reglene i tredje ledd der saken gjelder overtredelse av straffeloven § 156. Spørsmålet om tiltale på bakgrunn av opplysninger som nevnt i straffeprosessloven § 216 i første ledd tredje punktum bokstav d første punktum, jf. § 216 m sjette ledd, avgjøres av statsadvokaten.

I sak om *lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet *ledd*, avgjør statsadvokaten om det skal utferdiges tiltalebeslutning, med mindre tiltale spørsmålet hører under Kongen eller riksadvokaten eller saken skal forelegges riksadvokaten etter § 22-3.

Mener politiet at det i en sak om *lovbrudd* der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet *ledd*, er grunn til å reise tiltale, skal saken forelegges statsadvokaten med utferdiget siktelse. I politiets innstilling skal det gis uttalelse om hvilke andre krav enn straff som også bør gjøres gjeldende i saken. Dersom straffeloven § 39 *tredje ledd* eller § 82 eller *straffegjennomføringsloven* § 45 kommer til anvendelse, skal kopi av den tidligere dommen vedlegges. I saker hvor siktede er fengslet må politiet når saken sendes statsadvokaten, sørge for å ta de nødvendige kopier til bruk ved eventuell forlengelse av fengslingen.

§ 22-3 første ledd skal lyde:

Finner statsadvokaten at det kan være grunn til å reise tiltale *etter* militær straffelov § 79 skal saken sendes til riksadvokaten med en begrunnet uttalelse.

Kapittel 23 overskrift skal lyde:

Kap. 23. *Forvaring og særreaksjonene overføring til tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg.*

§ 23-1 skal lyde:

§ 23-1 Kompetanse til å nedlegge påstand om *forvaring eller særreaksjoner*

Beslutning om i en straffesak å nedlegge påstand om *forvaring etter straffeloven kapittel 7 eller særreaksjoner etter straffeloven kapittel 12* treffes av statsadvokaten. I de saker som omfattes av straffeprosessloven §§ 64 og 65, treffes beslutningen av Kongen eller riksadvokaten.

En sak må ikke begjæres pådømt etter straffeprosessloven § 248 (tilståelsesdom) dersom påtalemyndigheten vil påstå *forvaring eller særreaksjon*.

§ 23-2 skal lyde:

§ 23-2 Forberedelse av sak hvor det vil bli lagt ned påstand om *forvaring og særreaksjoner*

Tiltalebeslutningen skal inneholde opplysning om at påtalemyndigheten forbeholder seg retten til å påstå *forvaring eller særreaksjon*.

I de saker hvor det vil bli lagt ned påstand om *forvaring eller særreaksjon* bør i den grad det anses nødvendig, dokumentene i eldre saker være vedlagt saksdokumentene.

§ 23-3 skal lyde:

§ 23-3 Ny sak under gjennomføring av *forvaring eller særreaksjon*

Blir en *forvaringsdømt* eller *særreaksjonsdømt* gjenstand for ny straffeforfølgning under gjennomføringen av *forvaringen eller særreaksjonen*, bør en kopi av *den tidligere dommen* vedlegges de nye saksdokumentene.

§ 23-4 skal lyde:

§ 23-4 *Opphør av særreaksjonene tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg - straffeloven § 65*

*Domfelte, hans nærmeste pårørende og den faglige ansvarlige ved den institusjon som har behandlingsansvaret for den domfelte, kan begjære opphør av reaksjonen. Påtalemyndigheten fremmer saken for tingretten og behandling av saken skal påskyndes.*

*Påtalemyndigheten kan til enhver tid beslutte opphør av reaksjonen. Senest 3 år etter siste rettskraftige dom skal påtalemyndigheten enten beslutte opphør av reaksjonen eller bringe saken inn for retten for avgjørelse om reaksjonen skal opprettholdes.*

§ 23-5 skal lyde:

§ 23-5 *Prøveløslatelse fra forvaring - straffeloven § 44*

*Når den domfelte eller kriminalomsorgen begjærer løslatelse på prøve, fremmer påtalemyndigheten saken for tingretten. Når påtalemyndigheten samtykker i prøveløslatelse, kan slik løslatelse besluttet av kriminalomsorgen. Behandlingen av en sak om prøveløslatelse skal påskyndes.*

Ny § 23-6 skal lyde:

§ 23-6 *Brudd på vilkår for prøveløslatelse fra forvaring – straffeloven § 46*

*Påtalemyndigheten fremmer begjæring om gjeninnsettelse ved brudd på vilkår for prøveløslatelse fra forvaring innen 3 måneder etter at prøvetiden gikk ut. Er den prøveløslatte blitt fulgt opp av kriminalomsorgen, skal kriminalomsorgen gi uttalelse før det blir avsagt dom. Den domfelte skal så vidt mulig få uttale seg.*

§ 24-1 første ledd skal lyde:

I saker om *lovbrudd* som etter loven ikke kan medføre fengsel i mer enn 6 år, og der påtalekompetansen ikke ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, avgjør statsadvokaten - hvis ikke annet er bestemt ved instruks - om aktoratet skal utføres av ham, politiet eller av en advokat som er antatt til å føre slike saker.

§ 26-2 første ledd tredje punktum skal lyde:

I saker om *lovbrudd* der påtalekompetansen ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd, gjelder oversendelsesfristen i § 27-1 annet ledd tredje punktum.

§ 26-3 første ledd skal lyde:

Ved forkynning av betinget dom skal domfelte gjøres kjent med hva det betyr at dommen er gjort betinget, hva vilkårene går ut på og følgene av at de ikke blir overholdt, jf. *straffeprosessloven* § 43a.

§ 26-4 skal lyde:

*Kvartalsinnberetning til statsadvokaten*

Ved utgangen av hvert kvartal - eller oftere dersom det begjæres - sender politiet en oppgave til statsadvokaten over *de saker om lovbrudd med strafferamme på fengsel i minst 1 år* som det har til behandling og som ennå ikke måtte være pådømt, med forklaring om hva som er gjort med dem og når de antas å kunne fremmes til pådømmelse.

§ 27-1 annet og tredje ledd skal lyde:

*Har politiet tatt ut tiltale i sak om lovbrudd med strafferamme på fengsel i mer enn 1 år, (jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav c og d,) eller har statsadvokaten tatt ut tiltale, avgjør statsadvokaten spørsmålet om anke. I saker om lovbrudd med strafferamme på fengsel i mer enn 1 år hvor politiet har tatt ut tiltale (jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav c og d), kan politiet likevel vedta dom avsagt i første instans. I saker som nevnt i foregående punktum skal politiet innen 14 dager etter at de mottok dommen, vedta eller oversende den til statsadvokaten.*

*Har politiet tatt ut tiltale i sak om lovbrudd med strafferamme på fengsel inntil 1 år, (jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav b,) treffes avgjørelsen om anke av dom avsagt i første instans av politimesteren, jf. straffeprosessloven § 68.*

§ 27-2 første punktum skal lyde:

Statsadvokaten treffer vedtak om anke i saker der politiet har tatt ut tiltale i *sak om lovbrudd med strafferamme på fengsel i mer enn 1 år, (jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav c eller d,)* og i så fall også for forhold i saken der politiet har tatt ut tiltale i *sak om lovbrudd med strafferamme på fengsel inntil 1 år, (jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd bokstav b).*

§ 27-3 annet ledd skal lyde:

Beslutning om å erklære videre anke etter straffeprosessloven § 388 treffes alltid av politimesteren i *saker om lovbrudd* der påtalekompetansen ligger til politiet, jf. straffeprosessloven § 67 annet ledd. I andre *saker om lovbrudd* treffes beslutning om videre anke av statsadvokaten eller riksadvokaten.

§ 28-2 første ledd skal lyde:

Når det i en sak anvendes rettsmidler, skal de forskjellige trinn innen påtalemyndigheten som behandler saken, påse at saksdokumentene er til stede og ordnet på riktig måte. Det skal alltid påses at utskrift av strafferegisteret og bøtere registeret ligger ved, eventuelt sammen med kopi av dommer som kan ha betydning for anvendelsen av straffeloven § 39 *tredje ledd* og § 82 og *straffegjennomføringsloven* § 45. Videre skal det påses at de formelle betingelser for sakens behandling er til stede. Mulige mangler og uforsettlige feil bør søkes avhjulpet hvis det er anledning til det. Er rettsmiddelbegjæringen uklar eller er det tvil om den er satt fram i rett tid, bør påtalemyndigheten innhente opplysninger for å klarlegge dette. Det skal påses at siktedes rettsmiddelbegjæring er undertegnet av siktede

§ 29-1 annet ledd skal lyde:

Statsadvokaten gjør vedtak om fullbyrding av dom i sak om *lovbrudd der påtalekompetansen ikke ligger til politiet*. Beslutningen treffes likevel av politiet i sak avgjort ved forelegg, og i sak om *lovbrudd der påtalekompetansen ligger til politiet, jf. straffeprosessloven* § 67 *annet ledd*.

§ 29-9 første ledd skal lyde

Beslutning om å sette frem begjæring om at utsatt straff blir å fullbyrde i medhold av straffeloven § 39 *annet og tredje ledd* eller at det skal fastsettes nye vilkår for utsettelse av straffens fullbyrding eller at prøvetiden skal forlenges i medhold av straffeloven § 39 *første ledd*, treffes av politiet i sak hvor politiet treffer vedtak om fullbyrding av dom og av statsadvokaten i sak hvor statsadvokaten treffer slikt vedtak. Det samme gjelder begjæring om fullbyrding av subsidiær fengselsstraff etter straffeloven § 52 *c første ledd bokstav b*. *Kriminalomsorgen fremmer begjæring om fullbyrding av subsidiær straff etter straffeloven § 52 c første ledd bokstav b ved brudd på bestemmelser gitt i medhold av konfliktrådsloven* § 31. Saken sendes tingretten på domfeltes oppholdssted.

§ 30-6 skal lyde:

§ 30-6 *Innkrevning hvor inndratt beløp er i behold*

Er domfelte ilagt inndragning av *utbytte* etter straffeloven § 67, kan i de tilfeller inndragningsbeløpet er i behold, fullbyrding av andre pådømte pengekrav bare foretas med eller i den skyldiges øvrige midler. Dette gjelder likevel ikke for erstatningskrav til fornærmede eller andre skadelidte der det er avsagt kjennelse etter straffeloven § 75 *annet ledd* om at det som inndras skal anvendes til dekning av slike krav.

§ 30-7 annet ledd skal lyde:

Krav som etter sin art har samme prioritet, får innbyrdes prioritet etter domstidspunktet eller tidspunktet for vedtakelse av forelegget. Krav av samme art pådømt i felles etterskuddsdom etter straffeloven § 82 *jf. straffeprosessloven* § 49, har samme prioritet.



§ 30-10 første ledd skal lyde:

Når erstatnings- og oppreisningskrav er pådømt i straffesak, skal politiet opplyse fornærmede og andre skadelidte som har fått krav pådømt i saken om at Statens innkrevingssentral vil gi nærmere redegjørelse om eventuell innkreving. Dersom det i saken er besluttet inndragning av *utbytte*, skal fornærmede og andre skadelidte gjøres kjent med adgangen til å kreve inndragningsbeløpet brukt til dekning av deres erstatningskrav, jf. straffeloven § 75 *annet ledd*.

§ 31-1 fjerde ledd skal lyde:

Politiet bør også gi supplerende opplysninger om eventuell straffereaksjon mot medskyldige og om eventuell dom overfor en eller flere av disse er fullbyrdet eller om det er gitt benådning. Likeledes bør det opplyses om domfelte i tiden fra dommens avsigelse er mistenkt eller siktet eller har vedtatt forelegg for nye straffbare forhold eller om det senere er avdekket straffbare forhold som i tid ligger forut for dommen, jf. straffeloven § 82. Kopi av eventuell tilståelse eller vedtatt forelegg i ny sak skal i så fall legges ved dokumentene i benådningssaken. Dersom det har gått lengre tid siden straffen ble ilagt eller idømt, bør det opplyses om grunnen til dette. Politiet skal opplyse om soningstidspunktet er fastsatt eller ikke, og om soningsdatoen hvis denne er fastsatt.

§ 35-4 første ledd skal lyde.

Enheten skal behandle særlig alvorlige overtredelser av straffelovens §§ 321- 326, §§ 332 – 346 og kapittel 30 og 31, skatte- og avgiftslovgivningen, valutalovgivningen, prisloven, verdipapirhandelloven, forurensingsloven, arbeidsmiljøloven og andre lovovertridelser som naturlig faller inn under økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

§ 36-2 første ledd første og annet punktum skal lyde:

I fredstid avgjør statsadvokaten spørsmålet om tiltale i saker om militære *lovbrudd* når det ikke hører under Kongen i statsråd eller riksadvokaten. Politiet avgjør spørsmålet om tiltale i saker om militære *lovbrudd* dersom politiet ellers har slik kompetanse med hjemmel i *straffeprosessloven* § 67 *annet ledd*.

§ 36-3 første punktum skal lyde:

I krigstid avgjør generaladvokaten eller førstekrigsadvokaten spørsmålet om tiltale i saker om militære *lovbrudd* når det ikke hører under Kongen i statsråd eller riksadvokaten.

§ 36-12 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom senderstatens militære myndigheter i overensstemmelse med artikkel VII pkt 3 (c) i Avtale mellom partene i traktaten for det Nordatlantiske område om status for deres styrker av 19. juni 1951 eller tilsvarende folkerettslig bindende statusavtaler for militære styrkemedlemmer og tilhørende personellkategorier, retter anmodning til norske myndigheter om å frafalle førsteretten til jurisdiksjon i en *sak om lovbrudd*, fremsendes denne anmodning gjennom Forsvarsdepartementet eller den norske militære myndighet som

Forsvarsdepartementet bestemmer, til riksadvokaten i saker der påtalekompetansen tilligger riksadvokaten eller Kongen i statsråd, og ellers til statsadvokaten.

§ 36-14 første ledd skal lyde:

Når personell som nevnt i § 36-13 er siktet for *et lovbrudd* som vanligvis fører til fengselsstraff, underretter politiet Forsvarsdepartementet eller den norske militære myndighet som Forsvarsdepartementet bestemmer.

§ 37-3 annet og tredje ledd skal lyde:

Det hører under enheten å etterforske følgende *lovbrudd* begått i utlandet av personer som befinner seg i Norge, unntatt *lovbrudd* begått av norsk militær personell:

- a) Krigsforbrytelser, som definert i Roma-vedtektene av 1998 for Den internasjonale straffedomstol, samt andre krigsforbrytelser i henhold til konvensjoner som Norge har ratifisert.
- b) Folkemord, som definert i Roma-vedtektene av 1998 for Den internasjonale straffedomstol.
- c) Forbrytelser mot menneskeheten, som definert i Roma-vedtektene av 1998 for Den internasjonale straffedomstol.

Enheten kan etterforske følgende *lovbrudd* begått i utlandet av personer som befinner seg i Norge:

- a) Handling straffbar etter lov 17. juli 1998 nr. 54 angående konvensjon om antipersonellminer § 5.
- b) Handlinger som er straffbare etter lov 15. mai 2009 nr. 28 om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon.
- c) Åpen etterforsking av terrorhandlinger, jf. straffeloven §§ 131, 133, 134 og 135.
- d) Tortur, jf. straffeloven § 174.
- e) Andre alvorlige *lovbrudd*, når de står i sammenheng med *lovbrudd* som er nevnt foran.
- f) Etter særskilt beslutning av overordnet påtalemyndighet andre alvorlige *lovbrudd* begått av utlending i utlandet dersom mistenkte befinner seg i Norge.